

TAMPERE.
FINLAND

2027

TALOUSARVIO

Taloussuunnitelma 2027–2030

Pormestarin ehdotus

TAMPERE

TAMPERE

Talousarvio 2027

taloussuunnitelma 2027–2030

Pormestarin ehdotus 19.10.2026

Julkaisija:
Tampereen kaupunki, Konsernihallinto
PL 487, 33101 Tampere
www.tampere.fi/talous

Kannen suunnittelu: Veli-Matti Lahdenniemi, Tampereen kaupunki
Kannen kuva: Laura Vanzo / VisitTampere
Taitto: Kirsi Eerikkilä

Me kannamme vastuun Tampereen taloudesta ja tulevaisuudesta

Olemme tehneet talouden tasapainottamiseksi vaikeita mutta välttämättömiä päätöksiä, samalla huolehtien ihmisten laadukkaista peruspalveluista ja Tampereen tulevaisuudesta.

Toimintamenoja on hillitty, toimintaa priorisoitu ja talousarviovalmistelussa on löydetty vuosille 2026–2027 yhteensä noin 60 miljoonan euron sopeuttamistoimet — summa, joka vastaa viime vuonna arvioitua tasapainotustarvetta.

Olemme joutuneet tekemään enemmän ja viime vuonna arvioitua etupainotteisimpia sopeutuksia, ja niiden kokoluokka vastaa noin yhtä veroprosenttia. Ensi vuonna kaupungin toiminnallinen tulos paranee noin 22 miljoonaa euroa kuluvan vuoden ennusteeseen verrattuna.

Talouden tasapainottamiseksi on tehty lyhyessä ajassa paljon työtä, mutta työ ei ole vielä valmis. Seuraavaksi meidän on varmistettava, että tehdyt ratkaisut kantavat ja että kaupungin talous vahvistuu myös tulevina vuosina.

Esittelen uutena avauksena Tampereen Tulevaisuusrahastoa. Ajatuksena on, että osa vapautuvasta pääomasta voitaisiin sijoittaa pitkäjänteisesti ammattimaisen varainhoidon kautta. Rahaston tarkoitus olisi toimia kaupungille uutena, vuosittain tuottoa tuovana tulonlähteenä palveluiden ja investointien tueksi.

Suomen talouden toimintaympäristö on edelleen vaikea. Kansallisesti ennätyksellisen korkea työttömyys sekä kasvavan kaupungin palvelutarpeet ja investoinnit lisäävät menoja. Samalla verotulojen kehitys on jäänyt ennakoitua heikommaksi. Vuoden 2027 talousarvio on 43,9 miljoonaa euroa alijäämäinen, ja talouden tasapaino-ohjelmaa on jatkettava, jotta kaupungin talous saadaan kestävälle pohjalle vuoteen 2029 mennessä.

Kaikki ei säily ennallaan, vaan vaikeinakin taloudellisina aikoina meidän on uudistettava palveluita ja hyödynnettävä uutta teknologiaa. Me voimme päättää, mitä turvaamme, miten muutokset toteutetaan ja millaisen Tampereen rakennamme.

Turvaamme ihmisille tärkeitä palveluita

Vuoden 2027 talousarvion keskiössä on ihmisten palveluiden turvaaminen. Kasvavan kaupungin taloutta ei voida tasapainottaa pelkästään palveluista leikkaamalla.

Kaupunki tunnistaa järjestöjen merkityksen hyvinvoinnin, osallisuuden ja yhteisöllisyyden rakentajina. Järjestöjen avustuksiin ei tehdä leikkauksia. Avustusten myöntämisen kriteereitä muutetaan joustavampaan suuntaan siten, että järjestöjen toimintaedellytykset turvataan muuttuvassa toimintaympäristössä.

Viime vuosien aikana yhä useampi ihminen on kokenut taloudellisia haasteita. Arjen perusturvan vahvistamiseksi kasvatamme kaupungin ruoka-apua, joka ohjataan avustustyötä tekeville järjestöille, kuten Ruokapankille.

Ikäystävällistä Tamperetta rakennetaan vähentämällä yksinäisyyttä ja turvattomuutta sekä parantamalla esteetöntä ja turvallista liikkumista. Ikääntyneiden maksuttomia uintivuoroja jatketaan ja palveluliikenteen avustajien määrää lisätään.

Panostamme lasten ja nuorten tulevaisuuteen

Lasten ja nuorten hyvinvointi ja oppiminen ovat kaupungin tärkeimpiä tehtäviä. Siksi pidämme kiinni koulutuksesta ja opetuksesta myös vaikeassa taloustilanteessa.

Perusopetuksen ryhmäkoot pidetään säästöistä huolimatta ennallaan. Lukutaitoa ja vieraskielisten oppilaiden suomen kielen opetusta vahvistetaan. Edistämme liikunnallista elämäntapaa koulupäivien osana ja lisäämme uimaopetusta.

Lukioiden aloituspaikkojen määrää lisätään sadalla. Ammatillisessa koulutuksessa kehitetään työpaikoilla tapahtuvaa oppimista ja uudistetaan koulutussisältöjä vastaamaan elinkeinoelämän tarpeita ja tukemaan valmistuneiden työllistymistä.

Nuorten työllistymistä edistetään myös uuden kaupunginosa-allianssin avulla. Sen tavoitteena on tukea erityisesti niitä 18–29-vuotiaita nuoria, jotka ovat jääneet työn, koulutuksen tai muun toiminnan ulkopuolelle.

Turvallinen ja yhteisöllinen arki kuuluu kaikille

Turvallisuus on meille jokaiselle tärkeä perusoikeus. Se rakentuu arjen kohtaamisissa, luottamuksessa ja siinä, että ihmiset kokevat kuuluvansa yhteisöönsä.

Vuoden 2027 talousarviossa naapurustotyötä jatketaan ja vahvistetaan. Jatkamme hyväksi havaittua keskustan turvallisuustyötä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Kaikkien Tampere -kehitysohjelma jatkaa työtä yhteisöllisemmän, yhdenvertaisemman ja välittävämmän kaupungin puolesta. Vuonna 2027 vahvistetaan kohtaamispaikkojen verkostoa ja yhteisöllistä toimintaa eri kaupunginosissa.

Ohjelmassa kehitetään myös matalan kynnyksen tukea, kuten digitukitoimintaa ja ruoka-apua. Talouden sopeuttami-

nen ei tarkoita sitä, että yhteisöllisyyttä vahvistavasta työstä luovutaan. Juuri epävarmoina aikoina Tampere tarvitsee toimintaa ja paikkoja, joissa ihmiset voivat kohdata toisensa.

Investoimme kasvuun ja hyvään elämään

Tampereen kasvu jatkuu vakaana. Vuonna 2026 kaupungin asukasmäärän ennakoidaan kasvavan yli 3 000 asukkaalla. Talous- ja työllisyystilanteen kohentuessa kasvun voidaan odottaa jälleen vahvistuvan.

Tampere pysyy Suomen vetovoimaisimpana kaupunkina, mutta vetovoimaa ei voida rakentaa pelkän maineen varaan. Se syntyy osaamisesta, työpaikoista, toimivista palveluista, turvallisesta arjesta ja mahdollisuudesta rakentaa täällä hyvää elämää.

Kaupungin investointitaso vuonna 2027 on 227,5 miljoonaa euroa. Tärkein ja suurin investointikohteemme ovat koulut ja päiväkodit. Lisäksi valmistaudumme Pirkkala–Linnainmaa-raitiotien liikennöinnin käynnistymiseen vuonna 2028 ja Plusbussi-palvelun aloittamiseen. Hiedanrannan rakentaminen sekä maanalaisen pysäköinnin ja Asemakeskuksen kehittäminen jatkuvat.

Investoimme lasten, nuorten ja perheiden arkeen. Ikurin huonokuntoisen liikuntahallin korvaajaksi suunnitellaan uutta voimisteluhallia, joka mahdollistaa myös kilpailu- ja tapahtumatoiminnan. Kaupin Toimelankadulle suunniteltava palloiluhalli puolestaan turvaa jalkapallon ympärivuotisia harjoitteluolosuhteita ja palvelee myös muita lajeja. Näillä ratkaisuilla vahvistetaan harrastusmahdollisuuksia ja liikunnan tasa-arvoa eri puolilla kaupunkia.

Tampereen taidemuseon laajennus etenee, ja viheralueita kehitetään peruskorjaamalla Pikku Kakkosen leikkipuisto sekä käynnistämällä Hämeenpuiston peruskorjaus.

Jatkamme myös työtä Tampereen hiilineutraalisuustavoitteen sekä luonnon monimuotoisuuden vaalimisen eteen. Kauppi-Niihaman luonnonsuojelualueen perustaminen ja kaupunkilaisten virkistyskäyttöön ottaminen etenee osana muuta luonnonsuojelutyötä.

Jokainen investointi on merkittävä valinta tulevaisuutemme suunnasta. Siksi hankkeiden on oltava tarpeellisia, taloudellisesti kestäviä ja koko kaupungin kehitystä tukevia.

Työllisyys ja elinvoima ratkaisevat tulevaisuutemme

Työllisyystilanne on kaupungin vakavimpia haasteita. Erityisesti nuorten, pitkäaikaistyöttömien ja rakennetyöttömien asema vaatii ripeitä toimia. Pitkittynyt valtakunnallinen matalasuhdanne ja korkea työttömyys näkyvät ihmisten elämässä, mutta myös kaupungin palvelutarpeissa, menoissa ja verotuloissa.

Kaupungin vastuulla ovat Tampereen seudun työllisyysalueen palvelut sekä niitä täydentävät työllisyyden, yrittäjyyden ja kotoutumisen palvelut. Painopiste on aktiivisessa työnvälityksessä, yritysyhteistyössä, nuorten Ohjaamo-palveluissa sekä kansainvälisten osaajien houkuttelussa ja kiinnittymisessä Tampereelle.

Työllisyys ja elinvoima kuuluvat yhteen. Siksi vuonna 2027 kaupunki toteuttaa laajan työllisyyspaketin. Sen toimilla edistetään työllisyyttä ja uusien työpaikkojen syntymistä, tuetaan yrittäjyyttä, vahvistetaan työmarkkinoiden toimivuutta ja pyritään pienentämään kaupungin kasvaneita työttömyysturvamenoja.

Työllisyyspaketin toteutumista seurataan järjestelmällisesti, ja sen taloudellisen nettovaikutuksen arvioidaan kääntyvän positiiviseksi kolmessa vuodessa.

Tampere vahvistaa asemaansa kansainvälisen tason tapahtumien, kulttuurin ja elämysten keskittymänä. Vuonna 2027 Uuden Musiikin Kilpailu järjestetään jälleen Nokia Arenalla, ja Tampere isännöi taitoluistelun MM-kilpailuja.

Kaupungin tunnettuutta vahvistetaan myös Muumimuseon kotikaupunkina ja saunojen kaupunkina. Valoviikot ja muut tapahtumat lisäävät keskustan viihtyisyyttä ja houkuttelevuutta sekä tukevat ympärivuotista matkailua ja elinvoimaa.

Tulevaisuus tehdään yhdessä

Vuoden 2027 talousarvio osoittaa, että Tampere kykenee kantamaan vastuunsa vaikeina aikoina. Tasapainotamme taloutta, mutta pidämme samalla kiinni ihmisille tärkeistä palveluista, lasten ja nuorten tulevaisuudesta sekä yhteisöllisestä ja turvallisesta arjesta.

Kasvava kaupunki tarvitsee kestäviä investointeja, työtä ja vahvaa elinvoimaa. Niiden avulla rakennamme Tamperetta, jossa ihmisillä on mahdollisuus hyvään elämään ja yrityksillä edellytykset kasvaa.

Kaupunkimme kasvaa, kansainvälistyy ja uudistuu. Meillä on osaamista, rohkeutta ja vahva yhdessä tekemisen kulttuuri.

Vuonna 2027 katsomme todellisuutta rehellisesti silmiin ja teemme tarvittavat päätökset reilusti, jotta Tampere voi suunnata tulevaisuuteen luottavaisesti.

Tulevaisuus tehdään yhdessä.

Pormestari
Ilmari Nurminen

Sisällys

ESIPUHE **3**

YLEISPERUSTELUT **7**

Talous- ja strategiaprosessi 8
Talouden tasapaino-ohjelma 9
Tampereen kaupungin organisaatio 11
Taloudelliset lähtökohdat 12
Talouden kehitysnäkymät 12
Kuntatalous 13
Kaupungin talous 15
Toimintaympäristö 16
Väestö 16
Työ 18
Asuminen 21
Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta 23
Talousarvion osat 23
Talousarvion sitovuus ja seuranta 23
Tilivelvollisuus 26
Henkilöstö 27
Tampereen strategia 2035 29
Strategian rakenne ja keskeiset sisällöt 29
Strateginen johtamisjärjestelmä 30
Hyvinvoinnin edistäminen 31
Vuoden 2027 toiminnan tavoitteet 32
Strategiset painopisteet, valtuustokauden tavoitteet ja vuositavoitteet 33
Kehitysohjelmat ja muu kehittämistoiminta 41
Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma 42
Hiedanranta-kehitysohjelma 43
Etelän kasvusuunta -kehitysohjelma 44
Kaikkien Tampere -kehitysohjelma 45
Muu kehittämistoiminta 46
Ilmasto- ja luontobudjetti 48
Ilmastobudjetti 48
Luontobudjetti 50
Riskienhallinta ja turvallisuus 51
Hankinnat 52

KÄYTTÖTALOUSOSA JA INVESTOINNIT YKSIKÖITTÄIN **53**

Sivistyspalvelujen palvelualue **54**
Kasvatus- ja opetuslautakunta 54
Varhaiskasvatus ja esiopetus 57
Perusopetus 59
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 61
Kulttuuri 64
Liikunta ja nuoriso 66

Elinvoiman palvelualue ... 68
Elinvoima- ja osaamislautakunta ... 68
Ammatillinen koulutus ... 71
Lukiokoulutus ... 73
Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka ... 74
Työllisyys- ja kasvupalvelut ... 75
Tampereen seudun työllisyysalue ... 77
Asunto- ja kiinteistölautakunta ... 79
Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka ... 82
Talonrakennushankkeet ... 84
Kaupunkiympäristön palvelualue ... 95
Yhdyskuntalautakunta ... 95
Kaupunkiympäristön suunnittelu ... 98
Kaupunkiympäristön rakennuttaminen ja ylläpito ... 100
Kestävä kaupunki ... 102
Strateginen hankekehitys ... 104
Joukkoliikennelautakunta ... 105
Joukkoliikenne ... 108
Konsernihallinto ... 110
Yhteiset erät ... 114
Vahinkorahasto ... 116

LASKELMAT ... 117

Tuloslaskelmaosa ... 118
Tuloslaskelma ... 118
Verotulot ... 122
Valtionosuudet ... 125
Korkotulot ja -menot ... 127
Muut rahoitustulot ja -menot ... 129
Investointiosa ... 130
Investoinnit ... 130
Rahoituslaskelmaosa ... 133
Rahoituslaskelma ... 133
Antolainauksen muutokset ... 135
Lainakannan muutokset ... 136

LIITTEET ... 137

Konsernin toiminta ja talous ... 138
Konserniyhteisöjen investoinnit vuonna 2027 ... 141
Tytäryhtiöiden tavoitteet 2027 ... 142
Investoinnit kohteittain 2027–2036 ... 153
Talousarviotavoitteiden arviointikriteerit ... 161
Täydentäviä tietoja ... 169

YLEISPERUSTELUT

Talous- ja strategiaprosessi

Talouden tasapaino-ohjelma

Tampereen kaupungin organisaatio

Taloudelliset lähtökohdat

Talouden kehitysnäkymät
Kuntatalous
Kaupungin talous

Toimintaympäristö

Väestö
Työ
Asuminen

Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta

Talousarvion osat
Talousarvion sitovuus ja seuranta
Tilivelvollisuus

Henkilöstö

Tampereen strategia 2035

Tuottavuuden tila

Kehitysohjelmat ja muu kehittämistoiminta

Ilmasto- ja luontobudjetti

Ilmastobudjetti
Luontobudjetti

Riskienhallinta ja turvallisuus

Hankinnat

TALOUS- JA STRATEGIAPROSESSI

Kaupunginhallituksen kehittämiskokous hyväksyi 2.2.2026 vuoden 2027 talous- ja strategiaprosessin aikataulun ja toteutuksen. Kaupunginhallituksen kehittämiskokous sai 30.3.2026 tiedoksi talousarvion valmistelun tilannekatsauksen ja 7.4.2026 kaupunginhallituksen ylimääräisessä kokouksessa käsiteltiin talousarvion laadinnan periaatteita.

Talousarviovalmistelun yksikkökohtaiset aloituskeskustelut palvelutarpeista ja tasapainottamistoimenpiteistä käytiin palvelualueilla ja konsernihallinnossa maalis-huhtikuussa. Ylimmän johdon strategiafoorumi järjestettiin 19.5.2026. Foorumissa käytiin läpi talousarvion valmistelutilannetta.

Vuoden 2027 toiminnan ja talouden suunnittelun lähtökohtia käsiteltiin lautakunnissa touko-kesäkuussa. Kehysneuvottelut pidettiin yksiköiden kanssa toukokuun lopulla. Kaupunginhallitus käsitteli investointeja ja talousarvion valmistelutilannetta kokouksessaan 25.5.2026. Pormestarin laajennettu johtoryhmä käsitteli talousarviolaadinnan tilannekatsausta omassa talous- ja strategiaseminaarissaan 9.6.2026.

Kaupunginhallitus hyväksyi vuoden 2027 talousarviokehyksen sekä vuosien 2027–2030 investointitason 22.6.2026. Samassa kokouksessa kaupunginhallitus sai tiedoksi talouden tasapaino-ohjelman valmistelutilanteen ja kaupunginhallitus ohjeisti valmistelua siten, että tasapaino-ohjelman tavoitteet voidaan saavuttaa. Pormestarin johtoryhmä linjasi 4.8.2026 kaupunginhallituksen kehyspäätöksessään edellyttämien lisätoimenpiteiden valmistelusta.

Lautakunnille annettiin talousarviovalmistelun tilannekatsaus ajankohtaisasiana elokuun kokouksissa. Kaupunginvaltuusto sai tilannekatsauksen talousarvion valmistelusta 24.8.2026. Lautakunnat käsittelivät talousarvioesitykset kokouksissaan 11.9.2026 mennessä.

Kaupunginhallitukselle annettiin investointien valmistelun tilannekatsaus 21.9.2026. Pormestarin laajennetun johtoryhmän talous- ja strategiaseminaarissa käsiteltiin talousarvion kokonaistilannetta 22.9.2026 ja kaupunginhallituksen kehittämiskokous sai talousarvion laadinnan tilannekatsauksen 28.9.2026 kokouksessaan.

Pormestarin talousarvioehdotus esiteltiin valtuustolle ja tiedotusvälineille 19.10.2026. Kaupunginvaltuusto käsittelee vuoden 2027 talousarvion sekä päättää veroista 16.11.2026.

Vuoden 2027 vuosisuunnitelmat hyväksytään 18.12.2026 mennessä lautakunnissa ja kaupunginhallituksessa.

Talouden tasapaino-ohjelma

Tampereen kaupungin talouden tasapaino-ohjelmalla pyritään saavuttamaan tasapaino viimeistään vuoden 2029 talousarviossa. Tasapaino-ohjelman toimenpiteet valmistellaan yhteistyössä henkilöstön kanssa, ja ne jaksotetaan vuosille 2026–2028. Valmistelussa huomioidaan kaikki kaupungin talouden osatekijät. Kaupunginvaltuusto hyväksyi talouden tasapaino-ohjelman periaatteet kokouksessaan 17.2.2025. Kaupunginhallitus hyväksyi 22.6.2026 vuoden 2027 talousarviokehyksen, jossa asetettiin konsernihallinnon ja lautakuntien toimintakatteiden ja investointien taso talouden tasapainottamistavoitteet huomioon ottaen. Lautakunnat käsittelivät syyskuun kokouksissaan talousarvioesitysten yhteydessä uusia sopeuttamistoimenpiteitä ja niiden vaikutusten ennakkoarviointeja. Talousarvion jatkovalmistelussa tavoitteita tarkennettiin pormestarin johdolla.

Vuodelle 2027 kohdistuvat talouden tasapainottamistoimenpiteet muodostuvat useista eri kokonaisuuksista, jotka yhdessä vahvistavat kaupungin talouden tasapainoa. Vuodelle 2027 kohdistuu vuonna 2025 päätettyjen tasapainottamistoimenpiteiden vaikutuksia yhteensä 7,9 milj. euroa. Tämän lisäksi vuoden 2025 yhteistoimintaneuvotteluissa päätetyt ja edelleen vaikuttavat ratkaisut parantavat taloutta 3,7 milj. eurolla. Vuoden 2027 talousarvio sisältää uusia sopeuttamistoimenpiteitä 10,2 milj. eurolla. Sopeuttamistoimenpiteet on esitetty erillisessä liitteessä.

Kaupungin tytäryhtiöt osallistuvat kaupungin talouden tasapainottamiseen. In-house-yhtiöt tukevat talouden tasapainottamista pitämällä palveluhintansa kilpailukykyisinä. Markkinoilla toimivien yhtiöiden osinkotavoitteita on korotettu vuodelle 2027 yhteensä 4,0 milj. eurolla vuoden 2026 talousarvioon verrattuna. Merkittävin osinkotavoite kohdistuu Tampereen Energia Oy:öön.

Yhteensä nämä toimenpiteet muodostavat kokonaisuuden, jonka tulisi vahvistaa kaupungin taloutta vuoden 2027 talousarviossa yhteensä 25,8 miljoonaa euroa verrattuna vuoden 2026 talousarvioon.

Talousarvioon sisältyy tasapainottamistoimenpiteiden lisäksi myös useita taloutta heikentäviä tekijöitä. Toimintamenoja kasvattavat erityisesti kunta-alan palkkaratkaisun kustannusvaikutukset, palvelutarpeiden kasvu, yleinen kustannustason nousu sekä korkomenojen lisääntyminen. Samanaikaisesti pysyvien vastaavien myyntivoitot jäävät edellisvuotta pienemmiksi. Näiden muutosten yhteisvaikutus heikentää kaupungin talouden tasapainoa ja lisää sopeuttamistoimenpiteiden tarvetta.

Osana talousohjelman valmistelua on tarkasteltu myös investointien tasoa. Pormestariohjelmassa tavoitteena on pitää investointien keskimääräinen vuositaso noin 220 milj. eurossa taloussuunnitelmakaudella. Talousarviovalmistelussa investointikohteita on priorisoitu ja jaksotettu ohjelman tavoitteiden mukaisesti. Tästä huolimatta investointitaso on hieman tavoiteltua korkeampi talousarviovuonna 2027 ja pysyy korkeana taloussuunnitelmavuosina 2028–2030.

Vuoden 2027 aikana on selvitetty henkilöstö- ja talouspalveluiden sekä viestinnän tukipalvelutoimintojen vaihtoehtoisia toimintamalleja. Kaupunginhallitus päätti 31.8.2026 henkilöstö-, talous-, viestintä- ja markkinointitoimintojen uudistamista koskevien yhteistoimintaneuvottelujen käynnistämisestä. Yhteistoimintaneuvotteluissa käsitellään suunniteltujen muutosten perusteita, vaikutuksia, vaihtoehtoja sekä mahdollisia henkilöstövaikutuksia lain edellyttämällä tavalla. Uudelleenorganisoinnin tarkoituksena on toiminnan, palveluiden ja prosessien tehostaminen, mistä voi aiheutua olennaisia tehtävämuutoksia.

Talouden tasapaino-ohjelman toimenpiteiden kohdistuminen lautakuntien ja konsernihallinnon vuoden 2027 talousarvioon on esitetty yhteenvetotaulukossa.

Talouden tasapaino-ohjelman sopeuttamistoimenpiteiden toteutumista koskeva yhteenveto raportoidaan kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle toiminnan ja talouden katsauksissa sekä tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunnille tasapaino-ohjelman raportointi toteutetaan osana vuosisuunnitelmien seurantaa.

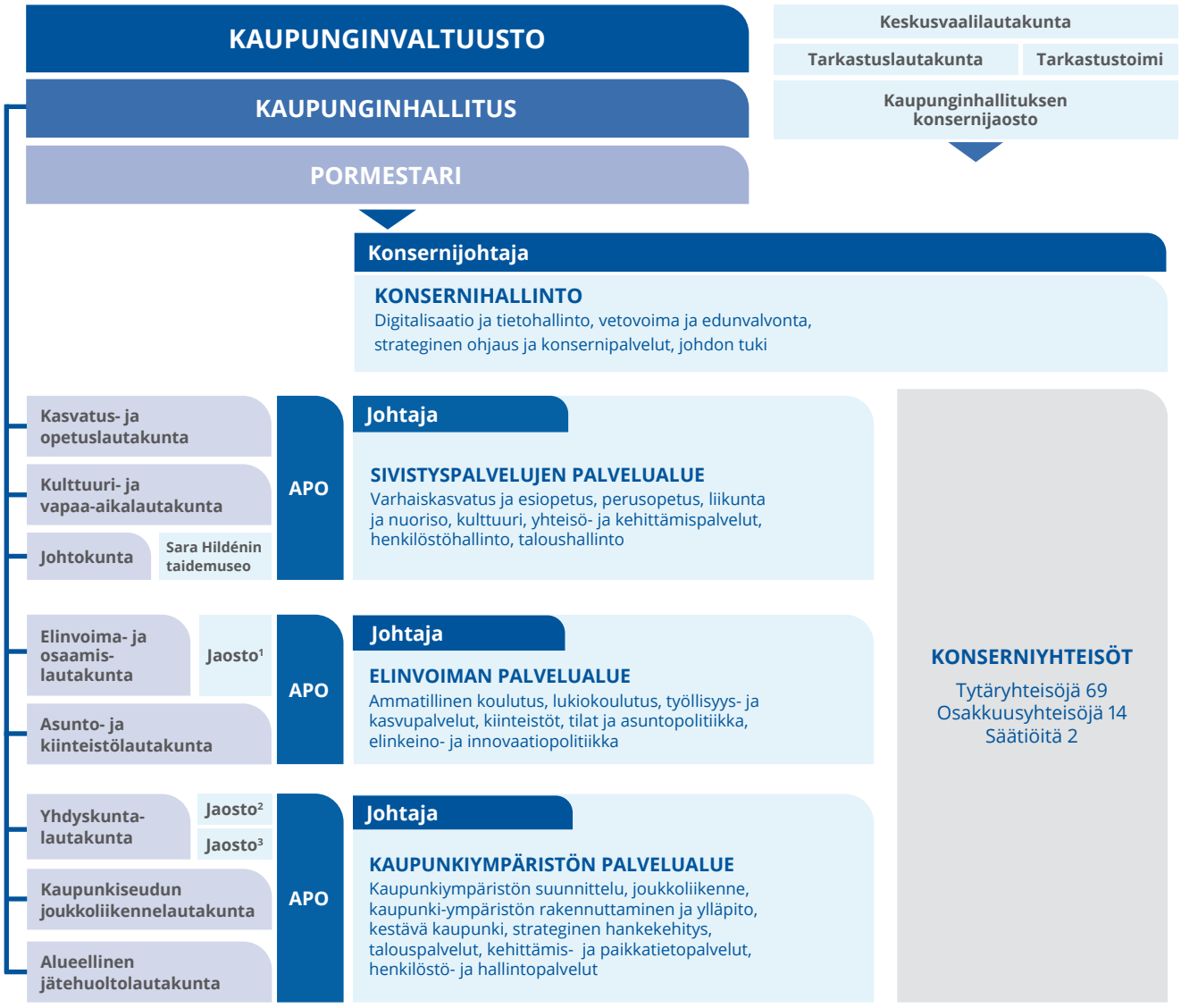
Sopeuttamistoimenpiteet TA 2027 (1 000 euroa)	Vuonna 2025 päätetyt tasapaino-ohjelman sopeuttamistoimen-piteet vuodelle 2027	Vuonna 2025 yt-neuvotteluissa käsiteltyjen tehostamis-toimenpiteiden vaikutukset vuodelle 2027	Uudet sopeuttamis-toimenpiteet	Yhteensä*
Kasvatus- ja opetuslautakunta	1 778	460	2 192	4 430
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	427	337	1 466	2 230
Elinvoima- ja osaamislautakunta	682	1 939	1 120	3 741
Asunto- ja kiinteistölautakunta	0	84	960	1 044
Yhdyskuntalautakunta	1 667	315	1 622	3 604
Joukkoliikennelautakunta	2 200	0	1 600	3 800
Konsernihallinto	1 113	579	1 220	2 912
Yhteensä	7 867	3 714	10 180	21 761
Osinkotavoitteiden nostaminen	1 000		3 000	4 000
Kaikki yhteensä	**8 867**	**3 714**	**13 180**	**25 761**

* Taulukossa esitettyjen sopeuttamistoimenpiteiden lisäksi yksiköiden toimintakatteeseen vaikuttaa useita taloutta heikentäviä tekijöitä (mm. kunta-alan palkkaratkaisu, palvelutarpeen kasvu ja kustannustason nousu).

TAMPEREEN KAUPUNGIN ORGANISAATIO

Vuoden 2026 aikana toteutettujen henkilöstö-, talous- sekä viestintä- ja markkinointitoimintojen tukipalveluselvitysten perusteella käytiin yhteistoimintaneuvottelut organisoinnin uudistamisesta. Mahdollisen uudistuksen tavoitteena on vahvistaa toiminnan vaikuttavuutta, yhtenäistää toimintatapoja sekä parantaa resurssien käyttöä. Talousarvion valmisteluhetkellä mahdollinen uudelleenorganisoitumisen suunnittelu on vielä kesken, minkä vuoksi vaikutukset organisaatiorakenteeseen tarkennetaan vuosisuunnitelmavaiheessa.

Tampereen kaupungin organisaatio 1.1.2027*

*Organisaatiokaavio voi päivittyä mahdollisen uudelleenorganisoitumisen johdosta.

[1] Työllisyysjaosto [2] Alueellisen ympäristöterveydenhuollon jaosto [3] Ympäristö- ja rakennusjaosto

TALOUDELLISET LÄHTÖKOHDAT

Talouden kehitysnäkymät

Valtiovarainministeriön syksyn taloudellisen katsauksen mukaan Suomen talouden kasvu on ollut odotettua nopeampaa. Talouskasvun arvioidaan olevan 1,6 prosenttia vuonna 2026, 1,8 prosenttia vuonna 2027 ja 1,5 prosenttia vuonna 2028. Kasvua tukevat maailmantalouden vahvistuminen, viennin elpyminen, investointien lisääntyminen sekä kotitalouksien ostovoiman asteittainen paraneminen.

Maailmantalouden kehitys on ollut ennakoitua myönteisempää. Euroalueen kasvu on piristynyt, eikä Yhdysvaltojen talous ole hidastunut odotetusti. Vaikka kansainväliseen kauppaan ja geopoliittiseen tilanteeseen liittyy epävarmuutta, vientimarkkinoiden kysynnän arvioidaan vahvistuvan. Suomen vienti kasvaa, mutta tuonti lisääntyy investointien ja puolustushankintojen vuoksi vielä nopeammin, minkä seurauksena nettoviennin vaikutus talouskasvuun jää lievästi negatiiviseksi.

Inflaatio pysyy ennustejaksolla noin kahden prosentin tasolla. Hintojen nousua vauhdittaa erityisesti energian kallistuminen, kun taas muu hintakehitys on melko maltillista. Keskeinen riski liittyy energian hinnan mahdolliseen nousuun ja geopoliittisten kriisien pitkittymiseen.

Kotitalouksien ostovoimaa ovat viime vuosina heikentäneet korkea hintataso, korkojen nousu, heikko työllisyyskehitys ja julkisen talouden sopeutustoimet. Tilanteen arvioidaan kuitenkin paranevan palkankorotusten, veronkevennysten ja työllisyyden asteittaisen kohentumisen myötä. Kulutuksen kasvua rajoittaa edelleen kotitalouksien varovaisuus, ja säästämisaste pysyy tavanomaista korkeammalla tasolla.

Investoinnit kasvavat voimakkaasti koko ennustejakson ajan. Kehitystä tukevat erityisesti datakeskushankkeet, energiasiirtymään liittyvät investoinnit, tutkimus- ja kehittämismenot sekä puolustushankinnat. Talonrakentamisen pitkän laskusuhdanteen arvioidaan vähitellen päättyvän toimitila-, teollisuus- ja energiainvestointien vetämänä. Asuntorakentamisen elpyminen on kuitenkin edelleen hidasta, vaikka kysyntäpotentiaalia on kertynyt runsaasti.

Työmarkkinat reagoivat talouskasvuun viiveellä. Työllisyys heikkenee vielä vuonna 2026 ja työttömyysaste nousee 10,3 prosenttiin. Vuodesta 2027 lähtien työllisyys alkaa kasvaa ja työttömyys vähentyä, mutta työttömyys pysyy ennustejakson loppuun asti rakenteellista tasoa korkeampana. Työvoiman tarjontaa lisäävät erityisesti maahanmuutto ja työn tarjontaa vahvistavat uudistukset.

Talouskasvun vahvistumisesta huolimatta julkisen talouden tila pysyy heikkona. Julkisyhteisöjen alijäämä pysyy koko ennustejakson ajan yli kolme prosenttia suhteessa BKT:hen. Menoja kasvattavat erityisesti puolustusinvestoinnit, väestön ikääntymiseen liittyvät menot sekä velkaantumisen myötä kasvavat korkomenot. Julkisen velan arvioidaan nousevan noin 90 prosentista suhteessa BKT:hen lähes 98 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä.

Kuntatalouden rahoitusasema säilyy alijäämäisenä koko ennustejakson 2026–2028 ajan. Alijäämä on keskimäärin noin 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kehitystä heikentävät erityisesti valtionosuuksien leikkaukset, kuntien kulutusmenojen kasvu sekä kunta-alan palkkaratkaisujen vaikutukset henkilöstökustannuksiin. TE-palvelu-uudistus on lisännyt kuntien vastuuta työttömyysetuuksien rahoituksesta ja kasvattaa kuntatalouden suhdanneherkkyyttä. Verotulot kasvavat edelleen, mutta valtionosuuksien indeksijarrut ja kustannustenjaon tarkistukset hillitsevät tulokehitystä. Kuntatalouden näkymiin liittyy epävarmuutta erityisesti työllisyyden, talouskehityksen ja kuntien omien sopeutustoimien onnistumisen osalta.

Ennustelukuja	2025	2026	2027	2028	2029	2030
BKT, määrän muutos, %	0,8	1,6	1,8	1,5	1,5	1,3
Yksityinen kulutus, muutos-%	-1,1	1,1	1,6	1,6	1,5	1,5
Työllisten määrä, muutos-%	-0,5	-0,5	1,1	0,8	0,8	0,6
Työllisyysaste (15-64-vuotiaat), %	71,4	71,0	71,6	72,1	72,6	73,0
Työttömyysaste	9,7	10,3	9,9	9,5	8,9	8,5
Yleinen ansiotaso, muutos-%	3,1	3,6	3,2	3,4	3,2	3,2
Kuntien ansiotaso, muutos-%	3,2	3,6	4,3	4,3	3,3	3,2
Kuluttajahinnat (inflaatio), muutos-%	0,3	2,0	1,9	2,1	2,0	2,0
Rakennuskustannusindeksi, muutos-%	0,9	2,0	1,7	1,8	1,8	1,8
Peruspalvelujen hintaindeksi, muutos-%	2,5	3,5	3,5	3,7	3,0	2,9

Kuntatalous

2025

Kuntatalous heikkeni hieman vuonna 2025. TE-palvelu-uudistus kasvatti kuntien toimintakuluja merkittävästi ja toimintakate heikkeni 7,4 prosenttia. Verotulot kehittyivät heikosti supistuen 0,2 prosenttia edellisvuodesta. Kuntien yhteenlaskettu vuosikate heikkeni 370 milj. eurolla 2,89 mrd. euroon. Vuosikate riitti kattamaan poistot, mutta ei nettoinvestointeja. Tilikauden tulos kunnissa heikkeni 320 milj. eurolla ollen kuitenkin 730 milj. euroa positiivinen. Tulokseen vaikuttivat osin suurehkot satunnaiset erät. Kuntakonsernien yhteenlaskettu tulos heikentyi vuonna 2025 350 milj. eurolla 1,01 mrd. euroon. Tilikauden tulos oli negatiivinen 111 kunnalla. Heikoimmat tulokset olivat 100 001–300 000 asukkaan kuntakokoryhmässä, jossa myös tuloksen heikkeneminen oli suurinta.

Kokonaisuudessaan kuntatalouden vuosikate ei riittänyt nettoinvestointien kattamiseen ja toiminnan ja investointien rahavirta heikkeni noin -770 milj. euroon.

Kuntien lainakanta kasvoi noin 870 milj. euroa 20,21 mrd. euroon. Asukaskohtaisesti lainamäärä oli koko maassa keskimäärin 3 595 euroa.

Kuntien talous heikkeni kuitenkin vähemmän kuin mitä aiemmin arvioitiin. Toisaalta vuoden 2025 tulosta paransivat osin myös kertaluonteiset tekijät ja omaisuusjärjestelyt, joiden vaikutus ei ulotu tuleviin vuosiin.

2026

Valtiovarainministeriön kuntatalousohjelman arvioiden mukaan kuntatalouden tilanne heikkenee edelleen vuonna 2026. Kuntien omista sopeutustoimista huolimatta toimintakulut kasvavat 2,7 prosenttia. Toimintakuluja kasvattavat erityisesti henkilöstövaltaiselle kuntaalalle sovitut palkkaratkaisut, jotka kasvattavat kuntasektorin työvoimakustannuksia. Kuntasektorin kustannuksia kuvaava peruspalveluiden hintaindeksi kasvaa ennustejaksolla keskimäärin 3,3 prosenttia vuodessa. Kuntien toimintatuotot kehittyvät kuluvana vuonna maltillisesti. Toimintatuottoja pienentävät kuntien ja hyvinvointialueiden väliset sote-kiinteistöjen vuokrasopimusten päättyminen ja uudelleenneuvottelut, jotka heikentävät kuntien vuokratuottoja vuodesta 2026 alkaen. TE-palveluuudistuksen myötä kunnat vastaavat osasta työttömyysetuuksien rahoitusta, mikä tekee kuntataloudesta suhdanneherkemmän, sillä tulojen lisäksi myös menot reagoivat työllisyyskehitykseen. Avustusmenot pysyvät ennustejaksolla korkealla tasolla työttömyyden pysyessä ennustejaksolla korkeana.

Kuntien verotulot kääntyvät kasvuun edellisvuodesta ja kasvavat 4,9 prosenttia erityisesti kunnallis- ja yhteisöveron vahvan kehityksen myötä. Valtionosuudet kasvavat noin 4,0 prosenttia. Kasvua kuitenkin hidastavat valtionosuuksiin tehtävät vähennykset kuten indeksijarru ja määräaikaiset tason vähennykset. Vuosikate vahvistuu hieman edellisvuodesta, mutta tilikauden tulos heikkenee ja pysyy niukasti positiivisena, kun vuoden 2025 tulosta parantaneet kertaluonteiset erät poistuvat. Vuosikate ei riitä kattamaan investointeja, minkä vuoksi kuntien velkaantuminen jatkuu. Toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee 300 milj. euroa 1,1 mrd. euroa alijäämäiseksi.

2027–2030

Kuntatalouden arvioidaan heikkenevän entisestään vuonna 2027. Toimintakulut kasvavat 2,9 prosenttia palkankorotusten ollessa suurimmillaan, ja korotusten ennakoidaan ylittävän yleisen ansiotasokehityksen. Toimintatulot kasvavat vain 0,2 prosenttia, ja toimintakate heikkenee 4,2 prosenttia painuen 16,6 mrd. euroa negatiiviseksi.

Verotulojen kasvu tasoittuu 3,8 prosenttiin edellisvuoden vahvan kehityksen jälkeen. Kuntien tuloja heikentävät erityisesti valtionosuuksiin kohdistuvat vähennykset, joista merkittävimmät ovat indeksijarrun kertaluonteinen nosto 2,8 prosenttiin vuonna 2027 sekä kustannustenjaon tarkistus. Valtionosuudet supistuvat edellisvuodesta. Vuosikate heikkenee ja kattaa poistot niukasti, minkä vuoksi kuntatalouden tilikauden tulos jää lähes nollaan. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta on ennustejaksolla heikoimmillaan vuonna 2027, jolloin se painuu 1,4 mrd. euroa alijäämäiseksi.

Kuntien peruspalvelujen painopiste säilyy sivistys- ja kulttuuripalveluissa, joiden yhteenlaskettu palvelutarve on aleneva. Tarpeen supistuminen välittyy menoihin kuitenkin vain osittain, sillä palveluverkon, henkilöstörakenteen ja lainsäädännöllisten velvoitteiden jäykkyydet hidastavat menojen sopeutumista palvelutarpeen mukana.

Väestökehitys eriyttää kuntia toisistaan. Syntyvyyden lasku ja maan sisäinen muuttoliike heikentävät muuttotappiokuntien tulopohjaa ja vähentävät niiden työikäistä väestöä, kun taas kasvukeskuksissa väestön lisääntyminen ylläpitää voimakkaita investointitarpeita. Kokonaisuutena kuntahallinnon investoinnit pysyvät ennustejaksolla korkealla tasolla, vaikka investointinäkymät ovat osassa kuntia laskevia.

Ennusteessa on oletettu, että vuodesta 2029 alkaen perustoimeentulotuen rahoitusosuutta ei enää vähennetä takautuvasti kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta, vaan kuntien rahoitusosuus laskutetaan kunnalta tuen maksukuukautta seuraavana kuukautena. Samalla perustoimeentulotuen meno kohdistuu sille vuodelle, jolta se aiheutuu. Lisäksi ennusteessa on huomioitu kuntien nuorten perustoimeentulotuen kustannusten rahoitusvastuun nosto 100 prosenttiin. Muutokset kasvattavat kuntien valtionosuuksia, sillä valtionosuuksista tehtävä vähennys poistuu. Vastaavasti kuntien toimintakulut kasvavat perustoimeentulotukimenoja vastaavalla määrällä.

Kuntatalouden tulojen ja menojen epätasapaino vähenee hieman ennustejakson lopulla, kun osa määräaikaisista valtionosuusleikkauksista päättyy ja henkilöstömenojen kasvu hidastuu. Kuntatalouden vuosikate ei kuitenkaan riitä kattamaan nettoinvestointeja ja toiminnan ja investointien rahavirta pysyy keskimäärin 1,1 mrd. euroa negatiivisena vuosina 2028–2030. Lainakanta kasvaa vuoden 2026 noin 22,4 mrd. eurosta noin 26,3 mrd. euroon vuoteen 2030 mennessä.

Kaupungin talous

2025

Kaupungin tulos oli 32,5 milj. euroa alijäämäinen. Tulos sisälsi pysyvien vastaavien myyntivoittoja 64,9 milj. euroa, mikä on selvästi keskimääräistä tasoa enemmän. Vuosikate oli 106,2 milj. euroa, mikä kattoi suunnitelmapoistoista 77 prosenttia. Nettoinvestoinnit olivat 225,9 milj. euroa ja investointien tulorahoitusprosentti oli 47 prosenttia. Lainamäärä kasvoi noin 76,5 milj. eurolla. Kaupungin taloudessa on rakenteellinen alijäämä, jonka vuoksi kaupunginvaltuusto päätti 17.2.2025 talouden tasapaino-ohjelman valmistelusta osana vuoden 2026 talousarvion valmistelua.

TILIKAUDEN TULOS

-43,9 milj. €

TA 2027

NETTOINVESTOINNIT

227,5 milj. €

TA 2027

INVESTOINTIEN TULORAHOITUS

41 %

TA 2027

LAINAMÄÄRÄ/ AS.

4 801 €

ENN. 31.12.2027

2026

Tampereen talousnäkymiä varjostavat heikentyneet verotuloennusteet ja työttömyysturvamenojen voimakas kasvu. Elokuun toiminnan ja talouden katsauksen mukaan tilikauden tulosennuste on 54,4 milj. euroa alijäämäinen, mikä on 10,2 milj. euroa muutettua talousarviota heikompi. Nettoinvestointeja on kertymässä 209,2 milj. euroa. Vuosikate-ennuste on 92,6 milj. euroa, joka kattaa investoinneista 45 prosenttia. Kaupungin lainamäärän arvioidaan kasvavan kuluvana vuonna noin 131,5 milj. eurolla. Talouden tasapaino-ohjelma on edennyt pääosin suunnitellusti, mutta kaupungin talouden tasapainottaminen edellyttää edelleen pitkäjänteisiä ja vaikuttavia sopeuttamistoimia.

2027

Kuntien rahoitusasema näyttää pysyvästi jäävän liian alhaiselle tasolle. Kaupungin keräämät tulot eivät riitä kattamaan kuntalaisille järjestettävien palvelujen vaatimaa rahoitusta. Valtion vaikeiden talousnäkymien vuoksi valtiolta ei ole luvassa helpotusta kuntien rahoitukseen eikä valtio kykene myöskään aidosti vähentämään kuntien tehtäviä ja velvoitteita.

Vuoden 2027 talousarviovalmistelussa on kaupunginvaltuuston linjausten mukaisesti jatkettu talouden tasapainottamistoimenpiteitä. Toimenpiteistä huolimatta vuoden 2027 talousarvio on jäämässä alijäämäiseksi noin 43,9 milj. euroa. Nettoinvestoinnit ovat vuoden 2027 talousarviossa 227,5 milj. euroa. Vuosikate on 92,7 milj. euroa, mikä kattaa investoinneista 41 prosenttia. Kaupungin lainamäärän arvioidaan kasvavan noin 126,4 milj. eurolla. Osana talouden tasapaino-ohjelman valmistelua myös investointeja on priorisoitu ja jaksotettu pormestariohjelman mukaisesti. Tästä huolimatta kaupungin investointitarpeet pysyvät korkealla tasolla myös lähivuosina ja tulorahoituksen taso on jäämässä liian alhaiselle tasolle. Tämän vuoksi kaupungin investointien toteuttamisessa on noudatettava tarkkaa harkintaa, jotta kaupungin lainamäärä ei kasva hallitsemattomasti.

Vuosien 2027–2030 talouden suunnitteluun sisältyy paljon epävarmuustekijöitä erityisesti työllisyyskehitykseen ja verorahoituksen kasvuun liittyen. Taloussuunnitelmakauden talousnäkymä säilyy alijäämäisenä, vaikka talouden tasapaino vahvistuu hieman suunnittelukauden aikana. Tasapaino-ohjelman tavoitteisiin nähden riittäviä toimenpiteitä ei ole laaja-alaisesta valmistelusta huolimatta saavutettu ja kaupungin taloudessa on edelleen rakenteellinen alijäämä. Talouden tasapainottamista tulee jatkaa sinnikkäästi, jotta kaupunginvaltuuston asettama tavoite talouden tasapainosta vuonna 2029 toteutuu.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Väestö

Tampereen väkiluku oli vuoden 2025 lopussa 263 337 asukasta. Väestönkasvu laantui edellisistä huippuvuosista ja väestömäärä kasvoi 3 157 asukkaalla (1,2 %). Tampereen kaupunkiseudun väkiluku oli vuoden 2025 lopussa 427 749 asukasta, mikä on 4 462 asukasta enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Tampereen väestönkasvu on jatkunut kuluvana vuonna edellisvuosia maltillisempana. Elokuun 2026 lopussa tamperelaisia oli ennakkotiedon mukaan noin 265 609.

Tamperelaisista hieman alle joka viides oli 65 vuotta täyttänyt. Vuoteen 2040 mennessä määrän odotetaan kasvavan lähes 10 000 asukkaan verran. Päivähoito- ja kouluikäisiä Tampereen väestöstä oli noin 13 prosenttia. Tampereella oli sataa työikäistä kohti 45,4 alle 15-vuotiasta ja 65 vuotta täyttänyttä. Väestöllinen huoltosuhde oli maan alhaisin. Koko maan väestöllinen huoltosuhde oli 61,6.

Ulkomaan kansalaisten sekä vieraskielisten määrä kasvaa vuosittain. Vuonna 2025 vieraskielisten osuus väestöstä oli 12 prosenttia ja ulkomaan kansalaisten 7,9 prosenttia. Pääosin määrää kasvattaa muuttoliike. Syntyneistä noin joka viides oli vieraskielinen vuonna 2025.

Syntyvyydessä piristymisen merkkejä

Tampereen väestönkasvu perustui pitkään kuntien väliseen muuttovoittoon. Vuosikymmenen alussa rakenteessa

ENNAKKOVÄKILUKU

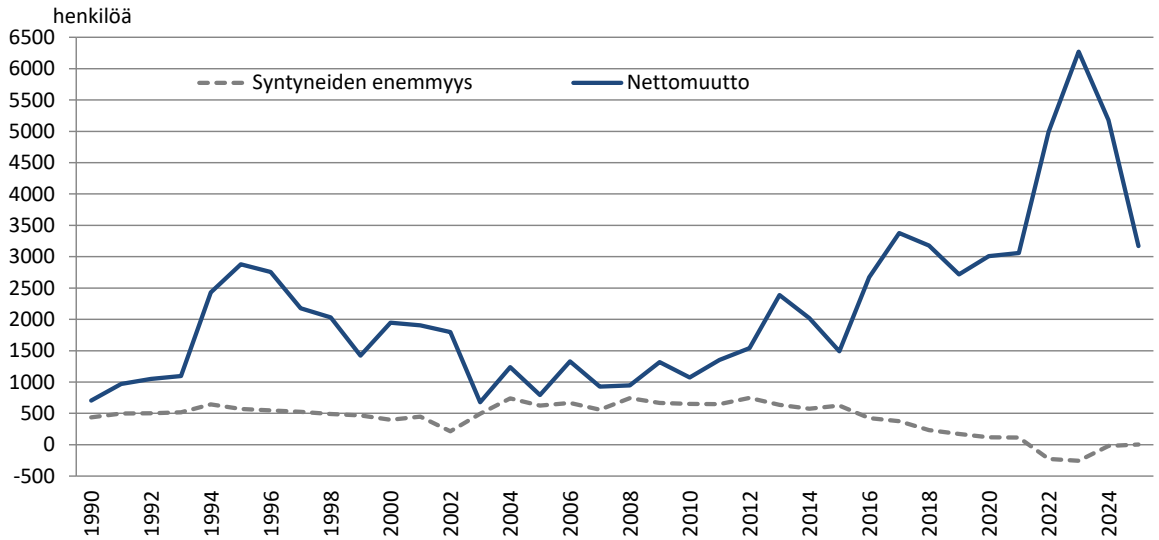
269 988

(31.12.2027)

MUUTOS

+3 437

VÄESTÖN MUUTOKSET

Lähde: Tilastokeskus

tapahtui muutos ja muuttovoitto on jakaantunut yhä tasaisemmin kuntien välisen muuton ja maahan muuton kesken. Vuonna 2025 maahanmuuttovoitto kohosi hieman kuntien välistä muuttoa korkeammaksi. Vaikka maahanmuuttovoitto nousi kuntien välistä nettomuuttoa korkeammaksi, kuntien välisen muuton volyymi on pysynyt huomattavasti maahanmuuttoa suurempana.

Syntyneiden määrän kasvusuunta jatkui vuoden 2025 aikana ja uusia tamperelaisia syntyi 2 242. Myös luonnollinen väestönkasvu kääntyi niukasti positiiviseksi. Tämä tarkoittaa, että syntyneiden määrä ylitti kuolleiden määrään vuonna 2025.

Yhden henkilön asuntokunnista noin joka kolmas on pienituloinen

Tampereella oli vuoden 2025 lopussa yhteensä 147 476 asuntokuntaa, joista yhden henkilön asuntokuntia oli yli puolet. Asuntokuntien keskikoko oli 1,74 henkilöä. Koko maan osalta keskikoko oli 1,92 henkilöä.

Vuonna 2021 pienituloisten asuntokuntien määrä kääntyi kasvuun ja suunta jatkui edelleen vuonna 2024. Kaikista asuntokunnista noin joka viides ja yhden henkilön asuntokunnista noin joka kolmas on pienituloinen. Käytettävissä oleva rahatulo kulutusyksikköä kohden oli 26 690 euroa (mediaani) vuonna 2024.

Asuntoväestöön kuuluvista alle 18-vuotiaista 16,2 prosenttia oli pienituloisia vuonna 2024. Edellisen kerran osuus on ollut yli 16 prosenttia vuonna 2011. Pitkittyneesti pienituloisia eli henkilöitä, jotka ovat kuuluneet pienituloisiin kotitalouksiin tilastovuoden lisäksi kahtena vuotena kolmen edellisvuoden aikana, oli 9,9 prosenttia asuntoväestöstä. Sekä pienituloisten että pitkittyneesti pienituloisten osuudet nousivat edellisvuodesta.

ULKOMAAN KANSALAISIA

20 823

(31.12.2025)

VIERASTA KIELTÄ PUHUVIA

31 487

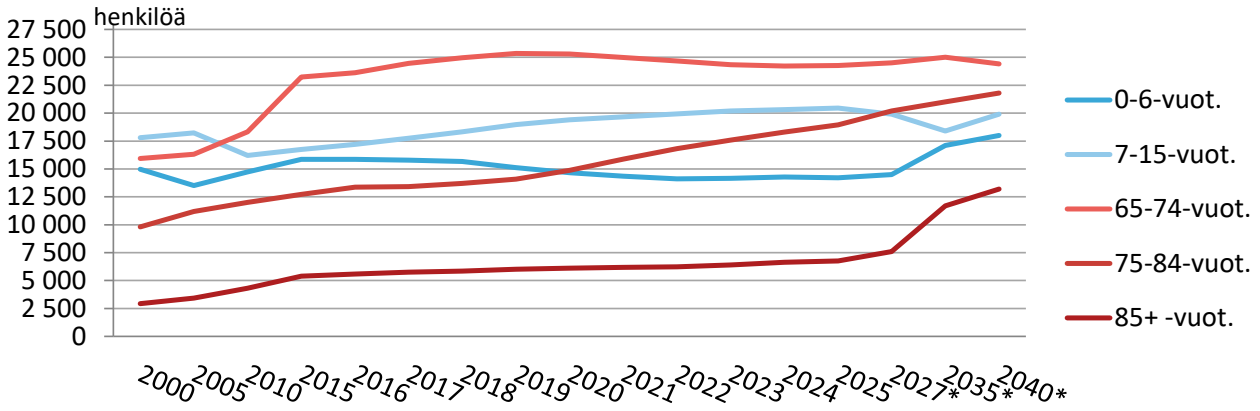
(31.12.2025)

VIERASKIELISTEN OSUUS VÄESTÖSTÄ

12,0 %

(31.12.2025)

LASTEN JA IKÄIHMISTEN IKÄRYHMÄT 2000–2040

Lähde: Tilastokeskus, *kaupungin oma väestöennuste

Työ

Tampereen työllisyystilanne pysyi haastavana vuonna 2026, vaikka vuoden aikana nähtiin myös ensimmäisiä merkkejä tilanteen vakautumisesta. Työttömyysaste nousi alkuvuoden aikana korkealle tasolle ja oli heinäkuussa korkeimmillaan 17,1 prosenttia. Elokuussa työllisyystilanne koheni hieman, ja työttömyysaste laski 15,9 prosenttiin. Koko maassa työttömyysaste oli 12,0 prosenttia. Vuodentakaiseen tilanteeseen verrattuna työttömyys oli edelleen selvästi korkeammalla tasolla, sillä työttömyysaste kasvoi 2,2 prosenttiyksikköä ja työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi 3 415 henkilöllä. Vuoden 2026 aikana ei työttömyysasteessa ole kuitenkaan tapahtunut vastaavaa merkittävää kasvua, mitä vuoden 2025 aikana havaittiin. Kokonaisuudessaan elokuussa 2026 työttömänä työnhakijana oli 21 551 tamperelaista. Nuorisotyöttömiä, eli alle 25-vuotiaita oli 2 998, yli 50-vuotiaita 5 460, ulkomaalaisia työttömiä 2 794, pitkäaikaistyöttömiä 9 410 ja lomautettuja 497. Kaikissa työttömyyden lajeissa lomautettuja lukuun ottamatta on ollut kasvua, kun tilannetta verrataan vuodentakaiseen. Selkeästi suurinta kasvu on ollut pitkäaikaistyöttömien kohdalla: pitkäaikaistyöttömien määrä on noussut vuodessa 2 376 henkilöllä (+34 %). Myös rakennetyöttömyys (+28 %) ja nuorisotyöttömyys on ollut kasvussa (+22 %). Lomautettujen määrä puolestaan on kääntynyt laskuun vuodenvaihteen huippulukemista ja on noin 14 prosenttia pienempi kuin viime vuonna samaan aikaan. Pitkäaikaistyöttömyyden voimakas kasvu muodostaa edelleen merkittävimmän haasteen työllisyystilanteen paranemiselle.

Työttömistä työnhakijoista miehiä oli 11 298 ja naisia 10 241. Vuoden aikana naisten osuus on kasvanut suhteellisesti voimakkaammin kuin miesten. Korkeakoulutettujen miesten ja korkeakoulutettujen naisten määrä työttömissä työnhakijoissa kasvoi vuodentakaisesta noin 20

TYÖTTÖMYYSASTE

15,9 %

(8/2026)

TYÖTTÖMIEN MÄÄRÄ

21 551

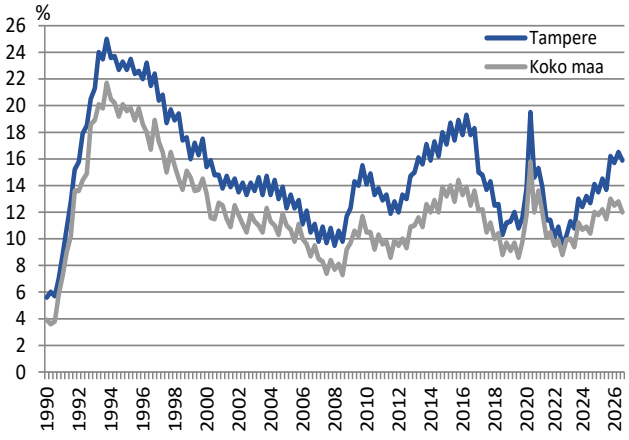
(8/2026)

UUDET AVOIMET TYÖPAIKAT

2 229

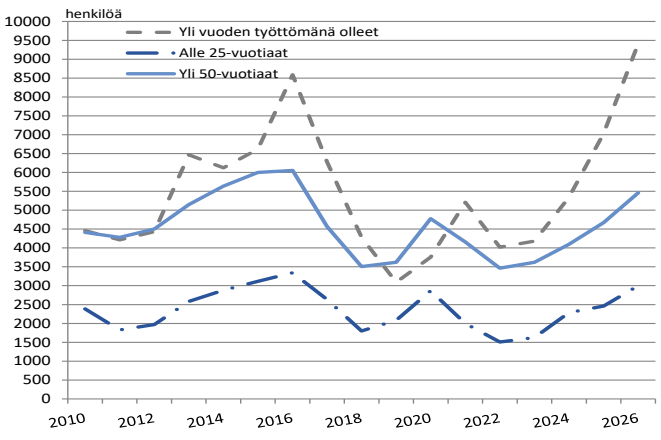
(8/2026)

TAMPEREEN JA KOKO MAAN TYÖTTÖMYYSASTE 1990–2026, NELJÄNNESVUOSITTAIN

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö (työnvälitystilasto)

TYÖTTÖMYYDEN RAKENNE TAMPEREELLA 2010–2026, ELOKUU

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö (työnvälitystilasto)

prosenttia, mikä vastaa yleistä työttömyyden kasvuvauhtia. Osa-aikatyötä tekevien työnhakijoiden osuus on pienentynyt viime vuoteen verrattuna. Osa-aikatyössä työnhakijoista on noin 7 prosenttia (yhteensä 2 219 henkilöä), kun viime vuonna vastaava luku oli 12 prosenttia. Yhä useampi työnhakija on tällä hetkellä työtön, ja heidän osuus on kasvanut viime vuodesta (2026: 69 %, 2025: 57 %).

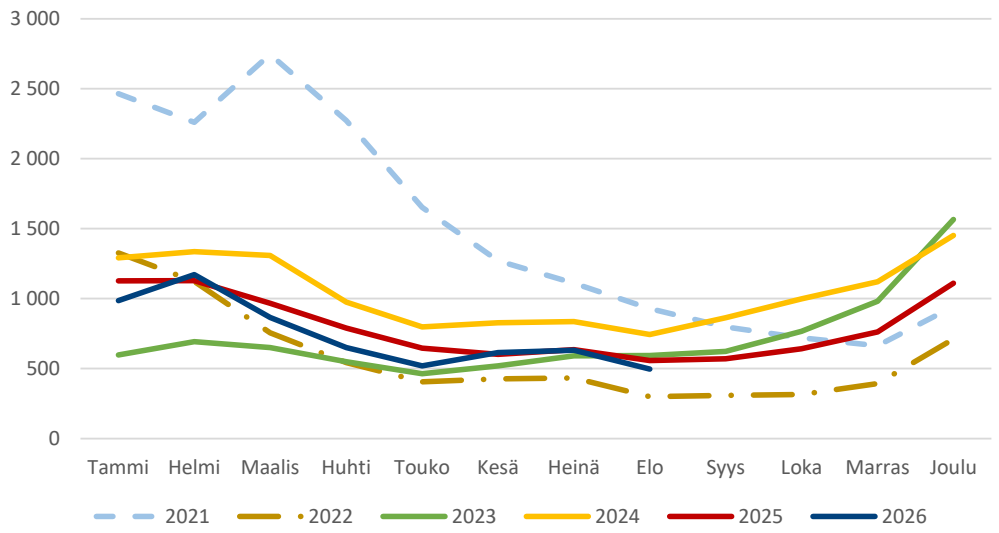
Tampereen työttömyysasteen ero koko maan työttömyysasteeseen on jatkanut kasvamistaan vuoden aikana. Ero on kasvanut 2,2 prosenttiyksiköstä 3,9 prosenttiyksikköön. Myös Suomen kuuden suurimman kaupungin vertailussa Tampereen työttömyysaste on selvästi suurin ja kasvanut vuoden aikana selvästi eniten. Työllisyystilanne Pirkanmaalla on myös heikentynyt vuoden aikana lähes samaa tahtia Tampereen kanssa. Työttömyysaste Pirkanmaalla oli elokuussa 2026 13,1, mikä on 1,8 prosenttiyksikköä suurempi kuin vuosi sitten.

Elokuussa 2026 uusia avoimia työpaikkoja ilmoitettiin 2 229 kappaletta, mikä on 284 enemmän kuin vuosi sitten elokuun aikana (+15 %). Pitkään jatkuneen alavireisen kehityksen jälkeen avointen työpaikkojen määrässä on nähtävissä varovaista kasvua. Ammattiryhmistä avointen työpaikkojen määrä kasvoi elokuussa vuodentakaisesta eniten tietyissä rakentamisen, teollisuuden sekä kaupallisen alan tehtävissä. Vastaavasti työttömien työnhakijoiden määrä myyjissä, rahdinkäsittelijöissä ja lähihoitajissa on kasvanut ammattiryhmistä eniten verrattuna viime vuoden elokuun tilanteeseen.

Vaikka työllisyystilanne on edelleen haastava, talouden asteittaisen elpymisen odotetaan tukevan työllisyyden paranemista. Valtiovarainministeriön julkaiseman uusimman Taloudellisen katsauksen mukaan Suomen talouden kasvu on ollut odotettua nopeampaa. Talouskasvusta huolimatta työvoiman kysyntä on pysynyt vaimeana koko maan mittakaavassa. Katsauksen mukaan työllisyys laskee vielä vuonna 2026 mutta vuodesta 2027 eteenpäin tilanteen ennustetaan paranevan.

Työn ja talouden tutkimus Laboren syyskuussa julkaistu talousennuste vuosille 2026–2028 korostaa myös Suomen talouskasvun alkuvuonna tapahtunutta

LOMAUTETTUJEN MÄÄRÄ TAMPEREELLA 2021–2026

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö (työnvälitystilasto)

vahvistumista, mutta painottaa talouden elpymisen epätasaisuutta eri toimialoilla. Rakennusalan pitkittynyt heikko suhdanne hidastaa edelleen työllisyystilanteen paranemista, mikä näkyy rakennusalan avointen työpaikkojen vähäisenä määränä. Kotitalouksien kulutus on jatkanut maltillista elpymistään, mutta kuluttajien varovaisuus näkyy edelleen ostokäyttäytymisessä. Tavarakaupassa on nähty piristymisen merkkejä, mutta palveluiden kysyntä on pysynyt vaisuna. Työttömyyden kasvu ja lisääntynyt työttömyyden riski ovat supistaneet kulutusta kuluvana vuonna.

Elinkeinoelämän keskusliiton suhdannebarometrin mukaan yritysten luottamus on vahvistunut ja luottamusta kuvaavat indikaattorit ovat nousseet kuluvan vuoden aikana. Toimialoista erityisesti rakentamisen näkymät ovat kohentuneet viime kuukausina, ja alan luottamusindikaattori on noussut syyskuussa pitkän aikavälin keskiarvon yläpuolelle. Yritysten odotukset ovat yleisesti myönteiset, mikä tukee näkemystä Suomen talouden asteittaisesta elpymisestä.

Pk-yritysbarometrin mukaan suomalaisten pienten ja keskisuurten yritysten näkymät ovat syksyllä 2026 selvästi aiempaa myönteisemmät ja yritykset odottavat talouskasvun jatkuvan. Liikevaihto-, suhdanne-, vienti- ja työllisyysodotukset ovat vahvistuneet, vaikka epävarmuus maailmantaloudessa ja kansainvälisessä kaupassa jatkuu. Yleinen suhdannetilanne nähdään yhä toiminnan kehittämisen suurimpana esteenä. Pirkanmaan suhdannenäkymät arvioidaan koko maan keskiarvoa myönteisemmiksi. Pirkanmaan sisällä vahvimmat suhdanneodotukset kohdistuvat Tampereen kaupunkiseudulle.

Asuminen

Tampereen asuntotuotannon aloitusten määrä on neljättä vuotta alhaisella tasolla suhteessa tätä edeltäviin vuosiin. Vuonna 2025 aloitettiin 1 932 asunnon rakentaminen. Tammi-elokuussa 2026 on aloitettu 781 asunnon rakentaminen, mikä on 39 % vähemmän vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna. Rakennuslupien määrä on edelleen matalalla tasolla. Kun vuonna 2024 rakennuslupia myönnettiin 2042 asunnolle, myönnettiin niitä vuonna 2025 1511 asunnolle ja tammi-elokuussa 2026 952 asunnolle. Tämä on noin 39 % enemmän kuin vuonna 2025 vastaavana ajanjaksona.

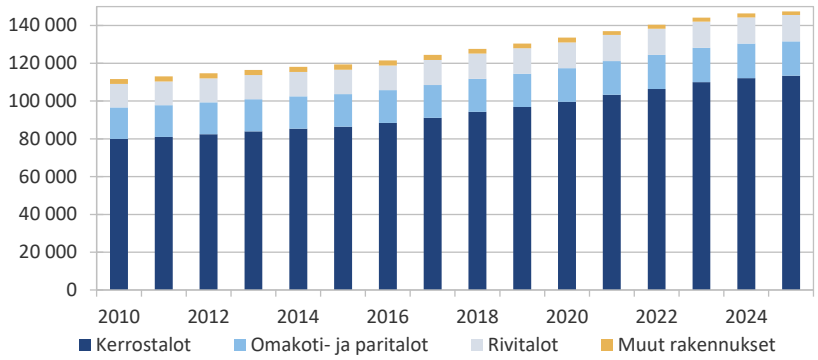
Vuonna 2025 valmistui hieman edellisvuotta enemmän asuntoja, 2010 kappaletta. Syyskuussa 2026 Tampereella oli rakenteilla 2 126 asuntoa, noin 26 % vähemmän kuin samaan aikaan edellisvuonna. Vuonna 2026 arvioidaan valmistuvan noin 2 150 asuntoa, perustuen elokuun loppuun mennessä valmistuneisiin 1238 asuntoon sekä rakenteilla oleviin asuntoihin. Vuonna 2027 arvioidaan valmistuvan noin 1400 asuntoa.

Asuntomarkkinoilla ei edelleenkään ole tapahtunut käännettä parempaan, sillä vaikka kuluttajien luottamus on hieman parantunut, geopoliittiset kriisit ruokkivat epävarmuutta ja ovatkin kääntäneet korkotason jälleen lievään nousuun. Uudiskohteiden kysyntä on edelleen tavanomaista heikompaa, ja etenkin sijoittajakysyntä on jäänyt heikoksi. Tämän vuoksi uusia vapaarahoitteisia hankkeita on käynnistetty niukasti.

Suuri osa asunnoista, hallintamuodosta riippumatta, on viime vuosina valmistunut kerrostaloihin. Vuonna 2025 valmistuneista asunnoista 91 % sijaitsi kerrostaloissa. Osuus pysyi samana kuin vuonna 2024. Perheasuntojen osuus nousi selkeästi edellisvuodesta. Vuonna 2024 valmistuneista asunnoista 34 % oli yksiöitä, 30 % kaksioita ja 36 % kolmen tai useamman huoneen asuntoja. Uusien asuntojen huoneistojakaumaa on viime vuosina tasapainottanut ohjaus kaupungin taholta, pienasuntojen kysynnän väheneminen sijoittajakysynnän hiipumisen myötä sekä uudehkojen pienasuntojen runsas tarjonta.

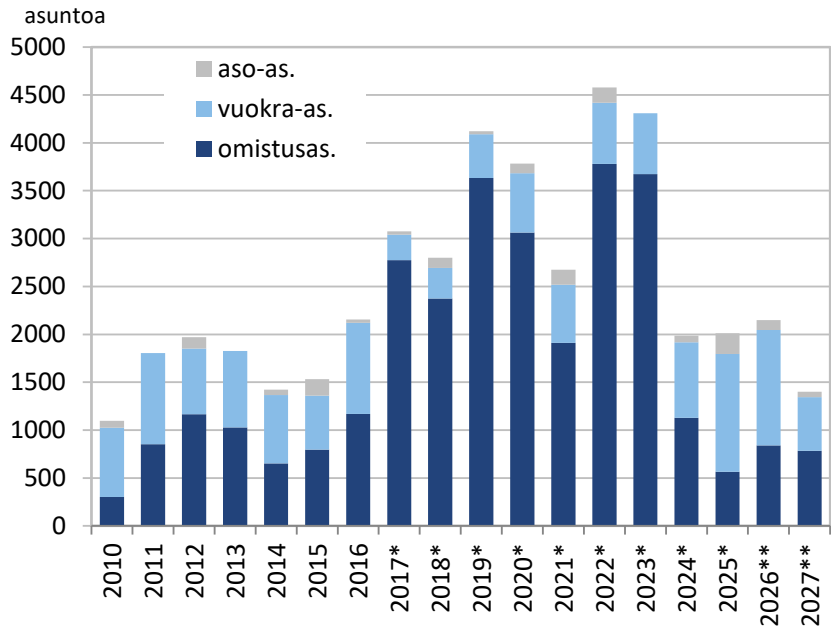
Kohtuuhintaisia vuokra- tai asumisoikeusasuntoja valmistui vuonna 2025

ASUNTOKUNNAT TALOTYYPIN MUKAAN

Lähde: Tilastokeskus

VALMISTUNEET ASUNNOT HALLINTAMUODON MUKAAN

Lähde: Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka

*Vuodesta 2017 alkaen vuokra-asunnot sisältävät vain kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon ja omistusasunnot sisältävät omistusasuntotuotannon sekä muun kuin kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon.

**Arvio

1 450 kappaletta, ja elokuun 2026 loppuun mennessä 790 kappaletta. Uusia kohtuuhintaisia asuntoja aloitettiin vuonna 2025 1 085 kappaletta. Vuoden 2026 elokuuhun mennessä kohtuuhintaisia asuntoja on aloitettu 381 kappaletta. Vuonna 2025 kohtuuhintaisten asuntojen osuus kaikista aloitetuista asunnoista oli 56 %. Tammi-elokuussa 2026 aloitettujen kohtuuhintaisten asuntojen osuus oli 41 % kaikista aloitetuista asunnoista. Kohtuuhintaisia hankkeita vauhditti vuonna 2024 valtion rahoituksen määräaikainen lisääminen rakennusalan suhdannetilanteen vuoksi, mikä näkyy huomattavan suurena määränä vuosina 2025 ja 2026 valmistuneita kohtuuhintaisia asuntoja. Tämän jälkeen korkotukivaltuudet valtion taholta ovat kuitenkin pienentyneet huomattavasti, minkä vuoksi valtion tukemien asuntojen tuotannon Tampereella arvioidaan vähenevän lähivuosina.

Vuoden 2025 aikana vanhoista osakeasunnoista tehtiin 4 320 kauppaa. Vuoden 2025 kauppojen määrä nousi edellisvuodesta, mutta määrä on selvästi alhaisempi huippuvuoteen 2021 verrattuna. Asuntojen keskimääräiset neliöhinnat ovat olleet laskusuunnassa vuodesta 2023 alkaen. Vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen neliövuokra oli vuonna 2025 keskimäärin 17,06 euroa kuukaudessa. Vuodessa vuokrat nousivat noin 1 %.

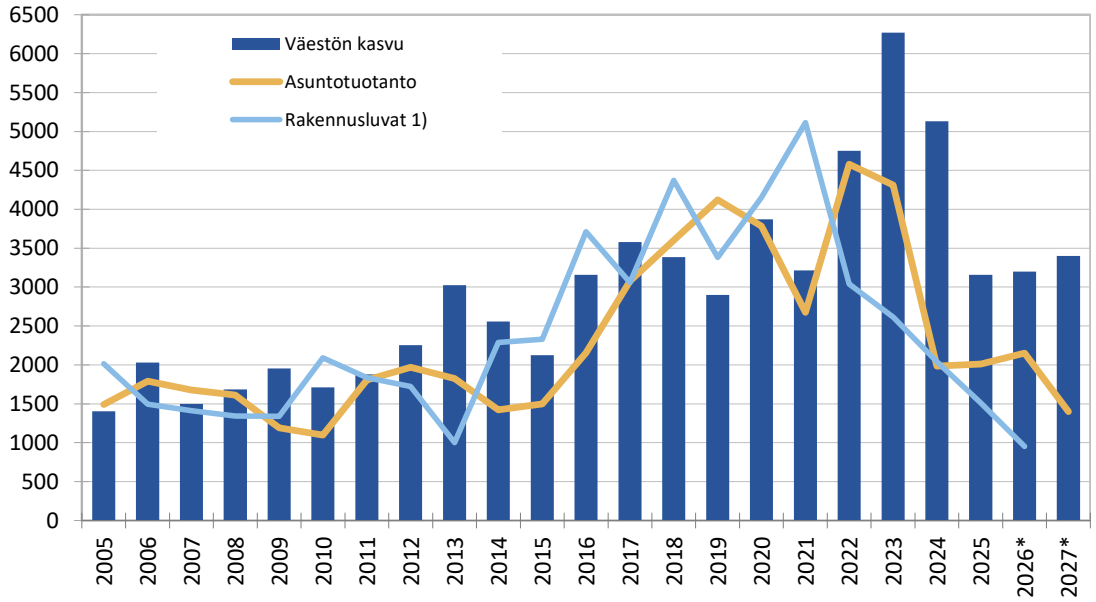
ARVIO VUONNA 2027 VALMISTUVIEN ASUNTOJEN MÄÄRÄSTÄ

1 400 kpl

ASUNTOJEN KESKIVUOKRA VUONNA 2025

17,06 €/m²

VÄESTÖNKASVU JA ASUNTOTUOTANTO 2000-LUVULLA

Lähde: Tilastokeskus, Rakennusvalvonta ja Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka

1) Asuntotuotantoon myönnetyt, v. 2025 vain 30.8. asti.

*arvio

TALOUSARVION RAKENNE, SITOVUUS JA SEURANTA

Talousarvion osat

Kunnan talousarviosta ja -suunnitelmasta, niiden rakenteesta, sisällöstä ja laadinnasta on säännökset kuntalaissa. Tämän lisäksi talousarviosta ja -suunnitelmasta antaa ohjeita ja suosituksia Suomen Kuntaliitto. Kunnan kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä on soveltuvin osin voimassa, mitä kirjanpitolaissa on säädetty. Tältä osin sitovia ohjeita ja lausuntoja kunnille antaa työ- ja elinkeinoministeriön alainen kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaosto. Talousarvion sisältö on laadittu ottaen huomioon soveltuvin osin mainitut säännökset ja ohjeet.

Talousarviossa on seuraavat osat: yleisperustelut, käyttötalousosa ja investoinnit yksiköittäin, laskelmat sisältäen tuloslaskelma-, investointi- ja rahoituslaskelmaosat sekä liitteet.

Talousarvion sitovuus ja seuranta

Kaupunginvaltuusto määrää, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kaupunginhallitusta ja muita kaupungin viranomaisia.

Talousarvion valtuustoon nähden sitovat määrärahat on esitetty jäljessä taulukkomuodossa.

Organisaatiomuutoksiin liittyviä toimintoja ja niihin liittyviä määrärahoja voidaan siirtää talousarvion hyväksymisen jälkeen konsernijohtajan päätöksellä. Lisäksi konsernijohtaja oikeutetaan tekemään päätös palkankorotuksiin varatun määrärahan kohdentamisesta konsernihallinnon yhteisistä eristä toimintayksiköille.

Konsernijohtajalla tai hänen määräämällään konsernihallinnon viranhaltijalla on oikeus ottaa vuoden 2027 talousarvioon ja mahdollisiin muutettuihin talousarvioihin sisältyvä lainamäärä, oikeus ottaa vuoden 2027 aikana lyhytaikaisia lainoja 100 milj. euron määrään saakka maksuvalmiuden turvaamiseksi, myöntää uusia konsernitililuottoja 30 milj. euroon asti sekä oikeus konvertoida ja maksaa ennenaikaisesti takaisin kaupungin taseeseen sisältyviä ottolainoja.

Talousarvion toiminnan tavoitteet ovat kaupunginvaltuustoon nähden sitovia.

Olennaisista poikkeamista talousarvioon on raportoitava valtuustolle.

Talousarviosta raportoidaan kaupunginvaltuustolle huhtikuun ja elokuun tilanteista laadittavissa toiminnan ja talouden katsauksissa sekä tilinpäätöksessä. Lisäksi kaupunginhallitukselle raportoidaan säännöllisesti taloudesta. Lautakunnille raportoidaan talouden ja toiminnan toteutumisesta vähintään kolme kertaa vuodessa.

TALOUSARVION SITOVUUSTASOT

KÄYTTÖTALOUSOSA JA INVESTOINNIT YKSIKÖITTÄIN (1 000 euroa)

KÄYTTÖTALOUS		TA 2027
Sivistyspalvelujen palvelualue		
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Toimintakate	-435 866
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta		
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	Toimintakate	-121 860
Kaikkien Tampere -kehitysohjelma	Toimintakate	-1 800
Hiedanranta-kehitysohjelma	Toimintakate	-280
Elinvoiman palvelualue		
Elinvoima- ja osaamislautakunta		
Elinvoima- ja osaamislautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	Toimintakate	-166 194
Ammatillinen koulutus	Tilikauden tulos	0
Tampereen seudun työllisyysalue	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0
Asunto- ja kiinteistölautakunta		
Asunto- ja kiinteistölautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	Toimintakate	189 117
Hiedanranta-kehitysohjelma	Toimintakate	-670
Kaupunkiympäristön palvelualue		
Yhdyskuntalautakunta		
Yhdyskuntalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	Toimintakate	-52 408
Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma	Toimintakate	-1 312
Hiedanranta-kehitysohjelma	Toimintakate	-330
Etelän kasvusuunta -kehitysohjelma	Toimintakate	-357
Joukkoliikennelautakunta	Toimintakate	-39 190
Konsernihallinto		
ICT-kehittäminen	Toimintakate+nettoinvestoinnit	-11 500
Tarkastuslautakunta	Toimintakate	-450
Keskusvaalilautakunta	Toimintakate	-763
Konsernihallinto (pl. erikseen sitovat erät)	Toimintakate	-35 038
Yhteiset erät	Toimintakate	-113 406

INVESTOINNIT		TA 2027
Sivistyspalvelujen palvelualue		
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Nettoinvestoinnit	-3 396
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	Nettoinvestoinnit	-7 390
Elinvoiman palvelualue		
Elinvoima- ja osaamislautakunta		
Elinvoima- ja osaamislautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	Nettoinvestoinnit	-735
Ammatillinen koulutus	Nettoinvestoinnit	-1 800
Asunto- ja kiinteistölautakunta		
Asunto- ja kiinteistölautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	Nettoinvestoinnit	-9 450
Talonrakennushankkeet (pl. Hiedanranta)	Nettoinvestoinnit	-114 434
Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma	Nettoinvestoinnit	-600
Hiedanranta-kehitysohjelma	Nettoinvestoinnit	-2 720
Kaupunkiympäristön palvelualue		
Yhdyskuntalautakunta		
Yhdyskuntalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	Nettoinvestoinnit	-48 000
Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma	Nettoinvestoinnit	-20 220
Hiedanranta-kehitysohjelma	Nettoinvestoinnit	-650
Joukkoliikennelautakunta	Nettoinvestoinnit	0
Konsernihallinto		
Konsernihallinto (pl. erikseen sitovat erät)	Nettoinvestoinnit	0
Yhteiset erät	Nettoinvestoinnit	-10 600

LASKELMAOSA	TA 2027
Korkotuotot ja -kulut	-15 429
Pitkäaikaisten lainojen muutos	126 375

Tilivelvollisuus

Kuntalaki ja muu lainsäädäntö asettavat vaatimuksia kaupungin luottamushenkilöiden, johdon ja esihenkilöiden johtamistyölle sekä alaisensa toiminnan valvonnalle. Kuntalain tarkoittamia tilivelvollisia ovat valtuustoa lukuun ottamatta muiden luottamushenkilötoimielinten jäsenet, pormestari ja apulaispormestarit sekä konsernijohtaja, konsernihallinnon ryhmien ja yksiköiden johtajat, palvelualueiden johtajat, palveluryhmien johtajat sekä johtosäännöissä määrätyt toimielinten esittelijät. Viime kädessä kunnan vastuunalaisella tilintarkastajalla on kuitenkin harkintavalta tilivelvollisen määrittelemisessä.

Kuntalain mukaan tilivelvollisuus merkitsee sitä, että tilivelvollisen toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi. Tilintarkastuskertomuksessa voidaan kohdistaa häneen muistutus, ja häneltä voidaan evätä vastuuvapaus sekä omasta että alaisensa tekemisestä ja myös tekemättä jättämisestä. Tilivelvollisella on siis vastuu johtamansa toiminnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuudesta ja jatkuvasta kehittämisestä. Sisäinen valvonta tarkoittaa toimintatapoja, joilla varmistetaan toiminnan lainmukaisuus, resurssien optimaalinen käyttö sekä johtamiseen käytettävän tiedon riittävyys. Riskejä arvioimalla tunnistetaan ja arvioidaan tavoitteiden saavuttamista uhkaavia riskejä. Sen jälkeen korjataan tarvittaessa toimintaa ja tehdään päätöksiä riskien hallitsemiseksi.

Tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa, onko kaupungin sisäinen valvonta, riskienhallinta ja konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti. Tilintarkastaja antaa kultakin tilikaudelta valtuustolle tilintarkastuskertomuksen. Kertomuksessa esitetään, onko tilinpäätös hyväksyttävä ja voidaanko toimielimen jäsenelle ja toimielimen tehtäväalueen johtavalle viranhaltijalle eli tilivelvollisille myöntää vastuuvapaus.

HENKILÖSTÖ

Henkilöstömenot ja palkalliset henkilötyövuodet

Vuoden 2027 talousarviossa henkilöstömenot ovat 501,0 miljoonaa euroa ja ne kasvavat vuoden 2026 muutettuun talousarvioon nähden 5,2 miljoonaa euroa (1,0 %). Palkallisten henkilötyövuosien määrä vuoden 2027 talousarviossa on 8 305 henkilötyövuotta. Henkilötyövuodet vähenevät 26 henkilötyövuotta kuluvan vuoden muutettuun talousarvioon nähden. Suunnitelma sisältää vakinaisen ja määräaikaisen henkilöstön. Nämä luvut pitävät sisällään sekä tehostamistoimenpiteitä että palvelutarpeen lisäyksiä eri yksiköissä.

Henkilöstömenojen kasvu johtuu pääosin vuoden 2026 ja vuoden 2027 sopimuskorotuksista. Kunta- ja hyvinvointialan työ- ja virkaehtosopimukset neuvoteltiin ajalle 1.5.2025-29.2.2028. Vuoden 2027 sopimuskorotuksiin sisältyy 1.4.2027 alkaen 2,0 %:n yleiskorotus sekä 0,4 %:n järjestelyerä ja 0,4 %:n kehittämisohjelmaerä. Vuoden 2026 palkkaperinnön sekä vuoden 2027 palkankorotusten arvioitu vaikutus vuodelle 2027 on yhteensä noin 18,7 miljoonaa euroa. Henkilöstömenojen kehitystä kuvataan tarkemmin lautakuntakohtaisissa osioissa.

Taloussuunnitelmakauden keskeisenä tavoitteena on mitoittaa toimintamenojen kasvu verorahoituksen kasvua pienemmäksi. Toimintaympäristö on haastava ja lisää epävarmuustekijöitä kaupungin toimintaan ja talouteen. Henkilötyövuosia tarkastellaan edelleen kriittisesti, ja mahdollisia toiminnan muutoksia tai tehtäväjärjestelyjä harkitaan aina kun tehtäviä vapautuu esim. eläköitymisten tai muun vaihtuvuuden kautta. Tulevan vuoden aikana eläkeikänsä saavuttaa noin 250 työntekijää.

Vuoden 2026 aikana toteutettujen henkilöstö-, talous- sekä viestintä- ja markkinointitoimintojen tukipalveluselvitysten perusteella käytiin yhteistoimintaneuvottelut ja valmistellaan henkilöstö- ja talouspalveluiden sekä viestinnän ja markkinoinnin toimintojen uudelleenorganisointia. Mahdollisen uudistuksen tavoitteena on vahvistaa toiminnan vaikuttavuutta, yhtenäistää toimintatapoja sekä parantaa resurssien käyttöä. Talousarvion valmisteluhetkellä mahdollisen uudelleenorganisoitumisen suunnittelu on vielä kesken, minkä vuoksi henkilöstömenoihin ja palkallisiin henkilötyövuosiin liittyvät vaikutukset tarkennetaan vuosisuunnitelmavaiheessa.

Työn merkityksellisyys ja työhyvinvoinnista huolehtiminen korostuvat työn ja toimintaympäristön muuttuessa. Työnantajan tehtävänä on varmistaa työn tavoitteiden ja tulosten saavuttaminen sekä työssä onnistuminen. Tämä vaatii hyvää johtamista, oppimis- ja uudistumiskykyä sekä arjen sujuvia toimintatapoja. Esihenkilön läsnäolo sekä vahva tuki työyhteisölle auttaa muutosten keskellä. Avoin ja keskusteleva työyhteisö vahvistaa yhteisöllisyyttä ja luo psykologista turvallisuutta. Vaikeidenkin tilanteiden keskellä tulee uskaltaa katsoa tulevaisuuteen sekä kehittää omaa työtään ja osaamistaan. Jokaisen Tampereen tekijän työ kaupungilla on yhteiskunnallisesti merkityksellistä ja tärkeää työtä kuntalaisten hyväksi. Työn ilo syntyy onnistumisen kokemuksista, hyvästä yhteistyöstä ja mahdollisuudesta kehittyä yhdessä muuttuvan toimintaympäristön mukana.

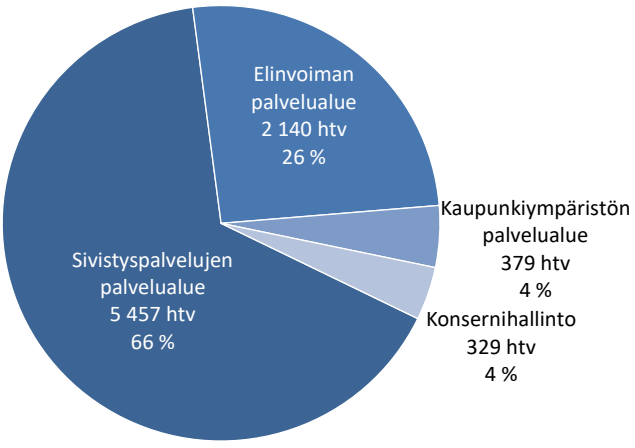
HENKILÖSTÖMENOT JA HENKILÖTYÖVUODET 2025–2027

	TP 2025	Muutettu TA 2026	Enn. 2026	TA 2027
Henkilötyövuodet	8 354	8 330	8 170	8 305
Henkilöstömenot, M€	471,6	495,8	484,1	501,0

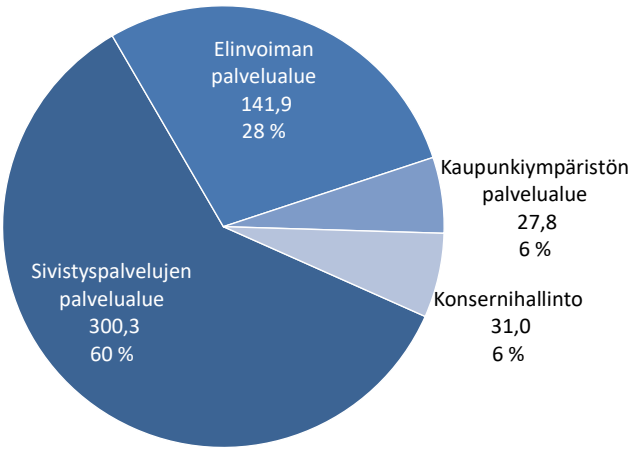
HENKILÖSTÖMENOT JA HENKILÖTYÖVUODET 2026–2027

Henkilöstömenot ja palkalliset henkilötyövuodet (1 000 euroa ja htv)	Muutettu TA 2026		TA 2027	
	1 000 EUR	HTV	1 000 EUR	HTV
Sivistyspalvelujen palvelualue	**296 988**	**5 511**	**300 294**	**5 457**
Varhaiskasvatus ja esiopetus	104 515	2 169	105 246	2 129
Perusopetus	138 176	2 244	141 014	2 235
Kulttuuri	30 575	667	29 875	662
Liikunta ja nuoriso	19 292	367	19 885	364
Hallinto	4 430	64	4 274	67
Elinvoiman palvelualue yhteensä	**141 012**	**2 113**	**141 884**	**2 140**
Ammatillinen koulutus	68 003	1 020	65 872	1 030
Lukiokoulutus	26 977	317	28 127	328
Työllisyys- ja kasvupalvelut	39 600	691	41 345	699
Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka	1 645	21	1 692	21
Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka	**4 787**	**63**	**4 849**	**62**
Kaupunkiympäristön palvelualue	**27 536**	**385**	**27 798**	**379**
Konsernihallinto	**30 261**	**322**	**30 995**	**329**
Yhteensä	**495 798**	**8 330**	**500 972**	**8 305**

HENKILÖTYÖVUODET VUONNA 2027

HENKILÖSTÖMENOT VUONNA 2027 MILJ. EUROA

TAMPEREEN STRATEGIA 2035

Tampereen strategia 2035 – Tekemisen kaupunki hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 10.11.2025. Strategia pohjautuu Ilmari Nurmisen pormestariohjelmaan 2025–2029.

Tampereen strategia ulottuu vuoteen 2035. Se perustuu tunnistettuihin tulevaisuuden muutostekijöihin ja sisältää kaupungin kehittämisen pitkän aikavälin tavoitteet. Vuoden 2027 talousarvion sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat Tampereen strategiaan.

Strategian rakenne ja keskeiset sisällöt

Tampereen strategia rakentuu visiosta sekä neljästä painopisteestä. Visio kertoo, millainen Tampere on vuonna 2035, kun strategia on toteutunut. Painopisteet kuvaavat mihin strategian toteuttamisessa tekeminen kohdennetaan, mitä valtuustokauden aikana tavoitellaan ja miten strategian toteutumista arvioidaan.

Strategian visio on Tekemisen kaupunki. Visioteksti lähtee Tampereen historiasta ja kaupungin ominaispiirteestä eli rohkeasta asioiden aikaansaamisesta. Lisäksi visio sisältää kuvauksen vuoteen 2035 ulottuvasta kaupungin tahtotilasta. Tulevaisuuden Tampere on yhdenvertainen, yhteisöllinen, kestävästi kasvava ja elinvoimainen kaupunki. Tampere on kaikkien kaupunki, jossa jokainen voi olla oma itsensä.

Visiota täydentää neljä painopistettä, jotka ovat Elämäniloa, Kestävyyttä, Edelläkävijyyttä ja Yhdessä. Painopisteet sisältävät valtuustokaudelle kohdistuvat linjaukset, tavoitteet ja mittarit.

Strategian painopisteiden sisällöissä korostuvat teemat liittyen muun muassa hyvinvointiin ja turvallisuuteen, mielekkääseen vapaa-aikaan sekä oppimiseen ja sivistykseen. Myös hiilineutraalisuutta, luonnon monimuotoisuutta ja kaupunginosien viihtyisyyttä koskevat teemat painottuvat. Keskeisiä linjauksia ja tavoitteita kohdistuu lisäksi työllisyyteen ja osaamiseen, kasvuun, kansainvälisyyteen sekä elämyksellisyyteen.

Yhdessä-painopiste kokoaa kaupungin organisaation toimintaan kohdistuvat teemat, joissa painottuvat erityisesti kaupungin uudistumiskykyä vauhdittavat tekijät. Painopiste sisältää linjauksia liittyen muun muassa henkilöstön hyvinvointiin ja uudistumiskykyyn, digitalisaatioon, kumppanuuksiin, turvallisuuteen ja varautumiseen, konsernina toimimiseen sekä talouden tasapainoon.

Strateginen johtamisjärjestelmä

Strategiaa toteutetaan strategisen johtamisjärjestelmän avulla. Johtamisjärjestelmä sisältää asiakirjoja, toimintatapoja ja kehittämisen välineitä strategisten muutosten toteuttamiseen. Strategia on ylin kaupungin toimintaa ohjaava asiakirja ja se luo pohjan kaupungin strategiselle johtamiselle ja kehittämiselle.

Strategian sisältöjä tarkennetaan lautakuntien ja kaupunginhallituksen alaiselle toiminnalle laadittavissa strategian toteutussuunnitelmissa. Toteutussuunnitelmat laaditaan valtuustokausittain. Toteutussuunnitelmien sisällöt tarkentuvat talousarviossa ja vuosisuunnitelmissa. Talousarvion toiminnan tavoitteet johdetaan vuosittain strategian valtuustokauden tavoitteista.

Kaupunginhallituksen ohjauksessa toteutetaan kehitysohjelmia, jotka ovat keskeisiä välineitä merkittävien strategisten muutosten toteuttamiseen. Kehitysohjelmat ovat laajoja, useita toimijoita yhdistäviä kokonaisuuksia, joihin liittyy myös merkittäviä taloudellisia panostuksia. Maankäytön suunnittelun osalta strategiaa konkretisoidaan valtuustokausittain päivitettävässä Tampereen kantakaupungin yleiskaavassa.

Strategian toteutuksen tueksi ja kaupungin perustoiminnan suuntaamiseksi strategian sisältöjä tarkennetaan erillisohjelmissa. Erillisohjelmat jakautuvat strategisiin erillisohjelmiin ja muihin suunnitelmiin. Strategisia erillisohjelmia ovat Tampereen kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2026–2029, Tampereen kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen polut 2025–2035, Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan linjaukset 2026–2035, Tampereen maankäyttöpolitiikka 1/2026, Asunto- ja maapolitiikan linjaukset 2026–2029, Kaupunginosakehittämisen ohjelma 2026–2029, Tampereen seudun työllisyysstrategia 2026–2035, Kansainvälisen työvoiman saatavuuden ja pitovoiman tiekartta 2035, Tampereen kaupungin digivisio 2035, Talouden tasapaino-ohjelma, Henkilöstöpoliittiset periaatteet sekä Omistajaohjauksen periaatteet. Strategisten erillisohjelmien sisällöt huomioidaan toteutus- ja vuosisuunnitelmien valmistelussa.

Strategian toteuttamisessa korostuu laaja yhteistyö sidosryhmien ja asukkaiden kanssa sekä kaupunkikonsernin sisällä tavoitteiden asettaminen, vastuuttaminen ja seuraaminen. Myös johtoryhmätyöskentely, tuloskortit, tavoite- ja kehityskeskustelut sekä palkitseminen ovat tärkeitä välineitä strategian toteuttamisessa. Toteuttamista tukevat lisäksi viestintä ja yhteiset foorumit sekä projektikehittäminen.

Strategia sisältää keskeiset viestit omistaja- ja henkilöstöpolitiikasta. Näitä tarkennetaan kaupunginvaltuuston hyväksymillä konserniohjeella ja omistajaohjauksen periaatteilla sekä kaupunginhallituksen hyväksymillä henkilöstöpolitiikan periaatteilla.

Strategian seuranta on olennainen osa strategista johtamista. Strategian toteutumista seurataan kaikille avoimessa seurantatyökalussa tampere.fi-sivustolla. Lisäksi strategian toteutumisesta tehdään puolivälitarkastelu ja loppuarviointi.

YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030 tähtää äärimmäisen köyhyyden poistamiseen ja hyvinvoinnin turvaamiseen ympäristölle kestävällä tavalla. Toimintaohjelma sisältää 17 kestävän kehityksen tavoitetta (Sustainable Development Goals, SDG), jotka maailman maiden tulisi yhdessä saavuttaa vuoteen 2030 mennessä. Tampereen kaupunki sitoutui vuonna 2021 Agenda 2030 -tavoitteiden paikalliseen toimeenpanoon. Tavoitteita edistetään koko konsernin voimin ja ne on sisällytetty kaupungin strategiaan ja strategiseen johtamisjärjestelmään. Strategian kautta erityisesti edistettävät kestävyystavoitteet on kuvattu talousarviossa visuaalisesti valtuustokauden ja vuositavoitteiden yhteyteen.

YK:n Agenda 2030-toimintaohjelman 17 kestävän kehityksen tavoitetta.

Hyvinvoinnin edistäminen

Asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä (HYTE) edistetään yhteistyössä Pirkanmaan hyvinvointialueen (Pirha), järjestöjen, seurakuntien, korkeakoulujen ja muiden sidosryhmien kanssa. HYTE-tehtävä on lakisääteinen sekä kunnille että hyvinvointialueille niiltä osin kuin se kytkeytyy organisaatioiden lakisääteisiin tehtäviin (laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021).

Kaupungin hyvinvointikäsitys perustuu Stiglitzin hyvinvointivarantomalliin, joka sisältää kahdeksan keskeistä ihmisen hyvinvointiin vaikuttavaa osa-aluetta: turvallisuus, harrastaminen ja työ, osallisuus ja vaikuttaminen, kasvu ja oppiminen, elinympäristö ja luonto, sosiaaliset suhteet, koti ja toimeentulo sekä terveys ja elintavat. Kaupunkitasoisen hyvinvointijohtamisen ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen keskeiset asiakirjat ovat hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelma, jotka laaditaan valtuustokausittain. Asiakirjojen rakenne ja sisältö on ihmislähtöinen. Tampereen kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2026–2029 sisältää tavoitteet asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi kuluvalla valtuustokaudella ja toimeenpanee osaltaan strategian Elämäniloa-painopisteen valtuustokauden tavoitteita. Hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet on asetettu viidessä ikäryhmässä: 0–17-vuotiaat lapset ja nuoret, 18–28-vuotiaat nuoret aikuiset, 29–64-vuotiaat työikäiset, 65–75-vuotiaat sekä yli 75-vuotiaat tamperelaiset. Lisäksi tavoitteet on asetettu keskeisille hyvinvointiin vaikuttaville läpileikkaaville teemoille, joita ovat yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, ehkäisevä päihdetyö, kulttuurihyvinvointi, luonto ja ympäristö, kotoutuminen ja turvallisuus. Näistä yhdenvertaisuus ja tasa-arvo- sekä ehkäisevä päihdetyö -osiot kattavat kyseisten teemojen lakisääteiset suunnitelmavelvoitteet. Hyvinvointisuunnitelman toteutumisesta raportoidaan johdolle ja valtuustolle vuosittain Tamperelaisten hyvinvoinnin tila -raportoinnilla ja valtuustokausittain hyvinvointikertomuksessa.

Valtuustokaudella hyvinvoinnin edistämisen keskiössä on tamperelaisten hyvinvointierojen kaventaminen. Vuonna 2027 hyvinvoinnin edistämisen kärkinostoja ovat tulevaisuususkon vahvistaminen, luonnon hyvinvointivaikutukset mielen hyvinvoinnin edistämisessä, liikkumisen edistäminen sekä ehkäisevä päihdetyö. Tulevaisuususkon vahvistaminen, erityisesti nuorten tulevaisuususkon, on tunnistettu ajankohtaiseksi hyvinvoinnin haasteeksi, joka edellyttää poikkihallinnollista yhteistyötä. Luonnon hyvinvointivaikutukset mielen hyvinvoinnin edistämisessä on Pirkanmaan yhteinen HYTE-neuvotteluissa sovittu teema vuodelle 2027. Liikkumisen edistämisen tarve koskee kaikkia ikäryhmiä, sillä liikkumisen väheneminen ja paikallaanolon lisääntyminen haastavat väestön hyvinvointia ja toimintakykyä. Ehkäisevässä päihdetyössä painotetaan suojaavien tekijöiden vahvistamista, kuten mielenterveyttä, osallisuutta, turvallisia kasvuympäristöjä, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia koko elämänkaaren ajan. Vuonna 2027 voimaan tuleva rahapelilainsäädännön uudistus korostaa myös rahapelihaittojen ehkäisyn ja vastuullisen, valvotun peliympäristön merkitystä.

Pormestariohjelman tavoitteena on parantaa Tampereen HYTE-kertoimen tulosta. Vuonna 2027 kaupungin ja Pirhan HYTE-yhteistyössä painotetaan erityisesti niitä HYTE-kertoimen tulosindikaattoreita, jotka ovat yhteisiä tai sisällöllisesti lähellä toisiaan. Yhteistyön kohteena ovat koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17–24-vuotiaiden (NEET-nuoret) osuuden vähentäminen, työkyvyttömyyseläkettä saaneiden 25–64-vuotiaiden osuuden vähentäminen, toimeentulotukea saaneiden 25–64-vuotiaiden osuuden vähentäminen sekä 65 vuotta täyttäneiden kaatumisiin ja putoamisiin liittyvien hoitojaksojen vähentäminen. Työtä tehdään osana kaupungin ja Pirhan yhteisiä HYTE-rakenteita siten, että yhteinen tilannekuva ja vaikuttavien toimenpiteiden kohdentaminen vahvistuvat.

Kaupunginhallitus vastaa hallintosäännön mukaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä hyvinvointialueyhteistyön ohjauksesta. Konsernihallinnon Strateginen ohjaus ja konsernipalvelut -ryhmän Hyvinvointijohtamisen tiimi koordinoi kaupunkitasolla hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä, hyvinvointialueyhteistyötä ja näiden teemojen valmistelua kaupunginhallitukselle.

Vuoden 2027 toiminnan tavoitteet

Talousarviossa asetetaan Kuntalain tarkoittamat, valtuustoon nähden sitovat toiminnan tavoitteet, jotka pohjautuvat Tampereen strategiaan. Tavoitteita asetetaan ensisijaisesti keskeiselle strategiaa edistävälle toiminnalle ja sen tuloksille.

Kaupunkiorganisaatiolle kohdistuvat, strategian pohjalta valmistellut sitovat toiminnan tavoitteet esitetään yhtenä kokonaisuutena seuraavassa luvussa. Kunkin tavoitteen kohdalle on merkitty tavoitteen toteuttamisesta ensisijaisesti vastaavat tahot.

Myös kaupungin tytäryhteisöille asetetut toiminnan tavoitteet toteuttavat kaupungin strategiaa. Toiminnan tavoitteet kaupunkikonsernin tytäryhtiöille ja -yhteisöille esitetään liiteosassa.

Toiminnan tavoitteista raportoidaan kaupunginvaltuustolle kolme kertaa vuodessa. Tavoitteille on asetettu arviointikriteerit, joiden perusteella toteutumista arvioidaan ja niitä raportoidaan. Arviointikriteerit asetetaan lautakunnille, työllisyysjaostolle ja kaupunginhallitukselle vastuutetuille tavoitteille. Arviointikriteerit esitetään talousarvion liiteosassa olevassa taulukossa.

STRATEGISET PAINOPISTEET, VALTUUSTOKAUDEN TAVOITTEET JA VUOSITAVOITTEET

Ilmari Nurmisen pormestariohjelman 2025–2029 pohjalta valmisteltu Tampereen Tekemisen kaupunki -strategia sisältää kolme painopistettä: Elämäniloa, Kestävyyttä ja Edelläkävijyyttä. Lisäksi strategian toteutumista tukee kaupunkitasoisia teemoja läpileikkaava Yhdessä -painopiste.

Seuraavien sivujen taulukoissa esitetään painopisteittäin sitovat toiminnan tavoitteet vuodelle 2027. Kaupunginvaltuusto hyväksyy tavoitteet osana talousarviota 16.11.2026. Tavoitteiden edistymisen arviointikriteerit esitetään talousarvion liiteosassa olevassa taulukossa.

Painopisteittäin esiteltyjen tavoitteiden yhteydessä on korostettu ne YK:n Kestävän kehityksen Agenda 2030 tavoitteista, joita kyseisen painopisteen tavoitteilla erityisesti edistetään.

Painopiste: Elämäniloa.

VALTUUSTOKAUDEN TAVOITTEET JA VUOSITAVOITTEET

Valtuustokauden tavoite 2026–2029	Mittarit	Nro	Talousarvion toiminnan tavoite 2027	Vastuutaho
Tamperelaisten hyvinvointi on lisääntynyt	Lasten ja nuorten koettu hyvinvointi, Aikuisten ja yli 65-vuotiaiden koetun hyvinvoinnin indeksi, Hyvinvointisuunnitelman toteutuminen ikäsegmenteittäin, HYTE-kerroin (valtionosuus asukasta kohti)	1	Lasten ja nuorten tulevaisuususkoa on vahvistettu	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta
		2	Ikääntyneiden toimintakykyä ja osallisuutta on vahvistettu	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta
Tamperelaisten mielen hyvinvointi on vahvistunut	Lasten ja nuorten ahdistuneisuus, Nuorten sosiaalinen ahdistuneisuus, Aikuisten ja yli 65-vuotiaiden psyykkinen kuormittuneisuus, Depressiolääkkeistä korvausta saaneet eri ikäryhmissä	3	Mielen hyvinvoinnin tukea on vahvistettu toisen asteen koulutuksessa	Elinvoima- ja osaamislautakunta
Yhdenvertaisuus on parantunut	Lapsista, nuorista, aikuisista ja yli 65-vuotiaista syrjintää kokeneet, Yleinen pienituloisuusaste ja lasten pienituloisuusaste, Pitkäaikaisasunnottomien määrä	4	Asunnottomien kokonaismäärä ja pitkäaikaisasunnottomien määrä ovat vähentyneet kaupungin ja sidosryhmien yhteistyöllä	Asunto- ja kiinteistölautakunta

Valtuustokauden tavoite 2026–2029	Mittarit	Nro	Talousarvion toiminnan tavoite 2027	Vastuutaho
		5	Uudenlaisia yhdenvertaisuuden edistämisen toimintamalleja ja työkaluja on otettu käyttöön	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta
Turvallisuus ja turvallisuuden tunne ovat vahvistuneet	Lasten ja nuorten koettu turvallisuus koulussa, Lasten ja nuorten kiusaaminen, Aikuisten ja yli 65-vuotiaiden koettu turvallisuus, Häiriöindeksi	6	Varautumista ja turvallisuuden tiedolla johtamista on vahvistettu	Kaupunginhallitus
		7	Esiopetuksen oppilaiden ja 1.–9.-luokkalaisten kokemus kiusaamisesta on vähentynyt edelliseen vuoteen verrattuna	Kasvatus- ja opetuslautakunta
		8	Lasten ja nuorten uinninopetusta on vahvistettu	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja opetuslautakunta
Yhteisöllinen toiminta on lisääntynyt ja yksinäisyys vähentynyt	Lasten, nuorten, aikuisten ja yli 65-vuotiaiden kokemus ryhmään kuulumisesta, Asuinalueen yhteisöllisyys ja auttamishalu, Aktiivisesti järjestötoimintaan osallistuneiden osuus, Osallisuusindikaattori, Lasten, nuorten, aikuisten ja yli 65-vuotiaiden koettu yksinäisyys	9	Kohtaamispaikkojen toiminta ja yhteistyö ovat käynnistyneet täysimääräisesti	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta
Liikunta ja kulttuuri on tullut osaksi yhä useamman arkea	Kävijämäärien kehitys keskeisissä kulttuurikohteissa ja -palveluissa, kävijä- ja osallistujamäärien kehitys keskeisissä liikuntapaikoissa ja -palveluissa, pystyy halutessaan osallistumaan kulttuuriin tai tapahtumiin osuus, lasten ja nuorten liikkuminen, aikuistan ja yli 65-vuotiaiden hengästyttävä liikunta	10	Esi- ja perusopetuksessa on vahvistettu liikunnallista elämäntapaa osana koulupäivää	Kasvatus- ja opetuslautakunta
		11	Alueellinen liikunnallinen nuorisotyö ja matalan kynnyksen kohtaamispaikkatoiminta Hervannassa on vakiintunut	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta
		12	5.- ja 8. -luokkalaisten fyysinen toimintakyky on vahvistunut edelliseen vuoteen verrattuna	Kasvatus- ja opetuslautakunta
		13	Kävijämäärät kulttuurikohteissa ja -palveluissa ovat säilyneet korkealla tasolla	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta
		14	Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen keskeiset tilahankkeet ovat edenneet suunnitellusti	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Valtuustokauden tavoite 2026–2029	Mittarit	Nro	Talousarvion toiminnan tavoite 2027	Vastuutaho
Lasten ja nuorten koulumotivaatio on kasvanut ja oppimistulokset parantuneet	Koulumotivaationsa hyväksi tuntevat, Perusopetuksen äidinkielen ja matematiikan oppimis-tulokset, Vieraskielisten oppilaiden suomen kielen osaaminen, Toisen asteen tutkinnon suorittaneiden osuus ikä-luokasta, Korkea-asteelle jatkavien opiskelijoiden osuus	15	2.-, 7.- ja 9. -luokkalaisten oppimistulokset ovat parantuneet edelliseen vuoteen verrattuna	Kasvatus- ja opetuslautakunta
		16	Oppivelvollisten kouluarjen tavoitteellisuutta ja säännöllisyyttä ammatillisessa koulutuksessa on vahvistettu	Elinvoima- ja osaamislautakunta
		17	Vieraskielisten oppilaiden suomen kielen osaaminen on vahvistunut edelliseen vuoteen verrattuna	Kasvatus- ja ope-tuslautakunta
		18	Lasten ja nuorten lukutaitoa on vahvistettu	Kasvatus- ja opetuslautakunta, elinvoima- ja osaamislautakun-ta, kulttuuri- ja vapaa-aikalauta-kunta
		19	Ammatillisen tutkinnon on suorit-tanut vähintään 2 900 opiskelijaa ja tutkinnon osia vähintään 1 200 opiskelijaa	Elinvoima- ja osaamislautakunta
		20	Toisen asteen tutkinnon suorittanei-den osuus oppivelvollisina aloitta-neista opiskelijoista on saavuttanut tavoitetason (lukiokoulutus 89 %, Tredu 70 %)	Elinvoima- ja osaamislautakunta
Oppimistulosten alueelliset erot ovat kaventuneet	Koulujen oppimistulosten alueelliset erot	21	Tasa-arvorahoituksen alueellisella kohdennuksella on vahvistettu kasvatuksen ja opetuksen alueellista yhdenvertaisuutta	Kasvatus- ja opetuslautakunta

Painopiste ja vuositavoitteet edistävät erityisesti seuraavia YK:n kestävän kehityksen tavoitteita

Painopiste: Kestävyyttä.

VALTUUSTOKAUDEN TAVOITTEET JA VUOSITAVOITTEET

Valtuustokauden tavoite 2026–2029	Mittarit	Nro	Talousarvion toiminnan tavoite 2027	Vastuutaho
Luonnon monimuotoisuus kaupunkiympäristössä on vahvistunut ja todennettavissa	Latvuspeitteisyyden määrä yleiskaavan kaupunkivihreän kehittämisalueilla, Suojellun pinta-alan määrä, Luontoarvohehtaarimittari on kehitetty	22	Seuranta kaupungin aiheuttamien luontovaikutusten todentamiseksi luontoarvohehtaareina on käynnistynyt	Yhdyskuntalautakunta
		23	Kauppi-Niihaman suojelualueen valmistelu on edennyt tavoitellun aikataulun mukaisesti	Yhdyskuntalautakunta
Kestävän liikkumisen kulkutapaosuus on 65 %	Kestävän liikkumisen kulkutapaosuus	24	Kestävien liikkumismuotojen suhteellinen kulkutapaosuus on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna	Yhdyskuntalautakunta
		25	Raitiotien Pirkkala-Linnainmaa jatko-osuuden rakentaminen on edennyt tavoitellun aikataulun mukaisesti	Yhdyskuntalautakunta
		26	Joukkoliikenteen matkustajamäärä on kasvanut yhden prosentin edelliseen vuoteen verrattuna	Kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta
		27	Plusbussi-liikennepalvelun käynnistyminen tavoitellussa aikataulussa on varmistettu	Kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta
Kaupungin kestävää kasvua on vahvistettu kaavoittamalla 80 % asuinkerrosalasta joukkoliikennevyöhykkeille ja aluekeskuksiin	Asemakaavoitetun asuinkerrosalan sijoittuminen joukkoliikennevyöhykkeille ja aluekeskuksiin		Valtuustokauden tavoitetta edistetään osana lautakuntien ja konsernihallinnon vuosisuunnitelmia. Ei vuositavoitetta 2027	
Kiertotalouden periaatteet on vakiinnutettu kaupungin toimintaan	Uudelleen käytetyn materiaalin osuus infrahankkeista, Kiertotalouskriteerejä sisältävien infrahankintojen osuus	28	Uudis- ja perusparannushankkeissa on raportoitu työmaan rakennus- ja purkujätteen kierrätysaste	Asunto- ja kiinteistölautakunta
		29	Merkittävissä purkua sisältävissä hankkeissa on tehty rakennusosien ja -materiaalien uudelleenkäyttökartoitus	Asunto- ja kiinteistölautakunta
Asuntotuotanto on alueellisesti monipuolistunut	Talotyyppijakauma, Hallintamuotojakauma, Huoneistotyyppijakauma, Kohtuuhintaisuus	30	Asuntotuotannon monipuolisuutta on edistetty toteuttamalla vähintään 750 kohtuuhintaista asuntoa asunto- ja maapolitiikan linjausten mukaisesti	Asunto- ja kiinteistölautakunta
		31	Pienimittakaavaista asuntorakentamista on edistetty erityisesti kaupunginosakehittämisen kohdealueilla	Asunto- ja kiinteistölautakunta, yhdyskuntalautakunta
		32	Yhtiömuotoiseen asumiseen on asetettu haettavaksi avoimessa menettelyssä tai neuvottelumenettelyssä tontteja 100 000 kem^2	Asunto- ja kiinteistölautakunta

Valtuustokauden tavoite 2026–2029	Mittarit	Nro	Talousarvion toiminnan tavoite 2027	Vastuutaho
		33	Asemakaavoituksella on mahdollistettu vuosittain keskimäärin 150 pientalon rakentaminen ja pientalotontteja on luovutettu vähintään 80 kappaletta	Asunto- ja kiinteistölautakunta, yhdyskuntalautakunta
Kaupunginosien viihtyisyys ja vetovoima on kasvanut	Asuinalueen koettu viihtyisyys, Asuinalueen maineen myönteiseksi kokevat, Asuinalueiden myönteiseksi kokevien alueelliset erot	34	Viihtyisyyttä ja vetovoimaa on parannettu kaupunginosakehittämisen kohdealueilla	Yhdyskuntalautakunta, asunto- ja kiinteistölautakunta
Alueelliset hyvinvointierot ovat kaventuneet	Alueiden väliset sosioekonomiset erot, GINI-kerroin suhteessa muihin isoihin kaupunkeihin, Asuinaluekohtainen koetun hyvinvoinnin indeksi, Asuinalueensa turvalliseksi kokevat, %	35	Kansainvälisten tamperelaisten osallisuutta on vahvistettu kaupunginosakehittämisen kohdealueilla	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta
		36	Kulttuurin alueellista yhdenvertaisuutta on vahvistettu ottamalla kaupunginosien kulttuuritoiminnan malli käyttöön	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta
		37	Nuorten työllistymistä ja osallisuutta on vahvistettu kaupunginosa-allianssin toteutuksella	Elinvoima- ja osaamislautakunta
Keskustan elinvoimaisuus on parantunut	Keskustan asukasluku, Keskustan työpaikkaluku, Keskustan elinvoimaluvun kehitys suhteessa muihin isoihin kaupunkeihin	38	Keskustan kävijämäärä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna	Yhdyskuntalautakunta
		39	Kyttälän alueen jatkosuunnittelu on edistynyt liikennejärjestelmäsuunnitelman mukaisesti	Yhdyskuntalautakunta

PAINOPISTE JA VUOSITAVOITTEET EDISTÄVÄT ERITYISESTI SEURAAVIA YK:N KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEITA

Painopiste: Edelläkävijyyttä.

VALTUUSTOKAUDEN TAVOITTEET JA VUOSITAVOITTEET

Valtuustokauden tavoite 2026–2029	Mittarit	Nro	Talousarvion toiminnan tavoite 2027	Vastuutaho
Työpaikkojen ja työllisten määrä on kasvanut	Työpaikkojen määrä, Työllisten määrä	40	Työllisyyden edistämisen ekosysteemipohjainen kumppanuusmalli on vakiinnutettu ja sen toimeenpano etenee tavoitteiden mukaisesti	Työllisyysjaosto
		41	Yritys- ja työnantajapalveluja on vahvistettu yhden luukun periaatteella ja asiakaskokemus on parantunut	Elinvoima- ja osaamislautakunta
		42	Ammatillisen koulutuksen työelämälähtöisyyttä on vahvistettu lisäämällä työpaikoilla toteutettavien näyttöjen määrää	Elinvoima- ja osaamislautakunta
Työllisyysaste on parantunut	Työllisyysaste, Palkkasumma Työllisyysaste verrattuna C6-kaupunkeihin	43	Työnvälitystä on kehitetty vastamaan työmarkkinoiden tunnistettuihin työvoimatarpeisiin	Työllisyysjaosto
		44	Työllisyyspaketin keskeiset toimenpiteet ovat edistyneet tavoitteiden mukaisesti	Elinvoima- ja osaamislautakunta
		45	Vastavalmistuneiden opiskelijoiden työllistymisen edellytykset ovat vahvistuneet korkeakoulukonsernin ja kaupungin yhteistyöllä	Elinvoima- ja osaamislautakunta
Ulkomailla syntyneiden palkansaajien määrä on kasvanut ja työllisyys vahvistunut	Ulkomailla syntyneiden palkansaajien määrä, Ulkomaalaisten työllisyysasteen ero suhteessa suomalaistaustaisiin, %-yks	46	Osaajahoukuttelun kohdemaamallin kehittäminen ja valmistelutyö työperäisen maahanmuuton hyväksikäytön torjumiseksi ovat edistyneet tavoitellussa aikataulussa	Elinvoima- ja osaamislautakunta
Kärkiosaamisalojen kilpailukykyä ja uudistumista on vauhditettu	Yritysten TKI-panostukset, Investoinnit alueelle (uudet investoinnit ja yritysten omat investoinnit), Kärkiosaamisalojen liikevaihto	47	Puolustusteollisuuden ja kaksikäyttöteknologioiden tki-toimintaa ja yritysten toimintaedellytyksiä Tampereella on vahvistettu	Elinvoima- ja osaamislautakunta
		48	Elinkeinoelämän kasvua, elämys- ja tapahtumakaupungin toiminta-edellytyksiä sekä kaupunkilaisten palveluja on edistetty uusilla teknologioilla	Elinvoima- ja osaamislautakunta
Työvoiman saatavuus on parantunut	Yritysten kokemus työvoiman saatavuudesta, Työllistyneiden määrä	49	Työnhakijoiden työmarkkinavalmiuksia ja osaamista on parannettu vaikuttavilla työllistymistä edistävillä ja tukevilla palveluilla	Työllisyysjaosto
Tampereen asema koulutus- ja opiskelukaupunkina on vahvistunut	Korkeakouluyhteisön ensisijaiset hakijat, Vieraskielisten tutkinto-opiskelijoiden määrä, Sijoittuminen opiskelukaupunkien suositteluhalukkuus -tutkimuksessa		Valtuustokauden tavoitetta edistetään osana lautakuntien ja konsernihallinnon vuosisuunnitelmia. Ei vuositavoitetta 2027	

Valtuustokauden tavoite 2026–2029	Mittarit	Nro	Talousarvion toiminnan tavoite 2027	Vastuutaho
Tampereen vetovoima ja tunnettuus kansainvälisenä tapahtuma- ja elämyskaupunkina on parantunut	Matkailutulo, Yöpyjät / ulkomaiset yöpyjät, Kansainvälisten tapahtumien ja kansainvälisten kongressien määrät (isojen kongressien osuus kaikista), Kv. mediavierailut Tampereelle	50	Tampereen vetovoimaa kulttuurin ja tapahtumien kansainvälisenä kaupunkina on vahvistettu (vetovoimakärjet Muumit ja saunat)	Kaupunginhallitus, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta
Edistämme yritysten syntyä, yrittäjyyttä ja yritysten kasvua	Uusien yritysten ja niiden luomien työpaikkojen määrä		Valtuustokauden tavoitetta edistetään osana lautakuntien ja konsernihallinnon vuosisuunnitelmia. Ei vuositavoitetta 2027	

Painopiste ja vuositavoitteet edistävät erityisesti seuraavia YK:n kestävän kehityksen tavoitteita

Painopiste: Yhdessä.

VALTUUSTOKAUDEN TAVOITTEET JA VUOSITAVOITTEET

Valtuustokauden tavoite 2026–2029	Mittarit	Nro	Talousarvion toiminnan tavoite 2027	Vastuutaho
Henkilöstön hyvinvointi ja uudistumiskyky ovat vahvistuneet	Kunta10, Hyvinvointimatriisi, Työntekijäkokemuskysely	51	Henkilöstön työhyvinvoinnin suunnitelmallista johtamista ja kehittämistä on vahvistettu	Kaupunginhallitus
		52	Työntekijäkokemus on pysynyt ennallaan tai parantunut	Kaupunginhallitus, kaikki lautakunnat
		53	Varhaiskasvatuksen henkilöstörakenteen muutos on edistynyt	Kasvatus- ja opetuslautakunta
Kaupungin palveluiden asiakaskokemus on parantunut	Kaupunkitasoisen asiakaskokemuksen mittaustieto, Digipalveluiden asiakaskokemuksen mittaustieto	54	Asiakaskokemus on parantunut 60 prosentissa kaupungin palveluista	Kaupunginhallitus
		55	Digipalveluista 50 prosenttia on asiakaskokemuksen mittauksen piirissä	Kaupunginhallitus

Valtuustokauden tavoite 2026–2029	Mittarit	Nro	Talousarvion toiminnan tavoite 2027	Vastuutaho
Kaupunkilaisten osallistuminen kaupungin kehittämiseen on vahvistunut	Kaupunkilaisten kokemus osallistumisesta ja vaikuttamismahdollisuuksista %, Eri väestöryhmien kokemus osalistumisesta ja vaikuttamismahdollisuuksista, Kaupunkilaisten kokemus mahdollisuuksista vaikuttaa oman asuinalueen kehittämiseen %, Projektit, joissa tehty asiakastutkimusta %, Osallistu ja vaikuta -sivujen kävijämäärät	56	Asukasymmärryksen ja asukastiedon kytkeytymistä päätöksenteon ja valmistelun prosesseihin on vahvistettu	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, yhdyskunta-lautakunta
Talous on tasapainossa	Toiminnallinen tilikauden tulos*, Konsernitulos, Investointien tulorahoitus %, Lainamäärä / asukas, Konsernilainamäärä / asukas	57	Tilikauden tulos on enintään 43,9 milj. euroa alijäämäinen	Kaupunginhallitus
		58	Investointien tulorahoitus-prosentti on 41	Kaupunginhallitus
		59	Valtuuston hyväksymä talouden tasapaino-ohjelma on edennyt suunnitellusti	Kaupunginhallitus, kaikki lautakunnat

Painopiste ja vuositavoitteet edistävät erityisesti seuraavia YK:n kestävän kehityksen tavoitteita

KEHITYSOHJELMAT JA MUU KEHITTÄMISTOIMINTA

Kehittämistoimintaa johdetaan kaupungin strategisen johtamisjärjestelmän mukaisesti Tampereen strategian 2035 linjauksiin ja tavoitteisiin pohjautuen. Kaupungin merkittäviä strategisia muutoksia toteutetaan kehitysohjelmilla. Kehitysohjelmat ovat laajoja, pääsääntöisesti kahta tai kolmea palvelualuetta yhdistäviä kokonaisuuksia, joihin liittyy merkittäviä taloudellisia panostuksia ja laajaa yhteistyötä sidosryhmien kanssa. Ne koostuvat useista projekteista ja usein myös perustyönä toteutettavista tehtävistä, jotka yhdessä tavoittelevat ohjelman visiota ja laajempaa päämäärää. Kehitysohjelmia toteutetaan kaupungin ohjelmajohtamisen mallin mukaisesti.

Kehitysohjelmien hyväksymisestä ja niiden toteutuksen ohjauksesta vastaa kaupunginhallitus. Kaupunginhallitus hyväksyi 22.6.2026 toteutukseen vuodelle 2027 jatkavina ohjelmina Viiden tähden keskusta, Hiedanranta, Kaikkien Tampere ja Etelän kasvusuunta -kehitysohjelmat. Kaupunginvaltuusto päättää kehitysohjelmien resursoinnista talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Kehitysohjelmista esitetään talousarviossa yleiskuvaus, toiminnan painotukset vuodelle 2027 sekä ohjelmien talous.

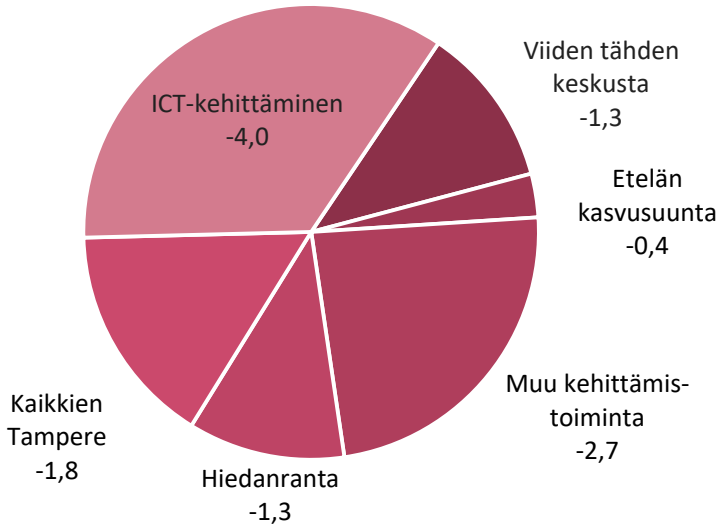
Kaupunkikehitysohjelmat

Kaupunkikehitysohjelmat muodostavat kehitysohjelmakokonaisuuden sisällä oman kategoriansa. Vuonna 2027 toteutettavia kaupunkikehitysohjelmia ovat Viiden tähden keskusta, Hiedanranta ja Etelän kasvusuunta. Nämä ohjelmat eroavat muista kehitysohjelmista muun muassa siten, että niiden elinkaari ulottuu useiden valtuustokausien yli ja ne kohdentuvat tietyn maantieteellisesti rajatun alueen kehittämiseen. Kaupunkikehitysohjelmat sisältävät myös tyypillisesti merkittäviä julkisia ja yksityisiä investointeja ja ulkoisilla sidosryhmillä on niiden toteutuksessa keskeinen rooli.

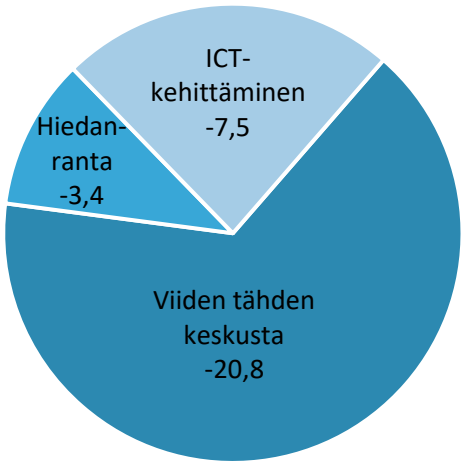
Muu kehittämistoiminta

Kehitysohjelmien ohella strategisiin sekä pakollisiin toiminnan ja palvelujen muutostarpeisiin vastataan Tampereen kaupungilla projekteilla ja kokeiluilla tavoiteltavan muutoksen laajuudesta riippuen. Talousarviossa esitetään kaupunki- ja palvelualuetasoiset keskeiset kehittämisen teemat vuodelle 2027 sekä kehittämisprojektien menot, ulkoiset tulot ja kaupungille jäävä osuus kustannuksista.

TOIMINTAKATE -11,5 M€

NETTOINVESTOINNIT -31,7 M€

Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma

Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma toteuttaa Tampereen keskustan kehittämistä suunnitelmallisesti ja kokonaisvaltaisesti Tampereen Tekemisen kaupunki 2035-strategian mukaisesti. Strategia korostaa Tampereen keskustan kehittämistä elinvoimaisena, elävänä, viihtyisänä ja saavutettavana kohtaamis- ja asuinpaikkana.

Kehitysohjelma edustaa kokonaisnäkemystä keskustan kaupunkiympäristön kehittämisen tavoitteista ja kehittämisen toimenpiteistä tuleville vuosikymmenille. Kehitysohjelmalla luodaan edellytyksiä ja vakaa näkymä yksityiselle toimeliaisuudelle ja investoinneille sekä uudelle liiketoiminnalle. Keskustan kehittäminen lisää Tampereen kilpailuetua kasvukeskusten välisessä kilpailussa, ja se on yksi keskeisistä kaupunkimarkkinoinnin kärjistä.

Kehitysohjelma luo elävää kaupunkiympäristöä maisemiin, joissa viihdytään. Luonto, rantareitit, puistot, kiinnostavat toiminnot, monipuolinen arkkitehtuuri ja erilaiset tapahtumat muodostavat keskustasta virkistävän ja vetovoimaisen miljöön. Ohjelman tavoitteena on, että keskusta on elinvoimainen kaupan ja työpaikkojen keskittymä sekä viihtyisä asumisen ympäristö. Elämyksien edellytykset ovat keskustassa parantuneet, keskusta kasvaa hallitusti ja on saavutettavissa kaikilla liikennemuodoilla.

Tampereen keskusta 2040-kehittämisohjelman vision mukaan ”Vuonna 2040 Tampere erottuu edistyksellisen, elämyksellisen ja omaleimaisen keskustan ansiosta”.

Toiminnan painotukset vuonna 2027

- Asemakeskuksen ja Pohjoiskannen yhdistetyn laajemman suunnittelualueen hankekehityksen edistäminen ja asemakaavojen hyväksyminen sekä Asemakorttelit 2 –alueen hankekehityksen ja asemakaavan luonnosvaiheen edistäminen
- Viinikankadun maanalaisen ajoyhteyden toteutus yhteishankintana ja P-Hämpin laajennuksen toteutusedellytysten varmistaminen
- Tampereen henkilöratapihan ja matkaterminaalin toteutus yhteistyössä Väyläviraston kanssa
- Ratinan sekä Takon alueen pitkän aikavälin kehityskonseptin valmistelu sekä läntisen keskustan pysäköintiratkaisumallin päivittäminen Takon tarpeet huomioiden
- Särkänniemen alueen ja sen osahankkeiden edistäminen ja kokonaishallinta
- Keskustan kehittämislinjausten hyväksyminen

Merkittävimpiä rakennusinvestointeja ovat Viinikankadun maanalaisen ajoyhteyden rakentaminen, Tampereen henkilöratapihahankkeeseen osallistuminen ja Särkänniemi-Mustalahti-Onkiniemen alueen kehittäminen uudistamalla satamaa, katuja ja yleisiä alueita. Merkittävimmät suunnittelukohteet ovat Viinikankadun maanalainen ajoyhteys ja Asemakeskus.

Käyttötalous / toimintakate (1 000 euroa)	Muutettu TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Yhdyskuntalautakunta	-1 247	-1 312	-1 312	-1 312	-1 312
Kehitysohjelma yhteensä	**-1 247**	**-1 312**	**-1 312**	**-1 312**	**-1 312**

Nettoinvestoinnit (1 000 euroa)	Muutettu TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Asunto- ja kiinteistölautakunta	-3 000	-600	-200	-5 000	-5 000
Yhdyskuntalautakunta	-30 795	-20 220	-21 130	-18 450	-18 100
Kehitysohjelma yhteensä	**-33 795**	**-20 820**	**-21 330**	**-23 450**	**-23 100**

Hiedanranta-kehitysohjelma

Hiedanrannan kehitysohjelma edistää Hiedanrannan ohjelma-alueen kokonaisvaltaista kehittämistä. Ohjelma-alue koostuu kolmesta omaleimaisesta osasta, jotka ovat Hiedanrannan keskusta, Näsisaari sekä kehittyvä Lielahti. Hiedanranta on tuleva läntisen Tampereen keskus, jota rakennetaan Näsijärven maisemiin 18.500 asukkaalle. Alueella on näkyvä ja värikäs historia, mutta ratkaisuillaan se edustaa kestävän ja älykkään kaupunkielämän tulevaisuutta.

Kaupungin 100-prosenttisesti omistama Hiedanrannan Kehitys Oy on Hiedanrannan keskustassa merkittävä maa-alueiden omistaja ja kehittäjä. Hiedanrannan Kehitys Oy vastaa omistamansa alueen kokonaisvaltaisesta aluekehittämisestä kehitysohjelman tavoitteiden ja yleissuunnitelman mukaisesti. Yhtiö toteuttaa alueen yhdyskuntarakentamisen kaupungin ja yhtiön välisen yhteistyösopimuksen mukaisesti. Kehitysohjelma edistää laajemmin koko ohjelma-alueeseen liittyvää aluekehittämistä sekä vastaa myös eri maanomistajien kehitystyön yhteensovittamisesta koko ohjelma-alueella.

Kaupungin puolesta kehitysohjelman ohjauksesta vastaa kaupunginhallitus. Yhtiön ohjaus tapahtuu omistajaohjauksen periaatteiden mukaisesti omistajan asettamin tavoittein.

Toiminnan painotukset vuonna 2027

- Hiedanrannan keskustan ja sen asuntojen ja palveluiden laadukkaan toteutumisen edistäminen ennakoinnilla ja hankkeiden yhteensovittamisella
- Tehtaan konseptin luominen koko kaupungin vetovoimatekijäksi ja kulttuuritehtaan ensimmäisten vaiheiden sijoittumispäätösten tekeminen
- Hiedanrannan koulun ja elinkaarihankkeiden valmistelun ja kilpailutuksen käynnistäminen
- Hiedanrantaan liittyvien suurten liikennehankkeiden (Kt65 – vt12 tiesuunnitelma ja asemakaava sekä Lielahti-Ylöjärvi –raitiotien hankesuunnitelma aluevarauksineen) yhteistyön edistäminen
- Hiedanrannan järvi-identiteetin vahvistaminen mm. nollakuidun nostamisella, rantojen elävöittämisellä ja ennallistamisella sekä Näsisaaren toisen vaiheen toteutusta edistämällä

Käyttötalous, toimintakate (1 000 euroa)	Muutettu TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Asunto- ja kiinteistölautakunta	-1 020	-670	-670	-670	-670
Yhdyskuntalautakunta	-500	-330	-425	-425	-425
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	-272	-280	-280	-280	-280
Kehitysohjelma yhteensä	**-1 792**	**-1 280**	**-1 375**	**-1 375**	**-1 375**

Nettoinvestoinnit (1 000 euroa)	Muutettu TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Asunto- ja kiinteistölautakunta	-3 930	-2 720	-5 600	-5 100	-4 080
Yhdyskuntalautakunta	0	-650	-720	-680	-700
Kehitysohjelma yhteensä	**-3 930**	**-3 370**	**-6 320**	**-5 780**	**-4 780**

Etelän kasvusuunta -kehitysohjelma

Etelän kasvusuunta -kehitysohjelma ohjaa Tampereen keskustan eteläpuolisten alueiden pitkäjänteistä kehittämistä. Ohjelma kohdistuu erityisesti nykyisen järjestelyratapihan, Hatanpään ja Lakalaivan alueisiin ja edistää niiden uudistumista osana kestävää kaupunkirakennetta. Keskeisenä tavoitteena on järjestelyratapihan siirron edistäminen sekä alueen suunnittelu yhteistyössä maanomistajien, valtion, kaupunkiseudun kuntien ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa.

Etelän kasvusuunta on Tampereen tulevaisuuden keskeinen laajenemissuunta. Maakuntakaavan varausten mukaiset uudistukset mahdollistavat alueen kehittämisen nykyisestä työpaikkavaltaisesta ympäristöstä tiiviiksi ja monipuoliseksi keskustatoimintojen alueeksi. Samalla kehitysohjelmaan kytkeytyvät seudulliset hankkeet vahvistavat kaupungin asemaa valtakunnallisena kasvukeskuksena ja tukevat samalla kaupunkiseudun, Pirkanmaan ja koko Suomen aluerakenteen ja kilpailukyvyn kehitystä. Kehitysohjelman edunvalvonnalla edistetään maakuntakaavan eteläistä kaupunkiseutua koskevia ratkaisuja, kuten läntisten väylähankkeiden linjauksia, uuden järjestelyratapihan ja yritysalueen toteuttamista, Tampere–Pirkkalan lentoaseman kehittämistä sekä uusien henkilöliikenteen asemien sijoittumista Lakalaivaan ja Sääksjärvelle.

Kehitysohjelman tavoitteena on mahdollistaa Tampereen strategian mukainen kestävä kasvu täydentämällä ja uudistamalla yhdyskuntarakennetta sekä kehittämällä liikkumisen ratkaisuja. Ohjelma luo edellytyksiä useille toisiinsa kytkeytyville hankkeille, joiden toteutus ulottuu 2020-luvulta 2050-luvulle. Samalla ohjelma toimii sekä Tampereen kaupunkikehityksen että seudullisen edunvalvonnan välineenä.

Vuonna 2027 kehitysohjelmassa siirrytään ohjelmasuunnitelman valmistelusta toteutuksen käynnistämiseen.

Toiminnan painotukset 2027

- Keskustan eteläpuolisen alueen vision tarkentaminen ja alueen yleiskaavatyön eteneminen
- Yhteistyörakenteiden vahvistaminen valtion, kaupunkiseudun ja muiden sidosryhmien kanssa
- Keskeisten seudullisten suunnitteluhankkeiden käynnistäminen seudun ja valtion yhteistyönä

Käyttötalous, toimintakate (1 000 euroa)	Muutettu TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Yhdyskuntalautakunta	-350	-357	-407	-407	-407
Kehitysohjelma yhteensä	**-350**	**-357**	**-407**	**-407**	**-407**

Kaikkien Tampere -kehitysohjelma

Kaikkien Tampere -kehitysohjelma tukee kaupunkistrategian ja pormestariohjelman toimeenpanoa vahvistamalla hyvän elämän edellytyksiä kasvavassa ja monimuotoistuvassa kaupungissa. Ohjelman painopisteitä ovat yhteisöllinen, yhdenvertainen ja välittävä Tampere. Tavoitteena on toteuttaa konkreettisia toimenpiteitä sekä luoda ja arvioida uusia yhteistyöhön pohjautuvia toimintamalleja, jotka vahvistavat tamperelaisten osallisuutta ja toimijuutta, ehkäisevät yksinäisyyttä sekä vahvistavat kaupungin ja muiden toimijoiden kykyä vastata tamperelaisten erilaisiin tarpeisiin ja elämäntilanteisiin.

Erityisinä näkökulmina kehitysohjelmassa huomioidaan kaupunginosakehittämisen kohdealueet sekä Tampereen kansainvälistyvä ja monimuotoistuva väestö. Ohjelman toiminnan alustoina hyödynnetään sen ensimmäisenä toimintavuotena avattuja kohtaamispaikkoja eri kaupunginosissa.

Toiminnan painotukset vuonna 2027

- kohtaamispaikkojen verkoston ja yhteisöllisen toiminnan vahvistaminen eri kaupunginosissa
- yhdenvertaisuuden ja sosiaalisen turvallisuuden vahvistaminen kaupungin palveluissa
- rakenteellisten ratkaisujen kehittäminen ohjelman teemoissa yhdessä kaupungin eri palvelujen ja kumppaneiden kanssa
- vapaaehtoistoiminnan ja järjestöyhteistyön edellytysten parantaminen
- kansainvälisten tamperelaisten osallisuuden ja kotoutumisen tukeminen yhteisöllisten toimintamallien avulla
- matalan kynnyksen osallistumisen tuen, kuten digitukitoiminnan ja ruoka-avun, kehittäminen.

Käyttötalous, toimintakate (1 000 euroa)	Muutettu TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	-1 900	-1 800	-1 800	-1 800	-1 800
Kehitysohjelma yhteensä	**-1 900**	**-1 800**	**-1 800**	**-1 800**	**-1 800**

Muu kehittämistoiminta

Muun kehittämistoiminnan vuodelle 2027 arvioidut menot ovat yhteensä 22,1 milj. euroa, josta ulkoisten tulojen osuus on 7,9 milj. euroa ja netto, eli kaupungin rahoittama osuus 14,2 milj. euroa. Kaupungin rahoitusosuudesta 11,5 milj. euroa on keskitettyä ICT-kehittämismäärärahaa. Rahoituksesta 37 % kohdistetaan palvelualueiden ja 50 % konsernihallinnon kaupunkitasoisten projektien toteutukseen. ICT-rahoituksesta 13 % on varattu tietohallinnolle kehittämisen tuen resursointiin.

Kaupunkitasolla kehittämisen suuntaa ohjaavat ulkoisen rahoituksen strategiset kärjet, jotka pohjautuvat kaupungin strategiaan. Sisäisen ICT-rahoituksen projektitoimintaa ohjaa digivisio ja digitiekartta, sekä Digitalisaatio- ja tietohallintoryhmän ohjeistukset.

Vuonna 2027 ICT-kehittämisen keskiössä on kaupunkitasoisten tukipalvelujen kehittäminen ja jatkuvuuden turvaaminen. Vuoden aikana jatketaan perustietotekniikan uuden palvelumallin vakiinnuttamista sekä edistetään talousjärjestelmän käyttöönoton valmistelua. Kaupungin neuvonnan ja palautepalveluiden asiointikanavien uudistaminen valmistuu kesään 2027 mennessä. Lisäksi kaupungissa jatketaan tekoälyn hyödyntämisen kehittämistä.

Strategisena kehittämisen painopisteenä vuonna 2027 näkyy muun muassa kärkiosaamisalojen, kuten elämystalouden kilpailukyvyn ja työllisyyden kehittäminen. Pirkanmaan luovien alojen kehittämistä jatketaan, jotta alueelle syntyy uusia palveluita, yhteistyötä ja kasvun mahdollisuuksia. Lisäksi jatketaan Tampereen läntisen keskustan elinvoiman ja vetovoiman kehittämistä lisäämällä alueen kulttuurikohteiden, tapahtumien, elämysten ja palvelujen näkyvyyttä.

Palvelualueiden projektitoiminnassa toteutetaan palvelualueiden kehittämisen kärkiä ja digitiekarttaa, jotka pohjautuvat kaupungin strategiaan ja strategian toteutussuunnitelmiin.

Elinvoiman palvelualueella kehittämistoiminnan tavoitteena on parantaa palveluiden tavoittavuutta ja laatua sekä tehostaa toimintaa erityisesti digitalisaation (tekoäly, robotiikka, automaatiot) tarjoamia mahdollisuuksia hyödyntämällä. Kehittämisen tarkemmat painopisteet valtuustokaudelle on määritelty strategian toimeenpanosuunnitelmassa ja palvelualueen kehittämisen kärjissä.

Suunnittelu- ja toteutusvaiheessa olevissa projekteissa painottuvat digitalisaation ohella muun muassa koulutuksen kehittäminen, akkreditointiliikkuvuudet ja kaupunginosakehittäminen. Kehittämistyössä huomioidaan palveluryhmäkohtaiset tarpeet sekä talouden tasapaino-ohjelman asettamat reunaehdot. Lisäksi palvelualueella pyritään hyödyntämään ulkoisia rahoituslähteitä aiempaa laajemmin. Osa kehittämistyöstä tähtää kaupunkitasoiseen vaikuttavuuteen.

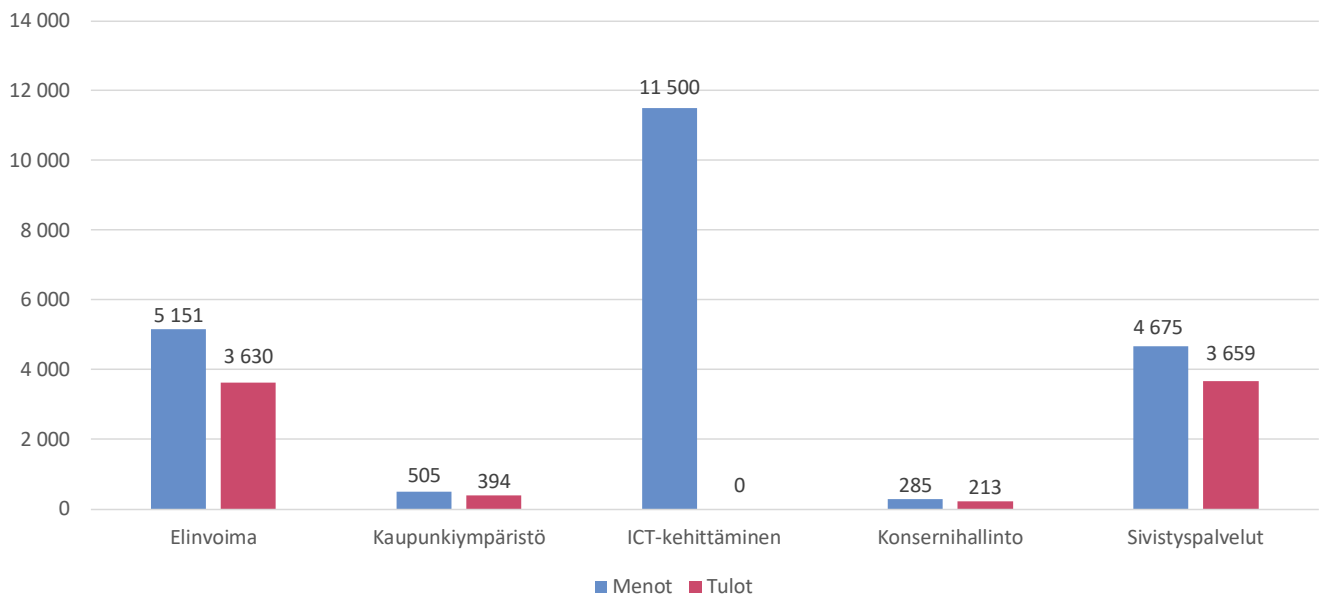
Kaupunkiympäristön palvelualueella kehittämisen painopisteitä ovat maankäytön ja rakentamisen lakimuutoksiin vastaaminen, ilmastonmuutoksen hillitseminen, älykäs ja kestävä liikkuminen sekä palvelualueen prosesseja ja työtä tehostavat ja kehittävät uudistukset. Merkittävässä osassa kehittämistä hyödynnetään kaupungin ICT-kehittämisrahoitusta. Keskeisiä ulkoisia rahoituslähteitä palvelualueella ovat EU:n tutkimus- ja kehitysohjelmat.

Merkittävimpiä projekteja ovat joukkoliikenteen digiasioinnin kehittäminen ja kansallisen rakennetun ympäristön tietojärjestelmän kanssa yhteensopivan suunnitteluohjelmiston käyttöönotto. Ulkoista rahoitusta hyödynnetään kestävän, turvallisen ja älykään liikkumisen kehittämisessä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja sopeutumisessa sekä luonnon monimuotoisuuden edistämisessä. Tekoäly ja muu digitaalinen teknologia tehostavat ja uudistavat kaikkea kehittämistä.

Sivistyspalvelujen palvelualueella kehittämisen painopisteitä ovat palveluprosessien digitalisointi ja tekoälyn hyödyntäminen, lukutaidon ja oppimisen tuen vahvistaminen, liikunnallisen elämäntavan edistäminen sekä yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin lujittaminen. Kehittämisellä parannetaan palvelujen vaikuttavuutta, saavutettavuutta ja tuottavuutta. Kasvatuksen ja opetuksen palveluissa painottuvat lukutaitotyö ja Lukevan Tampereen tavoitteet varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle, oppimisen tuen uudistaminen sekä oppijoiden ja henkilöstön digitaalisten taitojen vahvistaminen. Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluissa kehitetään aktiivista elämäntapaa, kohdennettua nuorisotyötä sekä uusia elämys- ja teknologiaperusteisia ratkaisuja.

Palvelualueen kehittämistä koordinoi yhteisö- ja kehittämispalvelut, ja osana kehittämiskokonaisuutta toteutetaan Kaikkien Tampere -kehitysohjelmaa. Ulkoista rahoitusta saadaan pääasiassa opetus- ja kulttuuriministeriöltä, Opetushallitukselta sekä Lupa- ja valvontavirastolta, mutta rahoituksen määrän ennakoidaan edelleen vähenevän.

KAUPUNGIN MUUN KEHITTÄMISTOIMINNAN MENOT JA TULOT (1 000 EUROA)

ILMASTO- JA LUONTOBUDJETTI

Ilmastobudjetti

Tampere tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä. Sen tueksi kaupunki laatii vuosittain ilmastobudjetin, joka koostuu päästöbudjetista ja ilmastotoimien taloussuunnitelmasta. Ilmastobudjetin toteuma raportoidaan vuosittain tilinpäätöksessä.

Päästöbudjetti

Hiilineutraalisuustavoitteen mukaisesti ilmastopäästöjen tulee laskea vuoteen 2030 mennessä 80 % vuoden 1990 tasosta. Tarkasteltavat päästöt sisältävät kaupungin rajojen sisällä tapahtuvan sähkön, lämmön ja polttoaineiden kulutuksen sekä ilmastopäästöt maatalouden ja jätteiden käsittelyn toiminnoista. Elintarvikkeiden, rakentamisen tai kulutuksen päästöt eivät kuulu tämän rajauksen piiriin, mutta ilmastotoimenpiteitä kohdistetaan myös niihin.

Ilmastopäästöt ovat olleet vuonna 2024 noin 55 % alempana kuin vuonna 1990. Vuoden 2025 päästötiedot vahvistuvat alkuvuodesta 2027. Vuoden 2027 tavoitteena on, että päästöt ovat vähentyneet 68 %. Kokonaispäästöjen lisäksi päästömääriä seurataan sektoreittain. Tämä mahdollistaa lisätoimien tarpeen ja mahdollisuuksien tarkastelun päästösektoreittain.

Vuonna 2024 tapahtui suotuisaa kehitystä etenkin kaukolämmön ja fossiilisten erillislämmitysten päästöjen vähentymisessä. Kaukolämmön päästöt vähenivät noin 43 000 t CO2e, ja ennakkotietojen perusteella kehitys on jatkunut myönteisenä myös vuonna 2025 muun muassa sähköistymisen myötä. Vuoden 2030 tavoitteeseen pääseminen voi olla kaukolämmön osalta haastavaa jätteenpoltosta syntyvien päästöjen vuoksi.

Energiamurros siirtää energiankulutusta sähköjärjestelmän kautta tapahtuvaksi. Sähkön kokonaiskulutus on kasvanut Tampereella 2020-luvulla joka vuosi. Sähkönkulutuksen ja sen kautta syntyvien ilmastopäästöjen kehitys riippuu olennaisesti sähköintensiivisten investointien toteutumisesta, joita on Tampereella sekä jo toteutunut että kehitteillä ja suunnitteilla.

Liikenteen päästöt kääntyivät kasvuun vuonna 2024. Laskentamenetelmässä tapahtui muutoksia, joiden takia päästöt eivät ole täysin vertailukelpoisia edellisvuoteen. Liikenteen käyttövoimamuutos etenee ja sähköisten ajoneuvojen osuus kasvaa, mutta ajoneuvokannan uusiutuminen on hidastunut. Liikenteen päästöjen tulisi vähentyä jatkossa merkittävästi, jotta asetettu tavoite voitaisiin saavuttaa vuonna 2030. Kaupungin on tärkeää edelleen panostaa kasvavan väestön mahdollisuuksiin käyttää kestäviä kulkumuotoja ja edistää vaihtoehtoisia käyttövoimia sekä henkilö- että tavaraliikenteessä.

Päästöbudjetti	Toteuma 2024	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	Pääsee tavoitteeseen 2030
Kaukolämpö	142 900	70 000	65 000	57 000	42 500	✗
Erillislämmitys	23 900	14 000	10 000	7 000	4 000	!
Lämmityssähkö	11 500	8 000	7 000	6 000	5 000	✓
Liikenne	213 000	165 000	150 000	134 000	122 000	✗
Muu sähkön kulutus	57 300	40 000	23 000	20 000	18 000	!
Teollisuuden sähkönkulutus	9 300	8 000	7 000	6 500	6 000	!
Teollisuus ja työkoneet	84 500	70 000	60 000	37 000	25 000	!
Maatalous	7 100	6 500	6 000	6 000	5 500	✓
Jätteet ja jätevedet	38 500	35 500	35 000	33 500	32 000	✓
Yhteensä	**588 000**	**417 000**	**363 000**	**307 000**	**260 000**	
Päästövähennys vuoteen 1990 verrattuna	**-55%**	**-68%**	**-72%**	**-76%**	**-80%**	

Päästöbudjetti vuodelle 2027 sekä budjettiarviot vuosille 2028, 2029 ja 2030 hiilidioksidiekvivalenttitonneina (t CO2e).
Lisäksi Tampereen toteutuneet ilmastopäästöt vuodelta 2024 (viimeisin vahvistettu päästötoteuma) sekä muutos vuodesta 1990.
Arvio tavoitteeseen pääsemisestä perustuu muutostarpeeseen, Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartan päästöennusteeseen ja tiedossa oleviin toimenpiteisiin. Päästöt noudattavat CO2-raportin laskentaa sillä erotuksella, että ”Kuluttajien sähkönkulutus” on muutettu muotoon ”Muu sähkön kulutus” ja ”Lämmityssähkö” sisältää myös ”Maalämmön”.

Ilmastotoimien taloussuunnitelma

Kaupunkikonserni voi vaikuttaa toimillaan suoraan vain osaan kaupungin ilmastopäästöistä, mutta voi toimillaan vaikuttaa välillisesti kaikkiin sektoreihin. Ilmastotoimien taloussuunnitelma kokoaa kaupunkikonsernin Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartan toimenpiteiden toteuttamisen merkittävimmät rahalliset resurssit.

Kaupunkiorganisaation ilmastotoimien toimintamenot ovat vuoden 2027 talousarviossa 1,4 milj. euroa (0,1 % kaupungin toimintamenoista). Suurimmat erät muodostuvat lähijunaliikenteen kehittämisestä, kestävän liikkumisen edistämistoimista sekä luonnonmukaisista hulevesijärjestelmistä. Vastaavat investoinnit ovat 13,9 milj. euroa (5,7 % kaupungin investoinneista), josta merkittävimmät erät liittyvät kävely- ja pyöräteiden sekä pyöräpysäköinnin rakentamiseen, nollakuidun nostoon, luonnonmukaisiin hulevesiratkaisuihin sekä rakennusautomaatiojärjestelmien perusparannuksiin.

Tytäryhteisöjen osalta ilmastobudjetin toimintamenot ovat vuoden 2027 talousarviossa 2,6 milj. euroa. Suurimmat erät muodostuvat Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n Koukkujärven vanhan jätetäytön käytöstä poistosta, Business Tampere Oy:n ilmastoinvestointien tukemisesta sekä Pirkanmaan Voimia Oy:n liiketoiminnan kehittämisestä hiilineutraaliin suuntaan. Vastaavat investoinnit ovat 73,1 milj. euroa (29,8 % tytäryhteisöjen kokonaisinvestoinneista), josta merkittävimmät investoinnit liittyvät Tampereen Raitiotie Oy:n vaunukaluston hankintoihin ja Pirkkala-Linnainmaa raitiotieinfran rakentamiseen sekä Tampereen Kaupunkiliikenne Oy:n varikko- sekä sähköbussihankintoihin.

Ilmastotoimien taloussuunnitelma (1 000 euroa)	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Kaupunkiorganisaatio - toimintamenot	**1 392**	**9 047**	**11 147**	**11 157**
Ilmastonmuutoksen hillintä	155	80	50	50
Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	240	310	260	270
Kestävän liikkumisen edistäminen	997	8 657	10 837	10 837
Kaupunkiorganisaatio - investoinnit	**12 863**	**14 563**	**14 424**	**16 381**
Ilmastonmuutoksen hillintä	2 165	1 830	1 830	1 830
Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	1 050	1 050	1 100	1 100
Kestävän liikkumisen edistäminen	6 773	6 553	6 394	9 371
Kiertotalouden edistäminen	2 875	5 130	5 100	4 080
Tytäryhteisöt - toimintamenot	**2 644**	**1 651**	**3 010**	**3 010**
Ilmastonmuutoksen hillintä	2 294	501	340	340
Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	50	50	50	50
Kestävän liikkumisen edistäminen	300	1 100	2 620	2 620
Tytäryhteisöt - investoinnit	**73 139**	**70 510**	**64 203**	**75 549**
Ilmastonmuutoksen hillintä	5 431	7 041	6 511	5 359
Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	380	790	900	365
Kestävän liikkumisen edistäminen	66 793	60 719	55 950	64 990
Kiertotalouden edistäminen	535	1 960	842	4 835

Ilmastotoimien taloussuunnitelmassa huomioidaan investoinnit ja merkittävimmät toimintamenot (yli 50 000 €/v). Luvuissa ei eritellä henkilöstön oman työn kustannuksia, minkä lisäksi usea yksittäinen toimenpide jää tarkastelun ulkopuolelle asetetun kustannusrajan vuoksi. Täten luvut eivät ole vertailukelpoisia vuoden 2026 ilmastotoimien taloussuunnitelman kanssa.

Luontobudjetti

Tampere tavoittelee luonnon monimuotoisuuden vahvistumista ja luontokadon pysäyttämistä LUMO-ohjelman tavoitteiden mukaisesti. Tämän tueksi kaupunki ottaa tässä vuoden 2027 talousarviossaan käyttöön luontobudjetin, joka koostuu luontoindikaattoreista sekä luontotoimien taloussuunnitelmasta. Luontobudjetin toteuma raportoidaan vuosittain tilinpäätöksessä.

Luontoindikaattorit

Luontobudjetin tavoitteiden etenemistä seurataan kahden kaupunkistrategian kanssa linjassa olevan luontoindikaattorin avulla: latvuspeitteisyyden kehitystä kuvaavan yleiskaavan kaupunkivihreän kehittämisalueiden (KAVI-alueiden) puiden lukumäärällä sekä luonnonsuojelualueiden pinta-alalla.

Tavoitteena on lisätä KAVI-alueiden yhteenlaskettua latvuspeitteisyyttä vuoteen 2050 mennessä noin 10 % nykytilanteeseen verrattuna. Tämän arvioidaan edellyttävän noin 300 puun nettolisäystä vuosittain. Vuoden 2027 tavoitetaso on täten 5 100 puuta. Seurannassa hyödynnetään kaupungin puurekisteriä ja pitkällä aikavälillä kaupungin maanpeiteaineistoa.

Luonnonsuojelualueiden toteuma muodostuu yksittäisistä erikokoisista kohteista eikä vuosittainen kehitys ole tasaista. Tavoitteena on kasvattaa suojeltujen alueiden pinta-alaa luonnonsuojelualueohjelman mukaisesti. Vuonna 2027 on tavoitteena saavuttaa noin 1 385 hehtaarin luonnonsuojelualueiden määrä, joka toteutuisi Jylhänperän luonnonsuojelualueen (noin 61 ha) toteutuksella.

Jatkossa luonnon monimuotoisuuden kehitystä seurataan luonnonarvohehtaareilla.

Luontotoimien taloussuunnitelma

Luontotoimien taloussuunnitelma kokoaa kaupunkiorganisaation LUMO-ohjelman toimenpiteiden toteuttamisen merkittävimmät rahalliset resurssit. Kaupunkikonserniin kuuluvien konserniyhteisöjen LUMO-toimenpiteet tulevat mukaan luontobudjettiin vuoden 2028 talousarviossa.

Kaupunkiorganisaation luontotoimien toimintamenot ovat vuoden 2027 talousarviossa 1,6 milj. euroa (0,09 % kaupungin toimintamenoista). Suurin erä muodostuu kaupungin retkeilypalveluiden kehittämisestä luonnonsuojelualueiden ulkopuolelle, vieraslajien torjunnasta sekä luontokartoituksista. Vastaavat investoinnit ovat 2,6 milj. euroa (1,2 % kaupungin investoinneista), josta merkittävimmät erät liittyvät pienvesien kunnostukseen, rantavesiluonnon monimuotoisuuden parantamiseen Lielahden nollakuitualueella sekä luonnonsuojelualueiden ulkopuolisten retkeilypalveluiden kehittämiseen.

Luontoindikaattorit	Nykytila 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Puiden lukumäärä kaupunkivihreän kehittämisen alueilla (kpl)	4 800	5 100	5 400	5 700	6 000
Luonnonsuojelualueiden pinta-ala (ha)	1 324	1 385	1 776	1 865	1 995

Luontobudjetin seurantaindikaattorien nykytila sekä tavoitearvot vuosille 2027–2030.

Luontotoimien taloussuunnitelma	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
	euroa	euroa	euroa	euroa
Kaupunkiorganisaatio - toimintamenot	**1 596 000**	**1 461 000**	**1 361 000**	**1 361 000**
Uhanalaiset lajit ja luontotyypit	995 000	800 000	760 000	760 000
Vesistöjen ja pienvesien tila	70 000	130 000	70 000	70 000
Vieraslajien torjunta	531 000	531 000	531 000	531 000
Kaupunkiorganisaatio - investoinnit	**2 631 000**	**1 887 000**	**2 018 000**	**1 625 000**
Kaupunkiluonnon monimuotoisuus	295 000	305 000	305 000	305 000
Uhanalaiset lajit ja luontotyypit	450 000	200 000		
Vesistöjen ja pienvesien tila	1 106 000	612 000	1 018 000	625 000
Vieraslajien torjunta	700 000	700 000	680 000	680 000
Luontotietoisuus ja osallisuus	80 000	70 000	15 000	15 000

Luontotoimien taloussuunnitelmassa huomioidaan investoinnit ja merkittävimmät toimintamenot (yli 50 000 €/v) osalta. Luvuissa ei eritellä henkilöstön oman työn kustannuksia, minkä lisäksi usea yksittäinen toimenpide jää tarkastelun ulkopuolelle asetetun kustannusrajan vuoksi.

RISKIENHALLINTA JA TURVALLISUUS

Riskienhallinnan tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Riskienhallinnan avulla tunnistetaan kaupungin toimintaan mahdollisesti vaikuttavat tapahtumat ja saatetaan tapahtumien riskit kaupungin hyväksymälle tasolle. Tampereen kaupungissa riskienhallinta kattaa strategiset, operatiiviset, taloudelliset ja rahoitukselliset riskit sekä vaatimustenmukaisuus- ja vahinkoriskit. Kaupunkiorganisaatiossa riski voi kohdistua esimerkiksi kuntalaisten hyvinvointiin, kaupungin elinvoimaisuuteen, toiminnan palvelukykyyn ja tuloksellisuuteen, taloudelliseen asemaan, henkilöstöön, omaisuuteen, imagoon, eri sidosryhmiin tai ympäristöön.

Kaupunginvaltuuston päättämissä Tampereen kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteissa määritellään kaupunkikonsernin riskienhallinnan tarkoitus ja tavoitteet sekä myös vakuuttamisen periaatteet. Käytännössä sisäinen valvonta ja riskienhallinta on johdon ja esihenkilöiden toteuttamaa arjen johtamistyötä, joka perustuu lakiin, kaupunkistrategiaan ja eettisiin periaatteisiin.

Riskienhallinnan prosessin, selkeiden ohjeistusten ja nykyaikaisten tietojärjestelmien avulla saamme entistä parempaa tilannekuvaa ja ajantasaisempaa tietoa ja raportointia kaupungin merkittävimmistä riskeistä myös kaupungin ylimmälle johdolle. Konsernihallinto, palvelualueet, tytäryhtiöt ja säätiöt ylläpitävät ohjeistusten mukaisesti ajantasaista riskiprofiilia toiminnastaan. Riskienhallinta huomioidaan myös tärkeänä osana kaupungin strategista suunnittelua ja johtamisjärjestelmää.

Kaupunkiorganisaation merkittävimmät riskit vuonna 2027 liittyvät esimerkiksi talouden tasapainottamisessa onnistumiseen, hybridivaikuttamiseen ja turvallisuuteen, henkilöstöön, kuntalaisten hyvinvointiin ja negatiiviseen eriytymiskehitykseen, työttömyystilanteeseen ja työllisyydenhoidon kustannusten kasvuun sekä ilmastonmuutokseen varautumiseen ja sopeutumiseen.

Globaali turvallisuusympäristö on jatkuvassa muutoksessa. Hybridivaikuttaminen Suomea kohtaan on lisääntynyt, minkä vuoksi tarvitaan hybridivaikuttamiseen liittyvän ymmärryksen kehittämistä sekä laaja-alaisen vaikuttamisen paikallistason ennaltaehkäisyä. Kunnilla on merkittävä rooli yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisessa sekä yksilön ja yhteiskunnan kriisinkestävyydessä, jonka vuoksi Tampereen on rakennettava turvallisuutta monialaisesti ja ennakoivasti, nostettava varautumisen tasoa sekä kykyään turvata kriittiset palvelut erilaisissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Kaupunki edistää varautumista, kuntalaisten arjen turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta yhteistyössä viranomaisten, hyvinvointialueen, elinkeinoelämän, järjestöjen ja muiden yhteisöjen kanssa. Turvallisuussuunnittelussa ehkäistään onnettomuuksia, rikoksia, häiriöitä ja turvallisuuserojen kasvua. Samalla vahvistetaan kuntalaisten omatoimista varautumista, turvallisuusosaamista ja kykyä toimia häiriötilanteissa sekä kehitetään väestönsuojelun järjestelyjä.

Kriittisten tehtävien ja toimintojen jatkuvuutta vahvistetaan turvallisuusselvitysmenettelyllä, kriittisten toimintojen tunnistamisella sekä kriittisten tehtävien edellyttämillä järjestelyillä.

Valtiovarainministeriön syksyn 2026 taloudellisen katsauksen mukaan vuoden 2027 bruttokansantuotteen kasvuennuste on 1,8 %. Suomen talouden kasvu on ollut odotettua nopeampaa ja jatkuu kohtuullisen vahvana. Ostovoiman vahvistuminen ja luottamuksen paraneminen nopeuttavat kulutuksen kasvua. Kasvua tukevat myös viennin positiivinen kehittyminen sekä investoinnit. Suomen Pankki ennustaa inflaation hidastuvan ja työttömyysasteen laskevan 9,8 %:iin.

Valtiovarainministeriön arvion mukaan kuntatalouden näkymät heikkenevät vuonna 2027, vaikka Suomen talouskasvun ennustetaan samanaikaisesti vahvistuvan. Kuntien menot kasvavat edelleen tuloja nopeammin, erityisesti henkilöstökustannusten, korkean työttömyyden ja investointitarpeiden vuoksi. Valtiovarainministeriön syksyn 2026 ennusteen mukaan kuntahallinnon alijäämä on vuonna 2027 noin 0,6 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Tämä johtuu erityisesti menojen kasvusta, heikosta verotulokehityksestä, korkeasta investointitasosta, valtionosuuksien vähenemisestä ja heikosta työttömyystilanteesta.

HANKINNAT

Vuoden 2027 talousarviossa hankinnat ovat 646 miljoonaa euroa. Kaupunki hankkii palveluita ja tavaroita noin 419 miljoonalla eurolla ja käyttää investointeihin noin 227 miljoonaa euroa. Hankinnat muodostavat merkittävän osuuden kaupungin menoista. Kaupungin hankintojen toteuttamista ohjaavat kaupungin strategia, vuosille 2026–2029 päivitetyt hankinnan strategiset painopisteet, hankintalaki sekä kaupungin hankintaohje. Hankinnan strategisten painopisteiden mukaisesti hankinnoilla vahvistetaan taloudellista vakautta, vaikuttavaa uudistumista, ekologista ja sosiaalista kestävyyttä sekä toimintavarmuutta. Tavoitteita tarkennetaan ja viedään käytäntöön lautakuntien hankintalinjauksissa, kategoriasuunnitelmissa ja yksittäisissä hankinnoissa ja sopimuksissa.

Kaupungin hankintatoimeen kohdistuu samanaikaisesti sekä lainsäädännön että toimintaympäristön muutoksia. Hankintalain muutokset astuivat voimaan kesäkuussa 2026. Uudistuksella on vaikutuksia erityisesti sidosyksikköhankintoihin. Hankintalain muutokset edellyttävät myös hankintaprosessin tarkastelua ja käytäntöjen kehittämistä. Valmisteilla oleva kansallista julkisten hankintojen tietovarantoa koskeva lainsäädäntö lisää hankintatiedon raportointiin, laatuun ja järjestelmälliseen tuottamiseen kohdistuvia vaatimuksia.

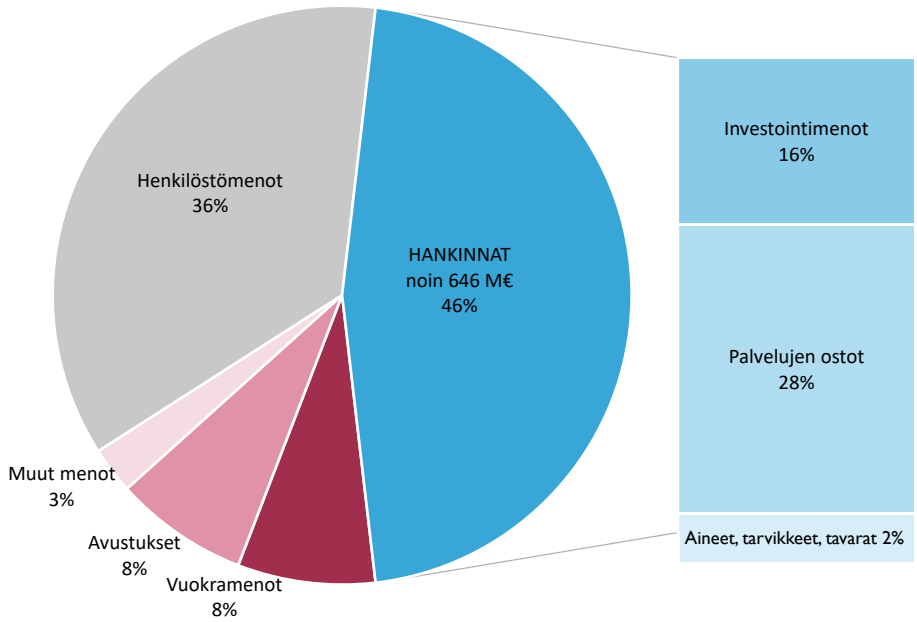
Suomen talouden kasvu on vahvistumassa, mutta julkisen talouden näkymät jatkuvat heikkoina vuonna 2027. Toimintaympäristöön liittyy edelleen geopoliittista, kauppapoliittista ja energiamarkkinoiden epävarmuutta, mikä voi vaikuttaa kustannuksiin, toimitusketjuihin ja markkinoiden toimintakyvyn. Hankintojen kustannushallinta- ja säästötoimenpiteiden edistäminen on kriittisessä asemassa kaupungin talouden tasapainotuksessa. Samalla hankinnoilla tulee varmistaa vaikuttavuus, tarkoituksenmukainen palvelutaso sekä toiminnan jatkuvuus.

Hankintatoimen kehittämisessä painottuvat vuonna 2027 kustannusten hallinnan ja hankintojen vaikuttavuuden parantaminen sekä sopimuskauden aikaisen johtamisen vahvistaminen. Digitaalista toimintaympäristöä kehitetään edelleen tukemaan sopimuskauden aikaista toimintaa ja hankintojen tiedolla johtamista sekä varaudutaan hankintatietovarantoa koskevan lain vaatimuksiin. Hankintojen johtamisen ja asiantuntijatyön tueksi otetaan käyttöön älykkäitä ratkaisuja.

Hankintatoimessa jatketaan kategoriajohtamisen toimintamallin kehittämistä tukemaan mahdollisimman hyvin kaupungin monialaista toimintaa, kustannusten hallintaa sekä päätöksentekoa. Toimintamallissa sovitetaan yhteen hankinnan strategiset painopisteet, strategian toteutussuunnitelmat ja yksiköiden tarpeet sekä vahvistetaan kaupunkitasoista tavoitteenasettelua ja priorisointia.

Kaupunki jatkaa sosiaalisen ja ekologisen vastuullisuuden toimintatapojen kehittämistä hankinnoissa. Sosiaalisesti vastuullisilla hankinnoilla edistetään reiluja työoloja, työllistymistä ja yhdenvertaisuutta, ja asetettujen vaatimusten toteutumista seurataan sopimuskaudella. Ekologisesti vastuullisilla hankinnoilla vähennetään hankintojen ympäristö- ja ilmastovaikutuksia sekä tuetaan kaupungin kiertotalous- ja luonnon monimuotoisuustavoitteita sekä Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartan toteutumista.

HANKINTOJEN OSUUS TALOUSARVION MENOISTA

KÄYTTÖTALOUSOSA JA INVESTOINNIT YKSIKÖITTÄIN

Sivistyspalvelujen palvelualue

Kasvatus- ja opetuslautakunta
- Varhaiskasvatus ja esiopetus
- Perusopetus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta
- Kulttuuri
- Liikunta ja nuoriso

Elinvoiman palvelualue

Elinvoima- ja osaamislautakunta
- Ammatillinen koulutus
- Lukiokoulutus
- Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka
- Työllisyys- ja kasvupalvelut
- Tampereen seudun työllisyysalue

Asunto- ja kiinteistölautakunta
- Kiinteistöt, tilat ja asuntopolittiikka
- Talonrakennushankkeet

Kaupunkiympäristön palvelualue

Yhdyskuntalautakunta
- Kaupunkiympäristön suunnittelu
- Kaupunkiympäristön rakennuttaminen ja ylläpito
- Kestävä kaupunki

Joukkoliikennelautakunta
- Joukkoliikenne

Konsernihallinto
- Yhteiset erät

Vahinkorahasto

Kasvatus- ja opetuslautakunta

Kasvatus- ja opetuslautakunta vastaa varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja lasten perusopetuksen järjestämisestä sekä oppivelvollisuuslain mukaisesta asuinkunnan ohjaus- ja valvontatehtävästä. Lautakunta vastaa kaupungin koulutuspolitiikan suuntaviivojen määrittelystä ja ohjauksesta palvelukokonaisuuksiensa osalta. Lisäksi sillä on vastuu yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnasta ja ohjauksesta.

Lautakunnan alainen toiminta koostuu kahdesta palvelukokonaisuudesta, jotka ovat varhaiskasvatus ja esiopetus sekä perusopetus. Lisäksi lautakunnan toimintaan kuuluu sivistyspalveluihin kuuluvan yhteisö- ja kehittämispalvelujen toiminnasta palveluverkkosuunnittelu.

Kasvatus- ja opetuspalvelut ovat kunnalle lainsäädännössä määriteltyjä tehtäviä. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen sekä perusopetuksen lainsäädäntö määrittelee pääasiassa palvelujen järjestämistavan.

Toimintaympäristön muutokset

Kasvatuksen ja opetuksen palvelut muodostavat merkittävän osan tamperelaisten lasten, nuorten ja perheiden arkea. Julkisen talouden haasteiden jatkuessa korostuu palveluiden laadun, vaikuttavuuden ja saavutettavuuden merkitys lasten ja nuorten oppimisen ja hyvinvoinnin tukemisessa. Turvalliset kasvu- ja oppimisympäristöt tukevat hyvinvointia, oppimista sekä yhdenvertaisia mahdollisuuksia rakentaa luottavaista suhdettaan tulevaisuuteen yhdessä muiden kanssa.

Lasten määrän kasvu on tasaantunut aikaisemmista vuosista, mikä vaikuttaa palvelutarpeiden ja palveluverkon kehittämiseen. Väestön monimuotoistuminen lisää kuitenkin tarvetta huomioida entistä paremmin lasten, nuorten ja perheiden erilaiset taustat ja tarpeet sekä vahvistaa yhdenvertaisia oppimisen mahdollisuuksia.

Kasvatus- ja opetuspalveluiden toiminnan ytimen muodostaa edelleen lasten ja nuorten perustaitojen vahvistaminen. Niiden merkitys korostuu toimintaympäristössä, jossa lasten ja nuorten valmiuksia jatkuvaan oppimiseen sekä muuttuvan yhteiskunnan edellyttämiä tietoja ja taitoja tulee kehittää entistä pitkäjänteisemmin. Oppijoiden taustojen monimuotoistuessa korostuvat kielellisen osaamisen vahvistaminen sekä yhdenvertaiset mahdollisuudet oppimiseen ja osallisuuteen. Esiopetuksessa ja perusopetuksessa liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen osaksi jokaisen lapsen ja nuoren arkea siirtää toimintakulttuurin muutosta kohti aktiivisempaa elämäntapaa sekä tukee oppimista, hyvinvointia, toimintakykyä ja yhteisöllisyyttä.

Laadukkaan ja saavutettavan varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen palveluverkon kehittäminen tukee kaupungin elinvoimaa sekä lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia. Kasvatus- ja opetuspalveluilla on keskeinen rooli hyvinvointierojen kaventamisessa, osallisuuden vahvistamisessa sekä tulevaisuuden osaamisen rakentamisessa. Kasvatuksen ja opetuksen hyvinvointia tukevaan toimintakulttuuriin tehtävät panostukset ovat investointeja lasten ja nuorten tulevaisuuteen, kaupungin elinvoimaan sekä kestävään hyvinvointiin.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2027 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat strategiaan ja sen pohjana olevaan Ilmari Nurmisen pormestariohjelmaan. Kasvatus- ja opetuslautakunnalle kohdistuu vuonna 2027 yhteensä 11 sitovaa toiminnan tavoitetta.

Talousarviotavoitteille on asetettu arviointikriteerit, joiden perusteella toteutumista arvioidaan ja niitä raportoidaan. Arviointikriteerit asetetaan lautakunnille, työllisyysjaostolle ja kaupunginhallitukselle vastuutetuille tavoitteille. Arviointikriteerit esitetään talousarvion liiteosassa olevassa taulukossa.

Valtuustokauden tavoite 2026–2029	Nro	Talousarvion toiminnan tavoite 2027
Turvallisuus ja turvallisuuden tunne ovat vahvistuneet	7	Esiopetuksen oppilaiden ja 1.–9.-luokkalaisten kokemus kiusaamisesta on vähentynyt edelliseen vuoteen verrattuna
	8	Lasten ja nuorten uinninopetusta on vahvistettu
Liikunta ja kulttuuri on tullut osaksi yhä useamman arkea	10	Esi- ja perusopetuksessa on vahvistettu liikunnallista elämäntapaa osana koulupäivää.
	12	5. ja 8.-luokkalaisten fyysinen toimintakyky on vahvistunut edelliseen vuoteen verrattuna
Lasten ja nuorten koulumotivaatio on kasvanut ja oppimistulokset parantuneet	15	2.-, 7.- ja 9. -luokkalaisten oppimistulokset ovat parantuneet edelliseen vuoteen verrattuna
	17	Vieraskielisten oppilaiden suomen kielen osaaminen on vahvistunut edelliseen vuoteen verrattuna
	18	Lasten ja nuorten lukutaitoa on vahvistettu
Oppimistulosten alueelliset erot ovat kaventuneet	21	Tasa-arvorahoituksen alueellisella kohdennuksella on vahvistettu kasvatuksen ja opetuksen alueellista yhdenvertaisuutta.
Henkilöstön hyvinvointi ja uudistumiskyky ovat vahvistuneet	52	Työntekijäkokemus on pysynyt ennallaan tai parantunut
	53	Varhaiskasvatuksen henkilöstörakenteen muutos on edistynyt
Talous on tasapainossa	59	Valtuuston hyväksymä talouden tasapaino-ohjelma on edennyt suunnitellusti

Talous

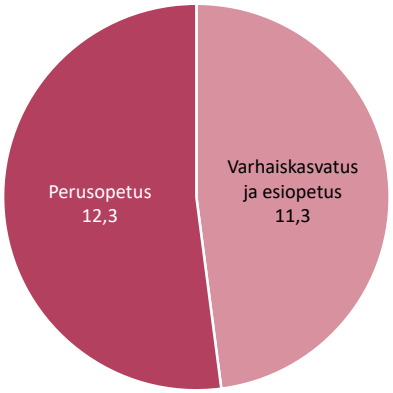
Talousarviossa on varauduttu kuntaalan palkkaratkaisun kustannusvaikutuksiin (8,3 milj. euroa) sekä uusien ja peruskorjattujen tilojen vuokrakustannuksiin (3,6 milj. euroa). Varhaiskasvatuksen arvioitua pienemmän palvelutarpeen vuoksi talousarvion menoja on vähennetty (6,0 milj. euroa). Talousarvio sisältää palvelutarpeiden kasvusta ja kustannustason noususta aiheutuvia lisäyksiä (5,7 milj. euroa) sekä toiminnan tehostamis- ja sopeuttamistoimenpiteitä (4,5 milj. euroa). Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa merkittävimmät lisäykset liittyvät henkilöstörakenteen uudistamiseen ja johtajuusrakenteiden vahvistamiseen sekä yksityisen varhaiskasvatuksen kustannuksiin. Perusopetuksen merkittävimmät lisäykset kohdistuvat kotikuntakorvausten kasvuun, kuudesluokkalaisten tietokonehankintoihin, valmistavan opetuksen palvelutarpeen kasvuun ja alueellisesti vaihtelevan oppilasmäärän aiheuttamiin kustannuksiin sekä oppilaskohtaisen tuen vahvistamiseen. Talousarvioesitys sisältää aiemmin päätetyn talousohjelman ja yhteistoimintaneuvottelujen toimenpiteiden säästöt vuodelle 2027. Uudet talouden sopeutustoimenpiteet liittyvät mm. opetusryhmien muodostamiseen, vuosiviikkotuntien vähentämiseen yhdellä tunnilla sekä ateria- ja kalustohankintojen tehostamiseen. Talousarviossa perusopetuksen ryhmäkoot säilyvät ennallaan. Lautakunnan nettomenojen kasvu on 7,6 milj. euroa (+1,8 %) kuluvan vuoden muutettuun talousarvioon verrattuna.

KASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA

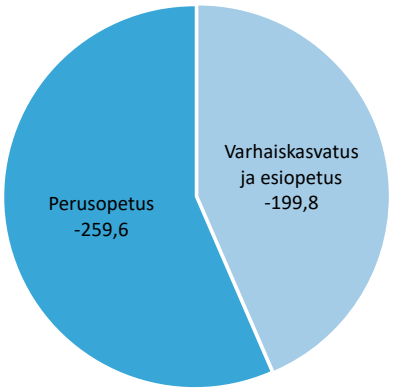
Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027
Toimintatulot			
Myyntitulot	7 958	6 815	6 093
Maksutulot	10 971	11 050	11 134
Tuet ja avustukset	7 070	6 957	6 178
Vuokratulot	0	0	0
Muut toimintatulot	386	199	210
Toimintatulot yhteensä	**26 384**	**25 021**	**23 615**
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-231 057	-244 390	-248 008
Palvelujen ostot	-103 834	-108 757	-108 037
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 180	-7 944	-7 444
Avustukset	-9 860	-10 213	-9 682
Vuokramenot	-76 796	-81 727	-86 045
Muut toimintamenot	-211	-291	-265
Toimintamenot yhteensä	**-427 939**	**-453 321**	**-459 481**
Toimintakate	**-401 554**	**-428 300**	**-435 866**
Rahoitustulot ja -menot	23	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-2 661	-2 993	-2 500
Tilikauden tulos	**-404 193**	**-431 293**	**-438 366**

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027
Investointimenot	-1 743	-3 517	-3 396

TOIMINTATULOT 23,6 M€

TOIMINTAMENOT 459,5 M€

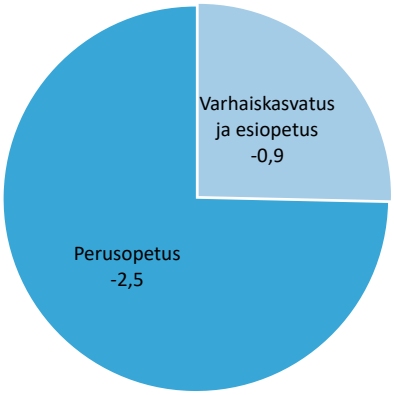

SITOVAT ERÄT

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta-tulot	Toiminta-menot	Toiminta-kate
Kasvatus- ja opetuslautakunta	23 615	-459 481	-435 866

Investoinnit (1 000 euroa)	Investointi-menot	Rahoitus-osuudet	Netto-investoinnit
Kasvatus- ja opetuslautakunta	-3 396	0	-3 396

NETTOINVESTOINNIT 3,4 M€

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelukokonaisuuteen kuuluvat kunnallinen ja yksityinen varhaiskasvatus ja esiopetus sekä lakisääteinen kotihoidontuki. Kunnan tulee järjestää varhaiskasvatuslain mukaista varhaiskasvatusta sekä perusopetuslain mukaista esiopetusta kaikille sitä tarvitseville lapsille. Kunnallisena palveluna varhaiskasvatusta järjestetään päiväkotihoitona, perhepäivähoitona ja avoimen varhaiskasvatuksen perhekerhotoimintana Lisäksi järjestetään esiopetuksen jälkeistä varhaiskasvatusta ja erityistä hoitoa ja opetusta tarvitsevien lasten yksikön (ERHO) palvelua. Yksityisen varhaiskasvatuksen tuottamisen vaihtoehdot ovat ostopalvelu, palveluseteli sekä yksityisen hoidon tuki ja kuntalisä. Palvelusetelitoiminnan päivähoidon osuus varhaiskasvatuksessa kasvaa suhteessa kokonaistuotantoon, kun palveluverkko vahvistuu kahdella uudella palvelusetelipäiväkodilla.

Toiminnan painotukset ja keskeiset muutokset

Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma ja esiopetuksen opetussuunnitelma ovat päivitetty ja astuneet voimaan 1.8.2026. Liikunnallisen elämäntavan edistäminen on muuttunut lakisääteiseksi velvoitteeksi esiopetuksessa. Pidennetystä oppivelvollisuudesta on siirrytty varhennettuun oppivelvollisuuteen. Oppimisen tuen uudistus jatkuu. Yhdenvertaisuutta edistävillä toimenpiteillä vahvistetaan ja monipuolistetaan lapsille tarjottua tukea. Tukea tarjotaan ensisijaisesti lähipalveluna. Alueellista palvelua ovat esiopetuksen erityisryhmät, joita on toimintavuonna 2026–2027 yhteensä kahdeksan ja kaupunkitasoisesti palvelee yksi varhaiskasvatuksen erityisryhmä. Erityisryhmissä on 6–8 lasta ja toiminta edellyttää poikkeuksellisen vahvan, asetukset ylittävän henkilöstörakenteen. Tämä tuottaa kustannusvaikutuksia.

Varhaiskasvatuslain mukaisen rakenteellisen tuen toteuttaminen edellyttää ryhmäkoon pienentämisen mahdollisuutta ja/tai lisähenkilöstön palkkaamista. Lasten tuen laadukas toteuttaminen ja monikulttuuristen lasten määrän kasvu lisää avustajien, erityis- ja S2 –opettajien tarvetta.

Varhaiskasvatusyksikön toimintasuunnitelman painopistealue on ympäristö- ja kestävyyskasvatus, jota kehitetään kansallisen Valssi-laadunarviointiprosessin mukaisesti. Lisäksi yksiköillä on vähintään yksi valinnainen painopiste. Esiopetuksen lukuvuosisuunnitelman painopistealueet ovat lukutaitotyön ja monilukutaidon, liikunnallisen elämäntavan sekä luontosuhteen vahvistaminen.

Asiakaspalvelua kehitetään osana asiointikanavien uudistamisprojektia. Tavoitteena mahdollistaa asiakkaiden omaehtoinen asiointi tekoälyavusteisesti, eri kielillä sekä virka-aikojen ulkopuolella. Systemaattista tiedolla johtamista kehitetään luomalla kokoava tiedonhallintaalusta. Jatketaan varhaiskasvatuksen sosionomin ja opettajan tutkintoihin johtavia tilaustutkintokoulutuksia toimenpiteenä tulevalle henkilöstörakenteen muutokselle. Toteutetaan Lukeva Tampere -ohjelman mukaisia toimenpiteitä lukutaidon vahvistamiseksi. Toimipaikkakohtaiset tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat ovat selvitysvaiheessa. Liikunnallista elämäntapaa vahvistetaan rakenteiden, toimintaympäristöjen ja pedagogiikan kautta.

Varhaiskasvatusyksikön johtajien ja apulaisjohtajien työhyvinvointia edistetään toteuttamalla varhaiskasvatuksen johtamisen ja työhyvinvoinnin pitkän tähtäimen suunnitelmaa. Johtamisrakenteiden uudistamistyö (2024–2028) etenee. Talousarvio mahdollistaa kolmen henkilötyövuoden lisäyksen johtajissa vuonna 2027. Henkilöstön työhyvinvoinnin edistämisen toimenpiteet kirjataan yksikkökohtaisesti toimintasuunnitelmiin sekä henkilöstösuunnitelmaan.

Vuonna 2027 palveluverkossa toteutetaan useita muutoksia. Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelitoimintaa vahvistetaan Kalevan (08/27) ja Tohlopinrannan (01/27) alueilla. Aleksanterin koulutalon perusparannus valmistuu ja otetaan käyttöön 08/2027. Tämän myötä Eteläpuiston päiväkodin käyttö väistötilana päättyy ja luovutaan Koulukadun päiväkodista. Tohlopin päiväkodista luovutaan kesällä 2027 ja toiminta siirtyy Piiriniityn siirtokelpoiseen päiväkotiin. Metsäniityn päiväkodin vanhan osan perusparannus käynnistyy kesällä 2027 ja sen osan toiminta siirtyy Sairaalakadulle väistöön. Turtolan uuden päiväkodin käyttöönotto on 08/2027. Koiviston koulun perusparannus käynnistyy ja esioppilaat siirtyvät Koivistontie 31:een väistöön (ent. Tredun tilat).

PALVELUJEN TOIMINTAMENOT

Palvelu	Toimintamenot*, 1 000 euroa	Suoritemäärä	Yksikkökustannus, euroa/laskennallinen lapsi**
Päiväkotihoito	133 071	8 500	15 655
Palvelusetelipäivähoito***	27 163	2 550	10 652
Esiopetus	14 747	1 900	7 762
Muu varhaiskasvatus	11 413	1 950	5 853
Kotihoidontuki	8 106	2 850	2 844
Yksityisen hoidon tuki	2 295		
Ostopalvelupäivähoito ja -esiopetus	1 975		
Perhepäivähoito	1 061		
Yhteensä	**199 831**		

*Palvelujen toimintamenot ovat laskennallisia ja ne tarkentuvat vuosisuunnitelmaan. Sisältää Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palveluryhmälle kohdistetut Sivistyspalvelujen yhteiset erät, yht. 1,2 milj. euroa.

** Laskennallisten lasten määrässä on huomioitu lasten ikärakenne ja muut hoitoisuuteen vaikuttavat tekijät kertoimien avulla.

*** Palvelusetelipäivähoidon ja kunnallisen päiväkotitoiminnan yksikkökustannuksia ei voi verrata keskenään, koska palvelusetelin kustannukset ovat kunnalle nettokustannuksia (asiakasmaksu tuottajalle) ja kunnallisen päiväkotitoiminnan kustannukset ovat bruttokustannuksia. Palvelusetelin arvon laskentaperusteet on määritelty yhteistyössä seutukuntien kanssa. Palvelusetelitoiminnan kustannukset eivät sisällä kaikkia kunnan järjestämisvastuusta aiheutuvia kuluja: esim. kaupungin yleishallinto-, erityisopettajapalvelut ja hankkeet, valvonta ja ohjaus sekä täydennyskoulutukset.

Käyttötalous (1 000 euroa)	Muutettu TA 2026	TA 2027
Toimintatulot	10 890	11 323
Toimintamenot	-200 288	-199 831
Toimintakate	-189 399	-188 509

Investoinnit (1 000 euroa)	Muutettu TA 2026	TA 2027
Investointimenot	-578	-861

Perusopetus

Perusopetus vastaa perusopetuslain mukaisen opetuksen järjestämisestä, opetuksen kehittämisestä sekä oppilaiden kasvun, oppimisen ja hyvinvoinnin edistämisestä. Perusopetuksen tehtävänä on turvata kaikille oppilaille yhdenvertainen koulutuksellinen perusta ja jatko-opintokelpoisuus. Palvelukokonaisuuteen kuuluvat perusopetus, perusopetukseen valmistava opetus, sairaalaopetus sekä koululaisten iltapäivätoiminta. Opetusta järjestetään suomen ja ruotsin kielellä ja lisäksi Tampereella annetaan laajamittaista kaksikielistä opetusta, kohdekielinä englanti ja ranska.

Toiminnan painotukset ja keskeiset muutokset

Perusopetuksen oppilasmäärän arvioidaan kokonaisuutena pysyvän vakaana, mutta alueelliset erot kasvavat väestökehityksen, muuttoliikkeen ja vieraskielisen väestön kasvun seurauksena. Toiminnan painopisteenä on laadukkaan perustoiminnan toteuttaminen sekä oppimisen edellytysten turvaaminen kaikille oppilaille. Tavoitteena on, että oppilaat saavat tarvitsemansa tuen mahdollisimman varhain ja ensisijaisesti omassa lähikoulussaan.

Lukuvuoden 2026–2027 alussa voimaan tulleet perusopetuslain muutokset sekä opetussuunnitelman perusteiden uudistukset vaikuttavat perusopetuksen toimintaympäristöön. Muutokset vahvistavat liikunnallisen elämäntavan edistämistä osana koulun toimintakulttuuria, tarkentavat oppimisen tuen järjestämistä, ottavat käyttöön varhennetun oppivelvollisuuden käsitteen sekä vahvistavat opetuskielen tukea ja valmistavan opetuksen jatkumoa. Muutokset korostavat yhdenvertaisuutta, hyvinvointia ja oppimisen varhaista tukemista.

Vuonna 2027 perusopetuksen keskeisiä kehittämiskohteita ovat oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistuksen toimeenpanon jatkaminen, perustaitojen ja oppimistulosten vahvistaminen, turvallisen koulukulttuurin edistäminen sekä oppilaiden hyvinvoinnin tukeminen. Lisäksi vahvistetaan luontoyhteyttä hyödyntämällä lähiluontoa oppimisympäristönä. Koulujen toimintakulttuuria kehitetään vahvistamalla yhteisopettajuutta, pedagogista yhteistyötä ja henkilöstön osaamista.

Oppimisen tuen uudistuksella vahvistetaan oppilaiden mahdollisuuksia saada tarvitsemansa tuki osana koulun arkea. Painopisteinä ovat varhainen tuki, ryhmämuotoiset tukitoimet sekä opetuskielen tuen vahvistaminen. Monikielisten oppilaiden oppimista tuetaan kielitietoisella opetuksella, joustavilla opetusjärjestelyillä ja tarkoituksenmukaisilla tukimuodoilla. Tavoitteena on vahvistaa oppilaiden opetuskielen taitoa sekä sujuvoittaa siirtymistä suomi toisena kielenä -oppimäärästä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään silloin, kun kielitaito sen mahdollistaa. Tampereen kaupunki toteuttaa opetushallituksen valtionavustuksella opetussuunnitelmauudistuksen käyttöönottoa ja kielitietoisen toimintakulttuurin vahvistamista.

Tampereella vahvistetaan oppilaiden liikunnallista elämäntapaa toiminnallisilla opetusmenetelmillä, aktiivisilla välitunneilla ja liikkumiseen kannustavilla oppimisympäristöillä. Perusopetuksessa vahvistetaan myös oppilaiden digitaalisia perustaitoja ja digitaalista osaamista osana digitaalista sivistystä. Kouluja tuetaan digimallien käyttöönotossa, digitaalisen osaamisen kehittämisessä sekä tekoälyä koskevien suositusten käyttöönotossa. Samalla tietoturva ja tietosuoja pidetään näkyvästi esillä koulun arjessa, ja mobiililaitteiden käyttöä rajoitetaan perusopetuslain mukaisesti oppimisen tueksi.

Vuonna 2027 valmistuvat Kämmenniemen, Harjun ja Aleksanterin koulujen perusparannukset. Lisäksi Takahuhdin koulun perusparannus- ja laajennushankkeen ensimmäinen vaihe valmistuu vuonna 2027.

PALVELUJEN TOIMINTAMENOT

Palvelu	Toimintamenot*, 1 000 euroa	Suoritemäärä	Yksikkökustannus, euroa/oppilas**
Perusopetus 1-9	208 425	18 100	11 515
Kotikuntakorvaukset, muu tuotanto	19 895		
Pidennetty oppivelvollisuus	12 123	370	32 764
Aamu- ja iltapäivätoiminta	8 184	2 600	3 148
Maahanmuuttajien valmistava opetus	6 126	330	18 562
Harrastaminen ja liikunta	2 072		
Sairaalaopetus	1 571		
Kaksikielinen esiopetus	828		
Muut perusopetuksen palv., muu tuotanto	426		
Yhteensä	**259 650**		

* Palvelujen toimintamenot ovat laskennallisia ja ne tarkentuvat vuosisuunnitelmaan. Sisältää Perusopetuksen palveluryhmälle kohdistetut Sivistyspalvelujen yhteiset erät, yht. 1,5 milj. euroa

** oppilasmäärän vuosikeskiarvio (kevät- ja syyslukukausi)

Käyttötalous (1 000 euroa)	Muutettu TA 2026	TA 2027
Toimintatulot	13 647	12 293
Toimintamenot	-252 549	-259 650
Toimintakate	-238 901	-247 357

Investoinnit (1 000 euroa)	Muutettu TA 2026	TA 2027
Investointimenot	-2 939	-2 535

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan tehtävänä on järjestää kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut sisältäen taiteen perusopetuksen, vapaan sivistystyön palvelut sekä muut hyvinvointia ja asukasosallisuutta edistävät palvelut. Kulttuuri ja vapaa-aikalautakunta vastaa kaupungin kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan suuntaviivojen määrittelystä ja ohjauksesta. Lautakunta toimii ehkäisevästä päihdetyöstä vastaavana kuntalain mukaisena toimielimenä.

Lautakunnan alainen toiminta muodostuu kahdesta palvelukokonaisuudesta, jotka ovat kulttuuri sekä liikunta- ja nuorisopalvelut. Lisäksi lautakunnan toimintaan kuuluu osa sivistyspalveluihin kuuluvan yhteisö- ja kehittämispalvelujen toiminnasta. Yksikkö vastaa hyvinvoinnin ja terveyden, asukasosallisuuden, yhteisöllisyyden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämisestä sekä palveluverkkosuunnittelusta. Kaupunginhallituksen ohjauksessa toteutettava Kaikkien Tampere -kehitysohjelma sisältyy kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan talousarvioon ja vuosisuunnitelmaan.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut ovat kunnalle lainsäädännössä määriteltyjä tehtäviä. Kulttuuripalveluissa sekä liikunta- ja nuorisopalveluissa kunnalla on suuret mahdollisuudet itse määritellä palvelujen sisältö ja laajuus.

Toimintaympäristön muutokset

Kulttuurin ja vapaa-ajan palvelut ovat tärkeä osa tamperelaisten arkea, hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä. Lähellä tuotetuilla, helposti saavutettavilla palveluilla tuetaan tamperelaisten osallisuutta ja aktiivista elämäntapaa. Julkisen talouden haasteet sekä yhdistysten, järjestöjen ja kotitalouksien taloudellinen tilanne vaikuttavat edelleen palveluiden tuottamiseen, hankintaan ja käyttöön.

Tampereen väestö kasvaa edelleen, vaikka kasvuvauhti on aiempia vuosia maltillisempi. Asukkaiden sitoutuminen omaan kaupunkiinsa, osallisuuden kokemukset sekä arjen sujuvuus korostuvat yhä enemmän kaupungin veto- ja pitovoimatekijöinä. Väestön ikääntyminen ja monimuotoistuminen lisäävät tarvetta kehittää palveluita, jotka vastaavat erilaisten käyttäjäryhmien tarpeisiin ja vahvistavat yhdenvertaisia osallistumismahdollisuuksia. Kansallisesti ja kansainvälisesti kiinnostavat tapahtumat sekä monipuoliset kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut vahvistavat Tampereen elinvoimaa, lisäävät kaupungin kiinnostavuutta ja tukevat asukkaiden kiinnittymistä omaan kaupunkiinsa vaalimalla yhteisöllisyyttä, elämyksellisyyttä ja kaupungin omaleimaista identiteettiä.

Kulttuurin ja vapaa-ajan laadukkaan ja saavutettavan palveluverkon rakentaminen ja uudistaminen vahvistavat kaupungin elinvoimaa sekä mahdollistavat monipuolisten palveluiden kehittämisen ja tuottamisen. Uusilla toimintamalleilla, osallistumisen mahdollisuuksia lisäämällä ja yhteisöllisyyttä tukemalla edistetään kaupungin pitovoimaa, turvallisuuden tunnetta sekä mielen hyvinvointia. Kulttuurin ja vapaa-ajan palveluilla on merkittävä rooli liikkumattomuuden vähentämisessä, hyvinvointierojen kaventamisessa ja yhteisöllisen kaupungin rakentamisessa.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2027 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat strategiaan ja sen pohjana olevaan Ilmari Nurmisen pormestariohjelmaan. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalle kohdistuu vuonna 2027 yhteensä 15 sitovaa toiminnan tavoitetta.

Talousarviotavoitteille on asetettu arviointikriteerit, joiden perusteella toteutumista arvioidaan ja niitä raportoidaan. Arviointikriteerit asetetaan lautakunnille, työllisyysjaostolle ja kaupunginhallitukselle vastuutetuille tavoitteille. Arviointikriteerit esitetään talousarvion liiteosassa olevassa taulukossa.

Valtuustokauden tavoite 2026–2029	Nro	Talousarvion toiminnan tavoite 2027
Tamperelaisten hyvinvointi on lisääntynyt	1	Lasten ja nuorten tulevaisuususkoa on vahvistettu
	2	Ikääntyneiden toimintakykyä ja osallisuutta on vahvistettu
Yhdenvertaisuus on parantunut	5	Uudenlaisia yhdenvertaisuuden edistämisen toimintamalleja ja työkaluja on otettu käyttöön
Turvallisuus ja turvallisuuden tunne ovat vahvistuneet	8	Lasten ja nuorten uinninopetusta on vahvistettu
Yhteisöllinen toiminta on lisääntynyt ja yksinäisyys vähentynyt	9	Kohtaamispaikkojen toiminta ja yhteistyö ovat käynnistyneet täysimääräisesti
Liikunta ja kulttuuri on tullut osaksi yhä useamman arkea	11	Alueellinen liikunnallinen nuorisotyö ja matalan kynnyksen kohtaamispaikkatoiminta Hervannassa on vakiintunut
	13	Kävijämäärät kulttuurikohteissa ja -palveluissa ovat säilyneet korkealla tasolla
	14	Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen keskeiset tilahankkeet ovat edenneet suunnitellusti
Lasten ja nuorten koulumotivaatio on kasvanut ja oppimistulokset parantuneet	18	Lasten ja nuorten lukutaitoa on vahvistettu
Alueelliset hyvinvointierot ovat kaventuneet	35	Kansainvälisten tamperelaisten osallisuutta on vahvistettu kaupunginosakehittämisen kohdealueilla
	36	Kulttuurin alueellista yhdenvertaisuutta on vahvistettu ottamalla kaupunginosien kulttuuritoiminnan malli käyttöön.
Tampereen vetovoima ja tunnettuus kansainvälisenä tapahtuma- ja elämyskaupunkina on parantunut	50	Tampereen vetovoimaa kulttuurin ja tapahtumien kansainvälisenä kaupunkina on vahvistettu (vetovoimakärjet Muumit ja saunat)
Henkilöstön hyvinvointi ja uudistumiskyky ovat vahvistuneet	52	Työntekijäkokemus on pysynyt ennallaan tai parantunut
Kaupunkilaisten osallistuminen kaupungin kehittämiseen on vahvistunut	56	Asukasymmärryksen ja asukastiedon kytkeytymistä päätöksenteon ja valmistelun prosesseihin on vahvistettu
Talous on tasapainossa	59	Valtuuston hyväksymä talouden tasapaino-ohjelma on edennyt suunnitellusti

Talous

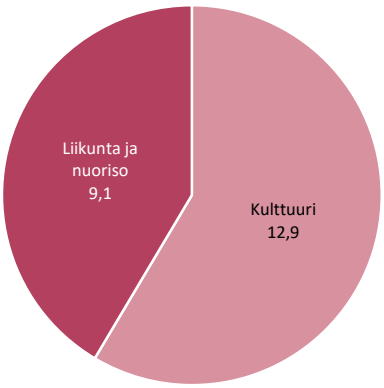
Talousarviossa on varauduttu kuntaalan palkkaratkaisun kustannusvaikutuksiin (1,9 milj. euroa) sekä uusien ja peruskorjattujen tilojen vuokrakustannuksiin (1,1 milj. euroa). Talousarvio sisältää palvelutarpeiden kasvusta ja kustannustason noususta aiheutuvia lisäyksiä (0,9 milj. euroa) ja toiminnan tehostamis- ja sopeuttamistoimenpiteitä sekä avustusten vähennyksiä (2,2 milj. euroa). Lisäksi talousarviossa on huomioitu kaupunkikonsernissa toteutettavien järjestelyjen vaikutukset, jotka vähentävät kertaluonteisesti lautakunnan kustannuksia. Talousarvion lisäykset liittyvät kirjastopalvelujen aineistohankintoihin, liikunta- ja tapahtumapalvelujen henkilöstöresursseihin, jäähallitoiminnan kustannusten kasvuun sekä liikuntamotivaattoritoimintaan. Lisäksi talousarvio sisältää panostukset ruoka-avun lisäämiseen, turvallisuuden parantamiseen sekä aktiivipassin laajentamiseen. Talousarvioesitys sisältää aiemmin päätetyn talousohjelman ja yhteistoiminta-neuvottelujen toimenpiteiden säästöt vuodelle 2027. Merkittävimmät uudet sopeuttamistoimenpiteet kohdistuvat toimintatulojen kasvattamiseen sekä tapahtumatuotantoon, hankintojen tehostamiseen ja avustusten vähentämiseen. Lautakunnan nettomenot pienenevät 0,5 milj. euroa (-0,4 %) kuluvan vuoden muutettuun talousarvioon verrattuna.

KULTTUURI- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA

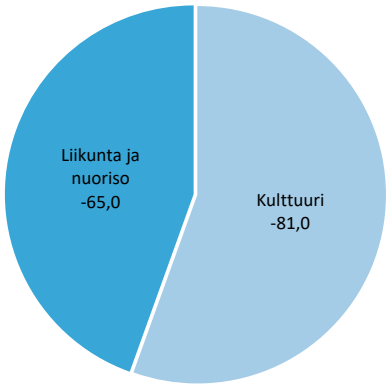
Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027
Toimintatulot			
Myyntitulot	3 867	3 892	3 893
Maksutulot	12 353	12 413	12 839
Tuet ja avustukset	2 436	2 397	2 142
Vuokratulot	1 701	1 848	2 111
Muut toimintatulot	1 037	1 102	1 030
Toimintatulot yhteensä	**21 393**	**21 652**	**22 014**
Valmistus omaan käyttöön	40	0	0
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-50 489	-52 598	-52 287
Palvelujen ostot	-17 195	-18 235	-18 523
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 495	-5 043	-5 562
Avustukset	-19 714	-19 572	-17 747
Vuokramenot	-44 845	-49 509	-50 824
Muut toimintamenot	-1 370	-1 150	-1 012
Toimintamenot yhteensä	**-139 068**	**-146 106**	**-145 954**
Toimintakate	**-117 675**	**-124 454**	**-123 940**
Rahoitustulot ja -menot	-15	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-9 330	-10 357	-7 928
Tilikauden tulos	**-127 020**	**-134 811**	**-131 868**

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027
Investointimenot	-15 596	-8 917	-7 390

TOIMINTATULOT 22,0 M€

TOIMINTAMENOT 146,0 M€

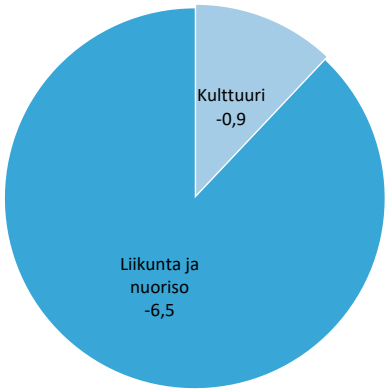

SITOVAT ERÄT

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta-tulot	Toiminta-menot	Toiminta-kate
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	21 931	-143 791	-121 860
Kaikkien Tampere -kehitysohjelma	59	-1 859	-1 800
Hiedanranta	25	-305	-280

Investoinnit (1 000 euroa)	Investointi-menot	Rahoitus-osuudet	Netto-investoinnit
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	-7 390	0	-7 390

NETTOINVESTOINNIT 7,4 M€

Kulttuuri

Palvelukokonaisuudessa vastataan laissa kunnille osoitettujen kulttuuri- ja kirjastopalvelujen järjestämisestä. Lisäksi järjestetään valtionosuuksiin oikeuttavia, kaupungin kulttuurielämän ja pitovoiman kannalta merkittäviä museo-, orkesteri-, taiteen perusopetus- ja vapaan sivistystyön palveluja näitä ohjaavien lakien määrittelemällä tavalla. Oman toiminnan lisäksi palveluja mahdollistetaan avustuksilla. Opetus- ja kulttuuriministeriön nimeämillä museoilla ja kirjastoilla on lakisääteisiä valtakunnallisesti rahoitettuja tehtäviä, joita Tampereella toteuttavat kaupunginkirjasto sekä museot. Tampereen seudun työväenopisto tuottaa vapaan sivistystyön palvelut myös Ylöjärvelle kaupunkien välisen sopimuksen mukaisesti.

Toiminnan painotukset ja keskeiset muutokset

Kulttuuri on asukkaiden hyvän elämän edellytys. Kulttuurin palveluryhmä mahdollistaa kulttuurin ja taiteen kokemisen ja tekemisen sekä tukee sivistyksen, ymmärryksen ja moniäänisen kulttuurielämän kehittymistä. Laadukkaat sisällöt ja alan toimijoiden tukeminen vahvistavat Tampereen asemaa korkeatasoisena kulttuurikaupunkina.

Talouden sopeuttamistavoitteisiin vastataan kasvattamalla yksiköiden tulonmuodostusta sekä sopeuttamalla toimintaa ja hankintoja. Palveluryhmän strategista johtamista vahvistetaan kehittämällä tiedolla johtamista hyödyntäen tietoa aiempaa systemaattisemmin toiminnan ja resurssien suuntaamisessa. Taiteen perusopetuksen uudistuva lainsäädäntö huomioidaan palvelutoiminnassa ja avustuskäytännöissä.

Palveluryhmässä otetaan käyttöön poikkihallinnollisesti kehitetty kaupunginosien kulttuuritoiminnan malli, jolla edistetään alueellista yhdenvertaisuutta ja kavennetaan hyvinvointieroja.

Kulttuurihyvinvoinnin vaikuttavuutta parannetaan laatimalla arviointimalli hyvinvointivaikutusten tarkempaan seurantaan ja arviointiin. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden viestintää kohdennetaan aiempaa vaikuttavammin elämäntilanteisiin ja siirtymävaiheisiin, joissa ihmisten arki, vapaa-ajan vietto tai osallistumismahdollisuudet muuttuvat.

Kirjasto syventää lukutaitotyötä ja sen vaikuttavuuden arviointia yhteistyössä Jyväskylän kanssa toteutettavassa hankkeessa. Uusi asiakaskokemuksen mittausmalli tukee toiminnan kehittämistä. Lisäksi toiminnan sujuvuutta ja saavutettavuutta edistetään käynnistämällä uuden kirjastoauton ja kirjastojärjestelmän hankinnat sekä uudistamalla aineistologistiikkaa.

Tampereen seudun työväenopisto vahvistaa elinikäistä oppimista, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä kurssi- ja tapahtumatoiminnan keinoin. Toimintaa kehitetään vastaamaan alueen muuttuviin tarpeisiin erityisesti kotoutumisen sekä kieli- ja kulttuurikoulutuksen osalta. Kestävän tulevaisuuden periaatteet sekä ympäristövastuu näkyvät opetuksessa, johtamisessa ja arjen käytännöissä myös hanketoimintaa hyödyntäen.

Sara Hildénin taidemuseon toiminnassa painottuvat kokoelmanhoito sekä merkittävien modernin ja nykytaiteen näyttelyiden tutkimuksellinen valmistelu ja toteutus. Näyttelytoiminnalla vahvistetaan asiakaskokemusta ja museon vetovoimaa. Museon tunnettuutta edistetään monipuolisella näyttely-, julkaisu- ja teoslainatoiminnalla.

Tampereen museot aloittaa toisen toimintavuotensa yhtenä organisaationa samalla, kun alueellisen vastuumuseotyön uusi nelivuotiskausi käynnistyy. Tampereen taidemuseon näyttelytoiminta jatkuu perusparannus- ja laajennushankkeen aikana väistötiloissa aiempaa suppeampana. Uuden taidemuseon tulevaisuutta valmistellaan laatimalla museolle visio, näyttelypolitiikka ja palvelumuotoilukonsepti. Muumimuseon työ keskittyy perusnäyttelyuudistukseen, jonka tuloksena vuonna 2028 avataan entistä vaikuttavampi museo. Muumimuseo tekee tiivistä yhteistyötä kaupungin Muumivision toteuttamiseksi osaltaan. Museokeskus Vapriikki ja Museo Milavida laajentavat asiakaskuntaansa uusilla ja yllättävillä näyttelyaiheilla. Amurin museokorttelia vahvistetaan kaupunkilaisten yhteisenä elämys- ja kulttuurikohteena.

Tampere Filharmonia esittää klassisesta rockmusiikkiin ulottuvaa ohjelmistoa sekä kotimaisia ja kansainvälisiä teoksia. Orkesteri tarjoaa maksutonta musiikkikasvatustoimintaa kouluille ja päiväkodeille sekä jatkaa yhteistyötä Tampere-talon ja muiden toimijoiden kanssa. Kristian Sallinen aloittaa ylikapellimestarina ja taiteellisena johtajana elokuussa 2027.

Kaupunkikulttuuriyksikön toiminnassa painottuu matalan kynnyksen kulttuuritoiminnan tarjoaminen kaupunginosakehittämisen kohdealueilla. Nekalan ja Tullikamarin kulttuurikeskusten ensimmäinen täysi toimintavuosi vahvistaa kaupungin kulttuuritoiminnan alueellista saavutettavuutta ja monipuolisuutta. Kulttuuriavustusten periaatteita uudistetaan vuoden 2026 aikana kertyneiden kokemusten ja arviointitiedon pohjalta.

Kulttuurin palveluverkon kehittämistä jatketaan vuonna 2026 hyväksytyn palveluverkkosuunnitelman linjausten mukaisesti. Hiedanrannan kulttuuritilojen ensimmäisen vaiheen hankesuunnitelma valmistuu musiikkioppilaitosten ja esittävän taiteen tilojen osalta. Musiikin taiteen perusopetuksen oppilaitosten yhdistymisneuvotteluja jatketaan. Sara Hildénin taidemuseon perusparannus- ja laajennushankkeen suunnittelu etenee. Museoiden kokoelmakeskuksen toteuttamistapa ja aikataulu tarkentuvat, ja myös Tampere-talon perusparannushankkeen suunnittelu etenee.

Selvitetään Kurpitsatalon jatkokäyttö yhteisöllisessä käytössä yhdessä Kurpitsaliikkeen ja muiden alueen toimijoiden kanssa vuoden 2027 aikana. Tavoitteena on turvata talon käyttö yhteisöllisessä käytössä.

Palvelu	Toimintamenot*, 1 000 euroa
Avustukset ja muu tuotanto Kulttuuri	16 923
Avoimet kirjastopalvelut	14 828
Museoiden näyttelypalvelut	14 456
Konserttit ja muu tapahtumatoiminta	9 362
Museoiden kokoelmapalvelut	5 956
Vapaan sivistystyön palvelut	5 180
Kirjaston kokoelmapalvelut	2 630
Lastenkulttuuripalvelut	2 331
Kulttuuritalot ja tapahtumat	2 318
Hakeutuvat kirjastopalvelut	1 309
Maakuntamuseo- ja kulttuuriympäristöpalvelut	1 130
Taiteen perusopetus	1 061
Musiikkijuhlat	1 048
Kohdennetut kulttuuripalvelut	1 045
Tallenteet ja streamaukset	496
Kulttuurin projektit	402
Kirjastojen alueellinen kehittäminen	293
Kulttuurin tekijöiden tukeminen	225
Yhteensä	**80 993**

* Palvelujen toimintamenot ovat laskennallisia ja ne tarkentuvat vuosisuunnitelmaan. Sisältää Kulttuurin palveluryhmälle kohdistetut Sivistyspalvelujen yhteiset erät, yht. 4,5 milj. euroa.

Käyttötalous (1 000 euroa)	Muutettu TA 2026	TA 2027
Toimintatulot	12 785	12 889
Toimintamenot	-82 133	-80 993
Toimintakate	-69 348	-68 104

Investoinnit (1 000 euroa)	Muutettu TA 2026	TA 2027
Investointimenot	-823	-890

Liikunta ja nuoriso

Palvelukokonaisuuden tehtävä on tamperelaisten aktiivisen elämäntavan edistäminen. Palvelukokonaisuus vastaa liikunta- ja nuorisolaissa kunnalle osoitettujen liikuntapalvelujen ja nuorisotyön järjestämisestä. Sisä- ja ulkoliikunnan olosuhteilla sekä liikunnan ohjauksella mahdollistetaan asukkaiden omaehtoinen liikkuminen, seurojen yhteisöllistä harjoitus- ja kilpailutoimintaa sekä liikunnan ja kulttuurin tapahtumia. Liikkumisen edistämistyötä tehdään monien sisäisten ja ulkoisten sidosryhmien kanssa. Toiminta-avustuksilla tuetaan tamperelaisten järjestöjen toiminta-edellytyksiä. Nuorisotyön tavoitteena on edistää yhdenvertaisuutta, osallisuutta, vaikuttamismahdollisuuksia ja nuorten edellytyksiä toimia yhteiskunnassa sekä tuottaa matalan kynnyksen harrastusmahdollisuuksia ja toimintaa vapaa-ajalla.

Toiminnan painotukset ja keskeiset muutokset

Liikuntaolosuhteita parannetaan ja ylläpidetään vuoden 2027 aikana. Kaupin alueen kehittäminen jatkuu liikuntareittejä sekä pesäpallon olosuhteita kehittämällä. Hakametsän Sport Campuksen rakennustyöt käynnistyvät. Pyynikin tekonurmikenttä uusitaan ja vaihdetaan kumirouhepinnoite ympäristöystävällisempään vaihtoehtoon. Vuoreksen liikuntapuistoon rakennetaan ulkokuntosali. Kaupin Toimelankadulle suunniteltava uusi jalkapallon sisäharjoitteluhalli turvaa ympärivuotiset harjoitteluolosuhteet ja vähentää nykyisiin harjoittelutiloihin kohdistuvia kapasiteettihaasteita. Suunnittelu- ja rakentamisrahaa esitetään vuosille 2027–2029. Huonokuntoisen Ikurin liikuntahallin korvaajaksi suunnitellaan uutta voimisteluhallia, joka palvelee monipuolisesti eri voimistelulajeja ja mahdollistaa myös kilpailu- ja tapahtumatoiminnan. Halli toteutetaan yksityisten markkinoiden kautta pitkäaikaisella vuokramallilla, ja liikuntapalvelut vuokraavat tilat edelleen subventoidusti seurojen käyttöön. Hallin tavoiteltu käyttöönottovuosi on 2028.

Vuoden 2027 merkittävimmät kansainväliset tapahtumat ovat taitoluistelun MM-kilpailut, frisbeegolfin EM-kilpailut sekä jääkiekon alle 20-vuotiaiden miesten MM-kilpailut. Tapahtumissa palveluryhmän vastuulla on laadukkaiden olosuhteiden luominen kisajärjestäjien käyttöön. Lisäksi erilaiset konsertit monipuolistavat liikunnan olosuhteiden käyttöä eri puolilla kaupunkia.

Uimaopetuksen kehittäminen jatkuu Lupa uida - hankkeen myötä uimahallit, liikunnanohjauspalvelut ja liikunnan edistämisen yksikön keskeisenä kärkiteemana. Soveltavan liikunnan kehittämistyö käynnistyy soveltavan liikunnan suunnitelmatyön toimeenpanon kautta.

Nuorisopalvelujen toiminnoissa lähtökohtana on ennaltaehkäisevä hyvinvointia edistävä työ. Toiminnoissa näkyy yhteisöllisyys, nuorikeskeisyys ja yhdenvertaisuus. Nuorisopalveluissa keskitytään ylläpitämään ja kehittämään nykyistä laadukasta palveluntarjontaa ja lisätään alueellista liikunnallista nuorisotyötä.

Liikunta- ja nuorisopalvelujen toimintojen hinnoittelua sekä tilojen varausprosessia edelleen kehitetään vuoden 2027 aikana entistä asiakasystävällisemmäksi ja selkeälukuisemmaksi.

Talouden sopeuttamistavoitteisiin vastataan yksiköiden tulonmuodostusta kasvattamalla, sopeuttamalla toimintaa, hankintoja ja avustuksia taloustilanteeseen sekä tehostamalla tilojen käyttöä. Kasvavia asiakasmääriä palvellaan sisältöjä, asiakaskokemusta, markkinointia ja digitaalisia asiakaspolkuja kehittämällä.

Palvelu	Toimintamenot*, 1 000 euroa
Ulkoliikuntapalvelut	17 436
Sisäliikuntapalvelut	14 969
Uimahallipalvelut	10 392
Jäähallipalvelut	8 519
Kasvatuksellinen ohjaustoiminta	4 687
Sosiaalinen vahvistaminen	2 850
Harrastaminen ja omaehtoisen toiminnan tukeminen	2 810
Avustukset ja muu tuotanto Liikunta ja nuoriso	2 400
Liikunnan ohjauspalvelut	898
Yhteensä	**64 962**

* Palvelujen toimintamenot ovat laskennallisia ja ne tarkentuvat vuosi-suunnitelmaan. Sisältää Liikunta ja nuoriso palveluryhmälle kohdistetut Sivistyspalvelujen yhteiset erät, yht. 3,6 milj. euroa

Käyttötalous (1 000 euroa)	Muutettu TA 2026	TA 2027
Toimintatulot	8 849	9 125
Toimintamenot	-63 955	-64 962
Toimintakate	-55 106	-55 836

Investoinnit (1 000 euroa)	Muutettu TA 2026	TA 2027
Investointimenot	-8 094	-6 500

Elinvoima- ja osaamislautakunta

Elinvoima- ja osaamislautakunnan tehtävänä on järjestää osaamisen ja elinkeinojen edistämisen palvelut ja kotoutumista edistävät palvelut. Lautakunnassa on lisäksi työllisyysjaosto, joka vastaa työvoimapalvelujen järjestämisestä Tampereen seudun työllisyysalueella.

Lautakunta vastaa maaseutuhallinnon paikallisten viranomaistehtävien järjestämisestä, ohjaa työllisyyspolitiikan linjauksia ja seuraa niiden toteutumista, osallistuu elinkeinopolitiikan linjausten valmisteluun ja vastaa elinkeinopalvelujen toteuttamisesta. Lautakunta vastaa myös kaupungin koulutuspolitiikan suuntaviivojen määrittelystä sekä koulutuspoliittisesta ohjauksesta lukuun ottamatta perusopetusta ja varhaiskasvatusta sekä korkeakoulupolitiikkaa.

Lautakunnalla on lisäksi palvelualaan liittyviä erityistehtäviä.

Toimintaympäristön muutokset

Vuonna 2027 elinvoiman palvelualueeseen kuuluvat kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka-, työllisyys- ja kasvupalvelut-, elinkeino- ja innovaatiopolitiikka-, ammatillinen koulutus- ja lukiokoulutus -palveluryhmät. Työllisyys- ja kasvupalvelut -palveluryhmä vastaa lisäksi Tampereen seudun työllisyysalueen toiminnasta. Korkea työttömyys ja kaupungin hankala taloustilanne haastavat edelleen erityisesti työllisyys- ja kasvupalveluiden toimintaa ja kaupungin taloutta.

Kesällä 2026 lanseerattu työllisyyspaketti tukee vuosina 2027–2029 toimenpiteitä, joilla työllisyys- ja kasvupalveluissa voidaan kohdistaa toimenpiteitä vaikean työttömyystilanteen helpottamiseksi. Lisäksi erilaisilla elinkeinopoliittisilla toimilla pyritään vauhdittamaan alueen kasvua ja kilpailukykyä. Ennusteet talouskasvun käynnistymisestä ovat haastavasta tilanteesta huolimatta positiivisia. Erilaiset lainsäädännölliset uudistukset asettavat reunaehtoja ja mahdollisuuksia toiminnan kehittämiselle.

Tredun uusi strateginen ohjelma ja toiminnanohjauksen kokeilu ohjaavat ammatillisen koulutuksen järjestämistä. Tampereen lukiokoulutuksen korkea suosio asettaa painetta aloituspaikkamäärän kasvattamiselle edelleen. Toisen asteen koulutus on mukana toteuttamassa Tampereen kaupungin kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen polkua ja sen toimenpiteitä.

Kaupunkitasoinen talouden tasapaino-ohjelma edellyttää edelleen tuottavuuden kasvattamista. Elinvoiman palvelualueella jatketaan erilaisten tekoälyyn, robotiikkaan ja automatiikkaan perustuvien ratkaisujen käyttöönottoa. Kaupunkitasoisesti pyritään kehittämään digitaalisia oppimisympäristöjä ja ratkaisuja eri kouluasteiden tarpeisiin.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2027 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat strategiaan ja sen pohjana olevaan Ilmari Nurmisen pormestariohjelmaan. Elinvoima- ja osaamislautakunnalle kohdistuu vuonna 2027 yhteensä 15 sitovaa toiminnan tavoitetta.

Talousarviotavoitteille on asetettu arviointikriteerit, joiden perusteella toteutumista arvioidaan ja niitä raportoidaan. Arviointikriteerit asetetaan lautakunnille, työllisyysjaostolle ja kaupunginhallitukselle vastuutetuille tavoitteille. Arviointikriteerit esitetään talousarvion liiteosassa olevassa taulukossa.

Valtuustokauden tavoite 2026–2029	Nro	Talousarvion toiminnan tavoite 2027
Tamperelaisten mielen hyvinvointi on vahvistunut	3	Mielen hyvinvoinnin tukea on vahvistettu toisen asteen koulutuksessa
Lasten ja nuorten koulumotivaatio on kasvanut ja oppimistulokset parantuneet	16	Opiskelijoiden opintojen etenemistä ammatillisessa koulutuksessa on vahvistettu oppimisen tuen uudistuksen toimeenpanolla
	18	Lasten ja nuorten lukutaitoa on vahvistettu
	19	Ammatillisen tutkinnon on suorittanut vähintään 2 900 opiskelijaa ja tutkinnon osia vähintään 1 200 opiskelijaa
	20	Toisen asteen tutkinnon suorittaneiden osuus oppivelvollisina aloittaneista opiskelijoista on saavuttanut tavoitetason (lukiokoulutus 89 %, Tredu 70 %)
Alueelliset hyvinvointierot ovat kaventuneet	37	Nuorten työllistymiseen ja kaupunginosa-allianssiin liittyvä tavoite valmistelussa
Työpaikkojen ja työllisten määrä on kasvanut	41	Yritys- ja työnantajapalveluja on vahvistettu yhden luukun periaatteella ja asiakaskokemus on parantunut
	42	Ammatillisen koulutuksen työelämälähtöisyyttä on vahvistettu lisäämällä työpaikoilla toteutettavien näyttöjen määrää
Työllisyysaste on parantunut	44	Työllisyyspaketin keskeiset toimenpiteet ovat edistyneet tavoitteiden mukaisesti
	45	Vastavalmistuneiden opiskelijoiden työllistymisen edellytykset ovat vahvistuneet korkeakoulukonsernin ja kaupungin yhteistyöllä
Ulkomailla syntyneiden palkansaajien määrä on kasvanut ja työllisyys vahvistunut	46	Osaajahoukuttelun kohdemaamallin kehittäminen ja valmistelutyö työperäisen maahanmuuton hyväksikäytön torjumiseksi ovat edistyneet tavoitellussa aikataulussa
Kärkiosaamisalojen kilpailukykyä ja uudistumista on vauhditettu	47	Puolustusteollisuuden ja kaksikäyttöteknologioiden tki-toimintaa ja yritysten toimintaedellytyksiä Tampereella on vahvistettu
	48	Elämys- ja tapahtumakaupungin toimintaedellytyksiä on vahvistettu uusilla teknologioilla
Henkilöstön hyvinvointi ja uudistumiskyky ovat vahvistuneet	52	Työntekijäkokemus on pysynyt ennallaan tai parantunut
Talous on tasapainossa	59	Valtuuston hyväksymä talouden tasapaino-ohjelma on edennyt suunnitellusti

Talous

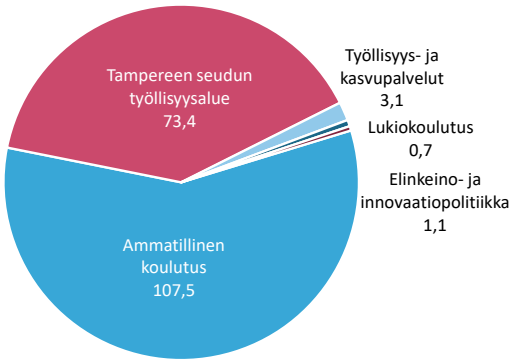
Elinvoima- ja osaamislautakunnan talous muodostuu neljästä palveluryhmästä (Ammatillinen koulutus, Lukiokoulutus, Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka sekä Työllisyys- ja kasvupalvelut) ja Tampereen seudun työllisyysalueen taseyksiköstä. Toimintatulot muodostuvat pääosin Ammatillisen koulutuksen valtionosuustuloista sekä Tampereen seudun työllisyysalueen kuntien maksuosuuksista. Ammatillisen koulutuksen vuoden 2027 valtionosuudeksi on arvioitu 97,7 milj. euroa. Maksettaviin avustuksiin sisältyy kaupungin maksuosuus työttömyystuista (49,9 milj. euroa). Investointimenot kohdistuvat pääosin ammatilliseen koulutukseen ja lukiokoulutukseen.

ELINVOIMA- JA OSAAMISLAUTAKUNTA

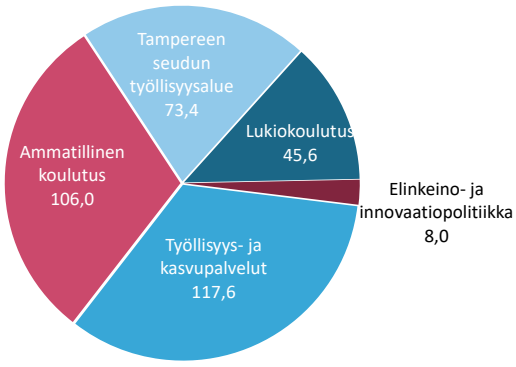
Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027
Toimintatulot			
Myyntitulot	169 725	180 959	176 559
Maksutulot	97	177	434
Tuet ja avustukset	8 586	11 667	9 065
Vuokratulot	269	170	109
Muut toimintatulot	1 790	40	-291
Toimintatulot yhteensä	**180 467**	**193 012**	**185 876**
Valmistus omaan käyttöön	55	60	60
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-129 680	-136 226	-137 036
Palvelujen ostot	-77 038	-94 956	-92 181
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 585	-8 069	-7 787
Avustukset	-70 621	-69 932	-74 977
Vuokramenot	-32 020	-35 176	-37 721
Muut toimintamenot	-733	-969	-843
Toimintamenot yhteensä	**-317 622**	**-345 267**	**-350 484**
Toimintakate	**-137 155**	**-152 255**	**-164 608**
Rahoitustulot ja -menot	-2	0	-16
Poistot ja arvonalentumiset	-1 817	-2 150	-2 120
Tilikauden tulos	**-138 974**	**-154 405**	**-166 744**

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027
Nettoinvestoinnit	-2 118	-2 734	-2 535
Pysyvien vastaavien luovutustulot	99	0	0

TOIMINTATULOT 185,9 M€

TOIMINTAMENOT 350,5 M€

SITOVAT ERÄT

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta-tulot	Toiminta-menot	Toiminta-kate	Rahoitus-tulot ja -menot	Poistot ja arvon-alentumiset	Tilikauden tulos
Elinvoima- ja osaamislautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	4 961	-171 155	-166 194	0	-550	-166 744
Ammatillinen koulutus	107 549	-105 963	1 586	-16	-1 570	0
Tampereen seudun työllisyysalue*	73 366	-73 366	0	0	0	0

* Sitova erä Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Investoinnit (1 000 euroa)	Investointi-menot	Rahoitus-osuudet	Netto-investoinnit
Ammatillinen koulutus	-1 800	0	-1 800
Elinvoima- ja osaamislautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-735	0	-735

Ammatillinen koulutus

Tampereen kaupunki järjestää ammatillista koulutusta yhteistoiminta-alueen sopimuksen perusteella Tampereen seudun ammattiopisto Tredussa. Tredulla on 13 kampusta, 5 Tampereella ja 9 ympäristökunnissa. Koulutusta järjestetään seuraavilla aloilla: humanistiset ja taidealat, kauppa, hallinto ja oikeustieteet, luonnontieteet, tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT), tekniikan alat, maa- ja metsätalousalat, terveys- ja hyvinvointialat sekä palvelualat.

Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnisti 1.1.2026 ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilun 2026–2033. Kokeilun ajaksi Tampereen kaupungille on myönnetty kokeilulupa, joka korvaa varsinaisen järjestämisluvan ja antaa mahdollisuuden järjestää lähes kaikkia ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteeseen kuuluvia tutkintoja. Tampereen kaupungilla on oikeus järjestää myös kuorma- ja linja-auton kuljettajan perustason ammattipätevyyskoulutusta, työvoimakoulutusta, laajennettua oppisopimuskoulutusta, vankilaopetusta ja urheilijoiden ammatillista koulutusta sekä tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta (TUVA). TUVA-koulutukseen sisältyviä lukiolain mukaisia opintoja järjestetään Tampereen kaupungin lukioissa ja päättöarviointien korotuksiin liittyvää yhteistyötä tehdään kaupungin perusopetuksen ja eri kuntien kanssa. Lisäksi Tredu toteuttaa mm. aikuisten perusopetusta sekä pakolaisten kotouttamiskoulutuksia.

Toiminnan painotukset ja keskeiset muutokset

Tredun uusi strateginen ohjelma 2026–2029, Yhdessä vaikuttavin, nostaa Tredun strategisiksi tavoitteiksi opiskelijoiden työllistymisen ja jatko-opintoihin sijoittumisen, osaavan henkilökunnan ja hyvinvoivan yhteisön sekä aktiivisen uudistamisen ja valtakunnallisen edelläkävijyyden. Strateginen ohjelma linkittyy sekä Tampereen kaupunkistrategiaan että ammatillisen koulutuksen valtakunnallisiin tavoitteisiin. Ohjelman mukaisia toimia toteutetaan arjessa mm. sprinttien kautta.

Ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta solmittiin opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa 4-vuotinen sopimus kokeilun tavoitteista ja niiden toteuttamisesta. Vaikuttavuustavoitteita ovat opiskelijoiden työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen parantuminen sekä oppimisyhteisön hyvinvoinnin ja toimintakyvykkyyden vahvistuminen. Toiminnallisiksi tavoitteiksi sovittiin koulutustarjonnan kehittäminen ennakointitiedon ja alueellisen työmarkkinakysynnän suuntaan, alueen koulutusorganisaatioiden yhteistyön ja työnjaon vahvistaminen, työpaikalla järjestettävän koulutuksen laadun parantaminen ja näyttöjen lisääminen työpaikalla, opiskelijan opetuksen ja ohjauksen laadun ja määrän riittävyyden varmistaminen, henkilöstön osaamispääoman vahvistaminen toimintaympäristön muutosten mukaisesti sekä oppimisympäristöjen kehittäminen lisäämään opiskelijoiden hyvinvointia, yhdenvertaisuutta, turvallisuutta ja yksilöllisiä oppimisen ratkaisuja. Osana toiminnanohjauskokeilua kehitetään yhteistä oppimisympäristöä TAKKin kanssa sen Nirvan toimipisteeseen. Tavoitteiden mukaisia kehitystoimia tehdään arjessa ja niitä sisällytetään tiimien toiminta- ja vuosisuunnitelmiin.

Oppimisen tuen uudistus tuli voimaan ammatillisessa koulutuksessa 1.8.2026. Vuonna 2027 vakiinnutetaan uudistuksen mukaisia oppimisen tuen toimintamalleja, esimerkiksi matalan kynnyksen ryhmä- ja opiskelijakohtaisia tuen muotoja sekä uusia toimintamalleja erityisen tuen tarpeeseen. Lisäksi vahvistetaan uudenlaisia toimintamalleja oppimisen tuen toimijoiden yhteistyöhön.

Tredun toiminnan laatua parannetaan kehittämällä edelleen prosessien toimivuutta, vakiinnutetaan prosessinomistajuuden roolia ja kehitetään prosessien laadun ja toimivuuden arviointia strategisten tavoitteiden saavuttamisen suunnassa. Tiedolla johtamisen kehittämiseen panostetaan edelleen. Lisäksi kehitetään opiskelijapalautteiden keräämistä ja käsittelyä. Tredussa edistetään tekoälyn hyödyntämistä opetus- ja ohjaustyössä sekä muissa työprosesseissa. Lisäksi Tredussa vakiinnutetaan projektitoiminnan organisointi kaupungin projektitoimiston palvelumallin mukaiseksi ja edistetään ammattiprojektipäälliköiden mallia.

Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä muuttui vuoden 2026 alusta. Rahoitus myönnetään jatkossa toteutuneiden suoritteiden perusteella. Talousarvioehdotus perustuu arvioon vuoden 2027 rahoituksesta. Ammatillisen koulutuksen rahoituspäätökset vuodelle 2027 saadaan vasta valtion talousarvion hyväksymisen jälkeen.

Palvelu	Toimintamenot*, 1 000 euroa
Ammatillinen koulutus, valtionosuudella rahoitettu toiminta	97 702
Muulla valtionosuudella rahoitettu toiminta	2 872
Muu toiminta	6975
Yhteensä	**107 549**

* Toimintamenoissa on huomioitu myös poistot ja rahoitusmenot.

Käyttötalous (1 000 euroa)	Muutettu TA 2026	TA 2027
Toimintatulot	108 046	107 549
Toimintamenot	-106 323	-105 963
Toimintakate	1 723	1 586
Rahoitustulot ja -menot	0	-16
Poistot	-1 450	-1 570
Tilikauden tulos	**273**	**0**

Investoinnit (1 000 euroa)	Muutettu TA 2026	TA 2027
Investointimenot	-1 600	-1 800

Lukiokoulutus

Lukiokoulutuksen palveluryhmä käsittää nuorten ja aikuisten lukiokoulutuksen. Vuonna 2027 lukio-opetusta järjestetään kuudessa päivälukiossa ja aikuislukiossa. Tampereen kaupungin lukioilla on viisi erityistä koulutustehtävää: kuvataide ja design, urheilu, luonnontieteet, musiikki ja musiikkiteatteri sekä englanninkielinen IB-opetus. Omina opetussuunnitelmallisina painotuksina ovat matematiikan ja teknologian linja, yhteiskuntatiede-, viestintä- ja skeittilinjat sekä suomen- ja englanninkielinen lukiolinja Bilingual Study Programme (Finnish & English). Lisäksi Tampereen kaupungilla on lupa järjestää lukiokoulutusta englanniksi ja tämä englanninkielinen lukiolinja on Pyynikin lukiolla.

Toiminnan painotukset ja keskeiset muutokset

Tampereen kaupungin lukioiden opiskelijamäärä kasvaa edelleen aloituspaikkalisäysten vuoksi. Opiskelijamäärän nopea kasvu edellyttää ohjauksen vahvistamista sekä opetushenkilöstön rekrytointeja ja tilaresurssien tarkastelua. Elokuussa 2027 käynnistyy Sammon keskuslukion alainen Hakametsän lukioyksikkö, joka aloittaa osoitteessa Sammonkatu 45. Uuteen yksikköön otetaan sisään 180 opiskelijaa. Volyyminmuutos myös kasvattaa opiskelijamäärään sidottuja kaupungin valtionosuustuloja.

Kaupungin talouden tasapainottaminen edellyttää edelleen vuonna 2027 sopeutustoimia. Lukiokoulutuksen suunnitelmissa on huomioitu hallinnon htv-määrän väheneminen ja toimintojen tehostaminen, harrastekurssien vähentäminen, skeittilinjan sisäänoton lopettaminen, lukion pienryhmätoiminnan ja vieraiden kielten opetuksen uudistaminen. Em. toimenpiteiden toteuttaminen edellyttää oppilaitosten yhteistyön lisäämistä ja uudistamista. Esityksiin on sisällytetty oppimateriaali- ja pienhankintojen sekä tuki- ja hallintopalveluiden ostojen kriittinen tarkastelu. Kuitenkin digitalisaation kustannukset kasvavat vuosittain merkittävästi.

Vieraskielisten määrä kasvaa Tampereella ja myös lukiokoulutuksessa, minkä vuoksi hakeutumista lukiokoulutukseen edistetään monikielisiä paremmin palveleviksi. Oppimisen tuen uudistaminen jatkuu 2025 voimaan tulleen lakimuutoksen pohjalta. Pedagogisen kehittymisen painotukset ovat oppimisen tuen toimissa, tekoälyn hyödyntämisessä oppimisen avuksi sekä kieli- ja kulttuuritietoisessa toiminnassa. Keväällä 2027 kehitetään oppimisen tuen ja hyvinvoinnin edistämisen käytänteitä oppimisen tuen koordinaattorin avulla.

Seudullisen lukioyhteistyön koordinointi jatkuu Tampereen kaupungin lukiokoulutuksen toimesta, koordinoinnin rahoitukseen osallistuvat myös kaupunkiseudun muut koulutuksenjärjestäjät. Yhteistyössä eri koulutuksen järjestäjien kanssa edistetään yhdenvertaista ja saavutettavaa lukiokoulutusta.

Palvelu	Toimintamenot, 1 000 euroa	Suoritemäärä	Yksikkökustannus, euroa/laskennallinen opiskelija
Lukiokoulutus	45 590	4 781	9 536
Yhteensä	**45 590**		

*Suoriteyksikkö on painotettu opiskelijamäärä. Valtionosuusrahoituksen perusteena olevien laskentapäivien opiskelijamäärät painotetaan: (pvm 20.1. opiskelijamäärä)*7/12 + (pvm 20.9.opiskelijamäärä)*5/12. Opiskelijoiden laskennallisissa määrissä on huomioitu aikuisten oppimäärä kertoimen 0,615 avulla. Aineopiskelijat on sisällytetty aikuisopiskelijamääriin valtionosuusrahoitusperusteiden mukaisesti.

Käyttötalous (1 000 euroa)	Muutettu TA 2026	TA 2027
Toimintatulot	813	732
Toimintamenot	-43 851	-45 590
Toimintakate	-43 038	-44 858

Investoinnit (1 000 euroa)	Muutettu TA 2026	TA 2027
Investointimenot	-1 074	-675

Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka

Ryhmän tehtävänä on vahvistaa Tampereen kilpailukykyä ja elinvoimaa ohjaamalla kehittämistoimia valittuihin kasvu- ja osaamiskärkiin sekä rakentamalla strategisia kumppanuuksia. Ryhmä edistää yritysten TKI-toimintaa, vauhdittaa uuden liiketoiminnan syntyä ja toteuttaa kaupunki-innovaatioita hyödyntäen dataa ja kestävän digitaalisen murroksen mahdollisuuksia.

Ryhmän palveluihin kuuluvat innovaatio- ja kasvuekosysteemien kehittäminen, yritysten kasvu- ja rahoitusmahdollisuuksien edistäminen, elinkeinopalvelut, uusien teknologioiden pilotointi kaupunkiympäristössä sekä ulkoisen rahoituksen ja investointien hankinta Tampereen kasvun tueksi. Rakennamme edellytyksiä uusille liiketoiminnoille, työpaikoille ja kestävälle talouskasvulle. Strateginen elinkeinopolitiikka on kaupunginhallituksen alaista toimintaa ja elinkeinopalvelut elinvoima- ja osaamislautakunnan alaista toimintaa. Palveluryhmää johtaa elinkeino- ja innovaatiojohtaja.

Toiminnan painotukset ja keskeiset muutokset

Palveluryhmä on perustettu vuoden 2026 alussa. Se on muodostunut konsernihallinnosta siirtyneestä strategisen elinkeinopolitiikan yksiköstä sekä elinvoiman palvelualueen elinkeinopalveluista. Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka ryhmässä toimii kaksi yksikköä: kaupunki-innovaatiohankkeet, sekä aluekehitys, data ja teknologiat.

Vuoden 2027 painopisteenä on vahvistaa Tampereen kilpailukykyä, yritysten kasvua, investointeja ja kansainvälisesti kilpailukykyistä innovaatioekosysteemiä. Toimintaa kohdennetaan erityisesti tekoälyyn, datatalouteen, siruteknologiaan, puolustus- ja kaksoiskäyttöteknologiaan, uudistuvaan teollisuuteen sekä kestäviin ja älykkäisiin kaupunkiratkaisuihin. Samalla vahvistetaan strategisia kumppanuuksia yritysten, korkeakoulujen, tutkimuslaitosten, muiden kaupunkien ja kansainvälisten verkostojen kanssa.

Keskeisiä muutoksia ovat Tech Hub Finlandin vakiinnuttaminen yritysvetoiseksi innovaatioalustaksi, fyysisen tekoälyn nostaminen strategiseksi kehittämiskohteeksi, testi- ja innovaatioympäristöjen tuotteistaminen yrityksille sekä kansainvälisen yhteistyön laajentaminen. Ulkoisen rahoituksen hyödyntämistä ja toiminnan vaikuttavuuden seurantaa kehitetään entistä strategisemmaksi ja tulosperusteisemmaksi.

Palvelu	Toimintamenot*, 1 000 euroa
Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka	5 382
Aluekehitys, data ja teknologiat	1 292
Kaupunki-innovaatiot	1 281
Yhteensä	**7 955**

* Palvelujen toimintamenot ovat laskennallisia, ja ne tarkentuvat vuosisuunnitelmaan.

Käyttötalous, 1 000 euroa	Muutettu TA 2026	TA 2027
Toimintatulot	1 259	1 098
Toimintamenot	-8 283	-7 955
Toimintakate	-7 024	-6 857

Työllisyys- ja kasvupalvelut

Palveluryhmä vastaa Tampereen seudun työllisyysalueen toiminnasta seudullisen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti. Työllisyysalueen toimintaa kuvataan tarkemmin sitä koskevassa talousarviotekstissä. Palveluryhmä järjestää lisäksi kaupungin yleisen toimialan mukaiset työllisyyden, yritysten ja yrittäjyyden palvelut. Tehtäviin kuuluvat kotoutumisen palvelujen koordinointi elinvoiman palvelualueella ja koko kaupungin tasolla siltä osin, kun kyse ei ole työllisyysalueen tehtäväksi määritellyistä tehtävistä sekä kansainvälisten osaajien houkutteluun, rekrytointiin ja pitovoimaan liittyvät palvelut. Palveluryhmä vastaa kansainvälistä suojelua saavien vastaanottoon liittyvistä kaupungin lakisääteisistä tehtävistä. Palveluryhmän tehtäviin kuuluvat myös Ohjaamon koordinointi, työllisyyden- ja kotoutumisen edistämisen avustukset, kuntatyöllistäminen ja palveluryhmän tehtäväkenttään kuuluvien erillisohjelmien koordinointi.

Toiminnan painotukset ja keskeiset muutokset

Yleisen toimialan mukaisilla palveluilla täydennetään työllisyysalueen palveluvalikoimaa ja vahvistetaan kasvavan ja kansainvälistyvän kaupungin erityispiirteitä työllisyyden, yrittäjyyden ja kilpailukyvyn edistämiseksi. Palveluja toteutetaan julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoista rakentuvassa palveluekosysteemissä. Työllisyysstrategia ja siihen liittyvä kansainvälisen työvoiman saatavuuden ja pitovoiman tiekartta suuntaavat työllisyyden edistämisen toimintaa kysyntälähtöisyyteen.

Talousarvio sisältää Tampereen maksuosuuden työllisyysalueesta sekä kaupungille työttömyysturvasta tulevat maksuosuudet.

Pitkään jatkunut talouden matalasuhdanne ja heikko työllisyystilanne ovat kasvattaneet kaupungin työttömyysturvamenoja ja työllisyyspalvelujen tarvetta. Vastauksena tähän on kaupunkitasoisesti valmisteltu työllisyyspaketti, joka sisältää useita eri toimenpiteitä, joiden tavoitteena on kasvattaa työllisyyttä, lisätä työpaikkoja, tukea yrittäjyyttä, vahvistaa työmarkkinoiden dynamiikkaa sekä pienentää työttömyysturvamenoja. Toteutus alkaa täysimääräisesti vuonna 2027. Taloudellisen nettovaikuttavuuden arvioidaan kääntyvän positiiviseksi kolmessa vuodessa toimenpiteiden jatkuessa. Työllisyyspakettiin rakennetaan seurantajärjestelmä toimeenpanon ohjaamista ja raportointia varten.

Työnvälitys- ja työnantajapalveluissa painottuvat työvoimapula-, kasvu- ja kärkitoimialojen työvoima- ja osaamistarpeiden ennakointi sekä työvoimavarannosta huolehtiminen. Työvoiman saatavuus ja laadukas työvälitys ovat toiminnan ytimessä. Toiminnassa panostetaan aktiiviseen asiakaskontaktointiin ja kumppanuuksissa tehtävään työhön. Ostopalveluja kehitetään kysyntälähtöisimmiksi, vaikuttavammiksi ja kustannustehokkaammiksi. Data- ja digi-infrastruktuuria kehittämällä edistetään tiedolla johtamista sekä asiakaslähtöisten ja vaikuttavien palveluiden kehitystyötä.

Yrittäjyyden, yritysten ja kansainvälisen työvoiman palveluissa edistetään yritystoiminnan käynnistämisen edellytyksiä sekä polkuja yrittäjyyteen. Alueen yritysten ja startup-toiminnan (startup.Tampere) kasvua vahvistetaan palveluverkkoa ja digitaalisia palveluita kehittämällä sekä kansainvälisyyttä tukemalla. Toiminta perustuu yhteistyöhön alueen korkeakoulujen, oppilaitosten ja elinkeinoelämän kanssa. Kansainvälisen työvoiman palvelut tuotetaan International House Tampereessa. Palveluissa keskiössä on työnantajille suunnattu kansainvälisen rekrytoinnin tukeminen, osaajien houkuttelu kohdemaista sekä kansainvälisen työvoiman osaamisen ja kielitaidon kehittäminen ja työllistymisen tukeminen. Kansainvälistä suojelua saaville tuotetaan vastaanoton ja kotoutumisen palveluita, jotka vahvistavat heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä.

Monialaisissa työllisyyspalveluissa tiivistetään edelleen yhteistyötä Pirhan ja Kelan kanssa mm. yhteisten projektien puitteissa. Vuonna 2027 käynnistetään työ- ja toimintakyvyn arviointipalvelu sekä uudistetaan välityömarkkinat vaikuttavuusperusteisiksi, 12 kuukauden työsuhteisiin perustuviksi palveluiksi. Lisäksi otetaan käyttöön Tredun pajakoulumalli ja vahvistetaan nuorten työelämäpolkuja mm. kaupunginosa-allianssin ja nuorten työllisyysohjelman puitteissa. Toimenpiteitä toteutetaan työllisyyspaketin uusina avauksina ja niiden vaikuttavuutta seurataan systemaattisesti.

Palvelu	Toimintamenot*, 1 000 euroa
Työttömyysturvamenot	49 900
Työllisyysalueen maksuosuus	44 002
Yrittäjyyden, yritysten ja kansainvälisen työvoiman palvelut	8 000
Työllisyyspaketti **	7 560
Muut tuet ja avustukset	2 773
Työnvälitys- ja työnantajapalvelut	2 648
Monialaiset työllisyyspalvelut	1 534
Lautakunnan myöntämät avustukset	1 193
Yhteensä	**117 610**

* Palvelujen toimintamenot ovat laskennallisia ja ne tarkentuvat vuosisuunnitelmaan.

**Työllisyys- ja kasvupalveluihin kohdistuvat toimenpiteet ja kokonaisrahoitus vuoden 2027 talousarviossa

Käyttötalous, 1 000 euroa	Muutettu TA 2026	TA 2027
Toimintatulot	4 235	3 131
Toimintamenot	-108 151	-117 610
Toimintakate	-103 916	-114 479

Investoinnit, 1 000 euroa	Muutettu TA 2026	TA 2027
Investointimenot	-60	-60

Tampereen seudun työllisyysalue

Tampereen seudun työllisyysalue järjestää ja tuottaa työvoimapalvelujen järjestämisestä annetun lain mukaiset palvelut sekä muussa lainsäädännössä työvoimaviranomaiselle säädetyt tehtävät 15 kunnan muodostamalle yhteistoiminta-alueelle yhteistoimintasopimuksen mukaisesti. Tampere toimii vastuukuntana ja kuntien yhteisenä toimielimenä on elinvoima- ja osaamislautakunnan työllisyysjaosto. Vuoden 2027 alusta työllisyysalueeseen kuuluvat Tampere, Akaa, Juupajoki, Kangasala, Kuhmoinen, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Pälkäne, Ruovesi, Valkeakoski, Vesilahti, Virrat ja Ylöjärvi. Urjala siirtyy 1.1.2027 alkaen osaksi Pirkanmaan läntistä työllisyysaluetta. Tampereen seudun työllisyysalue vastaa muiden sopijakuntien kuin Valkeakosken kaupungin osalta myös kotoutumisen edistämisestä annetun lain 2 luvussa kunnille säädetyistä tehtävistä 18–64-vuotiaiden osalta lukuun ottamatta perheen kotoutumissuunnitelmaa.

Työvoimaviranomaisen vastuulla olevia keskeisiä lakisääteisiä palveluja ovat työnhakijapalvelut, työnantajapalvelut ja alkavan yrittäjän palvelut. Tehtäviin kuuluu myös palvelujen hankinta sekä avustusten myöntäminen ja maksatus sekä työttömyysturvaan liittyviä tehtäviä. Työllisyysalueen palvelut järjestetään hyödyntäen yksityisen ja 3. sektorin palveluekosysteemiä yhteistyössä sopijakuntien, hyvinvointialueen, oppilaitosten ja muun kumppanuusverkoston kanssa. Lakisääteiset työvoimapalvelut integroituvat kuntien elinvoimaekosysteemiin.

Työllisyysalueen toiminnalla edistetään työpaikkojen ja työllisten määrän kasvua sekä korkeaa ja laadukasta työllisyysastetta. Vaikea työttömyys on lisännyt palvelujen tarvetta ja heijastuu kuntien talouteen palvelu- ja työttömyysturvamenoina. Virinnyt talouden positiivinen käänne näkynee työttömyydessä viiveellä. Työllisyysalueen talousarviovalmistelussa lähtökohtina ovat olleet kansalliset tavoitteet ja lainsäädäntö, kaupunki- ja työllisyysstrategian painotukset sekä talouden tasapainotusohjelma. Työllisyysalueen laskutuksessa siirrytään kuntakohtaisiin toteumiin perustuvaan laskutukseen työvoimaviranomaisen maksamien tukien ja korvausten osalta. Työllisyysalueen talousarviossa vähennetään 5 milj. euroa kolmannen sektorin palkkatukimäärärahaa, ja vapautuvaa rahoitusta voidaan sopijakunnissa kohdentaa kuntien esittämien toiveiden mukaisesti esimerkiksi yleisen toimialan mukaiseen työllisyyden edistämiseen.

Työllisyysalueen toiminta on osa työllisyys- ja kasvupalvelujen palveluryhmää, ja talous on kirjanpidollisesti eriytetty taseyksikön avulla.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2027 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat strategiaan ja sen pohjana olevaan Ilmari Nurmisen pormestariohjelmaan. Työllisyysjaostolle kohdistuu vuonna 2027 yhteensä kolme sitovaa toiminnan tavoitetta.

Talousarviotavoitteille on asetettu arviointikriteerit, joiden perusteella toteutumista arvioidaan ja niitä raportoidaan. Arviointikriteerit asetetaan lautakunnille, työllisyysjaostolle ja kaupunginhallitukselle vastuutetuille tavoitteille. Arviointikriteerit esitetään talousarvion liiteosassa olevassa taulukossa.

Valtuustokauden tavoite 2026–2029	Nro	Talousarvion toiminnan tavoite 2027
Työpaikkojen ja työllisten määrä on kasvanut	40	Työllisyyden edistämisen ekosysteemipohjainen kumppanuusmalli on vakiinnutettu ja sen toimeenpano etenee tavoitteiden mukaisesti
Työllisyysaste on parantunut	43	Työnvälitystä on kehitetty vastamaan työmarkkinoiden tunnistettuihin työvoimatarpeisiin
Työvoiman saatavuus on parantunut	49	Työnhakijoiden työmarkkinavalmiuksia ja osaamista on parannettu vaikuttavilla työllistymistä edistävillä ja tukevilla palveluilla

TAMPEREEN SEUDUN TYÖLLISYYSALUE

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Liikevaihto	64 801	75 475	71 191	72 615	74 068	75 549
Liiketoiminnan muut tuotot	1 660	3 184	2 175	2 218	2 262	2 308
Materiaalit ja palvelut						
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-184	-208	-151	-154	-157	-160
Palvelujen ostot	-14 335	-18 433	-18 328	-18 695	-19 069	-19 450
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-24 458	-27 016	-27 623	-28 176	-28 739	-29 314
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-4 284	-4 665	-4 845	-4 942	-5 041	-5 142
Muut henkilösivukulut	-810	-970	-1 013	-1 033	-1 054	-1 075
Liiketoiminnan muut kulut	-22 390	-27 367	-21 405	-21 833	-22 270	-22 715
Liikeylijäämä (-alijäämä)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Tampereen seudun työllisyysalueen rahoituslaskelmaa ei esitetä, koska siellä ei ole lukuja.

Asunto- ja kiinteistölautakunta

Asunto- ja kiinteistölautakunta vastaa Tampereen kaupungin maa- ja tilaomaisuudesta, asunto- ja maapolitiikan valmistelusta ja toteutuksesta sekä asumisen ja kaupungin kiinteistöomaisuuden strategisesta kehittämisestä. Asunto- ja kiinteistölautakunnan alaisuudessa Tampereen seudun ammattiopisto Tredu on vastannut toimintaansa varten Tredu Kiinteistöt Oy:ltä tai muilta toimijoilta vuokratuista tiloista ja niiden ylläpidon järjestämisestä lautakunnan 21.8.2019 § 106 tekemän päätöksen mukaisesti.

Toimintaympäristön muutokset

Tampereen väkiluku pieneni tammikesäkuussa 2026 noin 200 hengellä. Alkuvuoden väestönkehitys oli negatiivinen ensi kertaa 18 vuoteen. Asuntoja valmistui hieman edellisvuoden alkupuoliskoa enemmän, mutta myönnettyjen rakennuslupien ja aloitettujen asuntojen määrä väheni. Asuntotuotantomäärät ovat palanneet vahvan kasvun vuosia 2017–2023 edeltäneelle tasolle. Asuntomarkkinaa jarruttaa kuluttajien epäluottamus talouteensa sekä sijoittajakysynnän heikkeneminen. Lähi-Idän kriisi nosti korkotasoa keväällä 2026. Lisätietoa asuntotuotannosta löytyy Asumisen ja rakentamisen tietoikkuna -verkkosivulta.

Valtion rahoitusvaltuuksien pienenemisestä huolimatta korkotukirahoitusta on saatu Tampereelle ja uusia valtion tukemia asuntohankkeita on käynnistynyt. Korkotukivaltuudet pienenevät edelleen 2027, mikä vähentänee valtion tukemaa asuntotuotantoa koko maassa ja Tampereella. Haasteena on uudiskohteiden korkea vuokrataso suhteessa asumisen tukien vuokrarajoihin. Kohtuuhintaisille asunnoille on edelleen tarve, sillä Kelan vuokrarajoihin sopivien vuokra-asuntojen saatavuus on heikkoa.

Asunnottomuus ja pitkäaikaisasunnottomuus kasvoivat huomattavasti Tampereella vuonna 2025. Yhteydenotot kaupungin asumisneuvontaan ovat lisääntyneet merkittävästi. Hallituskaudella on toteutettu sosiaaliturvan, mm. asumisen tukien leikkauksia.

Pirkanmaan hyvinvointialueen Palveluiden verkon, maankäytön ja kaavoituksen yhdyspintatyöryhmä kuntien kanssa on toiminnassa. Kaupunki luovuttaa tontteja erityisryhmien asumispalveluille yhteistyössä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa, ja useita tontinluovutuksia on käynnissä ja suunnitteilla. Neuvottelut sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämiseen tarvittavien kiinteistöjen myynnistä hyvinvointialueelle siirtymäaikana on käyty ja kauppakirjoja valmistellaan. Myynnin toteutuminen on riippuvainen hyvinvointialueen lainanottovaltuuksien hyväksymisestä siirtymäaikana.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2027 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat strategiaan ja sen pohjana olevaan Ilmari Nurmisen pormestariohjelmaan. Asunto- ja kiinteistölautakunnalle kohdistuu vuonna 2027 yhteensä kymmenen sitovaa toiminnan tavoitetta.

Talousarviotavoitteille on asetettu arviointikriteerit, joiden perusteella toteutumista arvioidaan ja niitä raportoidaan. Arviointikriteerit asetetaan lautakunnille, työllisyysjaostolle ja kaupunginhallitukselle vastuutetuille tavoitteille. Arviointikriteerit esitetään talousarvion liiteosassa olevassa taulukossa.

Valtuustokauden tavoite 2026–2029	Nro	Talousarvion toiminnan tavoite 2027
Yhdenvertaisuus on parantunut	4	Asunnottomien kokonaismäärä ja pitkäaikaisasunnottomien määrä ovat vähentyneet kaupungin ja sidosryhmien yhteistyöllä
Kiertotalouden periaatteet on vakiinnutettu kaupungin toimintaan	28	Uudis- ja perusparannushankkeissa on raportoitu työmaan rakennus- ja purkujätteen kierrätysaste
	29	Merkittävissä purkua sisältävissä hankkeissa on tehty rakennusmateriaalien uudelleenkäyttökartoitus
Asuntotuotanto on alueellisesti monipuolistunut	30	Asuntotuotannon monipuolisuutta on edistetty toteuttamalla vähintään 750 kohtuuhintaista asuntoa asunto- ja maapolitiikan linjausten mukaisesti
	31	Pienimittakaavaista asuntorakentamista on edistetty erityisesti kaupunginosakehittämisen kohdealueilla
	32	Yhtiömuotoiseen asumiseen on asetettu haettavaksi avoimessa menettelyssä tai neuvottelumenettelyssä tontteja 100 000 kem2
	33	Asemakaavoituksella on mahdollistettu vuosittain keskimäärin 150 pientalon rakentaminen ja pientalotontteja on luovutettu vähintään 80 kappaletta
Kaupunginosien viihtyisyys ja vetovoima on kasvanut	34	Viihtyisyyttä ja vetovoimaa on parannettu kaupunginosakehittämisen kohdealueilla
Henkilöstön hyvinvointi ja uudistumiskyky ovat vahvistuneet	52	Työntekijäkokemus on pysynyt ennallaan tai parantunut
Talous on tasapainossa	59	Valtuuston hyväksymä talouden tasapaino-ohjelma on edennyt suunnitellusti

Talous

Asunto- ja kiinteistölautakunnan toimintakate on 188,4 milj. euroa. Toimintatulot 288,9 milj. euroa muodostuvat pääosin tilaomaisuuden vuokratuotoista, maa-alueiden vuokratuotoista sekä maa-alueiden ja rakennusten pysyvien vastaavien myyntivoitoista. Pysyvien vastaavien myyntivoitot ovat yhteensä 25 milj. euroa. Maksutuloihin kirjautuvat mm. maankäyttösopimuskorvaukset. Toimintamenot ovat yhteensä 100,4 milj. euroa ja niihin sisältyvät mm. Tampereen Tilapalvelut Oy:ltä ostettavat tilojen ja kiinteistöjen hankejohtamis-, ylläpito- ja kunnossapitopalvelut 51,5 milj. euroa. Hiedanranta -kehitysohjelman asunto- ja kiinteistölautakunnan alainen toimintameno on vuonna 2027 noin 0,7 milj. euroa.

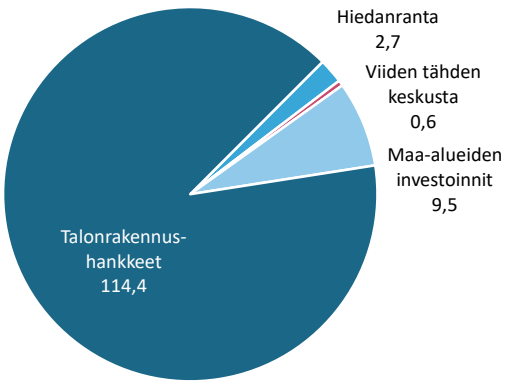
Investointimenot ovat yhteensä 127,2 milj. euroa. Talonrakennushankkeiden investointimenot ovat 114,4 milj. euroa. Maaomaisuuden investoinnit kohdentuvat vahvistuneiden asemakaavojen ja kaupungin sitoumusten mukaisiin johtosiirtoihin ja pilaantuneiden maiden puhdistamiseen sekä maan esirakentamisen kustannuksiin valikoiduilla alueilla. Pysyvien vastaavien luovutustuloja on talousarviossa 28,2 milj. euroa.

ASUNTO- JA KIINTEISTÖLAUTAKUNTA

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027
Toimintatulot			
Myyntitulot	755	300	300
Maksutulot	4 613	5 101	5 101
Tuet ja avustukset	344	247	230
Vuokratulot	236 371	247 452	257 046
Muut toimintatulot	51 283	38 438	26 200
Toimintatulot yhteensä	**293 365**	**291 538**	**288 877**
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-4 424	-4 787	-4 849
Palvelujen ostot	-53 562	-58 249	-60 059
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-91	-231	-191
Avustukset	-11	-217	0
Vuokramenot	-30 140	-36 312	-34 918
Muut toimintamenot	-1 157	-403	-414
Toimintamenot yhteensä	**-89 385**	**-100 199**	**-100 430**
Toimintakate	**203 980**	**191 339**	**188 447**
Rahoitustulot ja -menot	-19 278	-19 710	-19 702
Poistot ja arvonalentumiset	-64 595	-71 720	-70 896
Tilikauden tulos	**120 108**	**99 909**	**97 849**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	106	0	100
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**120 213**	**99 909**	**97 949**

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027
Investointimenot	-109 359	-126 559	-127 204
Rahoitusosuudet	1 048	0	0
Nettoinvestoinnit	**-108 311**	**-126 559**	**-127 204**
Pysyvien vastaavien luovutustulot	76 571	43 662	28 231

NETTOINVESTOINNIT 127,2 M€

SITOVAT ERÄT

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta-tulot	Toiminta-menot	Toiminta-kate	Rahoitustulot ja -menot	Poistot ja arvon-alentumiset	Tilikauden tulos
Asunto- ja kiinteistölautakunta, toimintakate (pl. erikseen sitovat erät)	288 877	-99 760	189 117	-19 702	-70 896	98 519
Hiedanranta-kehitysohjelma, toimintakate	0	-670	-670	0	0	-670

Investoinnit (1 000 euroa)	Investointi-menot	Rahoitus-osuudet	Netto-investoinnit
Asunto- ja kiinteistölautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-9 450	0	-9 450
Talonrakennushankkeet (pl. Hiedanranta)	-113 934	0	-114 434
Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma	-600	0	-600
Hiedanranta-kehitysohjelma	-2 720	0	-2 720

Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka

Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka -palveluryhmän tehtäviä ovat kaupungin maa- ja asuntopolitiikan valmistelu ja toteutus, palvelutilaverkkojen suunnittelu yhteistyössä tiloissa toimivien palveluryhmien ja yksiköiden kanssa, kaupungin tilaomaisuuden hallinta, luontovirkistykseen ja retkeilyyn tarkoitettujen alueiden kehittäminen ja ylläpito.

Palveluryhmä toteuttaa osaltaan kaupungin väestönkasvun, asuinrakentamisen ja elinkeinoelämän sijoittumisen edellytyksiä. Lisäksi edistetään asuntotuotannon kilpailun syntymistä ja asumisen kohtuuhintaisuutta. Yhdessä muiden palvelualueiden kanssa laaditaan ja toteutetaan palveluiden, asumisen, liikenteen ja maankäytön toteuttamisen ja investointien pitkän aikavälin suunnitelman (PALM) -ohjelmaa.

Palveluryhmään kuuluu viisi yksikköä: kiinteistötoimi, kestävä asuminen ja rakentaminen, palvelutilaverkot, tilaomaisuuden hallinta sekä talous- ja hallinto. Kiinteistötoimi-yksikköön kuuluu kaksi tiimiä, jotka ovat sopimus ja luonnonvarat -tiimi ja tonttitiimi.

Toiminnan painotukset ja keskeiset muutokset

Uutta asumista mahdollistetaan maankäytön kehittämiseen liittyvillä sopimuksilla sekä maanluovutuksella. Yritysten toimintaedellytyksiä parannetaan kehittämällä yritysalueita elinkeinoelämän tarpeisiin ja varmistamalla yritystonttitarjonnan riittävyys. Asuntomarkkinoiden taantumasta johtuen uusien asuntotonttien luovutustuotot ovat epävarmoja. Kaupunki osaltaan pyrkii edistämään asuntorakentamista tarjoamalla tontteja rakennuttajille jatkuvan haun menettelyllä erillishakujen lisäksi. Kaupungin maalta etsitään täydennysrakentamispaikkoja pientalorakentamiselle.

Kasvavassa kaupungissa huolehditaan lähivirkistysmahdollisuuksista sekä retkeilypalveluiden kohteiden kehittämisestä. Iidesjärven huonokuntoisen lintutornin uusiminen toteutetaan vuonna 2027. Uusimisella varmistetaan lintutornin turvallisuus ja käytettävyys sekä turvataan alueen virkistys- ja luontoharrastusmahdollisuuksia.

Kaupungin tilankäytön tehostamista ja palvelutilaverkkojen kehittämistä jatketaan toimialojen palveluverkkosuunnitelmien ja hyväksytyn toimitilastrategian pohjalta yhteistyössä konsernihallinnon ja palveluryhmien kanssa. Vuonna 2026 toteutetun suurten kaupunkien rakennushankkeita koskevan vertailun pohjalta toimintaa ja suunnitteluohjeita kehitetään edelleen vuonna 2027.

Tilainvestointien suunnittelussa arvioidaan hankkeiden hiilijalanjälki, hiilikädenjälki sekä elinkaari- ja investointikustannukset. Puurakentamista edistetään talonrakennushankkeissa ja tontinluovutuksessa. Vähähiilisten materiaalien käyttöä lisätään palvelurakennuskohteissa ja edistetään myös asunto- ja toimitilarakentamisessa. Kiertotaloutta vahvistetaan suunnittelussa ja toteutuksessa, ja purkukohteissa tehdään uudelleenkäyttökartoitus.

Kaupungin ja hyvinvointialueen pitkäaikaisasunnottomuuden poistamisen toimenpideohjelmaa ja sen Omaan kotiin –hanketta toteutetaan vuonna 2027. Asumisen turvaamisen mallia toimeenpannaan ja sen tuloksellisuutta seurataan. Välivuokrauksen ja ns. sosiaalisen asumisen prosessin kehittämistä jatketaan ja selvitystyön tulosten perusteella suunnitellaan yhteistyörakenne ja resursointi sekä mahdollinen pilottihanke yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Asukas ensin –asumisneuvontahanke jatkuu. Asunnottomuuden ehkäisyä jatketaan yhteistyössä hyvinvointialueen, vuokra-asuntoyhteisöjen, järjestöjen ja kokemusasiantuntijoiden kanssa.

Asuntotuotantoa monipuolistetaan ja vahvistetaan pienimittakaavaisen asuinrakentamisen edellytyksiä. Työ asumisen laadun ohjaamiseksi jatkuu. Kohtuuhintaisen asuntotuotannon edellytyksiä varmistetaan yhteistyöllä vuokra-asuntotoimijoiden kanssa.

Kaupunginosakehittämisen ohjelman poikkihallinnollista toimeenpano jatkuu ja edistetään ohjelman tavoitteiden mukaista kehittämistä, yhteistyötä ja asukasosallisuutta alueellisen eriytymisen ehkäisemiseksi.

Selvitetään Kurpitsatalon jatkokäyttö yhteisöllisessä käytössä yhdessä Kurpitsaliikkeen ja muiden alueen toimijoiden kanssa vuoden 2027 aikana. Tavoitteena on turvata talon käyttö yhteisöllisessä käytössä.

Tilataan ulkopuolinen ja riippumaton selvitys kaupungin hankintojen tehokkuudesta talonrakennushankkeissa.

Poikkeusolojen varautumista sekä viranomais- ja kuntayhteistyötä jatketaan sekä tiivistetään yhteistyötä valtion viranomaistahojen kanssa.

Realisoitavien sote-kohteiden myyntivalmisteluita jatketaan Hatanpään kanta- ja puistosairaalasta sekä Koukkuniemen rakennuksista Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa. Lisäksi muun tarpeettoman tilaomaisuuden realisointi jatkuu edelleen ja realisointeja toteutetaan joko kohteita suoraan myymällä tai kiinteistökehityksen kautta.

Palvelu	Toimintamenot*, 1 000 euroa
Tilavuokrauspalvelut	89 466
Maaomaisuuden hallinta	7 067
Asumisen kehittäminen ja viranomaispalvelut	1 903
Palvelutilaverkkojen kehittäminen	1 324
Akila, Hiedanranta	670
Yhteensä	**100 430**

* Palvelujen toimintamenot ovat laskennallisia, ja ne tarkentuvat vuosisuunnitelmaan.

Käyttötalous (1 000 euroa)	Muutettu TA 2026	TA 2027
Toimintatulot	291 538	288 877
Toimintamenot	-100 199	-100 430
Toimintakate	191 339	188 447

Investoinnit (1 000 euroa)	Muutettu TA 2026	TA 2027
Investointimenot	-126 559	-127 204
Pys. vast. luovutustulot	43 662	28 231

TALONRAKENNUSHANKKEET VUOSINA 2027–2030 (1 000 EUROA)

Hankkeen nimi	Kust. arvio	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	Valmistumis-vuosi
UUDIS- JA LISÄRAKENNUKSET						
VARHAISKASVATUS, ESI- JA PERUSOPETUS						
Kämmenniemi-talo, vaihe 1	11 600	7 754				2027
Turtolan uusi päiväkoti (puurakenteinen)	4 800	1 958				2027
Peltolammi-talo, vaihe 1	22 000	12 100	2 750			2028
Tammelan koulun rakennuksen 2 ja Sara Hildèn -akatemian perusparannus ja laajennus	17 749	7 440	4 100			2028
Koivistonkylän päiväkoti (puurakenteinen)	5 699	3 180	2 370			2028
Karosen koulutalon laajennus ja muutostyöt	6 046	1 511	4 535			2028
Takahuhdin koulun B-talon (vl. 1-4) perusparannus ja päiväkodin laajennus	26 300	9 000	9 000	2 000		2029
Kaukajärvi-talo	54 366	8 891	8 990	17 630	17 768	2030
Järvensivun päiväkodin ja koulun perusparannus ja laajennus	12 393	1 400	3 000	4 396	3 496	2030
Takahuhdin koulun A-talon (vanha Ristinarkku, vl. 5-9) perusparannus ja laajennus	24 175	100	300	5 944	10 888	2031
Hiedanranta-talo, vaihe 1	38 550	540	500	8 895	17 721	2031
Atalan uusi päiväkoti	5 800		200	2 800	2 800	2030
Kalkun päiväkoti ja koulu (puurakenteinen)	7 613			200	3 713	2031
Saukonpuiston päiväkodin ja koulun perusparannus ja laajennus	15 200			200	1 900	2032
Kaarilan koulun perusparannus ja laajennus	25 620				300	2033
KULTTUURI- JA VAPAA-AIKA						
Tampereen taidemuseon laajennus	30 180	12 600	10 000	4 933		2029
Särkänniemen liikuntahalli (korvaa Pyynikin palloiluhallin)	18 725	200	10 000	8 525		2029
Kaupinlaakson palloiluhalli	15 000	1 000	11 000	3 000		2029
Sara Hildénin taidemuseon perusparannus ja laajennus	32 000	200	200	1 000	1 000	2032
Kokoelmakeskus	30 000		400	14 800	14 800	2030
Hiedanrannan liikuntahalli	13 480			200	7 000	2031
Koillis-Tampereen uimahalli	24 000			300	8 800	2031
Eteläisen alueen uimahalli (kuntayhteistyönä Pirkkalan kunnan kanssa)	12 959			625	5 500	2031
PERUSPARANNUSHANKKEET						
VARHAISKASVATUS, ESI- JA PERUSOPETUS						
Aleksanterin koulun (ruokalarakennus, puurakennus ja kivirakennus) perusparannus	27 072	5 200				2027
Harjun koulun rakennusten A, B ja C perusparannus	9 179	2 800				2027
Hatanpään koulun perusparannus	21 590	11 250	4 885			2028
Pyynikin koulun perusparannus	22 219	3 350	10 900	7 669		2029
Raholan koulun perusparannus	20 581	300	10 623	9 658		2029
Tammelan koulun rakennuksen 1 perusparannus	11 506	450	2 500	6 156	2 250	2030
Koivistonkylä-talon perusparannus	20 053	300	5 377	9 000	5 377	2030
Päiväkotien perusparannukset, Helapuiston Lähipalvelu-keskus Oy ja Maijalanpuiston Lähipalvelukeskus Oy	12 100	150	1 600	2 350	4 700	2031
Leinolan koulun ja päiväkodin perusparannus	20 259			300	5 680	2032
Messukylän koulun lisärakennuksen perusparannus	4 300				200	2031
Olkahisten koulu, Sorilan koulutalon perusparannus	6 750				200	2031

Hankkeen nimi	Kust. arvio	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	Valmistumis-vuosi
Kämmenniemen koulu, Terälahti-talon perusparannus	8 600				300	2032
Lentävänniemen koulun perusparannus	13 350				300	2032
Juhannuskylän koulu, Tammerkosken koulutalon perusparannus	23 600				200	2033
KULTTUURI- JA VAPAA-AIKA						
Rauhaniemen saunan perusparannus	2 875	1 063				2027
Tampereen taidemuseon perusparannus	6 819	3 900	2 000	831		2029
Tampere-talon perusparannushankkeet	37 400	743	716	360	6 410	2034
Tesoman uimahallin perusparannus	10 400		200	200	5 000	2031
Antaverkan päärakennuksen perusparannus	3 040				1 520	2031
Nääshallin liikuntatilan (Näsikallion väestönsuoja) perusparannus	10 700				5 350	2031
KONSERNIHALLINTO JA MUUT KIINTEISTÖT						
Kauppahallin perusparannus	17 005	200				
Näsikallion väestönsuojan (Nääshalli) perusparannus	5 750				2875	2031
PIENET INVESTOINNIT						
Väestönsuojien teknisten järjestelmien uusiminen		700	700			
Päiväkotien perusparannukset		1 600	1 400	1 000		
Kirjaston ja työväenopiston pienet hankkeet		300	300	500	500	
Kulttuuri ja taide, pienet hankkeet		900	900	1 000	1 000	
Liikuntapaikkojen ja nuorisotilojen perusparannukset/ pienet hankkeet		2 700	2 700	3 000	3 000	
Lukioiden pienet hankkeet		300	300	400	400	
Muiden rakennusten sekä kaupunkikuvallisten kohteiden investoinnit		3 100	3 600	3 600	3 600	
Päiväkotien ja koulurakennusten pienet hankkeet		3 550	3 500	3500	3500	
Sisäilmaolosuhdeinvestoinnit		1 500	1 500	1 500	1 500	
Tampere-talon korjaustyöt		400	400	400	400	
Valmistuneiden kohteiden jälkityöt		200	200	400	400	
MUUT INVESTOINNIT						
Leasing-kohteiden lunastus		1 605	813	132	1218	
TALONRAKENNUKSET YHT.		**114 434**	**122 459**	**127 403**	**151 565**	
TALONRAKENNUSHANKKEIDEN NETTOINVESTOINNIT		**114 434**	**122 459**	**127 403**	**151 565**	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		13 356	1 000	1 000	1 000	
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA YHTEENSÄ		**101 078**	**121 459**	**126 403**	**150 565**	

Hankkeen nimi	Kust. arvio	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	Valmistumis-vuosi
VUOKRAUKSELLA TAI MUULLA RAHOITUSMALLILLA TOTEUTETTAVAT HANKKEET						
Kanjonin koulu ja päiväkoti			22 900			2028
Hervannan toimintakeskuksen K-rakennuksen perusparannus (kirjasto)			2 500			2028
Peltolammi-talo, vaihe 2			4 928			2028
Sairaalakoulu			8 470			2028
Uusi liikuntahalli			12 000			2028
Työväenmuseo Werstaan perusparannus				8 000		2029
Hakametsän lukio hybridikortteli					15 500	2030
Hakametsän liikuntatilat hybridikortteli					65 176	2030
Hiedanrannan kulttuuritilat, vaihe 1					34 800	2030

Talonrakennushankkeiden perustelut

Uudis- ja lisärakennukset

VARHAISKASVATUS, ESI- JA PERUSOPETUS

Kämmenniemi-talo, vaihe 1

Rakennuksessa on koulun lisäksi kirjasto ja nuorisotilat. Koulun mitoitus on enimmillään noin 550 oppilasta (luokat 0–9). Tarveselvityksen mukaisesti ensimmäisessä toteutusvaiheessa perusparannetaan vuonna 1988 valmistuneen osan sisätilat sekä korvataan vanhin 1960-luvulla valmistunut osa laajennusosalla. Laajennusosaan sijoittuu opetustiloja, uusi liikuntatila ja opiskeluhuollon tilat. Hankkeen yhteydessä tontilla sijaitsevasta huonokuntoisesta siirtokelpoisesta rakennuksesta luovutaan. Uusi lämmitysjärjestelmä on toteutettu vuonna 2025 erillisenä investointina. Toinen rakennusvaihe ajoittuu vuosille 2032–2033, jolloin perusparannetaan vuonna 2001 valmistunut osa. Perusparannushankkeelle oli suunnittelurahaa vuosille 2024–2025 ja rakentamisrahaa esitetään vuosille 2026–2027.

Turtolan uusi päiväkoti (puurakenteinen)

Entinen huonokuntoinen päiväkoti on purettu ja se korvataan uudisrakennuksella, joka mitoitetaan 80 lapselle nykyisen kapasiteetin mukaisesti. Hankkeelle oli suunnittelurahaa vuodelle 2025 ja rakentamisrahaa vuodelle 2026. Rakentamisrahaa esitetään edelleen vuodelle 2027.

Peltolammi-talo, vaihe 1

Alueen yleissuunnitelman ja palveluverkkosuunnitelman mukaisesti toteutetaan uusi Peltolammin ja Multisillan aluetta palveleva uudisrakennus, johon sijoittuu alueen uusi koulu ja päiväkoti, nuorisotilat ja kirjasto. Kokonaisuus muodostuu kahdesta erillisestä rakennuksesta, joiden välille toteutetaan lämmin kulkuyhteys, katso kohde: Peltolammi-talo 2-vaihe. Molempien osien toteutusaikataulu on yhteensovitettu siten, että ne ovat käyttöönotettavissa samanaikaisesti. Nykyinen vanhan Peltolammin koulun tontti on kaavoitettu asuinkäyttöön. Hankkeelle oli suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2024–2026, esitetään rakentamisrahaa vuosille 2027–2028.

Tammelan koulun rakennuksen 2 ja Sara Hildén -akatemian perusparannus ja laajennus

Tiilirakennuksen perusparannuksen ja tiilirakennuksen osittain korvaavan uudisrakentamisen yhteydessä tehdään oppimisympäristöjen kehityksen edellyttämiä tilamuutoksia. Alueen uusi asemakaava on vahvistunut vuonna 2024. Hankkeelle oli suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2025–2026. Esitetään rakentamisrahaa vuosille 2027–2028.

Koivistonkylän päiväkoti (puurakenteinen)

Nykyinen huonokuntoinen rakennus puretaan ja se korvataan nykyisen kapasiteetin mukaisella uudisrakennuksella. Uusi päiväkoti mitoitetaan 100 lapselle. Toteutuksen edellyttämä asemakaavamuutos on vahvistunut marraskuussa 2024. Hankkeelle on varattu suunnittelurahaa vuodelle 2026. Rakentamisrahaa esitetään vuosille 2027–2028.

Karosen koulutalon laajennus ja muutostyöt

Karosen koulutalolle rakennetaan laajennusosa, joka mitoitetaan noin 200 oppilaalle päiväkoti- ja kouluverkkosuunnitelman mukaisesti. Lisäksi tehdään toiminnan laajentumisen edellyttämiä muutostöitä nykyisessä koulurakennuksessa. Hankkeelle esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2027–2028.

Takahuhdin koulun B-talon (vl. 1–4) perusparannus ja päiväkodin laajennus

Koulurakennus tarvitsee perusparannuksen. Koulurakennuksen yhteyteen rakennetaan uusi 300 lapsen päiväkoti ja opiskeluhuollon tilat koulun laajennusosana. Koulu mitoitetaan noin 450 oppilaalle (luokat 0–4). Hankkeen valmistumisen jälkeen luovutaan Pappilan, Takahuhdin ja Ankkarin päiväkodeista. Hankkeen toteutus vaiheistetaan. Hankkeelle oli suunnittelu ja rakentamisrahaa vuosille 2024–2026. Rakentamisrahaa esitetään vuosille 2027–2029.

Kaukajärvi-talo

Kaukajärven vanha koulu korvataan uudisrakennuksella. Uuteen rakennukseen suunnitellaan tilat 1300 oppilaalle ja päiväkoti mitoitetaan 160 lapselle, lisäksi rakennukseen sijoittuvat uudet alueen kirjasto- ja nuorisotilat. Valmistumisen jälkeen luovutaan vanhasta Annalan koulusta, Juvan päiväkodista ja Kaukajärven kirjastosta. Hankkeen edellyttämä asemakaavamuutos on lainvoimainen. Hankkeelle oli suunnittelurahaa vuosille 2025–2026. Esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2027–2030.

Järvensivun päiväkodin ja koulun perusparannus ja laajennus

Koulu on suljettu sisäilmaongelmien vuoksi. Palveluverkkosuunnitelman mukaisesti koulu muutetaan 100 lapsen päiväkodiksi ja koulu 1-sarjaiseksi (noin 75 oppilasta sisältäen esiopetuksen). Tutkitaan ratkaisua, jossa päiväkodin tilat sijoitetaan uudisrakennukseen ja kaksi nykyisistä asemakaavassa suojeltavista koulurakennuksista perusparannetaan koulun ja päiväkodin käyttöön. Hankkeen edellyttämä uusi asemakaava on vuoden 2026 asemakaavaohjelmassa. Asemakaavassa tutkitaan myös tontin täydennysrakentamisen mahdollisuuksia asumiselle. Hankkeelle on varattu suunnitteluraha vuodelle 2026 ja sille esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2027–2030.

Takahuhdin koulun A-talon (vanha Ristinarkku, vl.5–9) perusparannus ja laajennus

Koulu on rakennettu kahdessa vaiheessa ja kuntonsa perusteella vaatii perusparannuksen. Tarveselvityksen mukaisesti osa rakennuksesta korvataan uudisosalla ja säilytettävä osa perusparannetaan. Koulurakennukseen suunnitellaan tilat noin 775 oppilaalle (luokat 5–9). Hankkeelle esitetään suunnittelurahaa vuosille 2027–2028 ja rakentamisrahaa vuosille 2029–2031.

Hiedanranta-talo, vaihe 1

Rakennukseen sijoittuu alueen uusi 1500 oppilaan koulu ja 200 lapsen päiväkoti sekä alueen nuorisotilat. Rakentaminen vaiheistetaan. Ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan 1000 oppilaan koulu ja 200 lapsen päiväkoti sekä alueen nuorisotilat. Toisessa vaiheessa toteutetaan koulun 500 oppilaan laajennusosa. Hankkeen edellyttämä asemakaavamuutos on lainvoimainen. Koulun ja päiväkodin välittömään läheisyyteen toteutetaan koulun toimintaa palveleva liikuntahalli. Molempien osien toteutusaikataulu yhteensovitetaan siten, että ne ovat käyttöönotettavissa samanaikaisesti. Tarveselvityksen hyväksynnän (kaupunginhallitus 3.6.2023) yhteydessä asetettiin ponsi, jonka mukaan rakennuskustannuksia tulee alentaa 10 %. Elinkaarihankkeen valmistelulle ja kilpailutukselle on varattu määräraha vuodelle 2027, suunnittelurahaa vuodelle 2028 ja 1-vaiheen rakentamiselle vuosille 2029–2031. Toisen vaiheen suunnittelulle ja rakentamiselle on varattu rahaa vuosille 2035–2038.

Atalan uusi päiväkoti

Nykyinen huonokuntoinen päiväkoti on suljettu sisäilmasyistä. Vireillä olevan kaavan mukaisesti tavoitteena on korvata vanha päiväkoti uudisrakennuksella, joka mitoitetaan 120 lapselle. Toteutuksen edellyttämä asemakaavamuutos on vireillä. Esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2028–2030.

Kalkun päiväkoti ja koulu (puurakenteinen)

Kalkun heikkokuntoinen koulurakennus on päätetty korvata uudella päiväkoti- ja koulurakennuksella, kaupunginhallituksessa 13.4.2026 hyväksytyn palveluverkkosuunnitelman mukaisesti. Päiväkoti mitoitetaan neljälle ryhmälle eli noin 80 lapselle ja koulu noin 75 oppilaalle (luokat 0–2 yksisarjaisena). Hankkeelle esitetään suunnittelurahaa vuodelle 2029 ja rakentamisrahaa vuosille 2030–2031. Tarveselvityksen hyväksynnän (kasvatus- ja opetuslautakunta 14.1.2025 ja asunto- ja kiinteistölautakunta 23.1.2025) yhteydessä asetettiin ponsi, jonka mukaan rakennuskustannuksia tulee alentaa 8 %.

Saukonpuiston päiväkodin ja koulun perusparannus ja laajennus

Saukonpuiston koulu on ollut tyhjillään vuodesta 2020 toiminnan päätyttyä. Saukonpuiston koulun asemakaavalla suojeltu osa (rakennus 1) perusparannetaan ja sen yhteyteen toteutetaan laajennusosa asemakaavan mukaisesti. Vuonna 2026 valmistuneen palveluverkkosuunnitelman mukaisesti Puistokoulu, Erhoyksikkö ja 60 lapsen päiväkotiyksikkö sijoitetaan rakennukseen. Päiväkodin tilat vastaavat palvelutarpeen kasvuun. Suojeltu rakennus on huonokuntoinen ja toiminnan jatkaminen edellyttää sen perusparantamista. Hankkeelle esitetään suunnittelurahaa vuodelle 2029 ja rakentamisrahaa vuosille 2030–2032.

Kaarilan koulun perusparannus ja laajennus

Koulu on rakennettu useassa vaiheessa ja vaatii perusparannuksen. 13.4.2026 hyväksytyn palveluverkko-suunnitelman mukaisesti koulua laajennetaan vastaamaan alueen kasvavaa oppilasmäärää. Tavoitteena on korvata 1980-luvulla toteutettu laajennusosa uudella laajennusosalla. Rakennuksen perusparannuksen ja laajennuksen yhteydessä tehdään oppimisympäristöjen kehityksen edellyttämät muutostyöt. Hankkeen toteutuminen edellyttää asemakaavamuutosta. Hankkeelle esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2030–2033.

KULTTUURI- JA VAPAA-AIKA

Tampereen taidemuseon laajennus

Tampereen taidemuseon laajennuksen suunnitelma perustuu arkkitehtuurikilpailun voittaneeseen ehdotukseen ”Siilo”. Asemakaavamuutos on hyväksytty kesäkuussa 2024. Laajennus koostuu uudisrakennuksista Siilo ja Paja sekä uudis- ja perusparannusosat yhdistävästä maanalaisesta uudisosasta. Hankkeelle oli suunnittelu- ja rakentamisrahaa 2024–2026. Hankkeelle esitetään rakentamisrahaa vuosille 2027–2029.

Särkänniemen liikuntahalli (korvaa Pyynikin palloiluhallin)

Pyynikin palloiluhalli on huonokuntoinen ja vaatisi kattavan perusparannuksen. Tilat eivät vastaa kaikilta osin nykyisiä tarpeita. Tampereen kaupungin liikunnan palveluverkkosuunnitelman mukaisesti Pyynikin palloiluhallille esitetään korvaavaa vaihtoehtoa, joka huomioi alueelliset oppilaitoksien tarpeet. Hallin sijaintia on tutkittu alustavasti Särkänniemen alueelle suunnitellun pysäköintilaitoksen ja delfinaarion väliselle alueelle. Pyynikin palloiluhalli pysyy käytössä uuden liikuntahallin valmistumiseen saakka, jotta vältytään väistötilatarpeelta. Hankkeelle esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2027–2029.

Kaupinlaakson palloiluhalli

Uudisrakennus sijoittuu Kaupin kaupunginosassa sijaitsevalle Toimelankadun tontille. Uudella jalkapallon sisäharjoitteluhallilla turvataan ehjä harjoittelukausi, sillä talviharjoittelukautta haastaa myös messujen tarpeet nykyisissä harjoitteluolosuhteissa Messu- ja urheilukeskuksessa. Suunnittelu- ja rakentamisrahaa esitetään vuosille 2027–2029.

Sara Hildénin taidemuseon perusparannus ja laajennus

Sara Hildénin taidemuseo Särkänniemessä edellyttää laajaa perusparannusta. Perusparannuksen yhteydessä toteutettava laajennus mahdollistaa korkeatasoisen pysyvän kokoelman ja vaihtuvien näyttelyiden esittämisen samanaikaisesti. Rakennuksen laajennuksen edellyttämä asemakaavamuutos sisältyy vuoden 2027 asemakaavaohjelmaan. Tarveselvitystyö tehdään rinnan asemakaavoituksen kanssa. Hankkeelle esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2027–2032.

Kokoelmakeskus

Tampereen museoiden kokoelmien säilytys on keskitetty Ruskossa sijaitsevaan kokoelmakeskukseen. Kuntotutkimuksissa rakennuksessa on todettu olevan laajoja korjaustarpeita, kuten kosteusvaurioituneet rakenteet ja talotekniset järjestelmät. Toimenpiteiden laajuuden, kustannusten ja väistötilaratkaisun pohjalta tarveselvityksessä esitetään ratkaisuna uudisrakennusvaihtoehtoa. Museokokoelmien riskiä voidaan vähentää, kun ne voidaan siirtää uudisrakennukseen sen valmistuttua. Hankkeelle esitetään suunnittelurahaa vuodelle 2028 ja rakentamisrahaa vuosille 2029–2030.

Hiedanrannan liikuntahalli

Hiedanrannan koulun ja päiväkodin välittömään läheisyyteen toteutetaan koulua ja aluetta palveleva liikuntahalli. Hankkeen yhteydessä toteutetaan myös koulun ulkoliikuntatiloja sekä varaudutaan myöhemmin omana hankkeenaan toteuttamaan uimahalli liikuntahallin laajennusosana. Hankkeen edellyttämä asemakaavamuutos on lainvoimainen. Hankkeelle esitetään suunnittelurahaa vuodelle 2029 ja rakentamisrahaa vuosille 2030–2031.

Koillis-Tampereen uimahalli

Palveluverkkosuunnitelman mukainen uusi uimahalli toteutetaan lainvoimaisen asemakaavan määrittämään paikkaan. Uimahalli vastaa kaupungin kasvaneeseen palvelutarpeeseen. Palveluverkkosuunnitelman mukaan uimahalli toteutetaan Tesoman uimahallin perusparannuksen jälkeen. Hankkeelle esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2029–2031.

Eteläisen alueen uimahalli (kuntayhteistyönä Pirkkalan kunnan kanssa)

Uuden uimahallin paikaksi esitetään Härmälänojan vartta Tampereen rajalla Pirkkalassa. Kohde toteutetaan yhteishankkeena Pirkkalan kunnan kanssa. Esiselvitys hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 24.3.2025. Myöhemmin valmistuvat tarveselvityksen yhteydessä päätetään myös yhteishankkeen hallinnollinen omistusmuoto sekä toteutustapa. Pirkkalan kunta vastaa valmistelusta yhteistyössä Tampereen kaupungin kanssa. Yhteishankkeen arvioitu valmistumisvuosi on 2032. Hankkeelle esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2029–2032.

Perusparannushankkeet

VARHAISKASVATUS, ESI- JA PERUSOPETUS

Aleksanterin koulun (ruokalarakennus, puurakennus ja kivirakennus) perusparannus

Perusparannuksen yhteydessä tehdään oppimisympäristöjen kehityksen edellyttämät muutostyöt. Perusparannettavissa koulurakennuksissa on oppilaita noin 550 (luokat 0–6). Perusparannus toteutetaan yhteistoiminnallisena projektinjohtourakkana. Perusparannushankkeelle oli suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2025–2026. Esitetään rakentamisrahaa vuodelle 2027.

Harjun koulun rakennusten A, B ja C perusparannus

Harjun koulu koostuu neljästä eri aikaan toteutetusta rakennuksesta. Hankkeessa perusparannetaan kattavasti huonokuntoisimmat ja vanhimmat koulurakennukset. Perusparannuksen yhteydessä tehdään oppimisympäristöjen kehityksen edellyttämät muutostyöt. Rakentaminen vaiheistetaan. Perusparannettavissa koulurakennuksissa on tilat noin 200 oppilaalle (luokat 0–6). Uusin vuonna 2003 valmistunut lisärakennus on toiminnassa rakennustöiden ajan. Perusparannushankkeelle oli suunnittelurahaa vuodelle 2024 ja rakentamisrahaa vuosille 2025–2026. Rakentamisrahaa esitetään edelleen vuodelle 2027.

Hatanpään koulun perusparannus

Perusparannettavassa koulurakennuksessa tehdään oppimisympäristöjen kehityksen edellyttämät muutostyöt ja tilat mitoitetaan noin 570 oppilaalle (luokat 7–9). Perusparannushankkeelle oli suunnittelurahaa vuodelle 2024 ja rakentamisrahaa esitetään vuosille 2026–2028. Tarveselvityksen hyväksynnän yhteydessä asetettiin ponsi, jonka mukaan rakennuskustannuksia tulee alentaa 10 % ja tavoite saavutettiin hankesuunnittelussa.

Pyynikin koulun perusparannus

Perusparannuksen yhteydessä tehdään oppimisympäristöjen kehityksen edellyttämät muutostyöt. Perusparannettavissa koulurakennuksissa on tilat noin 450 oppilaalle (luokat 7–9). Perusparannushankkeelle oli suunnittelurahaa vuodelle 2026, esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2027–2029.

Raholan koulun perusparannus

Raholan koulutalo perusparannetaan. Perusparannuksen yhteydessä tehdään oppimisympäristöjen kehityksen edellyttämät muutostyöt. Rakennus vaatii kuntonsa perusteella perusparannuksen. Perusparannettavassa koulurakennuksessa on tilat noin 410 oppilaalle (luokat 0–6). Perusparannushankkeelle esitetään suunnitteluraha vuodelle 2027 ja rakentamisrahaa vuosille 2028–2029.

Tammelan koulun rakennuksen 1 perusparannus

Tammelan koulun rakennus 1:n (jugendrakennus) perusparannuksen yhteydessä tehdään oppimisympäristöjen kehityksen edellyttämät muutostyöt. Rakennuksessa on tilat noin 550 oppilaalle (luokat 0–6). Tammelan koulun asemakaava on vahvistunut 2024. Hankkeelle on suunnitteluraha vuodelle 2026. Esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2027–2030.

Koivistonkylä-talon perusparannus

Koivistonkylä-talo sisältää koulun, kirjaston ja nuorisokeskuksen tilat. Rakennus vaatii kuntonsa perusteella perusparannuksen, jonka yhteydessä tehdään oppimisympäristöjen kehityksen edellyttämät muutostyöt. Koulurakennuksissa on tilat noin 480 oppilaalle (luokat 0–6). Perusparannushankkeelle esitetään suunnitteluraha vuodelle 2027 ja rakentamisrahaa vuosille 2028–2030.

Päiväkotien perusparannukset, Helapuiston Lähipalvelukeskus Oy ja Maijalanpuiston Lähipalvelukeskus Oy

Helapuiston ja Maijalanpuiston päiväkodit toimivat osakehuoneistoissa ja hankkeiden eteneminen on riippuvainen yhtiön päätöksistä perusparannukseen ryhtymisestä. Hankkeissa varaudutaan osakkeenomistajalle kuuluviin korjausvastuisiin.

Molemmat kohteet ovat ikänsä ja tehtyjen kuntotutkimusten perusteella perusparannuksen tarpeessa. Perusparannuksen yhteydessä tehdään myös toiminnallisia tilamuutoksia. Helapuistossa aiemmin toiminut nuorisokeskuksen toiminta on rakennuksessa päättynyt. Maijalanpuiston päiväkodissa osa tiloista on alun perin toimineet koulun opetustiloina ja tiloja on tarpeen muuttaa paremmin päiväkodin toimintaa palveleviksi. Molempien päiväkotien täytyy siirtyä väistötilaan tulevan perusparannuksen ajaksi. Tavoitteen mukaisesti kohteiden toteutukset vaiheistetaan siten, että ne käyttävät samoja väistötiloja. Hankkeiden toteutusaikataulut ovat riippuvaisia yhtiöissä tehtävistä päätöksistä.

Leinolan koulun ja päiväkodin perusparannus

Rakennuksen kunto edellyttää perusparannusta. Perusparannuksen yhteydessä tehdään oppimisympäristöjen kehityksen edellyttämät muutostyöt. Tarveselvitysvaiheessa tutkitaan myös vaihtoehto, jossa vanha rakennus korvataan uudisrakennuksella. Hankkeelle esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2029–2032.

Messukylän koulun lisärakennuksen perusparannus

Messukylän koulun rakennukset 1 ja 2 sekä kivikoulu perusparannettiin vuosina 2021–2023. Tontilla sijaitseva lisärakennus on valmistunut vuonna 1991 ja tarvitsee perusparannuksen. Sen yhteydessä tehdään joitakin oppimisympäristöjen edellyttämiä muutostöitä. Perusparannettavassa lisärakennuksessa sijaitsevat Messukylän koulun liikuntasali, keittiö ja ruokasali, musiikkiluokka ja tekstiilityön tilat. Perusparannushankkeelle esitetään suunnitteluraha vuodelle 2030 ja rakentamisrahaa vuodelle 2031.

Olkahisten koulu, Sorilan koulutalon perusparannus

Rakennuksen perusparannuksen yhteydessä tehdään oppimisympäristöjen kehityksen edellyttämät muutostyöt. Hankkeelle esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2030–2031.

Kämmenniemen koulu, Terälahti-talon perusparannus

Rakennuksen perusparannuksen yhteydessä tehdään oppimisympäristöjen kehityksen edellyttämät muutostyöt. Hankkeelle esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2030–2032.

Lentävänniemen koulun perusparannus

Rakennuksen kunto edellyttää perusparannusta. Rakennuksen perusparannuksen yhteydessä tehdään oppimisympäristöjen kehityksen edellyttämät muutostyöt. Hankkeelle esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2030–2032.

Juhannuskylän koulu, Tammerkosken koulutalon perusparannus

Rakennuksen perusparannuksen yhteydessä tehdään oppimisympäristöjen kehityksen edellyttämät muutostyöt. Alueen asemakaava on vireillä ja kaavassa on esitetty rakennuksen suojelua asemakaavalla. Hankkeelle esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2030–2033.

LUKIOKOULUTUS

Katso kohta ”Vuokrauksella tai muulla rahoitusmallilla toteutettavat hankkeet”.

KULTTUURI- JA VAPAA-AIKA

Rauhaniemen saunan perusparannus

Rakennus on huonokuntoinen ja vaatii perusparannuksen. Nykyinen öljylämmitys poistuu ja rakennus liitetään kaukolämpöverkkoon. Vuonna 2025 toteutettiin kaukolämpöliittymä. Hankkeelle oli suunnitteluraha vuosille 2024–2025 ja rakentamisrahaa vuodelle 2026. Rakentamisrahaa esitetään vuodelle 2027.

Tampereen taidemuseon perusparannus

Tampereen taidemuseon arkkitehtuurikilpailun voittaneessa suunnitelmassa on suunniteltu laajennus (uudisrakennusosat) sekä taidemuseon olemassa olevat ja perusparannuksen tarpeessa olevat tilat kokonaisuutena. Perusparannushankkeelle (Makasiini ja entinen talonmiehenasunto) oli suunnitteluraha vuosille 2024–2026. Esitetään rakentamisrahaa vuosille 2027–2029.

Tampere-talon perusparannushankkeet

Tampere-talon rakenne- ja talotekniset korjaustarpeet on kartoitettu kuntotutkimuksin vuosina 2021–2022. Rakennuksen perusparannus toteutetaan vaiheittain, jotta toimintaa on mahdollista jatkaa rakennuksen muissa osissa. Vaiheittainen perusparannus ei koske jo aikaisemmin perusparannettuja osia tai järjestelmiä. Hankkeelle esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2027–2034.

Tesoman uimahallin perusparannus

Uimahallirakennus vaatii perusparannuksen. Rakennustyöt on tarkoitus toteuttaa Eteläisen alueen uimahallin uudisrakennuksen valmistumisen jälkeen, jotta kaupungin uimahallikapasiteetti ei pienene oleellisesti perusparannuksen aikana. Hankkeelle esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2028–2031.

Antaverkan päärakennuksen perusparannus

Antaverkan leiri- ja kurssikeskuksessa on tilaa leiri- ja kurssitoiminnan, erilaisten koulutusten ja yksityistilaisuuksien järjestämiseen ja päätoimija on kaupungin liikunta- ja nuorisopalvelut. Majoitustilaa on päärakennuksessa 48 hengelle. Päärakennus on rakennettu vuonna 1923 ja se on laajan perusparannuksen tarpeessa. Suunnittelu- ja rakentamisrahaa esitetään vuosille 2030–2031.

Nääshallin liikuntatilan (Näsikallion väestönsuoja) perusparannus

Elinkaarensa päässä olevat tekniset järjestelmät täytyy uusia ja sisätilojen rakenteita on tarpeen korjata laajasti. Hanke yhteensovitetaan ajallisesti Tampereen stadionin perusparannuksen kanssa ja huomioidaan myös keskustan koulujen liikuntatilojen tarve. Rakentaminen on suunniteltu toteutettavaksi kolmessa vaiheessa. Hankkeelle esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2030–2031.

KONSERNIHALLINTO

Kauppahallin perusparannus

Kauppahalli on valmistunut vuonna 1901. Rakennus on toiminut alusta lähtien ruokatavaroiden myyntipaikkana ja se on suojeltu rakennussuojelulailla vuonna 1975. Rakennus on huonokuntoinen ja vaatii perusparannuksen. Väistötilaratkaisut ratkaistaan tarveselvitysvaiheessa. Hankkeelle esitetään suunnitteluraha vuodelle 2027.

Näsikallion väestönsuojan (Nääshalli) perusparannus

Kaupungin omistuksessa oleva kalliosuojassa tulee tehdä korjaustoimenpiteitä, jotta se on käyttöönotettavissa kriisinaikana. Elinkaarensa päässä olevat väestönsuojien tekniset järjestelmät tulee perusparantaa. Rauhanajan käytön toimenpiteet toteutetaan samanaikaisesti Nääshallin liikuntatilan (Näsikallion väestönsuoja) perusparannus -hankkeen kanssa. Hankkeelle esitetään suunnitteluja rakentamisrahaa vuosille 2030–2031.

PIENET INVESTOINNIT

Väestönsuojien teknisten järjestelmien uusiminen

Määrärahalla toteutetaan teknisiä perusparannuksia tilanteenaikaiseen tekniikkaan kalliosuojissa. Vuoden 2027 aikana uusitaan mm. erityissuodattimia, kaasuvalvontajärjestelmä sekä tilanteenaikaisia ilmanvaihtojärjestelmiä.

Päiväkotien perusparannukset

Määrärahalla uudistetaan päiväkotien vanhaa tekniikkaa ja parannetaan olosuhteita. Kohteita perusparannetaan palveluverkon ja rakennusten teknisen kunnon perusteella. Hankkeiden toteutus pyritään ajoittamaan siten, että päiväkotien toiminta siirtyisi pääosin olemassa oleviin vapaisiin väistötiloihin. Lisäksi määrärahaa käytetään tulevien perusparannusten suunnitteluun ja päiväkotien väistötilojen muutostöihin, sekä osittaisiin perusparannuksiin, kuten valaisinjärjestelmien muutoksiin.

Tulevia kohteita Metsäniityn päiväkodin vanhan osan (1998) perusparannus 2026–2028 ja Takahuhdin siirtokelpoisen päiväkodin siirto korvaamaan Kalevanharjun päiväkodin Harjula rakennus 2027–2029. Metsäniityn päiväkodin vanhan osan kunto edellyttää perusparannusta. Kohteen tarveselvitys ja hankesuunnitelma hyväksyttiin kasvatus- ja opetuslautakunnassa 14.4.2026 ja asunto- ja kiinteistölautakunnassa 29.4.2026. Väistötilana toimii Sairaalankatu 6 tilat.

Kalevanharjun päiväkodin Harjula rakennus lähestyy kunnoltaan perusparannusikää. Vuonna 2026 tutkitaan ratkaisua, jossa vanha päiväkoti korvataan kaupungin omistamalla siirtokelpoisella Takahuhdin päiväkodilla, joka on tiloiltaan toimivampi.

Investointisuunnitelman mukaisesti perusparannusrahaa käytetään tulevaisuudessa seuraaviin hankkeisiin: Jussinkylän päiväkoti, Sorilan, Itätuulen, Villilän ja Tuomikujan päiväkodit.

Kirjaston ja työväenopiston pienet hankkeet

Määrärahaa käytetään kirjastojen ja kansalaisopistoyksikön pieniin perusparannus- ja muutostöihin. Vuoden 2027 listalla on mm. Sampolan kirjastosalin valaisinmuutoksen jatkaminen sekä Metson savunpoistoluukkujen uusiminen.

Kulttuuri- ja taide, pienet hankkeet

Määrärahaa käytetään kulttuuri- ja taiderakennusten pieniin perusparannus- ja muutostöihin erillisen vuosisuunnitelman mukaan. Vuonna 2027 toteutuksessa ovat muun muassa Pyynikin kesäteatterin huoltorakennuksen peruskorjauksen jatkaminen, Haiharan leikkipaikan perusparannus sekä Vapriikin ilmanvaihtosaneerauksen valmistelu.

Liikuntapaikkojen ja nuorisotilojen perusparannukset / pienet hankkeet

Määrärahaa käytetään liikuntapaikkojen ja nuorisotilojen pieniin perusparannus- ja muutostöihin erillisen vuosisuunnitel-

man mukaan. Hankkeilla tavoitellaan rakennusten turvallista ja terveellistä käyttöä sekä tilojen vastaamista toiminnan tarpeisiin. Vuoden 2027 aikana valmistuvat mm. Mustavuoren liikuntakeskuksen huoltorakennus ja Tampereen uintikeskuksen laajennusosan ilmanvaihtojärjestelmän osittainen peruskorjaus. Määrärahalla aloitetaan mm. Pyynikin urheilukentän pukuhuoneiden pesutilojen peruskorjaukset ja Vehmaisten urheilukentän huoltorakennuksen peruskorjaus. Näiden lisäksi 2027 aikana valmistellaan ja rakennetaan uimarantojen sekä urheilukenttien huoltorakennuksia.

Lukioiden pienet hankkeet

Määrärahalla toteutetaan käyttäjälähtöisiä ja korjausvelan vähentymiseen tähtääviä hankkeita lukiokoulutuksen käyttämissä tiloissa. Hankkeilla tavoitellaan rakennusten turvallista ja terveellistä käyttöä sekä tilojen vastaamista toiminnan tarpeisiin. Vuoden 2027 merkittävimmät hankkeet toteutetaan Sammon keskuslukiolla ja Tammerkosken lukiolla. Sammon keskuslukion jäähdytysjärjestelmän peruskorjauksen toteutus siirtyi vuodelta 2026 priorisoinnin seurauksena vuodelle 2027, lisäksi kohteen opetustilojen talotekniikkaa saneerataan vastaamaan nykyistä tarvetta. Tammerkosken lukion valaistusjärjestelmien osalta perusparannuksen suunnittelu ja ensimmäinen osuus toteutetaan 2027.

Muiden rakennusten sekä kaupunkikuvallisten kohteiden investoinnit

Määrärahaa käytetään kaupungin omistuksessa olevien ja kaupunkikonsernin ulkopuolelle vuokrattujen tilojen investointeihin, vuokrauksen mahdollistamiseksi sekä kaupunkikuvallisesti tärkeiden kohteiden investointeihin (piiput ja muut maamerkit). Määrärahalla toteutetaan pieniä perusparannusinvestointeja ja toiminnan edellyttämiä muutoksia sekä palvelukäyttöön vuokrattujen kohteiden yhteiskäytössä olevien tilojen kalustamista silloin, kun niitä ei ole sisällytetty muihin määrärahoihin. Määrärahaa käytetään myös kehitettävien ja realisoitavien kiinteistöjen kehityskustannuksiin. Lisäksi määrärahaa käytetään rakennusten energiatehokkuutta parantavien taloteknisten järjestelmien perusparantamiseen. Kaupunkikuvallisista kohteista 2027 aikana toteutetaan Pyynikin näkötornin matalan osan julkisivun perusparannus.

Päiväkotien ja koulurakennusten pienet hankkeet

Määrärahaa käytetään perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen käytössä oleviin rakennuksiin ja tiloihin. Määrärahalla tehdään kohteiden toiminnallisuutta ylläpitäviä ja parantavia sekä korjausvelan vähentämiseen tähtääviä hankkeita erillisen vuosisuunnitelman mukaisesti. Määrärahan keskeisiä ohjelmoituja hankkeita ovat valaisinjärjestelmien uudistamiset, pyöräpysäköinnin kehittäminen, kohteiden toiminnallisuuden kehittäminen, varjopaikkojen rakentaminen sekä muut tekniset korjaukset. Keskeisiä hankkeita vuodelle 2027 ovat mm. valaisinsaneerausten jatkaminen Sammon koululla ja Tampereen Kansainvälisellä kouluilla. Päiväkodeissa valaisinjärjestelmien uudistamisia esitetään tehtäväksi Annalan, Luhtaan ja Kaukajärven päiväkodeissa. Sammon koululle esitetään tehtäväksi puuikkunoiden uusimista. Lisäksi tehdään toimenpiteitä päiväkotien ja koulujen pihojen parantamiseksi. Lisäksi tehdään toimenpiteitä lähellä perusparannusajankohtaa olevien: Karosen-, Linnainmaan- ja Leinolan koulun, sekä Terälahden päiväkodin pihoihin. Toimenpiteillä parannetaan pihojen toiminnallisuutta ja viihtyisyyttä huomioiden parannusten säilytettävyys perusparannus ajan ylitse.

Sisäilmaolosuhdeinvestoinnit

Määräraha käytetään rakennusten sisäilmasto-ongelmia aiheuttavien teknisten ja rakenteellisten ongelmien korjaamiseen kohteissa, joissa ei tehdä muita perusparannustöitä. Määräraha mahdollistaa toiminnan edellyttämien sisäilmasto-olosuhteiden parantamisen ja kiinteistöjen teknisten ja rakenteellisten ongelmien hoitamisen. Määrärahaa käytetään myös toimintaa turvaaviin toimenpiteisiin perusparannuksen alkamiseen asti. Keskeisiä hankkeita vuodelle 2027 ovat Klassisen lukion käyttöä turvaavat toimenpiteet, Sammon keskuslukion E-siiven käännetyn katon saneeraus sekä Sampolan ilmanvaihtojärjestelmän osittainen perusparannus.

Tampere-talon korjaustyöt

Tampere-talon toiminnan kannalta välttämättömiin korvausinvestointeihin sekä pieniin toiminnallisiin muutoksiin varataan vuokrasopimuksen mukaisesti vuosittain 400 000 euroa vuosille 2027–2030.

Valmistuneiden kohteiden jälkityöt

Määrärahalla toteutetaan edellisinä vuosina valmistuneiden kohteiden jälkitöitä, kuten pihatyöt, ja valmistuneissa kohteissa todettuja käyttöä haittaavia puutteita, jotka eivät sisälly kohteiden takuuvastuisiin.

Muut investoinnit

Leasing-kohteiden lunastus

Määrärahalla varaudutaan leasing-kohteiden lunastamiseen kaupungin omistukseen sopimuskauden päättyessä sopimuksen mukaisella jäännösarvolla. Leasing-sopimusten yleinen ehto on, että kaupunki joko lunastaa sopimuksen kohteen tai osoittaa sille ostajan. Selvitettäviä leasing-kohteiden lunastuksia vuosille 2026–2029 ovat Peltolammin koulu, Kissanmaan päiväkoti ja Leinolan alakoulu. Vuonna 2029 lunastetaan nykyinen Takahuhdin päiväkoti, kun uusi Takahuhdin päiväkoti ja perusparannettu koulu valmistuvat. Lunastettavan päiväkodin jatkokäyttö on selvityksessä.

Vuokrauksella tai muulla rahoitusmallilla toteutettavat hankkeet

Seuraavat tilajärjestelyt toteutetaan vuokraamalla tai muulla rahoitusmallilla. Muilla rahoitusmallilla toteutettavien kohteiden investointisuunnitelmassa kuvataan hankkeen suuruutta ja ajoitusta. Hankkeiden käyttötalousvaikutukset määritetään tarkemmin talousarvioprosessissa.

Kanjonin koulu ja päiväkoti

Palveluverkkosuunnitelman mukaan huonokuntoiset rakennukset korvataan uudisrakennuksella. Uusi päiväkoti mitoitetaan 200 lapselle. Koulu pysyy 0–6-luokkien kouluna 2023 päivitetyn päiväkoti- ja kouluverkkosuunnitelman mukaisesti. Hervannan alueen tarpeen mukaisesti koulu suunnitellaan 3-sarjaiseksi.

Kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti hanke toteutetaan yhteistoiminnallisena kokonaisvastuu-urakkana ja leasing-hankkeena. Hankkeen leasing-rahoitus kilpailutettiin vuonna 2025. Hankkeen valmistelulle oli määräraha vuodelle 2025. Valmistelulle on esitetty erillinen määräraha vuodelle 2026. Hankesuunnitelma on hyväksytty kaupunginhallituksessa 23.3.2026. Tavoitteen mukaisesti kaupunki siirtää leasing-sopimukseen suunnittelu- ja rakennuttamiskulut rahoitussopimukseen vuonna 2026. Hanke valmistuu vuonna 2028.

Hervannan toiminta-keskuksen K-rakennuksen perusparannus (kirjasto)

Hervannan K-rakennus edellyttää teknistä perusparannusta, samalla toteutetaan kirjastotoiminnan edellyttämiä muutoksia. Kirjasto toimii tällä hetkellä osittain kahdessa kerroksessa, jatkossa toiminta keskitetään kokonaisuudessaan toiseen kerrokseen. Perusparannus on suunniteltu vuodelle 2028.

Peltolammi-talo, vaihe 2

Alueen yleissuunnitelman ja palveluverkkosuunnitelman mukaisesti toteutetaan uusi Peltolammin ja Multisillan aluetta palveleva Peltolammi-talo. Peltolammi-talon 2-vaiheen rakennukseen sijoittuu alueen koulua ja asukkaita palveleva liikuntasali, uudet kirjastoauton tilat sekä opiskeluhuollon tilat. Kokonaisuus muodostuu kahdesta erillisestä rakennuksesta, joiden välille toteutetaan lämmin kulkuyhteys. Katso kohde: Peltolammi-talo 1-vaihe (koulu, päiväkoti, nuorisotilat ja kirjasto). Molempien osien toteutusaikataulu on yhteensovitettu siten, että ne ovat käyttöönotettavissa samanaikaisesti. Hankkeen valmistumisvuosi on 2028.

Sairaalakoulu

Nykyinen sairaalakoulu toimii Taysin lasten- ja nuorisopsykiatrian tilojen kiinteässä yhteydessä. Nykyiset rakennukset tullaan purkamaan Taysin uudisrakennusohjelman mukaisesti. Pirkanmaan hyvinvointialue tulee rakentamaan uuden lasten- ja nuorisopsykiatrian rakennukseen, jonka yhteyteen uudet tilat toteutetaan. Valmistumisvuosi on 2028.

Uusi liikuntahalli

Ikurin liikuntahalli toimii tällä hetkellä osoitteessa Tesomankatu 33. Rakennus on huonokuntoinen ja sen omistaa Tampereen Palvelukiinteistöt Oy. Palveluverkkosuunnitelman mukaisesti korvaavat voimistelun harjoittelutilat sijoitetaan myöhemmin määritettävälle tontille. Uudessa ratkaisussa huomioidaan myös kilpailu- ja tapahtumatoiminnan mahdollistaminen. Kustannukset tarkentuvat laajuuden tarkentuessa. Hankkeen käyttöönottovuodeksi on arvioitu 2028.

Työväenmuseo Werstaan perusparannus

Kohteessa on tehty kuntotutkimus vuonna 2022, jonka perusteella on tehty käyttöä turvaavia korjaustoimia vuonna 2023 sillä edellytyksellä, että laajemmat peruskorjaustoimet tulisivat tehtäväksi noin viiden vuoden päästä tästä. Kyseessä on laaja rakenteellinen ja talotekninen peruskorjaus. Hankkeen valmistumisvuosi on 2029.

Hakametsän lukio hybridikortteli

Hakametsän alueen täydennysrakentamista ja toimintoja kehitetään Sport Campus-konseptikilpailun pohjalta. Hankkeen toteutuksen edellyttämä asemakaavamuutos on lainvoimainen. Palveluverkkosuunnitelman mukaisesti uusi lukioyksikkö sijoittuu Hakametsä Sport Campuksen uudisrakennukseen. Lukio mitoitetaan noin 500 opiskelijalle. Tilat suunnitellaan monikäyttöisiksi ja lukio hyödyntää rakennuksen muita tiloja joustavasti. Hankkeen arvioitu valmistumisvuosi on 2030. Arvioitu käyttöönotto alkaa elokuussa 2030.

Hakametsän liikuntatilat hybridikortteli

Hakametsän alueen täydennysrakentamista ja toimintoja kehitetään Sport Campus-konseptikilpailun pohjalta. Hankkeen toteutuksen edellyttämä asemakaavamuutos on lainvoimainen. Alueelle toteutetaan uudisrakennus, johon sijoittuu palveluverkkosuunnitelman mukaisesti Hakametsän uuden lukion tilat sekä liikuntatiloja. Tilat suunnitellaan monikäyttöisiksi. Lukio hyödyntää liikuntatiloja. Alustavan aikataulun mukaan kaupungin vuokraamat tilat valmistuisivat vuonna 2030.

Hiedanrannan kulttuuritilat, vaihe 1

Hiedanrannan Kehitys Oy kehittää Hiedanrannan Tehtaan kiinteistöä julkisille, julkisesti tuetuille ja yksityisille kulttuuripalveluille. Tampereen kaupungin hallinnoima kulttuuritilakokonaisuus kattaa yli puolet Tehtaan kokonaisalasta. Tehtaaseen luodaan vuokratilat kaupungin omille palveluille, taiteen perusopetusta antaville oppilaitoksille, esittävän taiteen ammattilaistoimijoille sekä kirjallisuusalan toimijoille. Tehtaan perusparannus valmistuu vaiheittain, ensimmäiseksi valmistuvat musiikin opetuksen tilat vuonna 2030.

Yhdyskuntalautakunta

Yhdyskuntalautakunnan tehtävänä on järjestää kaupunkirakenteen kehittämistä kokonaisuutena, kaupunkisuunnittelua, rakentamista ja ylläpitoa koskevat palvelut sekä viranomaispalvelut. Lautakunnan tehtävänä on vastata kestävän kaupunkikehityksen ja ympäristöpolitiikan linjausten ja sitoumusten koordinaatiosta, toimeenpanosta, hankkeistamisesta ja seurannasta sekä rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevista valmistelutehtävistä. Lautakunnalle kuuluu liikenteen hallinta lukuun ottamatta ympäristö- ja rakennusjaostolle sekä Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnalle kuuluvia tehtäviä. Lautakunnalle kuuluu tulvariskien ja hulevesien hallinta sekä vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen ja hulevesijärjestelmän vaikutusalueen määrääminen. Lautakunta toimii lainsäädännön mukaisena viranomaisena edellä mainituissa asioissa.

Jätehuoltolautakunnan 0,595 milj. euron toimintamenot sisältyvät yhdyskuntalautakunnan talousarvioon.

Toimintaympäristön muutokset

Rakentamisen ja erityisesti asuntorakentamisen suhdannetilanne on jatkunut edelleen heikkona. Odotettua elpymistä ei ole toistaiseksi tapahtunut. Tammiheinäkuussa 2026 Tampereella valmistui noin 800 asuntoa. Luku on edelleen hyvin alhainen, vaikka onkin jonkin verran vuoden 2025 lukua korkeampi. Myös haettujen asuntorakentamisen rakennuslupien määrä on ollut edelleen erittäin alhainen. Toimitilarakentamisessa suhdanne on selvästi asuntorakentamista parempi.

Kaupunkikehittäminen on kuitenkin pitkäjänteistä. Kaupunki pyrkii mahdollistamaan tulevaa kasvua ja investointeja aktiivisella kaavoituksella sekä asunto- ja maapoliittisilla toimenpiteillä. Hitaamman kasvun aikana erityisen tärkeää on priorisointi sekä suunnittelussa että investoinneissa. Kaupungin kestävää kasvua edistävää maankäyttöä kehitetään tulevina vuosina erityisesti nykyisellä ja tulevilla raitiotielinjoilla ja muilla joukkoliikennekäytävillä. Raitiotien osalta Pirkkala-Linnainmaa -yhteysvälin 1. vaiheen (Partola-Ruotula) rakentuminen jatkuu vuoden 2027 aikana jotta liikenne voidaan avata kesällä 2028. Myös plusbussiliikennettä suunnitellaan ja kilpailutetaan. Myös plusbussin liikenne avataan 2028.

Vuonna 2026 hyväksyttiin useita strategisia pitkän tähtäimen ohjelmia ja linjauksia (ympäristöpolitiikan linjaukset, luonnon monimuotoisuusohjelma, luonnonsuojelualueohjelma, maankäyttöpolitiikka, pysäköintipolitiikka ja keskustan liikennejärjestelmäsuunnitelma). Näitä ohjelmia viedään vuonna 2027 ja edelleen loppuvaltuustokaudella määrätietoisesti eteenpäin ilmasto- ja ympäristöpolitiikan, kaupunkisuunnittelun sekä joukkoliikenteen toimin eteenpäin.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2027 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat strategiaan ja sen pohjana olevaan Ilmari Nurmisen pormestariohjelmaan. Yhdyskuntalautakunnalle kohdistuu vuonna 2027 yhteensä 12 sitovaa toiminnan tavoitetta.

Talousarviotavoitteille on asetettu arviointikriteerit, joiden perusteella toteutumista arvioidaan ja niitä raportoidaan. Arviointikriteerit asetetaan lautakunnille, työllisyysjaostolle ja kaupunginhallitukselle vastuutetuille tavoitteille. Arviointikriteerit esitetään talousarvion liiteosassa olevassa taulukossa.

Valtuustokauden tavoite 2026–2029	Nro	Talousarvion toiminnan tavoite 2027
Luonnon monimuotoisuus kaupunkiympäristössä on vahvistunut ja todennettavissa	22	Seuranta kaupungin aiheuttamien luontovaikutusten todentamiseksi luontoarvohehtaareina on käynnistynyt
	23	Kauppi-Niihaman suojelualueen valmistelu on edennyt tavoitellun aikataulun mukaisesti
Kestävän liikkumisen kulkutapaosuus on 65 %	24	Kestävien liikkumismuotojen suhteellinen kulkutapaosuus on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna
	25	Raitiotien Pirkkala-Linnainmaa jatko-osuuden rakentaminen on edennyt tavoitellun aikataulun mukaisesti
Asuntotuotanto on alueellisesti monipuolistunut	31	Pienimittakaavaista asuntorakentamista on edistetty erityisesti kaupunginosakehittämisen kohdealueilla
	33	Asemakaavoituksella on mahdollistettu vuosittain keskimäärin 150 pientalon rakentaminen ja pientalotontteja on luovutettu vähintään 80 kappaletta
Kaupunginosien viihtyisyys ja vetovoima on kasvanut	34	Viihtyisyyttä ja vetovoimaa on parannettu kaupunginosakehittämisen kohdealueilla
Keskustan elinvoimaisuus on parantunut	38	Keskustan kävijämäärä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna
	39	Kyttälän alueen jatkosuunnittelu on edistynyt liikennejärjestelmäsuunnitelman mukaisesti
Henkilöstön hyvinvointi ja uudistumiskyky ovat vahvistuneet	52	Työntekijäkokemus on pysynyt ennallaan tai parantunut
Kaupunkilaisten osallistuminen kaupungin kehittämiseen on vahvistunut	56	Asukasymmärryksen ja asukastiedon kytkeytymistä päätöksenteon ja valmistelun prosesseihin on vahvistettu
Talous on tasapainossa	59	Valtuuston hyväksymä talouden tasapaino-ohjelma on edennyt suunnitellusti

Talous

Käyttötalouden talousarvioesityksessä on huomioitu tulojen lisäyksiä yhteensä 0,3 milj. euroa ja menojen vähennyksiä yhteensä 4,8 milj. euroa. Toimintakatetta muutokset vahvistavat 5,1 milj. euroa. Osana talousohjelmaa on tulojen lisäyksiä huomioitu muun muassa kaupunkiympäristön rakennuttamisessa ja ylläpidossa (pysäköintimaksujen korotukset) sekä kaupunkiympäristön suunnittelussa (keskimäärin 5 prosentin taksojen korotukset, mm. asemakaavoitus ja rakennusvalvonta). Tulojen vähennyksenä on huomioitu muun muassa rakentamisen vaimeudesta aiheutunut rakennusvalvonnan tulojen vähennys. Menojen muutoksina on huomioitu muun muassa palkankorotusten ja sisäisten vuokrien arvioitu kustannusvaikutus sekä osana talousohjelmaa esitetyt menojen lisäykset ja vähennykset. Raitiotien vastike sekä projektitoimiston hallinnoimien päättyvien ja uusien projektien aiheuttamat muutokset on huomioitu.

Nettoinvestointimenot ovat 68,9 milj. euroa sisältäen myös kehitysohjelmien investoinnit (20,9 milj. euroa).

YHDYSKUNTALAUTAKUNTA

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027
Toimintatulot			
Myyntitulot	11 935	12 466	13 296
Maksutulot	13 934	15 823	15 984
Tuet ja avustukset	1 767	1 346	604
Vuokratulot	1 073	1 073	1 103
Muut toimintatulot	5 050	5 344	5 303
Toimintatulot yhteensä	**33 758**	**36 051**	**36 290**
Valmistus omaan käyttöön	55	74	74
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-23 963	-25 811	-26 021
Palvelujen ostot	-38 262	-41 116	-39 942
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 156	-3 989	-3 871
Avustukset	-264	-255	-235
Vuokramenot	-23 237	-24 000	-20 315
Muut toimintamenot	-578	-414	-387
Toimintamenot yhteensä	**-88 404**	**-95 511**	**-90 696**
Toimintakate	**-54 647**	**-59 460**	**-54 406**
Rahoitustulot ja -menot	14	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-58 629	-48 300	-49 100
Tilikauden tulos	**-113 262**	**-107 760**	**-103 506**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	701	700	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**-112 562**	**-107 060**	**-103 506**

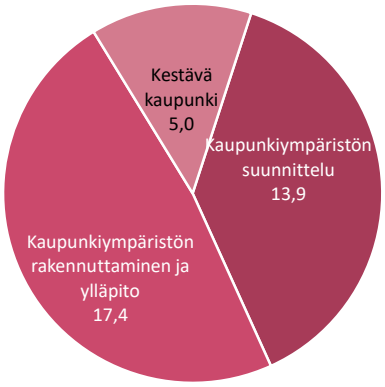
Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027
Investointimenot	-68 977	-73 170	-69 220
Rahoitusosuudet	2 231	1 375	350
Nettoinvestoinnit	**-66 745**	**-71 795**	**-68 870**

SITOVAT ERÄT

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta-tulot	Toiminta-menot	Toiminta-kate
Yhdyskuntalautakunta, toiminta-kate (pl. erikseen sitovat erät)	36 290	-88 697	-52 408
Viiden tähden keskusta	0	-1 312	-1 312
Hiedanranta	0	-330	-330
Etelän kasvusuunta	0	-357	-357

Investoinnit (1 000 euroa)	Investointi-menot	Rahoitus-osuudet	Netto-investoinnit
Yhdyskuntalautakunta, nettoinvestoinnit (pl. erikseen sitovat erät)	-48 350	350	-48 000
Viiden tähden keskusta, nettoinvestoinnit	-20 220		-20 220
Hiedanranta, nettoinvestoinnit	-650		-650

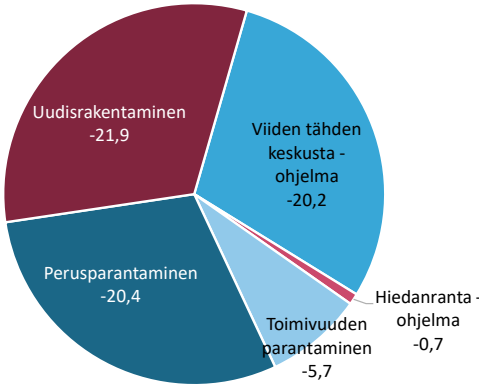
TOIMINTATULOT 36,3 M€

TOIMINTAMENOT 90,3 M€

NETTOINVESTOINNIT 68,9 M€

Kaupunkiympäristön suunnittelu

Palvelukokonaisuuteen kuuluvat yleiskaavoitus, asemakaavoitus, liikennejärjestelmän suunnittelu, viheralueet ja hulevedet, rakennusvalvonta ja kiinteistönmuodostus.

Kaupunkisuunnittelussa luodaan fyysisen ympäristön osalta edellytykset palveluiden, asumisen ja elinkeinoelämän rakentamiselle sekä näitä palvelevan yhdyskuntatekniikan, liikennejärjestelmän ja viheralueiden toteuttamiselle tasapainoisen ja kestävän yhdyskuntarakenteen tavoitteiden mukaisesti.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Kaupungin kasvun jatkuessa, mutta taloudellisen tilanteen heikentyessä, kaupunkisuunnittelun avulla pitää varmistaa yhdyskuntarakenteen laadukas, tasapainoinen ja kestävä kehitys kaupungissa. Kaavoituksen painopisteitä ja resurssien suuntaamista tehdään strategian, pormestariohjelman, kaavoitusohjelman ja palvelusuunnitelman perusteella. Kaupunkiympäristön toiminnallinen laatu korostuu erityisesti viihtyisyyden, ihmisten hyvinvoinnin ja kaupungin pitovoiman kehittämisessä. Viihtyisyyden näkökulmasta keskeisessä roolissa ovat toimivat ja viihtyisät kaupunkitilat sekä virkistysalueet, joita kehitetään yhdessä muiden kaupungin yksiköiden kanssa. Ilmastonmuutokseen varautuminen, ilmastonmuutoksen hillitseminen ja luonnon monimuotoisuuden lisääminen sovitetaan laadukkaaseen kaupunkiympäristöön, mikä edellyttää kokeiluja ja uusia ratkaisujen etsimistä.

Rakentamisen suhdannetilanne jatkuu yleisen taloustilanteen positiivisista merkeistä huolimatta edelleen epävarmana viime vuoden tavoin. Tämä näkyy rakennusliikkeiden taloudellisissa haasteissa ja asuntorakentamisen niukkuutena. Valtion tukeman asuntorakentamisen keskus (Varke) tukee tiettyjä hankkeita ja asuntorakentaminen keskittyy suurilta osin näihin. Liikerakentaminen on toistaiseksi pitänyt yllä rakennusalan toimintaa, mutta senkin tulevaisuus on epäselvä mahdollisesti työvoiman saatavuuteen liittyen. Rakennusvalvonnassa tilanne näkyy selkeimmin suurempien rakennusten vähentyneinä rakentamislupamäärinä ja siitä johtuvina merkittävinä tulonmenetyksinä.

Pirkkala-Linnainmaa -raitiotien toisen vaiheen suunnittelua on tarkoitus viedä eteenpäin vuoden 2027 aikana, jotta rakentaminen voidaan aloittaa tavoitteen mukaisesti heti seuraavan MAL-sopimuksen solmimisen jälkeen. Lielahti-Ylöjärvi -raitiotien hankesuunnitelma valmistuu päätöksentekoon kevään 2027 aikana. Hiedanrannan asemakaavoitus viedään eteenpäin yleissuunnitelman periaatteiden mukaisesti. Asemakeskuksen alueen kehittäminen sekä raideliikenteeseen tukeutuvien asuinalueiden suunnittelu jatkuu. Eteläisen vaiheyleiskaavan laadintaa jatketaan Etelän kasvusuunta -kehitysohjelman kanssa rinnan. Liikennesuunnittelun osalta painopisteenä ovat keskustan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa, pysäköintipolitiikassa ja liikennettä koskevissa kehittämisohjelmissa mainitut toimenpiteet, merkittävinä nostoina Kyttälän katujen alueellinen yleissuunnitelma sekä pysäköintinormin päivitys.

Maankäytön hallinnan kokonaisprosessin digitalisaatio ja toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto laajenee uusiin yksiköihin. Valmistaudutaan RYTJ-lain ja rakentamislain voimaantulon jälkeisten yhtenäisten tulkintojen edistämiseen sekä niihin liittyviin tietomallipohjaiseen kaavoitukseen, tonttijakoihin ja rakentamislupakäsittelyyn uuden yhteisen suunnitteluohjelmiston hankinnalla. Rakennusjärjestyksen päivitys astuu voimaan vuoden 2027 alussa. Toimintatapoja kehitetään asiakaslähtöisesti digitalisaatiota ja tekoälyä hyödyntäen.

Palvelu **)	Toimintamenot, 1 000 euroa *)
Asemakaavoituksen asiantuntijatyö	517
Asemakaavoituksen suunnitelmat ja selvitykset	758
Asemakaavasuunnittelu	4 269
Asemakaavoituksen poikkeamislupa	235
Hulevesijärjestelmän hallinta	1 946
Kiinteistön muodostus	894
Maankäytön asiantuntijapalvelu (vihu)	405
Maankäytön asiantuntijapalvelu (kimu)	91
Puistot ja viheralueet	1 072
Rakennusvalvonnan arkisto	529
Rakennusvalvonta	2 995
Kadut ja yleiset alueet (lisu)	256
Liikennejärjestelmän suunnittelu	3 988
Maankäytön asiantuntijapalvelu (lisu)	171
Ranta-asemakaavat (yka)	83
Suunnittelutarveratkaisu ja poikkeamislupa (yka)	165
Yleiskaavoituksen suunnitelmat ja selvitykset	393
Yleiskaavoituksen tietotuotanto	403
Yleiskaava	989
Yhteensä	**20 159**

* Toimintamenot sisältävät hallinto- ja talouspalvelujen laskennallisia vyörytysosuuksia 585 te

* Palvelujen toimintamenot ovat laskennallisia ja ne tarkentuvat vuosisuunnitelmaan.

** Vihu = viheralueet ja hulevedet, kimu = kiinteisönmuodostus, lisu = liikennejärjestelmän suunnittelu, yka = yleiskaavoitus

Käyttötalous, 1 000 euroa	Muutettu TA 2026	TA 2027
Toimintatulot	13 891	13 496
Toimintamenot *)	-21 295	-21 377
Toimintakate	-7 404	-7 882

*) Sisältyy vyörytysosuudet
(Paikkatieto sekä Hallinto- ja talouspalvelut)

Investoinnit, 1 000 euroa	Muutettu TA 2026	TA 2027
Investointimenot	-200	-400

Kaupunkiympäristön rakennuttaminen ja ylläpito

Palvelukokonaisuuteen kuuluvat katujen ja yleisten alueiden toteutussuunnittelu ja rakennuttaminen, kunnossapidon järjestäminen ja satamapalvelut. Kadut, aukiot, viheralueet ja satamat rakennetaan vuosisuunnitelman investointiohjelman mukaisesti. Tehtävänä on rakennuttaa kaava- ja viheralueohjelmia sekä peruskorjauksia toteuttavan investointiohjelman kohteet mahdollisimman edullisesti ja laadukkaasti hyödyntämällä tehokkaasti sekä kaupungin omia että yksityisiä palveluntuottajia. Yleisten alueiden rakentamisinvestoinnit teetetään hankekohtaisilla urakkasopimuksilla. Palveluryhmän rakennuttaminen palvelee myös muiden palvelualueiden infrarakentamisen johtamista. Palvelukokonaisuuteen kuuluvat lisäksi katutilavalvonta, pysäköinnin valvonta, eräät ajoneuvoihin liittyvät viranomaistehtävät sekä joukkoliikenteen matkalipuntarkastus.

Toimintaperiaatteina ovat olleet toiminnan turvallisuus, palvelun laatu, liikenteen sujuvuus sekä taloudellisuus ja päästöjen vähentäminen. Toimintatapoja on kehitetty digitaalisten työmenetelmien avulla useissa palveluissa.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Kustannukset ovat monissa rakentamisen ja ylläpidon tehtävissä nousseet merkittävästi viime vuosina mutta nyt nousu on tasaantunut. Kuitenkin öljyperusteisten päällysteiden ja polttoaineiden kustannukset ovat nousseet kevään 2026 aikana selvästi. Rakentamisen yleiset suhdannenäkymät ovat edelleen epävarmat, vaikka Tampereen seudulla maarakentaminen onkin suhteellisen vilkasta. Tilanne voi näkyä urakkahintojen nousuna.

Talousarviovuoden keskeisenä toimenpiteenä on talouden tasapainottaminen monin keinoin. Kustannuksia pyritään alentamaan toimintaa tehostamalla sekä ei lakisääteisten tehtävien karsimisella. Esimerkiksi maksullisessa kadunvarsipysäköinnissä vähennetään maksupäätteiden määrää, koska maksaminen on siirtynyt mobiilisovelluksiin. Rakentamisessa yhtenä painospisteenä on edelleen hankkeiden yhteensovittaminen ja viestinnän kehittäminen eri toimijoiden kanssa. Kiertotaloutta ja työmaiden päästöttömyyttä edistetään edelleen sitoumusten periaatteiden mukaisesti talouden asettamat reunaehdot huomioiden.

Pirkkala-Linnaimaa raitiotien ja katujen osan 1 rakentaminen edistyy lähes valmiiksi Hatanpään, Härmälän ja Taysin suunnalla. Osan 2 rakentamisen valmistelu käynnistetään Linnainmaan haaralla Kaupinlaakson hulevesijärjestelyiden ja Hennalankaaren kadun rakentamisen aloittamisella. Uusien alueiden kunnallistekniikan rakentamista jatketaan esimerkiksi Särkänniemessä, Västinginmäessä ja Ojalassa. Hakametsän Sport Campuksen kunnallistekniikan siirtoihin ja Viinikanlahden alueen esirakentamiseen varaudutaan. Lisäksi varaudutaan käynnistämään Hyhkynlaakson uuden alueen kunnallistekniikan rakentaminen. Frenckellin läpäisevän seudullisen jalankulku- ja pyörätien parantamisen edellyttämät muutostyöt jatkuvat Frenckellin rakennuksen kohdalla ja käynnistyvät Tammerkosken kohdalla. Valtatien 9 parantaminen moottoritieksi käynnistetään, Tampereen henkilöratapihan perusparannushanketta sekä Lielahden liikennejärjestelmän kehittämissuunnittelua jatketaan yhteistyössä Väyläviraston kanssa. Viheralueita parannetaan esimerkiksi Pikku Kakkosen leikkipuiston peruskorjauksella ja Hämeenpuiston peruskorjauksen aloittamisella. Investointien kohdeluettelo päätetään talousarvion hyväksymisen jälkeen yhdyskuntalautakunnan vuosisuunnitelmassa.

Palvelu **)	Toimintamenot, 1 000 euroa *)
Hulevesijärjestelmän hallinta (raksa)	215
Kadut ja yleiset alueet, kunnossapito	31 264
Kadut ja yleiset alueet, rakentaminen	958
Sillat ja taitorakenteet, rakentaminen	193
Tietoliikenneverkot, kunnossapito	935
Tietoliikenneverkot, rakentaminen	73
Valaistus, kunnossapito	5 370
Valaistus, rakentaminen	103
Liikunta- ja ulkoilupaikat, kunnossapito	1 067
Liikunta- ja ulkoilupaikat, rakentaminen	37
Puistot ja viheralueet	6 804
Kuntatekniikan suunnittelu	1 258
Maankäytön asiantuntijapalvelu (teksu)	240
Katutilavalvonta	1 307
Matkalippujen tarkastus	783
Pysäköinnin valvonta	1 470
Yhteensä	**52 077**

* Toimintamenot sisältävät hallinto- ja talouspalvelujen laskennallisia vyörytysosuuksia 274 te

* Palvelujen toimintamenot ovat laskennallisia ja ne tarkentuvat vuosisuunnitelmaan.

** Raksa = Rakennuttaminen, teksu = Kuntatekniikan suunnittelu

Käyttötalous, 1 000 euroa	Muutettu TA 2026	TA 2027
Toimintatulot	16 627	17 427
Toimintamenot *)	-56 701	-52 609
Toimintakate	-40 074	-35 182

*) Sisältyy vyörytysosuudet
(Paikkatieto sekä Hallinto- ja talouspalvelut)

Investoinnit, 1 000 euroa	Muutettu TA 2026	TA 2027
Investointimenot	-47 315	-47 950
Rahoitusosuudet	1 375	350

Kestävä kaupunki

Palvelukokonaisuuteen kuuluu viisi yksikköä: elintarvikevalvonta, eläinlääkintähuolto, ilmastopolitiikka ja ympäristönsuojelu, terveydensuojelu sekä ympäristövalvonta ja alueellinen jätehuolto. Palvelukokonaisuuden tehtävänä on turvata kestävä, monimuotoinen ja terveellinen elinympäristö kuntalaisille. Toteutamme tätä edistämällä ympäristönsuojelua, luonnon monimuotoisuutta sekä ilmastonmuutoksen hillintää ja sopeutumista, parantamalla luonnonvarojen kestävää käyttöä sekä vähentämällä jätteiden määrää ja haitallisuutta, ennaltaehkäisemällä ja vähentämällä elinympäristön terveyshaittoja ja -vaaroja, varmistamalla jätehuollon toimivuuden, turvaamalla kuntien järjestämien eläinlääkäripalveluiden saatavuuden ja laadun, suojaamalla kuntalaisia terveys- ja ympäristövaaroilta sekä edistämällä osaltaan alan yritysten ja muiden toimijoiden toimintaedellytyksiä. Palvelukokonaisuuden tehtävinä ovat muun muassa Tampereen kaupungin ympäristö- ja ilmastopolitiikan linjausten valmistelu, toteutus ja johtaminen sekä niihin liittyvien toimintatapojen kehittäminen, päätösvalmistelu ja seuranta. Palvelukokonaisuus vastaa ympäristönsuojelun, jätehuollon ja ympäristöterveyden viranomaistehtävistä.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Palvelukokonaisuuden painopisteenä vuonna 2027 on toimeenpanna ilmasto- ja ympäristöpolitiikan linjauksia tukevia ohjelmia: tärkeimpinä Luonnon monimuotoisuus ohjelma (LUMO) sekä Luonnonsuojelualueohjelma. Lisäksi tuetaan Hiilineutraali Tampere -tiekartan toteuttamista vuoden 2026 laaditun väliarvioinnin pohjalta. Palvelukokonaisuuden prosessien sujuvuutta sekä asiakaspalvelun laatua kehitetään aktiivisesti yli yksikkörajojen toimivassa kehittämistyöryhmässä. Tavoitteena on etsiä uusia tapoja tehdä viranomaistyötä sekä hyödyntää tässä tarkoituksenmukaisia digitaalisia työkaluja. Alueellisen eläinlääkintähuollon osalta tehdään selvitys yhteistyön mahdollisuuksista alueellisen Ympäristöterveys Pirtevan kanssa.

Ympäristöterveyden painopiste on ennaltaehkäisevissä palveluissa ja niihin liittyvissä toimenpiteissä ja tarkastuksissa. Eläinlääkintähuoltolain uudistuksen täytäntöönpanon vaikutuksia toimintaan seurataan aktiivisesti. Elintarvikevalvonnassa tehostetaan tupakkatuotteiden valvontaa ja tarkastustoimintaa. Elintarvikevalvonnassa ja terveydensuojelussa varaudutaan jo voimaan astuneisiin ja uusiin tuleviin lainsäädäntömuutoksiin. Kaupunkiseudun kasvu vaikuttaa yksiköiden toimintaan ja valvonnan kohdemääriin.

Alueellisen jätehuollon toiminnassa painottuu jätelainsäädännön muutoksiin sekä kiertotalouden sääntelyn uudistumiseen varautuminen. Yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteiden saavuttamista edistetään kehittämällä jätehuoltomääräyksiä ja viranomaisprosesseja sekä vahvistamalla yhteistyötä jätehuollon eri toimijoiden kanssa. Ympäristövalvonnassa viimeistellään EU-meluselvityksen laadinta ja koordinointi. Vuoden 2027 aikana kehitetään lisäksi viranomaistyöhön liittyviä prosesseja, tiedonhallintaa ja asiakaspalvelua, kehittämistyössä hyödynnetään tarkoituksenmukaisia digitaalisia apuvälineitä.

Vuonna 2027 toimenpannaan vuonna 2026 hyväksyttyjä Luonnon monimuotoisuus -ohjelmaa (LUMO) sekä Luonnonsuojelualueohjelmaa. LUMO-ohjelman toimenpiteiden lisäksi käynnistetään seuranta kaupungin aiheuttamien luontovaikutusten todentamiseksi luontoarvohehtaareina ja viimeistellään ekologisen kompensaation malli. Luonnonsuojelualueohjelman kohteista valmistellaan Kauppi-Niihaman ja Jylhänperän luonnonsuojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelmaa sekä rajausesitystä. Valmistelussa osallistetaan sidosryhmiä aktiivisesti. Lisäksi tuetaan Hiilineutraali Tampere -tiekartan toteuttamista vuoden 2026 laaditun väliarvioinnin ja päivityksen pohjalta. Ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen eurooppalainen yhteistyö jatkuu. Vuonna 2026 päättyy useita hankkeita ja lisärahoitusta työhön haetaan muun muassa eurooppalaisista kehityshankkeista. Kiertotalouden green dealin toteuttamista jatketaan ja keskitytään edelleen sitoumuksen toimeenpanoon ja siihen liittyvän tietopohjan parantamiseen. Sitoumuksen avulla pyritään edistämään rakennetun ympäristön kiertotaloustoimia erityisesti infra- ja talonrakentamisessa.

Palvelu **)	Toimintamenot, 1 000 euroa *)
Elintarvikelain mukainen neuvonta (ELVA)	320
Elintarvikelain mukaisten ilmoitusten ja hakemusten käsittely (ELVA)	80
Elintarvikevalvonta (ELVA)	1 459
Tupakkalain valvonta (ELVA)	140
Elintarvikelain mukainen neuvonta (ELL)	22
Elintarvikelain mukaisten ilmoitusten ja hakemusten käsittely (ELL)	15
Elintarvikevalvonta (ELL)	199
Eläinsuojeluvalvonta	882
Eläintautivalvonta	101
Eläinten sairaudenhoito	1 113
Eläinten terveydenhoito	281
Asumisterveysvalvonta	376
Talous- ja uimavesien valvonta	320
Terveydensuojelun edistäminen ja valvonta	641
Tupakkalain valvonta	56
Jätehuoltoviranomainen	619
Ympäristönsuojelun kehittäminen ja edistäminen	816
Ympäristönsuojelun luvat ja valvonta	522
Kestävän kehityksen edistäminen	2 581
Yhteensä	**10 543**

* Toimintamenot sisältävät hallinto- ja talouspalvelujen laskennallisia vyörytysosuuksia 399 te

* Palvelujen toimintamenot ovat laskennallisia ja ne tarkentuvat vuosisuunnitelmaan.

** ELVA = Elintarvikevalvonta, ELL = Eläinlääkintähuolto

Käyttötalous, 1 000 euroa	Muutettu TA 2026	TA 2027
Toimintatulot	4 953	4 991
Toimintamenot *)	-11 114	-10 807
Toimintakate	-6 161	-5 816

*) Sisältyy vyörytysosuudet
(Paikkatieto sekä Hallinto- ja talouspalvelut)

Investoinnit, 1 000 euroa	Muutettu TA 2026	TA 2027
Investointimenot	-60	0

Strateginen hankekehitys

Palvelukokonaisuus siirtyi kaupunkiympäristön palvelualueelle vuoden 2026 alussa. Palveluryhmän vastuulla on kolme kehitysohjelmaa: Viiden tähden keskusta, Hiedanranta ja Etelän kasvusuunta. Kehitysohjelmat ovat kaupunginhallituksen asettamia ja sen ohjaamia. Lisäksi palveluryhmä toteuttaa erikseen nimettyjä muita strategisia hankkeita. Tällaisia ovat vuonna 2027 muun muassa Hakametsä Sport Campus -hanke, golfkentän toteutusmallien ratkaiseminen Nurmi-Sorilassa, raitiotien rakentamisen edellytysten varmistaminen Kaupinlaaksossa.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Kehitysohjelmat ovat kaupunginhallituksen ohjauksessa. Vuonna 2027 Viiden tähden keskusta kehitysohjelmassa painottuu Ratinan ja Takon alueen tulevaisuussuunnittelu ja Asemakorttelien kaavoitus ja yhteistyöratkaisut sekä Tampereen henkilöratapihahankkeen edistäminen. Lisäksi toteutetaan Viinikankadun maanalaista ajoyhteyttä ja suunnitellaan muita maanalaisia ratkaisuja. Särkänniemen elämysalueen toteutusmalleja selvitetään, ja lisäksi laaditaan kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi Tampereen keskustan kehittämislinjaukset.

Etelän kasvusuunta -kehitysohjelmassa vuosi 2027 on edelleen yhteistyön rakentamisen, seudullisen esisuunnittelun ja eteläisen kantakaupungin yleiskaavoituksen aikaa. Yleiskaavaluonnos valmistuu, ja seudullisen ratkaisun perustaksi laadittavat selvitykset käynnistyvät.

Hiedanrannan kehitysohjelman painopisteinä ovat alueen asuntorakentaminen, tehtaan kehittäminen, koulun elinkaarihankkeen valmistelu, suuret liikennehankkeet sekä järvi-identiteetin vahvistaminen.

Strategisista hankkeista etenkin Hakametsä Sport Campukselle 2027 on merkittävä vuosi, sillä hankkeen toteutus- ja rahoitusmallit tarkentuvat ja rakentaminen käynnistyy. Myös Nurmi-Sorilassa suunniteltavan golfkentän ja asuinalueen ratkaisut tarkentuvat.

Palvelu	Toimintamenot, 1 000 euroa *)
Strateginen hankekehitys	3 038
Hiedanrannan kehitysohjelma	330
Viiden tähden kehitysohjelma	1 312
Etelän kasvusuunta	357
Yhteensä	**5 036**

* Toimintamenot sisältävät hallinto- ja talouspalvelujen laskennallisia vyörytysosuuksia 85 te (Strateginen hankekehitys)

* Palvelujen toimintamenot ovat laskennallisia ja ne tarkentuvat vuosisuunnitelmaan.

Käyttötalous, 1 000 euroa	Muutettu TA 2026	TA 2027
Toimintatulot	166	0
Toimintamenot *)	-5 624	-5 149
Toimintakate	-5 458	-5 149

*) Sisältyy vyörytysosuudet (Paikkatieto sekä Hallinto- ja talouspalvelut)

Investoinnit, 1 000 euroa	Muutettu TA 2026	TA 2027
Investointimenot	-25 595	-20 870

Joukkoliikennelautakunta

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta toimii Tampereen, Nokian, Oriveden, Ylöjärven ja Kangasalan kaupunkien sekä Lempäälän, Pirkkalan ja Vesilahden kuntien yhteisenä seudullisena joukkoliikenteen viranomaisena Tampereen kaupunginvaltuuston ja -hallituksen alaisuudessa. Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan tehtävänä on järjestää joukkoliikenne Tampereen kaupunkiseudulla yhteistoimintana kaupunkiseudun kuntien kanssa. Yhteistoiminnan tavoitteena on toteuttaa kuntarajat ylittävää yhteistyötä joukkoliikenteen järjestämisessä sekä kehittää ja koordinoida seudullista joukkoliikennettä niin, että palvelutaso paranee ja palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti ja edullisesti.

Toimintaympäristön muutokset

Ratikkaliikenne Lentävänniemeen käynnistyi 7.1.2025. Ratikkaliikenteen myötä käynnistyi myös kattava liityntäliikenne, kun liityntälinjat Tesomalta, Ryydynpohjasta, Pohtolasta, Siivikkalasta ja Ylöjärven keskustaajamasta Hiedanrantaan aloittivat. Liityntäliikenteiden myötä vuorotiheys parani kyseisillä alueilla ja samalla vältettiin joukkoliikennevälineiden päällekkäistä tarjontaa.

Matkustajamäärän viime vuosien voimakas kasvu on seurausta palvelutarjonnan parantamisesta sekä kaupunkiseudun määrätietoisesta toiminnasta kasvun suuntaamisessa joukkoliikennekäytäville. Vuonna 2025 joukkoliikenteessä tehtiin yli 55 miljoonaa matkaa, mikä on neljä prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Vuoden 2026 aikana kysynnän kasvu on pienentynyt ja tällä hetkellä ollaan hieman yli yhden prosentin kasvussa.

Matkustajamäärän voimakas kasvu on seurausta palvelutarjonnan parantamisesta sekä kaupunkiseudun kasvusta joukkoliikennekäytäville. Matkustajamäärän kasvuun on vastattu tarjontaa lisäämällä lisäten samalla mahdollisuuksia kasvavalle kysynnälle. Tätä joukkoliikenteen positiivista kierrettä on haastanut 2020-luvun alkupuolen voimakas energian hinnan nousu ja inflaatio, mitkä ovat nostaneet joukkoliikennepalvelun kustannuksia merkittävästi. Vuoden 2026 aikana kustannustason nousu käynnistyi uudelleen Iranin sodan ja muiden maailmankauppaa häirinneiden tapahtumien takia. Talouden tasapainottamiseksi joukkoliikenteen lipunhintoja on nostettu vuodesta 2021 keskimäärin noin 17 prosenttia.

Tampereen kaupungin talouden tasapainottaminen vaikuttaa vuosina 2026-2029 joukkoliikenteen kehittämiseen. Talousohjelmassa esitetään sekä palvelujen leikkauksia että lipun hintojen korotuksia. Näillä toimenpiteillä on vaikutuksia joukkoliikenteen kysyntään ja vuodelle 2027 tavoitellaan maltillista yhden prosentin kasvua.

Ratikan rakentaminen etenee kohti Pirkkalan Partolaa ja Ruotulaa. Näillä alueilla joukkoliikenteen kysyntä on pääosin riittävää ratikalle. Ratikan laajentuminen lisää joukkoliikenteen käyttömenoja etupainoisesti, minkä vuoksi riittävän kysynnän varmistaminen heti alkuun on tärkeätä.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2027 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat strategiaan ja sen pohjana olevaan Ilmari Nurmisen pormestariohjelmaan. Kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnalle kohdistuu vuonna 2027 yhteensä neljä sitovaa toiminnan tavoitetta.

Talousarviotavoitteille on asetettu arviointikriteerit, joiden perusteella toteutumista arvioidaan ja niitä raportoidaan. Arviointikriteerit asetetaan lautakunnille, työllisyysjaostolle ja kaupunginhallitukselle vastuutetuille tavoitteille. Arviointikriteerit esitetään talousarvion liiteosassa olevassa taulukossa.

Valtuustokauden tavoite 2026–2029	Nro	Talousarvion toiminnan tavoite 2027
Kestävän liikkumisen kulkutapaosuus on 65 %	26	Joukkoliikenteen matkustajamäärä on kasvanut 1 % edelliseen vuoteen verrattuna
	27	Plusbussi-liikennepalvelun käynnistyminen tavoitellussa aikataulussa on varmistettu
Henkilöstön hyvinvointi ja uudistumiskyky ovat vahvistuneet	52	Työntekijäkokemus on pysynyt ennallaan tai parantunut
Talous on tasapainossa	59	Valtuuston hyväksymä talouden tasapaino-ohjelma on edennyt suunnitellusti

Talous

Joukkoliikenteen toimintakate heikentyy talousarvioesityksessä 1,2 milj. euroa. Talousarvioesitys sisältää osana talousohjelmaa esitetyt menojen lisäykset ja vähennykset. Tulojen kasvu on yhteensä 3,4 milj. euroa sisältäen joukkoliikenteen matkustuksen kasvusta aiheutuvan lipputulojen 0,6 milj. euron kasvun ja lipun hintojen korotuksen tuoman 2,8 milj. euron kasvun.

Menot lisääntyvät 4,6 milj. euroa. Kasvusta muun muassa 1,1 milj. euroa johtuu vuoden 2026 kustannusnousun huomioonottamisesta, 1,7 milj. euroa talousohjelman mukaisesta 1,5 prosentin kustannusnoususta ja 1,7 milj. euroa ratikkakaluston tulevista hankinnoista ja vaunujen pidentämisestä. Talouden tasapainottamiseksi joukkoliikenteen palveluja supistetaan noin 0,4 milj. eurolla.

Tampereen Raitiotie Oy:lle maksettavan raitiotievastikkeen suuruus on 34,7 milj. euroa. Vastikkeesta joukkoliikennelautakuntaan kohdistuu 17,2 milj. euroa (varikkovastike, kalustovastike ja kolmasosa hallintovastikkeesta) ja yhdyskuntalautakuntaan 17,6 milj. euroa (infra-vastike ja kaksikolmasosaa hallintovastikkeesta).

JOUKKOLIIKENNELAUTAKUNTA

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027
Toimintatulot			
Myyntituotot	68 550	69 928	73 328
Maksutuotot	115	125	125
Tuet ja avustukset	7 340	7 020	7 020
Muut toimintatulot	879	1 015	1 015
Toimintatulot yhteensä	**76 884**	**78 088**	**81 488**
Valmistus omaan käyttöön	21	20	20
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-1 625	-1 725	-1 777
Palvelujen ostot	-96 087	-98 437	-101 254
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-241	-120	-120
Vuokramenot	-15 653	-15 800	-17 495
Muut toimintamenot	-47	-51	-51
Toimintamenot yhteensä	**-113 632**	**-116 114**	**-120 678**
Toimintakate	**-36 749**	**-38 026**	**-39 190**
Rahoitustulot ja -menot	1	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	1	-50	0
Tilikauden tulos	**-36 746**	**-38 076**	**-39 190**

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027
Investointimenot	-21	0	0
Rahoitusosuudet	1	0	0
Nettoinvestoinnit	-20	0	0

SITOVAT ERÄT

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta-tulot	Toiminta-menot	Toiminta-kate
Joukkoliikennelautakunta, toimintakate	81 488	-120 678	-39 190

Joukkoliikenne

Joukkoliikenteen palvelukokonaisuus vastaa Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan toimialaan kuuluvien asioiden valmistelusta ja toimeenpanosta. Joukkoliikenteen palvelukokonaisuudessa suunnitellaan joukkoliikenteen linjasto ja liikennöinti koko kaupunkiseudulle. Joukkoliikenne hankkii liikennepalvelut kilpailuttamalla tai omalta tuotannolta tilaamalla. Palvelukokonaisuus vastaa joukkoliikennettä tukevien järjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä yhteistyössä tietohallinnon kanssa. Palvelukokonaisuus vastaa tariffisuunnittelusta, lippujen myynnistä ja myyntiverkosta sekä joukkoliikenteen viestinnästä ja markkinoinnista.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Ratikkaliikenne Lentävänniemeen käynnistyi 7.1.2025. Ratikkaliikenteen myötä käynnistyi myös kattava liityntäliikenne, kun liityntälinjat Tesomalta, Ryydynpohjasta, Pohtolasta, Siivikkalasta ja Ylöjärven keskustaajamasta Hiedanrantaan aloittivat. Liityntäliikenteiden myötä vuorotiheys parani kyseisillä alueilla ja samalla vältettiin joukkoliikennevälineiden päällekkäistä tarjontaa.

Matkustajamäärän voimakas kasvu on seurausta palvelutarjonnan parantamisesta sekä kaupunkiseudun kasvusta joukkoliikennekäytäville. Joukkoliikenteessä tavoitellaan maltillista yhden prosentin kasvua huolimatta talouden tasapainottamistoimenpiteistä, jotka vaikuttavat joukkoliikenteen kehittämiseen. Talouden tasapainottamisohjelman mukaisesti tullaan tekemään pienehköjä palvelutason leikkauksia, jotka pyritään kohdistamaan niin, että vaikutukset matkustajamäärien vähenemiseen jäisivät pieneksi. Leikkauksia kohdistetaan esimerkiksi koulujen loma-aikojen arkipäiviin, jolloin matkustusta on selvästi vähemmän. Lipun hintoja tullaan korottamaan keskimäärin 5 prosenttia. Miten keskimääräinen korotus kohdistuu eri ikä- ja asiakasryhmiin ja lipputuotteiseen, suunnitellaan lautakunnan talousarviopäätöksen jälkeen.

Joukkoliikenne valmistautuu elokuussa 2028 käynnistyvään raitioliikenteeseen Pirkkalan Partolaan ja plusbussilinjojen käyttöönottoon laatimalla Linjasto 2028 -suunnitelman vuoden 2026 loppuun mennessä. Muutokset vaikuttavat laajasti muuhun linjastoon ja luovat samalla hyvän mahdollisuuden palvelujen kehittämiseen.

Palvelu	Toimintamenot, 1 000 euroa *)	Suoritemäärä	Yksikkökustannus, euroa/ suorite
Asiakaspalvelu	514		
Asiantuntijapalvelu	3 714		
Bussiliikenne **)	85 321	57 300 000	1,49
Ratikkaliikenne ***)	23 576		
Joukkoliikennepalvelu	3 843		
Muu liikenne ****)	2 245	269 988	8,32
Junaliikenne	1 123		
Kaupunkipyörät	440		
Yhteensä	**120 776**		

* Toimintamenot sisältävät hallinto- ja talouspalvelujen laskennallisia vyörytysosuuksia 98 te

* Palvelujen toimintamenot ovat laskennallisia ja ne tarkentuvat vuosisuunitelmaan.

** Suoriteyksikkönä matkustajamäärä

*** Toimintamenot sisältävät joukkoliikenteeseen kohdistuvan raitiotievastikkeen osuuden sekä tuoteryhmään kohdistetun joukkoliikenteen muiden toimintamenojen laskennallisen osuuden

**** Suoriteyksikkönä asukasmäärä

Käyttötalous, 1 000 euroa	Muutettu TA 2026	TA 2027
Toimintatulot	78 088	81 488
Toimintamenot *)	-116 466	-121 056
Toimintakate	-38 378	-39 568

*) Sisältyy vyörytysosuudet
(Paikkatieto sekä Hallinto- ja talouspalvelut)

Konsernihallinto

Konsernihallinto ohjaa, valvoo ja tukee koko kaupunkikonsernin toimintaa.

Konsernihallinnon tehtävänä on varmistaa, että kaupunkikonsernin yksiköt toteuttavat kaupunkistrategiaa ja toimivat koko konsernin kannalta parhaalla mahdollisella tavalla. Konsernihallinnon tehtävä ulottuu kaupungin perusorganisaation lisäksi yhteisöihin ja säätiöihin, joissa kaupunki on omistajana tai joissa kaupungilla on määräysvalta.

Konsernihallinnossa toimivat pormestarin suorassa alaisuudessa konsernijohtaja, apulaispormestarit ja pormestarin esikunta. Konsernijohtajan alaisuudessa on palvelualueiden johtajien ja esikuntien lisäksi kolme konsernihallinnon ryhmää. Konsernihallinnon ryhmät ovat digitalisaatio ja tietohallinto, vetovoima ja edunvalvonta sekä strateginen ohjaus ja konsernipalvelut. Konsernijohtajan suorassa alaisuudessa toimii myös kolme konserniyksikköä johdon tukena: lakiasiainyksikkö, omistajaohjausyksikkö ja sisäinen tarkastus.

Konsernihallinnon talousarvio sisältää myös tarkastuslautakunnan ja päätöksentekoon liittyvät toimielimet eli kaupunginvaltuuston ja -hallituksen sekä lautakunnat. Tarkastuslautakunta, tarkastustoimi ja tilintarkastaja muodostavat yhdessä ulkoisen tarkastuksen, joka on riippumaton kaupungin johdosta ja muusta organisaatiosta.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Konsernihallinnon digitalisaatio ja tietohallinto -ryhmän toiminnan keskiössä on kaupungin digitaalisten palveluiden kehittäminen ja edelleen laajentaminen yhteistyössä palvelualueiden kanssa. Vuonna 2027 jatketaan digivision toimeenpanoa. Tekoälyn hallittu ja tarkoituksenmukainen hyödyntäminen tukee palvelujen ja työn kehittämistä sekä tiedolla johtamista kaupungin tavoitteiden mukaisesti. Tietohallinnon seudullisessa yhteistyössä keskeistä on perustietotekniikan uuden palvelumallin vakiinnuttaminen sekä opetuksen perustietotekniikan palvelumallin yhdenmukaistamisen jatkaminen. Tampereella etenevät talousjärjestelmän käyttöönoton valmistelu sekä uusina merkittävinä ICT-kehittämiskokonaisuuksina kirjastojärjestelmän ja oppilashallintojärjestelmän uudistukset.

Vetovoima- ja edunvalvontaryhmä vastaa kaupungin edunvalvonnasta, kansallisen ja kansainvälisen vetovoiman sekä muun kansainvälisen toiminnan kehittämisestä, vieraanvaraisuustoiminnasta, elämystalouden ja tapahtumatoiminnan vahvistamisesta, kaupunkimarkkinoinnista sekä kaupunkitasoisen viestinnän ohjaamisesta, tukemisesta ja toteuttamisesta.

Vuonna 2027 edunvalvonnassa vaikutetaan tulevaan hallitusohjelmaan sekä Tampereelle tärkeiden tavoitteiden edistäminen EU:n vuosien 2028–2034 rahoituskauden valmistelussa ja neuvotteluissa. Vaikuttamistyöllä vahvistetaan Tampereen asemaa merkittävänä TKI- ja investointikeskittymänä sekä kaupunkien roolia kasvua ja kilpailukykyä tukevien investointien toteuttajina. Edunvalvontaa tehdään tiiviissä yhteistyössä Tampereen ja Pirkanmaan EU-toimiston, kansallisten ja eurooppalaisten verkostojen sekä muiden suurten kaupunkien kanssa.

Suurtapahtumien systemaattista houkuttelua sekä tapahtumakaupungin toimintaedellytysten ja elämyksellisen kaupunkitilan edistämistä jatketaan. Suurtapahtumissa ja kongresseissa otetaan käyttöön uudistettuja toimintamalleja. Tallipihan koordinaatio siirtyy ryhmään, ja sen toiminta jatkuu uuden toimintamallin mukaisesti.

Kansainvälisen vetovoiman kasvattamisen osalta keskitytään erityisesti Tampereen valittujen kansainvälisten kärkien (Muumit ja sauna) vahvistamiseen v. 2026 aikana luotujen askelmerkkien pohjalta. Toiminta keskittyy sidosryhmäyhteistyön, tuotteistamisen sekä näkyvyystoimenpiteiden vahvistamiseen. Tampereen vetovoimaa av-tuotantojen, pelialan ja musiikkialan toimintojen osalta kehitetään edelleen.

Korkeakouluyhteistyön osalta jatketaan uudistetun kumppanuussopimuksen työohjelman mukaisia toimenpiteitä seitsemässä projektissa.

Viestintäyksikkö siirtyi osaksi vetovoima ja edunvalvonta -ryhmää vuoden 2026 alussa. Vuonna 2027 keskeisiä kehittämiskohteita ovat viestinnän vaikuttavuuden vahvistaminen, strategisten painopisteiden näkyvä viestinnällinen tukeminen, digitaalisten viestintäkanavien edelleen kehittäminen sekä toimintaympäristön muutoksiin vastaavien viestintäratkaisujen ja toimintarakenteiden kehittäminen.

Strateginen ohjaus ja konsernipalvelut -ryhmässä korostuu vuonna 2027 talouden tasapainottamisen koordinointi, talous- ja HR-toimintoihin kohdistuneiden yhteistoimintaneuvotteluiden tulosten toimeenpano ja vuonna 2026 käyttöön otetun uuden kaupungintalon toimintakäytäntöjen edelleen kehittäminen ja henkilöstön tukeminen uudenlaisen työkulttuurin omaksumisessa.

Vuonna 2025 hyväksytyn Tekemisen kaupunki –strategian väliarviointi toteutetaan vuonna 2027. Hyvinvointijohtamisen toimintamallia arvioidaan vuoden 2027 aikana ja kehitetään ennaltaehkäisevien palvelujen kokonaisuutta yhdessä sivistyspalvelujen kanssa.

Ryhmässä jatkokehitetään HR-järjestelmää ja valmistellaan uuden palkkatietojärjestelmän ja rekrytointia tukevan järjestelmän käyttöönottoa. Vuonna 2026 kilpailutetun taloushallintojärjestelmän käyttöönoton valmistelu on merkittävä ja laaja kaupunkitasoinen uudistus. Sekä taloushallintojärjestelmä- että HR-järjestelmätyössä kehitetään myös prosesseja digitalisaation ja tekoälyn näkökulmasta.

Kaupungin asiointi- ja yhteydenottomallia uudistetaan kaupunkitasoisesti. Kaupunkiorganisaation tuottaman tiedon hyödynnettävyyttä, turvallisuutta ja elinkaarenhallintaa kehitetään vahvemmin kokonaisuutena. Turvallisuutta kehitetään turvallisuuden tilannekuvan pohjalta ja varautumisen tasoa kehitetään edelleen erityisesti poikkeusoloihin varautumisen osalta.

Omistajaohjauksen painopisteitä vuodelle 2027 ovat muun muassa konserniyhtiöiden omistajastrategiatyön saattaminen loppuun ja omistajatahdon viestintä konserniyhtiöiden hallituksille, konsernin vastuullisuustyön tukeminen, hankintalain uudistuksen tuomiin muutoksiin reagointi ja toimenpiteiden toteutus sekä yksikön oman toiminnan kehittäminen. Viime talvena käyttöönotettua konserniyhtiöiden hallitusjäsenportaalin hyödyntämistä syvennetään edelleen.

ICT-kehittäminen

ICT-kehittämiseen käytetään vuonna 2027 yhteensä 11,5 milj. euroa. Käyttötalouden osuus on 4,0 milj. euroa ja investointien 7,5 milj. euroa. Sitovuustaso on käyttötalouden ja investointien yhteismäärä. ICT-kehittämismäärärahalla uudistetaan ICT-toimintaympäristöä vastaamaan sitä hyödyntävien yksiköiden tarpeita edistäen kaupungin toiminnan digitalisointia.

ICT-kehittäminen pohjautuu kaupungin digivisioon sekä digitalisaatio ja tietohallinto -ryhmän, palvelualueiden ja muiden sidosryhmien neljälle seuraavalle vuodelle laatimaan digitiekarttaan. Kehittäminen on luokiteltu kolmeen kokonaisuuteen: jatkuva, hyötyperusteinen, organisaatio- ja lainsäädännön muutoksista aiheutuva digikehittäminen. Käytännön kehittämistoimenpiteet toteutetaan projekteina, pienkehittämisenä tai kokeiluina kaupungin projektijohtamisen mallin mukaisesti.

Digikehittämisprojektien hyötyarviointiprosessia on uudistettu ja vuonna 2026 on aloitettu systemaattisten toimintatapojen jalkautus, niin että digiprojektien talousvaikutuksia arvioidaan yhtenäisen mallin mukaan. Prosessin kehittäminen jatkuu vuonna 2027.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2027 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat strategiaan ja sen pohjana olevaan Ilmari Nurmisen pormestariohjelmaan. Kaupunginhallituksen alaiselle toiminnalle kohdistuu konsernihallinnon osalta vuonna 2027 yhteensä yhdeksän sitovaa toiminnan tavoitetta.

Talousarviotavoitteille on asetettu arviointikriteerit, joiden perusteella toteutumista arvioidaan ja niitä raportoidaan. Arviointikriteerit asetetaan lautakunnille, työllisyysjaostolle ja kaupunginhallitukselle vastuutetuille tavoitteille. Arviointikriteerit esitetään talousarvion liiteosassa olevassa taulukossa.

Valtuustokauden tavoite 2026–2029	Nro	Talousarvion toiminnan tavoite 2027
Turvallisuus ja turvallisuuden tunne ovat vahvistuneet	6	Varautumista ja turvallisuuden tiedolla johtamista on vahvistettu
Tampereen vetovoima ja tunnettuus kansainvälisenä tapahtuma- ja elämyskaupunkina on parantunut	50	Tampereen vetovoimaa kulttuurin ja tapahtumien kansainvälisenä kaupunkina on vahvistettu (vetovoimakärjet Muumit ja saunat)
Henkilöstön hyvinvointi ja uudistumiskyky ovat vahvistuneet	51	Henkilöstön työhyvinvoinnin suunnitelmallista johtamista ja kehittämistä on vahvistettu
	52	Työntekijäkokemus on pysynyt ennallaan tai parantunut
Kaupungin palveluiden asiakaskokemus on parantunut	54	Asiakaskokemus on parantunut 60 prosentissa kaupungin palveluista
	55	Digipalveluista 50 prosenttia on asiakaskokemuksen mittauksen piirissä
Talous on tasapainossa	57	Tilikauden tulos on enintään 43,9 milj. euroa alijäämäinen
	58	Investointien tulorahoitusprosentti on 41
	59	Valtuuston hyväksymä talouden tasapaino-ohjelma on edennyt suunnitellusti

Talous

Konsernihallinnon toimintakate ilman yhteisiä eriä on vuoden 2027 talousarvioesityksessä -40,3 milj. euroa, mikä on noin 0,1 milj. euroa parempi kuin vuoden 2026 vuosisuunnitelmassa.

Toimintakatetta parantavat vuonna 2026 toteutettujen yhteistoimintaneuvotteluihin liittyvien sopeutustoimenpiteiden täysimääräinen vaikutus vuonna 2027 sekä talouden tasapaino-ohjelman toimenpiteiden edelleen jatkuva vaikutus. Lisäksi uudet sopeutustoimenpiteet vahvistavat toimintakatetta.

Toimintakatetta heikentävät puolestaan yksiköiden toiminnallisiin ja lainsäädännöllisiin tarpeisiin liittyvät muutostarpeet, joista merkittävin kohdistuu keskusvaalilautakunnan toimintaan vuoden 2027 eduskuntavaalien järjestämisen vuoksi. Toimintakatetta rasittavat myös kunta-alan työ- ja virkaehtosopimuksen (KVTES) mukaisen palkkaratkaisun kustannusvaikutukset.

Kokonaisuutena toimintakatteen kehitystä heikentävät erityisesti henkilöstömenoihin kohdistuvat kustannuspaineet ja yksiköiden esittämät lisäresurssitarpeet, minkä vuoksi toimintakate heikkenee hieman vuoden 2026 tasosta huolimatta käynnissä olevista talouden tasapainottamistoimenpiteistä.

KONSERNIHALLINTO

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027
Toimintatulot			
Myyntitulot	24 088	24 168	27 480
Maksutulot	0	0	0
Tuet ja avustukset	593	251	278
Vuokratulot	3	0	99
Muut toimintatulot	386	59	15
Toimintatulot yhteensä	**25 070**	**24 478**	**27 872**
Valmistus omaan käyttöön	364	238	0
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-28 937	-26 671	-28 040
Palvelujen ostot	-36 083	-31 532	-32 660
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-613	-438	-473
Avustukset	-1 558	-1 637	-1 912
Vuokramenot	-3 455	-4 590	-4 465
Muut toimintamenot	-100	-619	-573
Toimintamenot yhteensä	**-70 382**	**-65 248**	**-68 123**
Toimintakate	**-45 312**	**-40 771**	**-40 251**
Rahoitustulot ja -menot	-2	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-2 534	-3 500	-4 076
Tilikauden tulos	**-47 849**	**-44 271**	**-44 327**

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027
Investointimenot	-5 127	-5 906	-7 500
Rahoitusosuudet investointimenoihin	450	189	0
Nettoinvestoinnit	-4 677	-5 717	-7 500

Sitovat erät (1 000 euroa)	Toiminta-tulot	Toiminta-menot	Toiminta-kate	Investointi-menot	Netto-investoinnit	Toimintakate ja-nettoinvestoinnit
ICT-kehittäminen, toimintakate + nettoinvestoinnit	0	-4 000	-4 000	-7 500	-7 500	-11 500
Tarkastuslautakunta	0	-450	-450		0	
Keskusvaalilautakunta	485	-1 248	-763		0	
Konsernihallinto, (pl. erikseen sitovat erät)	27 387	-62 425	-35 038	0	0	

YHTEISET ERÄT

Kaupungin yhteisiin eriin on koottu kaupunkitasoisia yhteistoimintaosuuksia, kuten Kuntaliiton, Pirkanmaan liiton ja Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän maksuosuudet sekä varaukset erinäisiin avustuksiin ja jäsenmaksuihin. Myös kunnan osuus verotuskustannuksista maksetaan Yhteisistä eristä.

Yhteisissä erissä on myös varaukset kaupungin työntekijöiden liikunta- ja kulttuurietuudesta aiheutuviin kustannuksiin, työmatkaliikenteen tukeen sekä työsuhdepolkupyörän hallinnointimaksuihin.

Suurtapahtumakumppanuuksiin ja järjestelykustannuksiin on varattu noin 1,6 milj. euroa (2026: 2,1 milj. euroa). Vuoden 2027 keskeisimpiä suurtapahtumia ovat Taitoluistelun MM-kilpailut, Frisbeengolfin EM-kilpailut ja Jääkiekon U20 MM-kilpailut. Muita yhteistyötapahtumia vuonna 2027 ovat mm. useampi suuri kansainvälinen kongressi sekä Uuden Musiikin Kilpailu (UMK).

Ammatillisen koulutuksen yksikköhintarahoitus (valtionosuus) osoitetaan täysimääräisenä koulutuksen järjestäjä Tredulle. Talousarvioon arvioitu rahoituksen suuruus on yhteensä 100,574 milj. euroa (2025 muutettu talousarvio: 102,225 milj. euroa).

Yhteisten erien talousarvio sisältää vajaa 3,0 milj. euroa kaupunkitason varausta vuoden 2027 palkankorotuksiin.

Vuoden 2027 talousarvio ei sisällä arvioita myyntivoitoista.

YHTEISET ERÄT

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027
Toimintatulot			
Myyntitulot	308	293	293
Maksutulot	0	0	0
Tuet ja avustukset	113	0	0
Vuokratulot	20	0	0
Muut toimintatulot	15 187	476	506
Toimintatulot yhteensä	**15 628**	**769**	**799**
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-53	-3 590	-2 955
Palvelujen ostot	-109 031	-110 394	-110 196
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-274	-382	-382
Avustukset	-140	-141	-141
Vuokramenot	-323	-356	-356
Muut toimintamenot	-85	-177	-175
Toimintamenot yhteensä	**-109 905**	**-115 040**	**-114 205**
Toimintakate	**-94 277**	**-114 271**	**-113 406**
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0
Tilikauden tulos	**-94 277**	**-114 271**	**-113 406**

Investoinnit

Osakkeisiin ja osuuksiin on varattu yhteensä 1,6 milj. euroa kaupunginhallituksen käyttöön erillisten päätösten mukaan.

Yhteisissä erissä on lisäksi 2,0 milj. euron varaus Tampereen Särkänniemi Oy:n ja 7,0 milj. euron varaus Nurmi Resort Oy:n pääomittamista varten. Päätösten mukaisiin toimenpiteisiin varaudutaan osakkeissa ja osuuksissa yhteensä 10,6 milj. eurolla.

Vuodelle 2027 ei ole suunniteltu omaisuuden myyntejä konsernihallinnon yhteisistä eristä.

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027
Investointimenot	-26 649	-25 408	-10 600
Nettoinvestoinnit	**-26 649**	**-25 408**	**-10 600**
Pysyvien vastaavien luovutustulot	22 409	0	0

SITOVAT ERÄT

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta-tulot	Toiminta-menot	Toiminta-kate
Yhteiset erät	799	-114 205	-113 406

Investoinnit (1 000 euroa)	Investointi-menot	Rahoitus-osuudet	Netto-investoinnit
Yhteiset erät	-10 600	0	-10 600

VAHINKORAHASTO

Vahinkorahasto on Tampereen kaupungin perustama riskirahasto. Rahastoa käsitellään erillisenä taseyksikkönä ja siitä tehdään vuosittain tilinpäätös.

Rahastosta korvataan kaupungille aiheutuneita kertaluonteisia vahinkoja tai vastuita, joita ei vakuutuksin ole katettu. Rahastosta voidaan korvata myös vakuutuksesta korvattavien vahinkojen omavastuuosan ja kaupungin toimintayksikön omavastuuosan välinen kustannus sekä vakuutuskorvauksen ylittävä vahinko-osa. Korvauspiiriin kuuluu myös leasing-rahoituksella hankittu erikseen vakuuttamaton omaisuus.

Rahastosta voidaan erityisistä syistä korvata myös kaupungin työntekijöiden ja luottamushenkilöiden omaisuudelle aiheutuneita ilkivaltaan tai varkauteen liittyviä vahinkoja silloin, kun vahinko on tapahtunut kaupungin työ- tai luottamustehtävien hoidon yhteydessä eikä muu vakuutus korvaa vahinkoa. Tällöin korvauksenhakijan tulee kyetä osoittamaan vahingon ja työtehtävien välinen yhteys.

Toimintayksiköitä ja henkilöstöä edellytetään toimimaan huolellisesti ja sitä kautta ennaltaehkäisemään vahinkojen syntymistä sekä minimoimaan vahinkojen suuruutta. Kansallisesti tai kansainvälisesti merkittävissä taidenäyttelyissä, joihin opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt valtiontakuujärjestelyn, voidaan vahinkorahastosta kattaa näyttelyn järjestäjälle asetettu omavastuuosuus.

Rahastosta voidaan maksaa Tampereen kaupunkikonsernitasoista riskienhallinta ja ennaltaehkäisevää työtä, joka liittyy rahaston päämäärien edistämiseen.

Tuloslaskelmassa on menoina esitetty arvio korvausten määrästä vuonna 2027. Vahinkorahaston pääoma karttuu erillisestä esityksestä vain kaupungin tuloksen niin salliessa. Vahinkorahaston pääoma 31.12.2025 oli 17 697 334,49 euroa ja taseen loppusumma 18 656 732,09 euroa.

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Liiketoiminnan muut tuotot	27	0	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut						
Palvelujen ostot	-2	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	-163	-475	-475	-475	-475	-475
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä ja varauksia	**-138**	**-475**	**-475**	**-475**	**-475**	**-475**
Rahastojen vähennys (+)	138	475	475	475	475	475
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Rahoituslaskelma (1 000 euroa)	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Toiminnan rahavirta						
Liikeylijäämä (-alijäämä)	-138	-475	-475	-475	-475	-475
Tulosrahoituksen korjauserät	-52	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-191**	**-475**	**-475**	**-475**	**-475**	**-475**
Rahoituksen rahavirta						
Vaikutus maksuvalmiuteen	**-191**	**-475**	**-475**	**-475**	**-475**	**-475**
Muut maksuvalmiuden muutokset	191	475	475	475	475	475
Vaikutus rahavaroihin	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

LASKELMAT

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelma
Verotulot
Valtionosuudet
Korkotulot ja -menot
Muut rahoitustulot ja -menot

Investointiosa

Investoinnit

Rahoituslaskelmaosa

Rahoituslaskelma
Antolainauksen muutokset
Lainakannan muutokset

TULOSLASKELMA

Talousarvion laskelmaosan tuloslaskelmassa osoitetaan, kuinka kunnan tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korkoihin ja muihin rahoitusmenoihin sekä taloudellisen käyttöiän mukaisiin suunnitelman mukaisiin poistoihin. Tuloslaskelmassa lasketaan yhteen talousarvion käyttötalousosan toimintatulot ja -menot.

Tuloslaskelmaosan välituloksina esitetään seuraavat tiedot:

- Toimintakate kertoo, paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla, valtionosuuksilla ja rahoitustuloilla.
- Vuosikate ilmoittaa paljonko tulorahoituksesta jää investointien, lainanlyhennysten ja muiden pitkävaikutteisten menojen kattamiseen.
- Tilikauden tulos kertoo tilikauden tulojen ja menojen erotuksen.
- Tilikauden yli- tai alijäämä sisältää niin sanotut tuloksenkäsittelyerät eli poistoeron, varausten ja rahastojen muutokset. Tilikauden yli- tai alijäämä lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa.

Talousarvion 2027 tuloslaskelma

Vuoden 2027 talousarvion toimintatulojen ja -menojen erotuksena muodostuva toimintakate on 783,7 milj. euroa negatiivinen. Toimintakate heikkenee vuoden 2026 ennusteeseen verrattuna 3,7 % eli 27,8 milj. euroa.

Vuoden 2027 toimintakate sisältää omaisuuden myyntivoittoja 25,0 milj. euroa ja maankäyttösopimuskorvauksia 5,0 milj. euroa. Vuoden 2026 ennusteeseen niitä sisältyy yhteensä 41,3 milj. euroa eli 11,3 milj. euroa enemmän. Ilman omaisuuden myyntivoittoja toimintakate heikkenee 2,1 % eli 16,3 milj. euroa vuoden 2026 ennusteeseen nähden.

Toimintakatteen jälkeen tuloslaskelmassa esitetään verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustulot ja -menot. Verorahoituksen eli verotulojen ja valtionosuuksien arvioidaan kasvavan vuoden 2026 ennusteeseen verrattuna 32,3 milj. euroa eli 3,9 %. Verotuloja arvioidaan kertyvän 29,0 milj. euroa ja valtionosuuksia 3,3 milj. euroa edellisvuoden ennustetta enemmän. Rahoitustulojen ja -menojen nettomäärä heikkenee vuoden 2026 ennusteeseen verrattuna 4,3 milj. euroa. Heikennystä aiheuttaa erityisesti korkomenojen kasvu.

Edellä mainittujen erien jälkeen muodostuva vuosikate on 92,7 milj. euroa.

Vuoden 2027 poistojen ja arvonalentumisten määräksi arvioidaan 136,6 milj. euroa. Vuosikate kattaa poistoista 68 %.

Talouden tasapainottamistoimenpiteistä huolimatta tilikauden tulos muodostuu 43,9 milj. euroa alijäämäiseksi. Tulos sisältää kertaluonteisia pysyvien vastaavien myyntivoittoja 25,0 milj. euroa ja maankäyttösopimuskorvauksia 5,0 milj. euroa.

Niin sanottu toiminnallinen tulos, jossa ei huomioida satunnaisia eriä ja myyntivoittoja huomioidaan enintään 25 milj. euroa, on vuoden 2027 talousarviossa 43,9 milj. euroa alijäämäinen. Vuoden 2026 elokuun talousennusteen mukainen toiminnallinen tulos on -65,9 milj. euroa. Vuoden 2027 talousarvion toiminnallinen tulos paranee näin ollen noin 22 milj. euroa kuluvan vuoden ennusteeseen verrattuna. Talousasetelma on siitä huolimatta edelleen merkittävästi alijäämäinen.

Taloussuunnitelmakauden tuloslaskelma

Taloussuunnitelmakauden 2028–2030 tuloslaskelmat ovat alijäämäiset, vaikka alijäämä pienenee suunnitelmakauden loppua kohti. Tämä edellyttää talouden tasapainottamisen määrätietoista jatkamista myös tulevina vuosina.

Taloussuunnitelmavuosina 2028–2030 toimintakatteen arvioidaan heikkenevän keskimäärin 2,6 prosenttia vuodessa. Toimintakate on vuonna 2028 yhteensä 804,3 milj. euroa negatiivinen ja vuonna 2030 yhteensä 845,7 milj. euroa negatiivinen. Suunnitelmassa on otettu huomioon talouden tasapaino-ohjelmaan

TILIKAUDEN TULOS	VUOSIKATE/POISTOT	VERORAHOITUS	NETTOMENOT
-43,9 milj. €	67,8 %	+3,9 %	+3,7 %
TA 2027	TA 2027	TA 2027/ENN 2026	TA 2027/ENN 2026

sisältyvät sopeuttamistoimenpiteet sekä lakimuutosten, palvelutarpeen kasvun ja kustannustason nousun aiheuttamat lisäykset. Taloussuunnitelmavuosien arvioinnissa on huomioitu erikseen muun muassa palkkojen sopimuskorotusten kustannusvaikutukset, raitiotien laajentumisen myötä kasvavat vastikkeet sekä omaisuuden myyntivoitot ja maankäyttökorvaukset. Näiden erien lisäksi toimintakatteen on arvioitu kasvavan perusuralla 1,0 prosenttia vuosina 2028–2030.

Verorahoituksen arvioidaan kasvavan keskimäärin 4,0 prosenttia vuodessa vuosina 2028–2030. Verotulojen ja valtionosuuksien yhteismäärä kasvaa vuoden 2027 talousarvion 849,5 milj. eurosta 955,2 milj. euroon vuonna 2030. Verotulojen kasvuarvio perustuu valtiovarainministeriön, Verohallinnon ja Kuntaliiton arvioihin sekä toteutuneisiin vero- ja väestötietoihin. Valtionosuusarvioiden pohjana on valtiovarainministeriön painelaskelma, johon sisältyy epävarmuutta. Valtionosuus- ja toimintamenoarvioissa ei ole huomioitu vuonna 2029 mahdollisesti voimaan tulevaa toimeentulotuen laskutusmallin uudistusta.

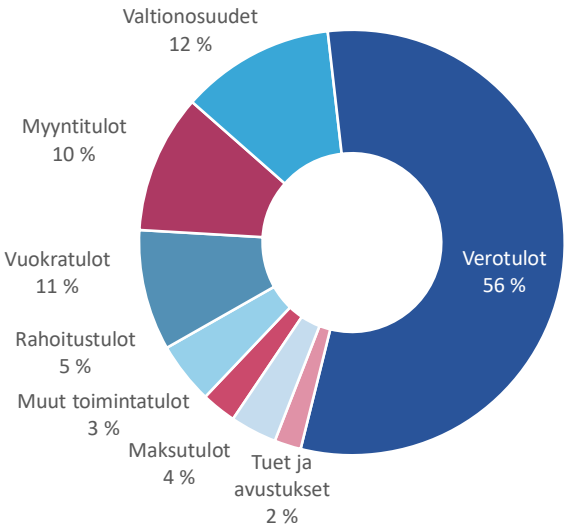
Vuosikate vahvistuu vuoden 2027 talousarvion 92,7 milj. eurosta 104,8 milj. euroon vuonna 2028 ja edelleen 117,1 milj. euroon vuonna 2030. Vuosikate ei kuitenkaan riitä kattamaan poistoja ja arvonalentumisia, minkä vuoksi tilikauden tulos on 36,7 milj. euroa alijäämäinen vuonna 2028, 34,3 milj. euroa alijäämäinen vuonna 2029 ja 32,4 milj. euroa alijäämäinen vuonna 2030. Tilinpäätössiirtojen jälkeen tilikauden alijäämä on vastaavasti 36,3 milj. euroa, 33,9 milj. euroa ja 32,0 milj. euroa.

Vuoden 2025 tilinpäätöksessä oli taseessa kertynyttä ylijäämää yhteensä 818,9 milj. euroa.

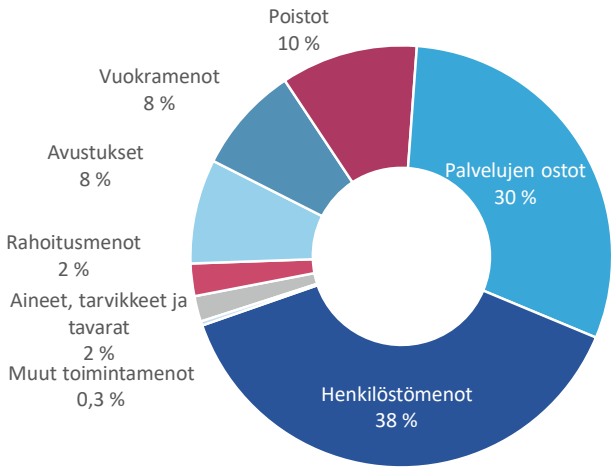
TULOSLASKELMA 2027

1 000 euroa	Talousarvio 2027, sisäiset erät mukana	Talousarvio 2027, sisäiset erät vähennetty
Toimintatulot		
Myyntitulot	301 243	132 874
Maksutulot	45 617	44 740
Tuet ja avustukset	25 517	25 517
Vuokratulot	260 469	115 607
Muut toimintatulot	33 987	33 439
Toimintatulot yhteensä	666 832	352 177
Valmistus omaan käyttöön	154	154
Toimintamenot		
Henkilöstömenot	-500 972	-500 972
Palvelujen ostot	-562 853	-393 104
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25 830	-25 830
Avustukset	-104 694	-104 694
Vuokramenot	-252 138	-107 268
Muut toimintamenot	-4 195	-4 158
Toimintamenot yhteensä	-1 450 681	-1 136 026
Toimintakate	**-783 695**	**-783 695**
Verotulot	702 000	702 000
Valtionosuudet	147 529	147 529
Rahoitustulot ja -menot		
Korkotulot	16 750	16 758
Muut rahoitustulot	62 015	42 305
Korkomenot	-32 179	-32 187
Muut rahoitusmenot	-19 726	-16
Vuosikate	**92 694**	**92 694**
Poistot ja arvonalentumiset	-136 620	-136 620
Tilikauden tulos	**-43 926**	**-43 926**

TULOT

MENOT

TULOSLASKELMA 2025–2030

1 000 euroa	TP 2025	Alkup. TA 2026	TP 2026 Enn*	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Toimintatulot							
Myyntitulot	126 474	130 436	127 025	132 874	133 718	136 250	137 863
Maksutulot	41 241	43 298	42 241	44 740	45 187	45 639	46 095
Tuet ja avustukset	27 790	24 199	28 226	25 517	25 772	26 030	26 290
Vuokratulot	111 190	109 684	112 061	115 607	120 393	126 597	131 163
Muut toimintatulot	75 340	43 389	45 679	33 439	37 403	37 777	37 881
Toimintatulot yhteensä	382 035	351 006	355 232	352 177	362 474	372 293	379 292
Valmistus omaan käyttöön	535	79	339	154	154	154	154
Toimintamenot							
Henkilöstömenot	-471 629	-497 810	-484 065	-500 972	-516 982	-532 151	-547 473
Palvelujen ostot	-370 958	-387 447	-383 697	-393 104	-392 971	-399 812	-404 061
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-22 061	-23 694	-24 586	-25 830	-26 089	-26 350	-26 613
Avustukset	-101 601	-98 549	-107 144	-104 694	-107 540	-108 616	-109 702
Vuokramenot	-98 230	-105 037	-106 379	-107 268	-119 130	-127 950	-132 992
Muut toimintamenot	-4 226	-4 275	-5 545	-4 158	-4 199	-4 241	-4 284
Toimintamenot yhteensä	-1 068 705	-1 116 812	-1 111 417	-1 136 026	-1 166 911	-1 199 121	-1 225 124
Toimintakate	**-686 135**	**-765 727**	**-755 845**	**-783 695**	**-804 283**	**-826 673**	**-845 678**
Verotulot	641 155	687 000	673 000	702 000	733 000	762 000	791 000
Valtionosuudet	125 666	142 485	144 275	147 529	155 688	160 313	164 209
Rahoitustulot ja -menot							
Korkotulot	17 526	16 818	16 931	16 758	16 858	16 814	14 826
Muut rahoitustulot	32 005	38 907	37 938	42 305	42 043	41 862	41 820
Korkomenot	-23 058	-23 180	-23 665	-32 187	-38 450	-43 870	-49 100
Muut rahoitusmenot	-917	-44	-18	-16	-16	-16	-16
Vuosikate	**106 242**	**96 259**	**92 616**	**92 694**	**104 840**	**110 430**	**117 061**
Poistot ja arvonalentumiset	-138 779	-137 675	-147 005	-136 620	-141 570	-144 765	-149 503
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	**-32 537**	**-41 416**	**-54 388**	**-43 926**	**-36 730**	**-34 335**	**-32 442**
Poistoeron muutos	806	700	566	100	100	100	100
Rahastojen muutos	138	475	475	475	475	475	475
Tilikauden yli- tai alijäämä	**-31 592**	**-40 241**	**-53 347**	**-43 351**	**-36 155**	**-33 760**	**-31 867**

Tunnusluvut	TP 2025	Alkup. TA 2026	TP 2026 Enn*	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Ylijäämä taseessa, milj. euroa	664	802	820	781	718	680	646
Toimintatulot/Toimintamenot, %	36	31	32	31	31	31	31
Vuosikate/Poistot, %	77	70	63	68	74	76	78
Vuosikate, euroa/asukas	403	361	347	343	383	398	416
Asukasmäärä	263 337	267 000	266 551	269 988	273 664	277 522	281 194

*Ennuste 8/2026. Ei huomioitu 3,5 milj. eurolla heikentynyttä verotuloennustetta.

VEROTULOT

Kuntalain 111 §:n mukaan viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista. Kunnalle suoritettavat verot koostuvat kunnan tuloverosta, osuudesta yhteisöveron tuottoon ja kiinteistöverosta. Näiden lisäksi kaivosten sijaintikunnat saavat vuodesta 2025 alkaen osan kaivosmineraaliveron tuotosta.

Hallitus päätti syksyn 2026 budjettiriihessä jatkaa kiinteistöverouudistuksen selvittämistä, mutta uudistusta ei viedä eteenpäin tällä vaalikaudella. Hallitus arvioi, että aikataulu ei mahdollista kiinteistönomistajille riittävää aikaa perehtyä ja varautua muutosten vaikutuksiin. Selvitystyö jää seuraavan hallituksen hyödynnettäväksi.

KUNTIEN VEROTULOT

2025

Kuntien verotulot vuonna 2025 olivat yhteensä noin 14,06 miljardia euroa. Verotulot vähenivät edellisestä vuodesta noin 0,2 prosenttia.

Kunnallisveroa kertyi vuonna 2025 noin 9,99 miljardia euroa, yhteisöveroa 1,69 miljardia euroa ja kiinteistöveroa 2,38 miljardia euroa. Kunnallisveron kertymä pysyi lähes vuoden 2024 tasolla, yhteisöveron kertymä väheni 4,4 prosenttia ja kiinteistöveron kertymä kasvoi 2,1 prosenttia.

Vuoden 2025 verotulojen kehitykseen vaikuttivat heikko suhdannetilanne ja työllisyyden vaimea kehitys. Kunnallisveron kertymää pienensivät lisäksi aiempiin verovuosiin liittyneet oikaisut ja veronpalautukset.

2026

Kuntien verotulojen arvioidaan olevan vuonna 2026 yhteensä noin 14,63 miljardia euroa. Verotulot kasvavat edellisvuodesta noin 4,1 prosenttia.

Kunnallisveroa arvioidaan kertyvän 10,56 miljardia euroa, yhteisöveroa 1,77 miljardia euroa ja kiinteistöveroa 2,30 miljardia euroa. Kunnallisveron ennusteessa on huomioitu elokuuhun asti toteutuneet tilitykset, syyskuun tilannetieto sekä Verohallinnon ennakkotiedot valmistuvasta verotuksesta. Yhteisöveron kehitystä tukevat talouden piristyminen ja ennakkoverojen myönteinen kehitys. Kiinteistöveron kertymää heikentävät vanhoihin verovuosiin kohdistuvat oikaisut.

2027–2030

Vuonna 2027 kuntien verotulojen arvioidaan olevan noin 15,22 miljardia euroa. Verotulojen arvioidaan kasvavan 4,0 prosenttia vuonna 2027, 3,7 prosenttia vuonna 2028, 3,6 prosenttia vuonna 2029 ja 3,4 prosenttia vuonna 2030.

Yhteisöverokanta alenee vuonna 2027 20 prosentista 18 prosenttiin. Veroperustemuutosten vaikutukset kompensoidaan kunnille nettomääräisesti yhteisöveron ryhmäosuutta muuttamalla, joten vaikutus kuntien rahoitusasemaan on neutraali. Työntekijöiden työttömyysvakuutusmaksun alentaminen parantaa kunnallisveron tuottoa vuodesta 2027 alkaen.

Kunnallisveroa arvioidaan kertyvän 10,93 miljardia euroa vuonna 2027, 11,36 miljardia euroa vuonna 2028, 11,81 miljardia euroa vuonna 2029 ja 12,24 miljardia euroa vuonna 2030. Kuntakohtaisiin ennusteisiin liittyy epävarmuutta erityisesti ansiotulojen ja työllisyyden kehityksen vuoksi.

Yhteisöveroa arvioidaan kertyvän kunnille 1,89 miljardia euroa ja kiinteistöveroa 2,40 miljardia euroa vuonna 2027. Vuoteen 2030 mennessä yhteisöveron kertymän arvioidaan kasvavan 2,12 miljardiin euroon ja kiinteistöveron 2,54 miljardiin euroon.

TAMPEREEN VEROTULOT

Kunnan tulovero 2027

Vuoden 2027 talousarvio on laadittu 7,60 prosentin tuloverolla. Veroprosentti säilyy ennallaan. Kuntaliiton syyskuun 2026 ennusteessa Tampereen ansiotulojen arvioidaan kasvavan 4,8 prosenttia vuonna 2027. Koko maan ansiotulojen kasvuksi arvioidaan 3,7 prosenttia.

Kunnallisveroa arvioidaan kertyvän 506 milj. euroa vuonna 2027. Vuoden 2026 tilinpäätösennusteeseen verrattuna kunnallisverot kasvavat 24 milj. euroa eli noin 5,0 prosenttia.

Osuus yhteisöveron tuotosta 2027

Yhteisöveroa arvioidaan kertyvän vuonna 2026 noin 84,5 milj. euroa. Vuonna 2025 yhteisöveroa kertyi 77,7 milj. euroa.

Yhteisöverokanta alenee vuonna 2027 20 prosentista 18 prosenttiin. Muutoksen vaikutus kompensoidaan kunnille yhteisöveron ryhmäosuutta korottamalla. Kuntaliiton ennustekehikossa Tampereen yhteisöverotilitysten arvioidaan kasvavan vuonna 2027.

Talousarviossa yhteisöverotuloja arvioidaan kertyvän 87 milj. euroa vuonna 2027. Kasvua vuoden 2026 tilinpäätösennusteeseen on 2,5 milj. euroa eli noin 3,0 prosenttia.

Kiinteistövero 2027

Kiinteistövero on kiinteistöveroprosentin mukainen osuus kiinteistön arvosta. Kiinteistöverolain 11 §:n mukaan kunnanvaltuusto määrää kunnan kiinteistöveroprosenttien suuruuden laissa säädettyjen vaihteluvälien rajoissa vuosittain etukäteen samalla, kun se vahvistaa varainhoitovuoden tuloveroprosentin. Kiinteistöveroprosentit määrätään prosentin sadasosan tarkkuudella.

Vuoden 2027 talousarvio on valmisteltu voimassa olevilla kiinteistöveroprosenteilla. Kiinteistöveroa arvioidaan kertyvän 109 milj. euroa vuonna 2027. Arvio on 6 milj. euroa vuoden 2026 tilinpäätösennustetta suurempi ja lähes vuoden 2025 toteuman tasolla.

Vuoden 2026 kiinteistöverokertymää heikentää vanhoihin verovuosiin kohdistuvat poikkeuksellisen suuret oikaisut liittyen todennäköisesti sairaalakiinteistöjen muuttuneeseen verokohteluun. Korkein hallinto-oikeus linjasi, että sairaalarakennukset rinnastuvat kiinteistöverotuksessa käyttörasituksensa ja teknisten vaatimustensa vuoksi paremmin myymälä- ja teollisuustyyppisiin rakennuksiin kuin toimistorakennuksiin, minkä vuoksi niihin sovelletaan 4 %:n eikä 1 %:n ikäalennusta. Muutoksen vaikutusta tulevien vuosien verokertymiin ei ole täysin arvioitavissa.

Taloussuunnitelma 2028–2030

Tulovero- ja kiinteistöveroprosentteihin ei sisälly muutoksia taloussuunnitelmassa. Verotulojen arvioidaan kasvavan melko tasaisesti koko taloussuunnitelmakauden ajan: vuonna 2028 kasvua arvioidaan olevan noin 4,6 %, vuonna 2029 noin 4,0 prosenttia ja vuonna 2030 noin 3,8 prosenttia. Kasvu painottuu kunnallisveroon, jonka kertymän arvioidaan kasvavan vuosittain noin 4,5–4,9 prosenttia. Yhteisöveron kertymän ennakoidaan kasvavan noin 3 prosenttia vuodessa. Kiinteistöveron kertymän arvioidaan puolestaan pysyvän lähes ennallaan.

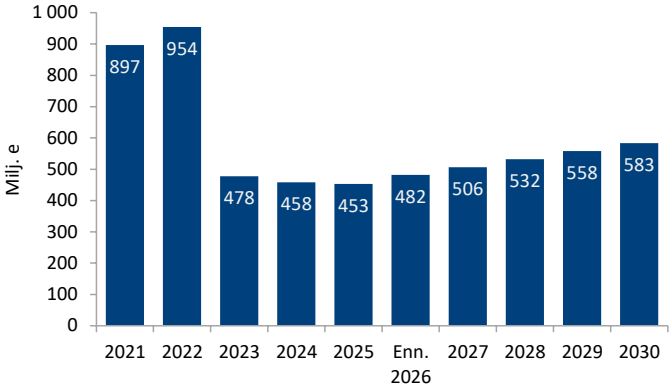
Yleinen talouskehitys, työllisyys ja yritysten tulokset vaikuttavat ratkaisevasti verotulojen kertymään. Kiinteistöveron tuottoon vaikuttaa edellä mainittu korkeimman hallinto-oikeuden päätös sairaalakiinteistöjen ikäalennuksesta.

Verotulot (1 000 euroa)	TP 2025	Alkup. TA 2026	TP Enn 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Kunnallisvero	453 129	495 000	482 000	506 000	532 000	558 000	583 000
- veroprosentti	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6
Kiinteistövero	110 286	111 000	103 000	109 000	109 000	109 000	110 000
Osuus yhteisöveron tuotosta	77 739	81 000	84 500	87 000	92 000	95 000	98 000
Yhteensä	**641 155**	**687 000**	**669 500**	**702 000**	**733 000**	**762 000**	**791 000**

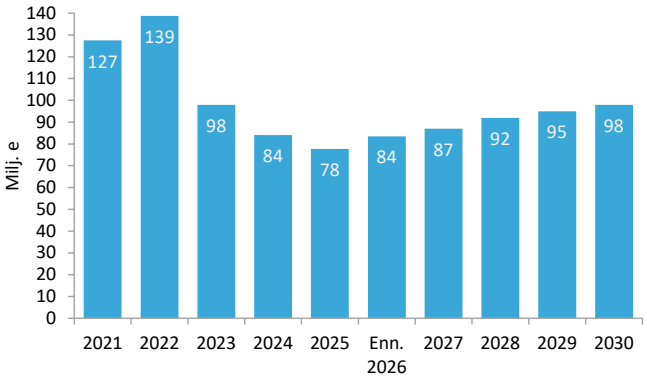
KIINTEISTÖVEROPROSENTIT

	Vaihteluvälit 2027 (KiinteistöveroL)	TAMPERE 2026	TAMPERE 2027
Yleinen	0,93–2,00	1,25	1,25
Yleinen / maapohja	1,30–2,00	1,30	1,30
Vakituiset asuinrakennukset	0,41–1,00	0,65	0,65
Muut kuin vakituiset asuinrakennukset	0,93–2,00	1,10	1,10
Voimalaitokset	0,93–3,10	3,00	3,00
Yleishyödylliset yhteisöt	0,00–2,00	0,40	0,40
Rakentamattomat rakennuspaikat	2,00–6,00	5,00	5,00

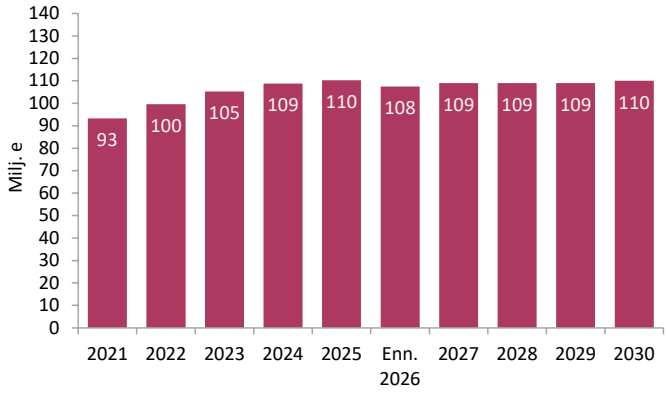
KUNNALLISVERON KEHITYS

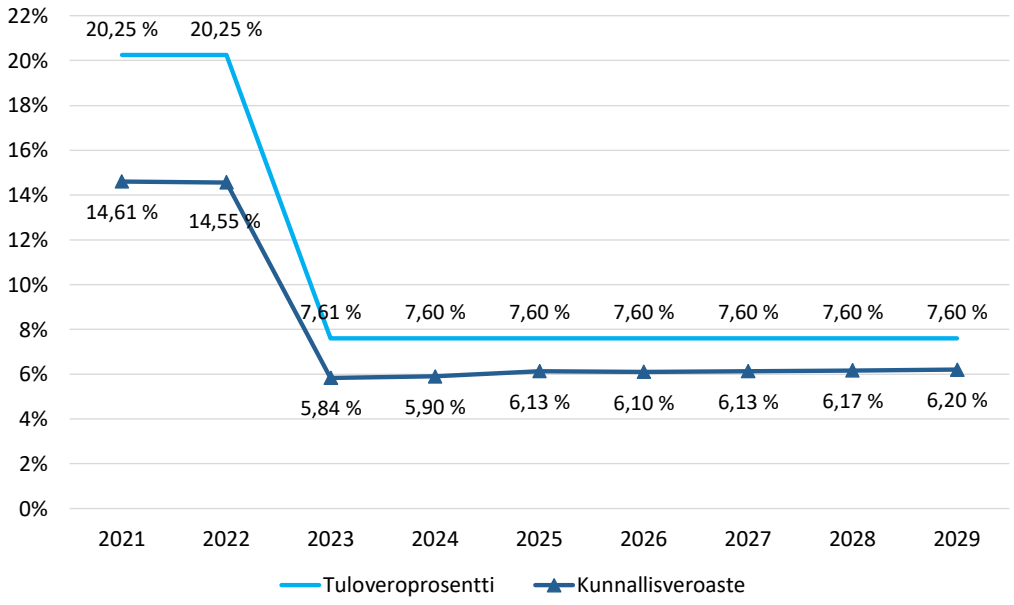
YHTEISÖVERON KEHITYS

KIINTEISTÖVERON KEHITYS

TAMPEREEN TULOVEROPROSENTTI JA EFEKTIIVINEN VEROASTE

VALTIONOSUUDET

Valtionosuusjärjestelmän kautta valtio osallistuu lakisääteisten kunnallisten peruspalvelujen rahoitukseen. Valtionosuudet tulevat kunnille laskennallisin perustein.

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset voivat saada tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikastaan riippumatta kohtuullisella verorasituksella. Tämä toteutetaan tasaamalla kuntien välisiä eroja palvelujen järjestämisen kustannuksissa sekä tulopohjissa.

Suomen valtionosuusjärjestelmä koostuu kustannus- ja tarve-erojen tasauksesta sekä tulopohjan tasauksesta. Kustannuserojen tasauksen laskentaperusteena ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät. Kuntien erilaista tulopohjaa tasataan kuntien kesken kunnan verotulojen perusteella.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisen rahoituksen euromääräisesti merkittävin osa on koulutuksen ylläpitäjille myönnettävä yksikköhintarahoitus lukiokoulutukseen ja ammatilliseen koulutukseen. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää perusopetukseen oppilaskohtaista lisärahoitusta ja rahoitusta muuhun opetus- ja kulttuuritoimintaan. Tampereen kaupunki osoittaa ammatillisen koulutuksen valtionosuudet kuntien välisen yhteistoimintasopimuksen perusteella Tampereen seudun ammattiopisto Tredulle.

Vuodesta 2020 alkaen kunnille maksettava verotulomenetysten korvaus on erotettu peruspalvelujen valtionosuudesta ja maksetaan omalta valtiovarainministeriön momentiltaan. Verotulomenetysten korvauksessa on kyse eduskunnan säätämistä kunnallisveroon tehtävistä vähennyksistä. Nämä pienentävät kunnallisveron tuottoa kunnista riippumattomista syistä. Kaikkia verovähennyksistä johtuvia menetyksiä ei korvata, vaan huomioon otetaan vasta vuodesta 2010 lähtien toteutetut veroperustemuutokset. Kunnalle maksetaan sen verotulojen menetystä vastaava euromäärä.

2027

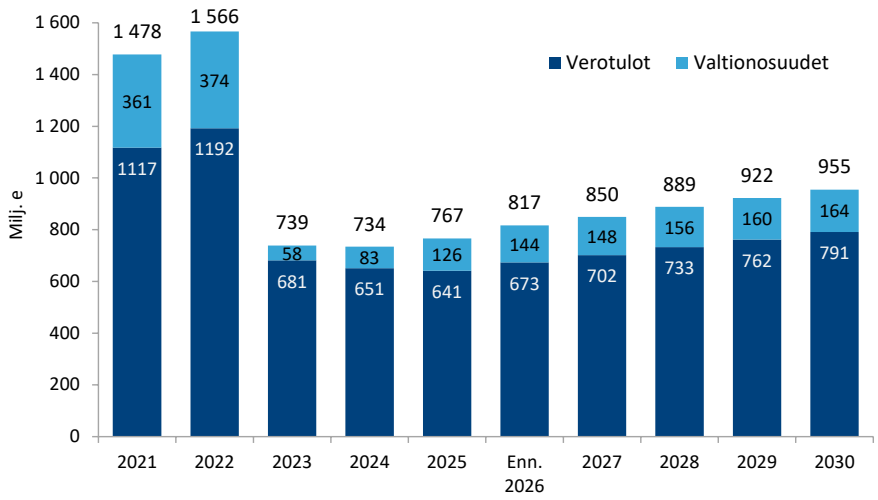
Peruspalvelujen valtionosuus pienenee vuonna 2027 noin 110 milj. euroa 3,44 mrd. euroon. Valtionosuutta vähentävät erityisesti sote-uudistukseen liittyvät määräaikaiset vähennykset, yhteensä 231 milj. euroa, sekä kasvutoimien rahoitukseen liittyvä pysyvä 75 milj. euron vähennys.

Valtionosuuden 3,5 prosentin indeksikorotus lisää rahoitusta 114 milj. euroa, mutta indeksijarru pienentää lisäystä 91,2 milj. eurolla. Indeksikorotuksen nettovaikutus jää siten noin 23 milj. euroon.

Valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus vähentää valtionosuutta 55 milj. euroa vuonna 2027. Peruspalvelujen valtionosuusprosentti laskee 25,72 prosentista 25,05 prosenttiin.

Tehtävämuutokset kasvattavat valtionosuutta nettomääräisesti 41 milj. euroa. Lisäykset liittyvät pääosin kotoutumiskoulutuksen rahoituksen siirtoon, työllisyyspoliittiseen avustukseen ja kotoutumistuen kustannuksiin. Vähennyksiä aiheuttavat muun muassa työllistä-

VERORAHOITUKSEN KEHITYS

Valtionosuudet (1 000 euroa)	TP 2025	Alkup. TA 2026	TP Enn 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	11 591	26 524	26 931	26 510	31 000	32 000	33 000
Verotulomenetysten korvaus	25 664	25 407	25 534	29 261	31 688	34 313	36 709
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	88 411	90 554	91 810	91 758	93 000	94 000	94 500
Yhteensä	**125 666**	**142 485**	**144 275**	**147 529**	**155 688**	**160 313**	**164 209**

misvelvoitteen kumoaminen ja tilapäistä suojelua saavien siirtyminen yleistuelle.

Verotulomenetysten korvaukset ovat 616,5 milj. euroa. Veroperustemuutokset kasvattavat korvauksia nettomääräisesti 89,5 milj. euroa. Yhteisöverokannan alentaminen 20 prosentista 18 prosenttiin kompensoidaan kunnille yhteisöveron jako-osuutta muuttamalla, eikä vaikuta siten verotulomenetyksen korvaukseen.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet säilyvät noin 1,3 mrd. eurossa. Kuntapohjaisten koulutuksen järjestäjien rahoitusta vähentävät EU- ja ETA-alueen ulkopuolisten opiskelijoiden lukuvuosimaksut, kun taas koulutukselliseen tasa-arvoon, kokonaiskoulupäiväkokeiluun sekä liikunta- ja harrastustoimintaan osoitetaan lisärahoitusta.

Talousarvio 2027

Tampereen kaupungin vuoden 2027 talousarviossa valtionosuuksia arvioidaan kertyvän yhteensä noin 147,5 milj. euroa. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet ovat tästä 91,8 milj. euroa, peruspalvelujen valtionosuus 26,5 milj. euroa ja verotulomenetysten korvaus 29,3 milj. euroa.

Vuoden 2027 peruspalvelujen valtionosuus ja verotulomenetysten korvaus pohjautuvat valtiovarainministeriön syyskuussa julkaisemiin tietoihin. Laskelmat eivät ole lopulliset, vaan ne päivittyvät eri laskentatekijöiden tietojen päivittyessä (työttömyys, koululutustausta ym. tiedot) ja mahdollisten poliittisten päätösten myötä. Lisäksi peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyvä verotuloihin perustuva tasaus sekä verotulomenetysten korvaus päivittyvät lopulliseksi, kun vuoden 2025 verotus valmistuu.

Peruspalvelujen valtionosuus laskee hieman edellisestä vuodesta. Merkittävin syy tähän on perustoimeentulotuen rahoitusosuuden kasvu 6,9 milj. eurolla rahoitusosuuden ollessa lähes 33,4 milj. euroa. Valtionosuutta lisää verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen kasvu 4,7 milj. eurolla. Laskennalliset kustannukset kasvavat 16,2 milj. euroa, mutta omarahoitusosuuden kasvaessa 14,3 milj. eurolla näiden nettolisäys on vain 1,8 milj. euroa.

Verotulomenetysten korvaus kasvaa noin 3,7 milj. euroa vuodesta 2026. Verotuloja lisäävät ja veromenetysten korvauksia vähentävät useat veroperustemuutokset, joista euromääräisesti merkittävimmät ovat ansiotuloverotuksen indeksitarkistukset sekä työtulovähennyksen kasvattaminen.

Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet ovat lähes kuluvan vuoden ennusteen tasolla. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet täsmentyvät tammikuussa julkaistavissa rahoituspäätöksissä.

Taloussuunnitelma 2028–2030

Taloussuunnitelmavuosien 2028–2030 valtionosuusarviot pohjautuvat valtiovarainministeriön painelaskelmaan ja kaupungin omaan arvioon.

Suunnitelmassa ei ole huomioitu valmistelussa olevaa esitystä perustoimeentulotuen rahoitukseen liittyvästä muutoksesta. Esityksen mukaan vuodesta 2029 alkaen perustoimeentulotuen rahoitusosuutta ei enää vähennetä takautuvasti kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta, vaan kuntien rahoitusosuus laskutetaan kunnalta tuen maksukuukautta seuraavana kuukautena. Samalla perustoimeentulotuen meno kohdistuu sille vuodelle, jolta se aiheutuu.

KORKOTULOT JA -MENOT

Euroopassa melko rauhalliselta näyttäneen korkokehityksen jälkeen erityisesti Iranin ja Yhdysvaltain välillä alkanut sotiminen aiheutti merkittävän piikin energian hintaan ja sitä kautta inflaation kiihtymisen. Kuluvana vuonna Euroopan keskuspankki onkin joutunut aloittamaan rahapolitiikan kiristämisen eli korkojen nostamisen. 6 kuukauden euribor-koron odotetaan nousevan edelleen jyrkästi ja asettuvan ensi vuodesta alkaen 3,5 %:n tuntumaan melko pitkäksi aikaa. Myös pitkät korot ovat nousseet kuluvan vuoden aikana selvästi ja korkokäyrä on muotoutunut normaaliksi eli nousevaksi. Ennusteiden mukainen kehitys tulee kyllä tasaamaan sen muotoa.

Ensi vuoden talousarvio on laadittu hieman tämän hetken markkinaennusteiden mukaista korkotasoa alhaisempien korkojen varaan. Tällainen kehitys on todennäköinen, mikäli Iranin sota rauhoittuisi lähiaikoina ja paineet energian hinnassa hellittäisivät ensi vuotta kohden. Lyhyillä euribor-koroilla on vaikutusta erityisesti kaupungin korkomenojen puolella, sillä suuri osa kaupungin korkotuloista perustuu kiinteäkorkoisiin saamisiin.

Korkotulot

Ulkoisten korkotulojen arvioidaan vähenevän noin 0,2 milj. eurolla ensi vuonna verrattuna tämän vuoden tilinpäätösennusteeseen. Yhteensä ulkoisten korkotulojen arvioidaan olevan ensi vuonna 16,8 milj. euroa, ja ne koostuvat antolainoista saatavista koroista sekä Muut korkotuotot -tilille kirjattavasta konsernitilisaldolle saatavasta korkotulosta, jonka arvioidaan pienenevän hieman alhaisemman saldon vuoksi. Tampereen Vesi Oy:n lisäksi merkittäviä korkotuloja muodostuu Tampereen Energia Oy:n, KOY Tampereen Monitoimiareenan sekä vuokraasuntoyhteisöjen lainoistaan maksamista koroista.

Sisäiset korkotulot koostuvat asunto- ja kiinteistölautakunnalle hyvitettävistä kiinteistörahoituksen korkosuojaustuloista.

Korkotulojen erittely (1 000 euroa)	TP 2025	Alkup. TA 2026	TP enn 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Sisäiset korkotulot	206	370	180	-8	-80	-63	-63
Sisäiset erät yhteensä	**206**	**370**	**180**	**-8**	**-80**	**-63**	**-63**
Antolainat	15 563	15 618	15 531	15 558	15 658	15 614	13 626
Sijoitukset	175	0	0	0	0	0	0
Muut korkotulot	1 788	1 200	1 400	1 200	1 200	1 200	1 200
Ulkoiset erät yhteensä	**17 526**	**16 818**	**16 931**	**16 758**	**16 858**	**16 814**	**14 826**
Yhteensä	**17 732**	**17 188**	**17 111**	**16 750**	**16 778**	**16 751**	**14 763**

Korkomenot

Ulkoiset korkomenot tulevat ensi vuonna kasvamaan selvästi sekä kohoavien korkojen että kasvavan lainamäärän johdosta. Ensi vuoden korkomenojen arvioidaan kasvavan peräti 32,2 milj. euroon ja korollisen vieraan pääoman keskihinnan arvioidaan nousevan ensi vuonna 0,4 %-yksikköä ja olevan noin 2,4 % keskimääräiselle lainapääomalle laskettuna.

Kaupunki käyttää vaihtuvakorkoisten lainojen korkoriskien hallintaan erilaisia koronvaihtosopimuksia, joilla tyypillisesti osa korkomenoista on vaihdettu kiinteiksi. Tällä valtuuston hyväksymien rahoitusperiaatteiden ja lainanottosuunnitelmien mukaisella toimintatavalla tavoitellaan korkomenojen pienempää vaihtelua ja parempaa ennustettavuutta. Sopimukset ovat pitkäaikaisia ja kaupunki hyötyy niistä, mikäli markkinakorot ovat sopimuskoron yläpuolella. Taselainojen suojausaste on tällä hetkellä noin 60 %, minkä vuoksi tulevat korkotason muutokset vaikuttavat kaupungin korkomenoihin noin 40 %:n painolla. Suojauksista saatava säästö korkomenoissa on ennusteiden mukaan yli 8 milj. euroa ensi vuonna.

Muihin korkomenoihin kirjataan konsernitiliin liittyneille tytäryhteisöille maksettava talletuskorko. Tämän menon odotetaan kasvavan korkotason nousun myötä, mutta summa on äärimmäisen vaikeasti ennakoitavissa, sillä tytäryhtiöiden yhteenlaskettujen tilivarojen määrää on mahdoton tarkasti arvioida.

Lahjoitusrahastojen pääomalle maksettavan koron määräytymistä muutettiin vuodesta 2024 alkaen johtoryhmän päätöksellä. Korkoa hyvitetään todellisen sijoitustoiminnan tuoton perusteella aikaisemman laskennallisen hyvityksen sijaan. Myös tämän korkomenon suuruuteen vuonna 2027 sisältyy huomattavaa epävarmuutta.

Suunnitelmajaksolla vuosina 2028–2030 korkomenojen arvioidaan kasvavan selvästi ja jopa tuplaantuvan kuluvaan vuoteen nähden. Tämän aiheuttavat voimakkaasti kasvava lainamäärä ja markkinaennusteen mukainen selvästi nykyistä korkeammalle jäävä korkotaso.

Korkomenojen erittely (1 000 euroa)	TP 2025	Alkup. TA 2026	TP enn 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Sisäiset korkomenot	-206	-370	-180	8	80	63	63
Sisäiset erät yhteensä	**-206**	**-370**	**-180**	**8**	**80**	**63**	**63**
Rahalaitokset	-18 519	-19 915	-19 832	-27 215	-33 450	-38 850	-44 008
Lahjoitusrahastot	-507	-425	-500	-500	-500	-500	-500
Muut korkomenot	-4 032	-2 840	-3 333	-4 472	-4 500	-4 520	-4 592
Ulkoiset erät yhteensä	**-23 058**	**-23 180**	**-23 665**	**-32 187**	**-38 450**	**-43 870**	**-49 100**
Yhteensä	**-23 264**	**-23 550**	**-23 845**	**-32 179**	**-38 370**	**-43 807**	**-49 037**

MUUT RAHOITUSTULOT JA -MENOT

Rahoitustulot

Muiden rahoitustulojen sisäiset erät koostuvat asunto- ja kiinteistölautakunnalle kohdistettavasta rahoituskulusta, joka on 2,7 % talonrakennusinvestointien tasearvosta. Vuonna 2027 tämä sisäinen rahoitustulo on yhteensä arviolta 19,7 milj. euroa.

Ulkoisten rahoitustulojen arvioidaan kasvavan noin 4,3 milj. eurolla verrattuna kuluvan vuoden tilinpäätösennusteeseen. Tämän taustalla ovat kaupungin tytäryhtiöilleen asettamat erittäin vaativat osinkotavoitteet, ja osinkoja odotetaankin kertyvän yhteensä 40,2 milj. euroa. Niistä merkittävin yksittäinen osinkotavoite, 28,0 milj. euroa, kohdistuu Tampereen Energia Oy:öön. Osinkotulot ovat riippuvaisia yhtiöiden liiketoiminnan menestyksestä ja osin ulkoisista olosuhteista, joten osinkojen lopulliseen toteumaan sisältyy aina epävarmuutta.

Muihin rahoitustuloihin kirjataan kaupungin myöntämistä takauksista saatava provisiotulo. Samoin tilille kirjataan myös mahdolliset sijoitusten arvonalennusten oikaisut.

Muiden rahoitustulojen erittely (1 000 euroa)	TP 2025	Alkup. TA 2026	TP enn 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Muut sisäiset rahoitustulot	19 113	19 440	19 535	19 710	19 710	19 710	19 710
Sisäiset erät yhteensä	**19 113**	**19 440**	**19 535**	**19 710**	**19 710**	**19 710**	**19 710**
Rahoitusarvopapereiden myyntivoitot	7	0	0	0	0	0	0
Verotilityskorot	21	0	0	0	0	0	0
Osinkotulot	30 038	36 795	35 802	40 175	40 075	40 075	40 175
Muut rahoitustulot	1 939	2 112	2 136	2 130	1 968	1 787	1 645
Ulkoiset erät yhteensä	**32 005**	**38 907**	**37 938**	**42 305**	**42 043**	**41 862**	**41 820**
Yhteensä	**51 118**	**58 347**	**57 473**	**62 015**	**61 753**	**61 572**	**61 530**

Rahoitusmenot

Muihin sisäisiin rahoitusmenoihin kirjataan rahoitustuloissa näkyvän, asunto- ja kiinteistölautakunnalle kohdistettavan rahoituskulun vastakirjaus.

Muihin rahoitusmenoihin kirjataan mm. sijoitusomaisuuden myyntitappiot ja arvonalennukset sekä lainojen ja omaisuuden hoidosta aiheutuneet menot. Merkittäviä myyntitappioita tai arvonalennuksia ei odoteta tuleville vuosille.

Muiden rahoitusmenojen erittely (1 000 euroa)	TP 2025	Alkup. TA 2026	TP enn 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Muut sisäiset rahoitusmenot	-19 113	-19 440	-19 535	-19 710	-19 710	-19 710	-19 710
Sisäiset erät yhteensä	**-19 113**	**-19 440**	**-19 535**	**-19 710**	**-19 710**	**-19 710**	**-19 710**
Verotilitysten korkomenot	-44	0	0	0	0	0	0
Viivästyskorkomenot	-39	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitusmenot	-834	-44	-17	-16	-16	-16	-16
Ulkoiset erät yhteensä	**-917**	**-44**	**-17**	**-16**	**-16**	**-16**	**-16**
Yhteensä	**-20 030**	**-19 484**	**-19 552**	**-19 726**	**-19 726**	**-19 726**	**-19 726**

Investoinnit

Investointilaskelmat sisältävät investointisuunnitelmat talousarvio- ja taloussuunnitelmavuosille. Tämä luku on kooste edellä Käyttötalousosa ja investoinnit yksiköittäin -osassa esitetyistä investoinneista. Tekstissä mainituista eristä saa lisätietoa yksikkökohtaisista kirjan osioista. Kooste investoinneista vuosille 2027–2036 esitetään liitteenä kirjan lopussa. Koosteessa esitetään talousarviovuoden 2027 lisäksi taloussuunnitelmavuodet 2028–2030 sekä alustavat suunnitelmat vuosille 2031–2036. Investointien sitovuustasot on esitetty talousarvion alkuosan luvussa Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta.

Kaupungin nettoinvestoinnit vuoden 2027 talousarviossa ovat 227,5 milj. euroa. Investointien yhteenlaskettu rahavirta (nettoinvestoinnit vähennettynä pysyvien vastaavien myynti- eli luovutustuloilla) on 199,3 milj. euroa. Investointien ja vuosikatteen välistä suhdetta kuvaava investointien tulorahoitusprosentti on 41.

Talousarviovalmistelussa kohteita on priorisoitu pormestariohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi. Siitä huolimatta investointitaso on korkea koko taloussuunnitelmakaudella. Nettoinvestoinnit kasvavat 250,0 milj. euroon vuonna 2028, laskevat 239,4 milj. euroon vuonna 2029 ja nousevat 254,9 milj. euroon vuonna 2030. Vuodesta 2027 vuoteen 2028 kasvu on 22,5 milj. euroa eli 9,9 prosenttia.

Investointien koosteeseen on sisällytetty taloussuunnitelmavuosille myös muulla rahoitusmallilla toteutettavaksi suunniteltuja kohteita sekä erillispäätöksen vaativia liikennehankkeita, joiden investointikustannuksia ei ole laskettu mukaan nettoinvestointeihin. Erillisinvestointien suunnitelma vuosille 2027–2036 on yhteensä 52,5 milj. euroa ja muiden rahoitusmallien hankkeiden kokonaisuus 306,6 milj. euroa. Näiden kohteiden toteutuminen, ajoitus ja rahoitusratkaisut edellyttävät erillistä päätöksentekoa.

Talousarviovuosi 2027

Vuonna 2027 suurimmat investointikokonaisuudet ovat asunto- ja kiinteistölautakunnan talonrakennushankkeet, yhdyskuntalautakunnan investoinnit ja kehitysohjelmat.

Talonrakennushankkeet ovat kaupungin suurin investointikokonaisuus (114,4 milj. euroa) ja niiden osuus nettoinvestoinneista on noin 50 prosenttia. Uudis- ja lisärakentamiseen kohdistuu 67,9 milj. euroa eli noin 59 prosenttia talonrakennusinvestoinneista. Perusparannushankkeisiin ja muihin rakennusinvestointeihin kohdistuu 46,6 milj. euroa eli noin 41 prosenttia. Varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen talonrakennushankkeet ovat yhteensä 77,7 milj. euroa, mikä on noin 68 prosenttia talonrakennusinves-

NETTOINVESTOINNIT TOIMIJOITTAIN 2027 (MILJ. EUROA)

toinneista. Muista talonrakennushankkeiden määrärahoista käytetään muun muassa noin 19,7 milj. euroa kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden rakennuksiin.

Vuonna 2027 yhdyskuntalautakunnan alaiset nettoinvestoinnit ovat 48,0 milj. euroa. Uusien asuin- ja yritysalueiden infrarakentamiseen kohdistuu 11,3 milj. euroa, suuriin sopimuksin sidottuihin liikennehankkeisiin 5,0 milj. euroa sekä perusparantamiseen ja muihin investointeihin 32,0 milj. euroa. Perusparantamisen kokonaisuudessa painottuvat katujen, viheralueiden, hulevesijärjestelmien, siltojen ja rakenteiden perusparantaminen, kestävän liikkumisen edistäminen sekä erikoisrakenteet. Raitiotiehen liittyviin hankkeisiin on varattu 4,1 milj. euroa.

Talonrakennushankkeet ja yhdyskuntarakentaminen ovat yhteensä 162,8 milj. euroa eli noin 71 % kaupungin kokonaisinvestoinneista.

Maa- ja vesialueiden investoinnit ovat 9,5 milj. euroa. Tästä tonttimaan hankintaan varataan 3,5 milj. euroa ja maan esirakentamiseen sekä rakentamiskelpoiseksi saattamiseen 6,0 milj. euroa. Konsernihallinnon yhteisten erien nettoinvestoinnit ovat 10,6 milj. euroa. ICT-kehittämisen nettoinvestointeihin varataan 7,5 milj. euroa. Kasvatus- ja opetuslautakunnan muihin investointeihin varataan 3,4 milj. euroa ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan investointeihin 7,4 milj. euroa.

Vuoden 2027 investoinneissa korostuvat palveluverkon rakennushankkeet, uusien asuin- ja yritysalueiden edellyttämä infrastruktuuri sekä keskustan ja Hiedanrannan kehittäminen. Kokonaisuuden hallinnassa keskeisiä ovat hankkeiden vaiheistus, kustannusarvioiden pitävyys sekä investointien ja käyttötalouden yhteisvaikutusten arviointi.

Kehitysohjelmat

Kehitysohjelmien investointibudjetti vuonna 2027 on yhteensä 24,2 milj. euroa. Viiden tähden keskusta -kehitysohjelman osuus on 20,8 milj. euroa ja Hiedanrannan kehitysohjelman 3,4 milj. euroa. Viiden tähden keskusta -kokonaisuudessa suurimmat vuoden 2027 kohteet ovat Viinikankadun maanalainen ajoyhteys sekä Tampereen henkilöratapihan perusparannus ja kehittäminen. Hiedanrannassa investoinnit kohdistuvat pääosin Sellupuiston ja nollakuidun käsittelyn kokonaisuuteen.

Taloussuunnitelmavuodet

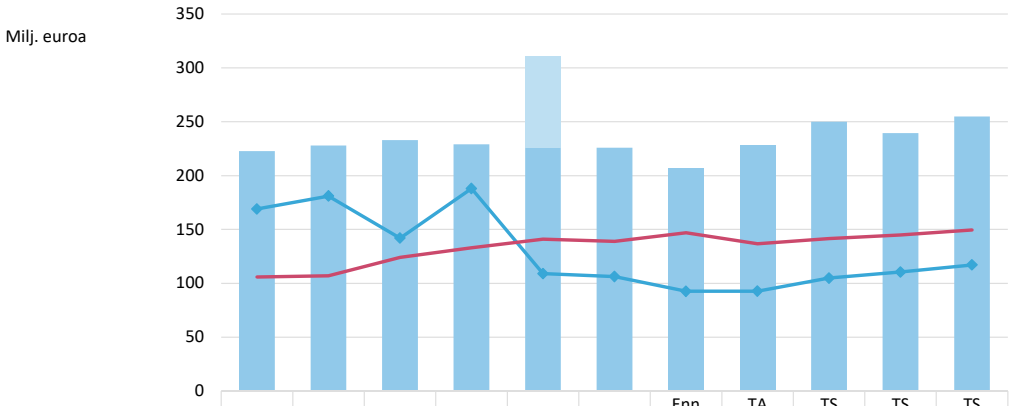
Vuosina 2028–2030 investointibudjetti pysyy suurena. Investointitaso nousee taloussuunnitelmavuotena 2028 250,0 milj. euroon ja vuonna 2029 se laskee 239,4 milj. euroon. Vuonna 2030 investointitaso nousee 254,9 milj. euroon.

Investointeja tulee arvioida suhteessa vuosikatteeseen ja investointien tulorahoitusprosenttiin, joka vaihtelee 41 % ja 46 % välillä talousarvio- ja taloussuunnitelmavuosien aikana.

Suurimmat investointitoimijat säilyvät taloussuunnitelmakaudella samoina. Talonrakennushankkeiden nettoinvestoinnit kasvavat 122,5 milj. euroon vuonna 2028, 127,4 milj. euroon vuonna 2029 ja 151,6 milj. euroon vuonna 2030. Kasvu painottuu erityisesti vuoteen 2030. Yhdyskuntalautakunnan investoinnit pysyvät 47–48 milj. euron vuositasolla. Kehitysohjelmien investoinnit ovat 27,7 milj. euroa vuonna 2028, 29,2 milj. euroa vuonna 2029 ja 27,9 milj. euroa vuonna 2030.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan investoinnit ovat 14,1 milj. euroa vuonna 2028 ja 12,4 milj. euroa vuonna 2029. Kasvatus- ja opetuslautakunnan muut investoinnit kasvavat 5,3 milj. euroon vuonna 2028, mikä liittyy muun muassa valmistuvien rakennushankkeiden ensikertaiseen kalustamiseen. Tasoon vaikuttavat 8,0 milj. euron vuosittaiset investointiavustukset teattereille vuosina

NETTOINVESTOINNIT, VUOSIKATE JA POISTOT

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Enn 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Tre Vesi SVOP, milj. euroa					85						
Nettoinvestoinnit, milj. euroa	223	228	233	229	226	226	207	227	250	239	255
Vuosikate, milj. euroa	169	181	142	188	109	106	93	93	105	110	117
Poistot ja arvonalentumiset, milj. euroa	106	107	124	133	141	139	147	137	142	145	150

2028 ja 2029, koska silloin varaudutaan avustamaan Tampereen Työväen Teatterin perusparannushanketta yhteensä 16 milj. eurolla kaupunginvaltuuston päätösten mukaisesti. Vuosina 2024-2026 avustettiin Tampereen Teatterin perusparannushanketta yhteensä 17 milj. eurolla ja Tampereen Työväen Teatterin perusparannushanketta 1 milj. eurolla.

ICT-kehittämisen nettoinvestoinnit ovat 7,5 milj. euroa vuosina 2027 ja 2028 sekä 5,5 milj. euroa vuosina 2029 ja 2030.

Konsernihallinnon yhteiset erät ovat 10,6 milj. euroa vuonna 2027 ja 12,3 milj. euroa vuonna 2028, minkä jälkeen ne pienenevät 3,6 milj. euroon vuonna 2029 ja 0,6 milj. euroon vuonna 2030. Vaihtelu johtuu pääosin osakkeisiin ja osuuksiin suunniteltujen sijoitusten ajoituksesta.

Omaisuuden myynti ja rahoitusosuudet

Vuonna 2027 omaisuuden myyntituloiksi arvioidaan 28,2 milj. euroa. Tästä maaomaisuuden myyntituloja on 14,9 milj. euroa ja rakennusomaisuuden myyntituloja 13,4 milj. euroa. Vuosina 2028–2030 myyntituloja arvioidaan kertyvän 25,0–25,7 milj. euroa vuodessa. Rahoitusosuuksia arvioidaan saatavan vuonna 2027 yhteensä 0,4 milj. euroa yhdyskuntalautakunnan investointeihin.

1 000 euroa	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Bruttoinvestoinnit (investointimenot)	227 845	250 038	239 404	254 905
Nettoinvestoinnit (investoinnit - rahoitusosuudet)	227 495	250 038	239 404	254 905
Investointien rahavirta (nettoinvestoinnit - omaisuuden myyntitulot)	199 264	224 298	214 404	229 905
Vuosikate	92 694	104 840	110 430	117 061
Investointien tulorahoitusprosentti	41%	42%	46%	46%

INVESTOINNIT (1 000 euroa)		TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Sivistyspalvelujen palvelualue					
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Nettoinvestoinnit	3 396	5 294	2 851	4 590
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	Nettoinvestoinnit	7 390	14 050	12 420	5 820
Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualue					
Elinvoima- ja osaamislautakunta					
Elinvoima- ja osaamislautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	Nettoinvestoinnit	735			450
Ammatillinen koulutus	Nettoinvestoinnit	1 800	1 600	1 800	1 800
Asunto- ja kiinteistölautakunta					
Talonrakennushankkeet (pl. Hiedanranta)	Nettoinvestoinnit	114 434	122 459	127 403	151 565
Maa- ja vesialueet	Nettoinvestoinnit	9 450	12 235	8 600	8 700
Viiden tähden keskusta	Nettoinvestoinnit	600	200	5 000	5 000
Hiedanranta	Nettoinvestoinnit	2 720	5 600	5 100	4 080
Kaupunkiympäristön palvelualue					
Yhdyskuntalautakunta					
Yhdyskuntalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	Nettoinvestoinnit	48 000	47 000	48 000	48 000
Viiden tähden keskusta	Nettoinvestoinnit	20 220	21 130	18 450	18 100
Hiedanranta	Nettoinvestoinnit	650	720	680	700
Konsernihallinto					
Yhteiset erät	Nettoinvestoinnit	10 600	12 250	3 600	600
ICT-kehittäminen (sitovuustaso toimintakate + nettoinvestoinnit)	Nettoinvestoinnit	7 500	7 500	5 500	5 500
	Nettoinvestoinnit yhteensä	**227 495**	**250 038**	**239 404**	**254 905**

RAHOITUSLASKELMA

Talousarvion laskelmaosan rahoituslaskelmaan kootaan käyttötalous-, tuloslaskelma- ja investointiosan tulojen ja menojen aiheuttama rahavirta (toiminnan ja investointien rahavirta). Lisäksi rahoitusosaan merkitään kaupungin antolainauksen, lainakannan ja mahdolliset oman pääoman muutokset sekä arvio merkittävistä muutoksista muissa maksuvalmiuden erissä (rahoituksen rahavirta).

Rahoituslaskelma on rahavirtalaskelman luonteinen, sen lopussa esitetään toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirtojen vaikutus kaupungin rahavaroihin eli sitä, miten kaupungin rahavarat muuttuvat toiminnan takia tilikauden aikana. Välituloksena esitetään Vaikutus maksuvalmiuteen.

Talousarvion 2027 rahoituslaskelma

Rahoituslaskelmassa varsinaisen toiminnan tuloista ja menoista kertyvä tulorahoitus on talousarviovuonna 67,7 milj. euroa. Vuosikatteeseen sisältyvät 25,0 milj. euron pysyvien vastaavien luovutusvoitot oikaistaan Tulorahoituksen korjauserät -rivillä.

Investointien aiheuttama rahoitustarve eli investoinnit vähennettynä niihin saaduilla rahoitusosuuksilla ja luovutustuloilla on 199,3 milj. euroa.

Toiminnan ja investointien rahavirta muodostuu yhteensä 131,6 milj. euroa negatiiviseksi, eikä tulorahoitus siis riitä investointien kattamiseen. Investointien tulorahoitusprosentti on 40,7.

Uutta korollista pitkäaikaista lainaa rahoituslaitoksilta varaudutaan nostamaan enintään 190 milj. euroa. Kaupungin lainoja lyhennetään maksuohjelmien mukaisesti 63,6 milj. eurolla, joten pitkäaikaisten lainojen määrän arvioidaan kasvavan 126,4 milj. eurolla. Asukaskohtaisen lainamäärän arvioidaan olevan vuoden 2027 lopussa 4 801 euroa, mikä on 413 euroa asukasta kohti enemmän kuin vuoden 2026 lopun ennuste.

Kaikkiaan talousarvion vaikutus kaupungin rahavaroihin on 6,1 milj. euroa negatiivinen. Talousarvion toteutuessa kaikilta osiltaan kaupungin rahavarat ja erät muut maksuvalmiuteen vaikuttavat erät vähenevät kyseisellä summalla.

Talousarviossa ei ole huomioitu valmisteilla olevia Hatanpään ja Koukkuniemen alueiden sote-kiinteistöjen myyntejä Pirkanmaan hyvinvointialueelle. Mahdollisista myynneistä päätetään erikseen, ja niiden vaikutukset huomioidaan talousarviossa vuoden 2027 aikana asian valmistelun edetessä.

NETTOINVESTOINNIT

227,5 milj. €

TA 2027

INVESTOINTIEN TULORAHOITUS

41 %

TA 2027

LAINAKANTA

1 296 milj. €

(ENN. 31.12.2027)

LAINAMÄÄRÄ/AS.

4 801 €

(ENN. 31.12.2027)

Taloussuunnitelmakauden rahoituslaskelma

Kaupungin investointitaso pysyy koko taloussuunnitelmakauden korkeana. Vuosien 2028–2030 investointisuunnitelma on yhteensä noin 744 milj. euroa. Investointien tulorahoitusprosentti on keskimäärin noin 45 prosenttia.

Suurten investointitarpeiden vuoksi velkaantumisen arvioidaan jatkuvan. Taloussuunnitelmavuosina 2028–2030 pitkäaikaisten lainojen määrän arvioidaan kasvavan yhteensä noin 349 milj. eurolla. Jakson lopulla korollista velkaa arvioidaan olevan noin 1,65 mrd. euroa ja asukaskohtaisen lainamäärän noin 5 851 euroa. Lainamäärän kasvu tulee kuitenkin todennäköisesti jäämään pienemmäksi, sillä kaikki investoinnit eivät toteudu suunnitellussa aikataulussa, joitain omistuksia järjestellään uudelleen investointien rahoittamiseksi ja jotain omaisuutta myydään sekä investointeja tullaan toteuttamaan vaihtoehtoisilla rahoitusmalleilla. Omaisuuden myynnistä saatavia tuloja tulee kohdistaa suunniteltujen investointien omarahoitusosuuden vahvistamiseen ja velanottotarpeen vähentämiseen.

Investointien tulorahoituksen tasoa tulisi nostaa velkaantumisen hidastamiseksi. Taloussuunnitelmakaudella tavoitteena on sovittaa nykyistä paremmin yhteen investointitarpeet, tulorahoituksen taso ja velkaantumisen hallinta. Vuosikatetta on parannettava erilaisilla toimenpiteillä ja myös investointitarpeita on priorisoitava ja siirrettävä toteutettavaksi pidemmällä aikavälillä.

RAHOITUSLASKELMA 2025–2030

1 000 euroa	TP 2025	Alkup. TA 2026	TP 2026 Enn*	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	106 242	96 259	92 616	92 694	104 840	110 430	117 061
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-65 028	-35 544	-36 529	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000
	41 214	60 715	56 087	67 694	79 840	85 430	92 061
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-229 589	-232 024	-208 294	-227 845	-250 038	-239 404	-254 905
Rahoitusosuudet investointimenoihin	3 730	1 300	1 489	350	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	99 120	39 970	44 071	28 231	25 740	25 000	25 000
	-126 739	-190 754	-162 733	-199 264	-224 298	-214 404	-229 905
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-85 525**	**-130 039**	**-106 647**	**-131 570**	**-144 458**	**-128 973**	**-137 844**
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäykset	-1 095	-1 256	-1 140	-1 157	-1 225	-1 290	-1 362
Antolainasaamisten vähennykset	511	107	2 689	214	207	7 197	77 335
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	164 000	206 000	186 000	190 000	215 000	211 000	211 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-48 241	-56 466	-54 549	-63 625	-70 932	-74 931	-142 086
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-39 243	0	18 169	0	0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	**-9 593**	**18 346**	**44 522**	**-6 138**	**-1 408**	**13 003**	**7 043**
Muut maksuvalmiuden muutokset	29 952	0	0	0	0	0	0
Vaikutus rahavaroihin	**20 361**	**18 346**	**44 522**	**-6 138**	**-1 408**	**13 003**	**7 043**
Rahavarat 31.12.	96 462	63 126	140 985	134 847	133 439	146 441	153 484
Rahavarat 1.1.	76 103	44 780	96 462	140 985	134 847	133 439	146 441

*Ennuste 8/2026. Ei huomioitu 3,5 milj. eurolla heikentynyttä verotuloennustetta.

ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET

Antolainojen määrään ei ole odotettavissa mainittavaa muutosta. Lisäyksiä on budjetoitu vajaa 1,2 milj. euroa ja se koostuu KOY Tampereen Monitoimiareenalle myönnetyn lainan pääomitettavasta korosta. Antolainojen lyhennykset kohdistuvat konsernin asuntoyhteisöjen lainoihin sekä jäljellä oleviin yksityishenkilöille aikanaan myönnettyihin asuntolainoihin.

Merkittävimmät antolainasaamiset kaupungilla on Tampereen Vesi Oy:ltä 283,0 milj. euroa, Tampereen Energia Oy:ltä 70,0 milj. euroa, KOY Tampereen Monitoimiareenalta 20,7 milj. euroa sekä Tampereen Vuokratalosäätiöltä 8,3 milj. euroa.

Tytäryhtiöiden pitkäaikainen lainarahoitus otetaan pääsääntöisesti suoraan rahalaitoksilta ja kaupunki takaa lainoja valtuuston tapauskohtaisilla päätöksillä. Taulukon antolainoihin eivät sisälly myöskään tytäryhtiöille konsernitilin kautta myönnetyt lyhytaikaiset luotot.

Antolainat (1 000 euroa)	TP 2025	Alkup. TA 2026	TP enn 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Konserniyhteisöt ja muut	**385 285**	**386 472**	**383 750**	**384 708**	**385 734**	**379 833**	**303 865**
Vähennykset	-490	-88	-2 675	-199	-199	-7 191	-77 330
Lisäykset	1 095	1 256	1 140	1 157	1 225	1 290	1 362
Asuntolainat	**59**	**41**	**41**	**26**	**18**	**12**	**7**
Vähennykset	-21	-19	-18	-15	-8	-6	-5
Antolainat yhteensä	**385 343**	**386 513**	**383 791**	**384 734**	**385 751**	**379 845**	**303 872**

LAINAKANNAN MUUTOKSET

Ensi vuonna kaupungin korollisen velan arvioidaan kasvavan 126,4 milj. eurolla. Vuosikate on jäämässä vaatimattomaksi suhteessa investointimäärään, joten investointien rahoittamiseksi joudutaan nostamaan huomattavasti uutta velkaa.

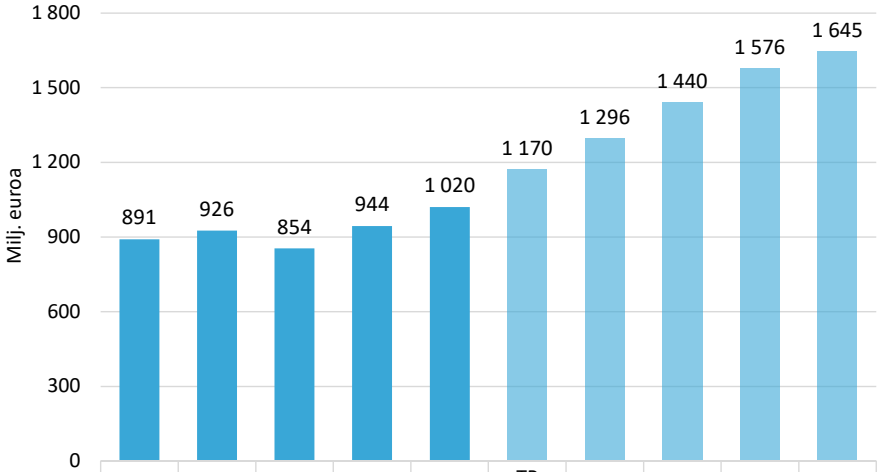
Rahalaitoksilta olevat pitkäaikaiset lainat lyhenevät vuonna 2027 maksuohjelmien mukaisesti 63,6 milj. eurolla, jolloin bruttomääräisesti uutta lainaa arvioidaan tarvittavan 190,0 milj. euroa. Konsernitilin kautta tytäryhteisöille olevan lyhytaikaisen velan määrän arvioidaan säilyvän ennallaan. Pitkäaikaista velkaa edustavat rahalaitoslainat ovat talousarviossa sitovia.

Taloussuunnitelmakaudella 2028–2030 velkaantumisen arvioidaan edelleen jatkuvan huomattavan suurena, jolloin kauden lopulla korollisen velan määrä saattaa ylittää 1,6 miljardia euroa ja asukaskohtainen lainamäärä nousee lähelle 6 000 euroa. Kaupunki ylläpitää toimivia suhteita useisiin rahoittajiin, jotta lainarahan saatavuus, edullisuus ja riskienhallinnan tavoitteet toteutuvat. Viime vuosina kilpailukykyisintä lainaa on ollut hyvin saatavana julkisen sektorin rahoitukseen erikoistuneilta luottolaitoksilta.

Korollisen tasevelan lisäksi kaupungilla on velkaa vastaavia rahoitusleasingsopimuksia, jotka esitetään vain taseen liitetiedoissa. Näiden määrä oli vuoden 2025 tilinpäätöksessä 82,5 milj. euroa.

Lainat (1 000 euroa)	TP 2025	Alkup. TA 2026	TP Enn 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Pitkäaikaiset lainat							
Rahalaitoksille	868 306	1 037 840	999 757	1 126 132	1 270 200	1 406 269	1 475 183
Lyhennykset	-48 241	-56 466	-54 549	-63 625	-70 932	-74 931	-142 086
Nostot	164 000	206 000	186 000	190 000	215 000	211 000	211 000
Lyhytaikaiset lainat							
Konserniyhteisöille	151 831	170 000	170 000	170 000	170 000	170 000	170 000
Lainat yhteensä	**1 020 137**	**1 207 840**	**1 169 757**	**1 296 132**	**1 440 200**	**1 576 269**	**1 645 183**
Lainat euroa/asukas	3 874	4 524	4 388	4 801	5 263	5 680	5 851
Asukasmäärä	263 337	267 000	266 551	269 988	273 664	277 522	281 194

LAINAMÄÄRÄN KEHITYS

	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025	TP enn 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Lainakanta, milj. euroa	891	926	854	944	1 020	1 170	1 296	1 440	1 576	1 645
€/asukas	3648	3718	3347	3627	3871	4388	4801	5263	5680	5851

Liitteet

Konsernin toiminta ja talous

Konserniyhteisöjen investoinnit vuonna 2027
Tytäryhtiöiden tavoitteet 2027

Investoinnit kohteittain 2027–2036

Talousarviotavoitteiden arviointikriteerit

Täydentäviä tietoja

KONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Kuntalain 46 ja 47 §:n mukaisella omistajaohjauksella kaupunki myötävaikuttaa tytäryhteisöjen hallintoon ja toimintaan sekä huolehtii kuntakonsernin kokonaisedun huomioon ottamisesta. Valtuuston asettamat tavoitteet ohjaavat kunnan edustajia tytäryhteisöjen toimielimissä, mutta eivät sido tytäryhteisöjä oikeudellisesti. Tavoiteasettelu on välillistä omistajaohjausta ja pääomistajan tahdonilmaisu.

Talousarviossa asetetaan strategisesti tai taloudellisesti merkittäville tytäryhteisöille vuoden 2027 toiminnan ja talouden tavoitteet. Tavoitteet perustuvat erityisesti yhtiöille hyväksyttyihin omistajastrategioihin, kaupungin strategisiin tavoitteisiin, konserniohjauksen periaatteisiin sekä yhtiöiden toimintaympäristössä ja taloudellisessa tilanteessa tapahtuneisiin muutoksiin. Tavoitteiden mittareita ja tavoitetasoja on täsmennetty niiden mitattavuuden, vertailukelpoisuuden ja raportoitavuuden vahvistamiseksi. Yhtiöiden toiminnasta ja tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kaupungin talouden seurannan, konsernikatsausten, tilinpäätöksen sekä muun konserniraportoinnin yhteydessä kaupunginhallituksen konsernijaostolle ja muille luottamustoimielimille.

Tampereen kaupungin omistajapolitiikan lähtökohtina ovat kaupungin strategiset tavoitteet ja kuntalaisten etu. Kaupunki suhtautuu omistuksiinsa pitkäjänteisesti ja aktiivisesti, ja omistaminen on väline kaupunkikehitykseen, palvelutuotannon järjestämiseen ja taloudellisen tuoton saavuttamiseen. Konsernin toimintaa ohjaava ohjekokonaisuus sisältää muun muassa kaupunginvaltuuston vuonna 2025 hyväksymät Tampereen kaupungin omistajaohjauksen periaatteet ja Tampereen kaupunkikonsernin tytäryhteisöjen konserniohjeen sekä Hyvä hallinto- ja johtamistapa Tampereen kaupunkikonsernissa -ohjeen.

Vastuu konserniohjauksesta

Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, jonka omistajaohjauksen toteuttamisesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä vastaa konsernijohto. Tampereen kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus, konsernijaosto, pormestari ja konsernijohtaja. Kaupunginhallituksen konsernijaosto vastaa tytäryhteisöjen omistajaohjauksesta, konsernirakenteen strategisesta kehittämisestä, yhtiökohtaisista omistajastrategioista, hallitusjäsenten nimittämisestä sekä konsernin kokonaisedun toteutumisesta. Viranhaltijaorganisaatiossa omistajaohjauksen valmistelusta ja toteuttamisesta vastaa konsernijohtajan alaisuudessa toimiva omistajaohjausyksikkö.

TAMPEREEN KAUPUNKI

Kuntayhtymät:

- Pirkanmaan Liitto 45,58 %
- Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä 62,45 %

Merkittävimmät osakkuusyhteisöt:

- Tuomi Logistiikka Oy 19,11 %
- KOY Tampereen Monitoimiareena 40,00 %
- Hakametsän Kehitys Oy 40,00%
- Tuotekehitys Oy Tamlink 24,00 %
- YH Kodit Oy 21,86%
- Monetra Oy 21,00 %
- Monetra Pirkanmaa Oy 20,90 %

Säätiöt:

- Tammenlehväsäätiö
- Tampereen Vuokratalosäätiö

Tytäryhtiöt

- Tampereen Energia -konserni 100 %
- Pirkanmaan Jätehuolto Oy 49,69 % (äänistä 65,33 %)
- Ekokumppanit Oy 90,57 %
- Tampereen kaupunkiseudun elinkeino- ja kehitysyhtiö Business Tampere Oy 60,44 %
- Pirkanmaan Voimia Oy 82,00 %
- Tampereen Sarka Oy 100 %
- Tampere-talo -konserni 100 %
- Tampereen Särkänniemi -konserni 100 %
- Oy Runoilijan Tie 72,58 %
- Tampereen Messu- ja Urheilukeskus Oy 66,00 %
- Finnpark -konserni 100 %
- Tampereen Vuokra-asunnot Oy 100 %
- Pirkan Opiskelija-asunnot Oy 100 %
- Tampereen Palvelukiinteistöt Oy 100 %
- TREDU-Kiinteistöt Oy 66,46 %
- Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy 71,20 %
- Tullinkulman Työterveys -konserni 75,19 %
- Tampereen Raitiotie Oy 95,88 %
- Tampereen Tilapalvelut Oy 98,00 %
- Tampereen Infra Oy 98,00 %
- Hiedanrannan Kehitys -konserni 100 %
- Suomen Hopealinja Oy 100 %
- Tampereen Vesi Oy 100%
- Vilusen Rinne Vuokra-asunnot Oy 100 %
- Nurmi Resort Oy 100%
- Tampereen Kaupunkiliikenne Oy 100%
- Visit Tampere Oy 100 %

Konsernirakenteen muutokset

Konsernirakennetta kehitetään suunnitelmallisesti kaupungin strategisten tavoitteiden, palvelutuotannon tarpeiden ja omistaja-arvon pitkäjänteisen kasvattamisen perusteella. Viime vuosien merkittävimpiä muutoksia ovat olleet Tampereen Vesi Liikelaitoksen yhtiöittäminen vuoden 2024 alusta ja Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitoksen yhtiöittäminen vuoden 2025 alusta. Vuonna 2026 valmistelua on jatkettu erityisesti asunto- ja kiinteistöomistusten tarkoituksenmukaisemmaksi järjestämiseksi.

Kaupunkikonsernissa toteutettiin ja valmisteltiin vuoden 2026 aikana useampia omistusjärjestelyjä. Tampereen kaupunki myi elokuussa 2026 kymmenen prosenttia Tuomi Logistiikka Oy:n osakkeista Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueelle. Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n tytäryhtiö Pirkan Putkikeräys Oy asetettiin yhtiökokouksen päätöksellä selvitystilaan 1.5.2026 alkaen, ja Pirkanmaan käräjäoikeus asetti Tavase Oy:n konkurssiin 6.3.2026. Tampereen Vuokra-asunnot Oy:n yhtiörakenteen uudistamista valmisteltiin siten, että yhtiön rajoitusten alainen asuntokanta järjestellään erilliseen tytäryhtiöön. Samaan kokonaisuuteen liittyen kaupungin tavoitteena on toteuttaa Vilusen Rinne Vuokra-asunnot Oy:n osakekannan myynti Tampereen Vuokra-asunnot Oy:lle vuoden 2026 loppuun mennessä.

KAUPUNGILLE MAKSETTAVAT OSINGOT 2025–2027

Yhtiö (euroa)	Talousarvio 2027	Toteutuneet 2026	Toteutuneet 2025
Tampereen Energia Oy	28 000 000	25 000 000	20 000 000
Finnpark Oy	3 000 000	2 000 000	2 000 000
Tampereen Särkänniemi Oy	400 000	200 000	1 500 000
YH Kodit Oy	575 000	582 759	582 759
Tampereen Palvelukiinteistöt Oy	4 500 000	3 900 000	2 000 000
Pirkanmaan Jätehuolto Oy	300 000	325 596	345 157
Tampereen Tilapalvelut Oy	500 000	997 963	996 948
Annalan Vuokra-asunnot Oy	0	0	300 000
Tampereen Vuokra-asunnot Oy	1 500 000	570 000	570 000
Vilusen Rinne Vuokra-asunnot Oy	0	10 000	0
Tampereen Infra Oy	0	500 780	0
Kuntarahoitus Oyj	1 400 000	1 681 819	1 709 390
Muut	0	33 202	33 660
Yhteensä	40 175 000	35 802 119	30 037 914

Tytäryhteisöjen arviot tunnusluvuista (1 000 euroa, ellei muuta mainittu)	Kaupungin omistus-osuus,%	Liike-vaihto	Käyttö-kate	Netto-tulos	Korollinen vieras pääoma	Lainojen muutos	Taseen loppusumma	Brutto-investoinnit	Henkilöstö, kpl
Business Tampere Oy	60,44 %	6 607	8	0	0	0	4 344	0	58
Ekokumppanit	62,5 %	2 509	-30	-49	0	0	394	0	25
Finnpark Oy -konserni	100 %	35 310	13 300	5 100	46 414	-4 140	121 860	5 300	91
Hiedanrannan Kehitys Oy	100 %	6 540	-610	-1 920	16 740	3 386	50 332	4 060	15
KKOy Tampereen Virastotalo	100 %	5 192	4 490	-358	57 373	-2 633	67 711	0	1
Nurmi Resort Oy	100 %	0	-91	-91	0	0	219	150	1
Pirkanmaan Jätehuolto Oy -konserni	49,69 %	54 537	6 583	2 155	3 200	-200	63 417	7 600	118
Pirkanmaan Voimia Oy	82 %	95 600	1 600	500	0	0	23 000	2 500	1 050
POAS Oy	100 %	16 600	8 620	2 100	118 503	-7 220	148 000	1 000	20
Tammenlehväsäätiö sr	Säätiö	16 194	1 208	291	463	-463	27 345	150	165
Tampereen Energia -konserni	100 %	294 256	90 946	48 042	251 000	-7 000	641 492	46 054	352
Tampereen Infra Oy	98 %/ 100 %*	50 000	290	0	0	0	10 570	50	250
Tampereen Kaupunkiliikenne Oy	100 %	23 657	1 133	-139	8 200	8 200	21 000	8 200	300
Tampereen Messu- ja Urheilukeskus Oy	66 %	4 248	1 520	0	12 000	950	25 000	600	0
Tampereen Palvelukiinteistöt Oy	100 %	7 300	3 622	1 225	2 642	162	43 081	975	4
Tampereen Raitiotie Oy	95,9 %	37 459	20 261	0	518 195	50 218	557 244	71 000	21
Tampereen Sarka Oy	100 %	2 274	5	10	0	0	900	0	70
Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy	71,2 %	36 400	23 549	1 010	334 279	-6 065	334 300	2 000	18
Tampereen Särkänniemi Oy	100 %	22 305	5 130	1 530	14 460	-2 230	33 000	1 000	170
Tampereen Tilapalvelut Oy	98 %/ 100 %*	161 810	550	136	0	0	25 448	250	217
Tampereen Vesi Oy	100 %	96 600	32 600	-6 800	307 000	24 000	427 300	27 200	169
Tampereen Vuokra-asunnot Oy	100 %	36 700	13 400	200	183 000	27 000	255 000	34 500	22
Tampereen Vuokratalosäätiö sr	Säätiö	84 239	33 296	5 470	332 169	-6 821	496 524	29 700	60
Tampere-talo -konserni	100 %	16 880	800	400	0	0	8 500	1 000	74
TREDU-Kiinteistöt Oy	66,4 %	21 604	9 970	297	55 772	772	177 324	5 070	4
Tullinkulman Työterveys -konserni	74,8 %	32 000	750	500	0	0	6 500	100	220
Vilusen Rinne Vuokra-asunnot Oy	100 %	9 323	3 399	297	55 927	-1 513	68 754	200	0
Visit Tampere Oy	100 %	2 015	-5	0	0	0	778	0	18
Yhteensä		**1 178 159**	**276 294**	**59 907**	**2 317 337**	**76 403**	**3 639 337**	**248 659**	**3 513**

* Omistuksen nykytilanne/tilanne käynnissä olevan pienomistajien lunastamisen jälkeen

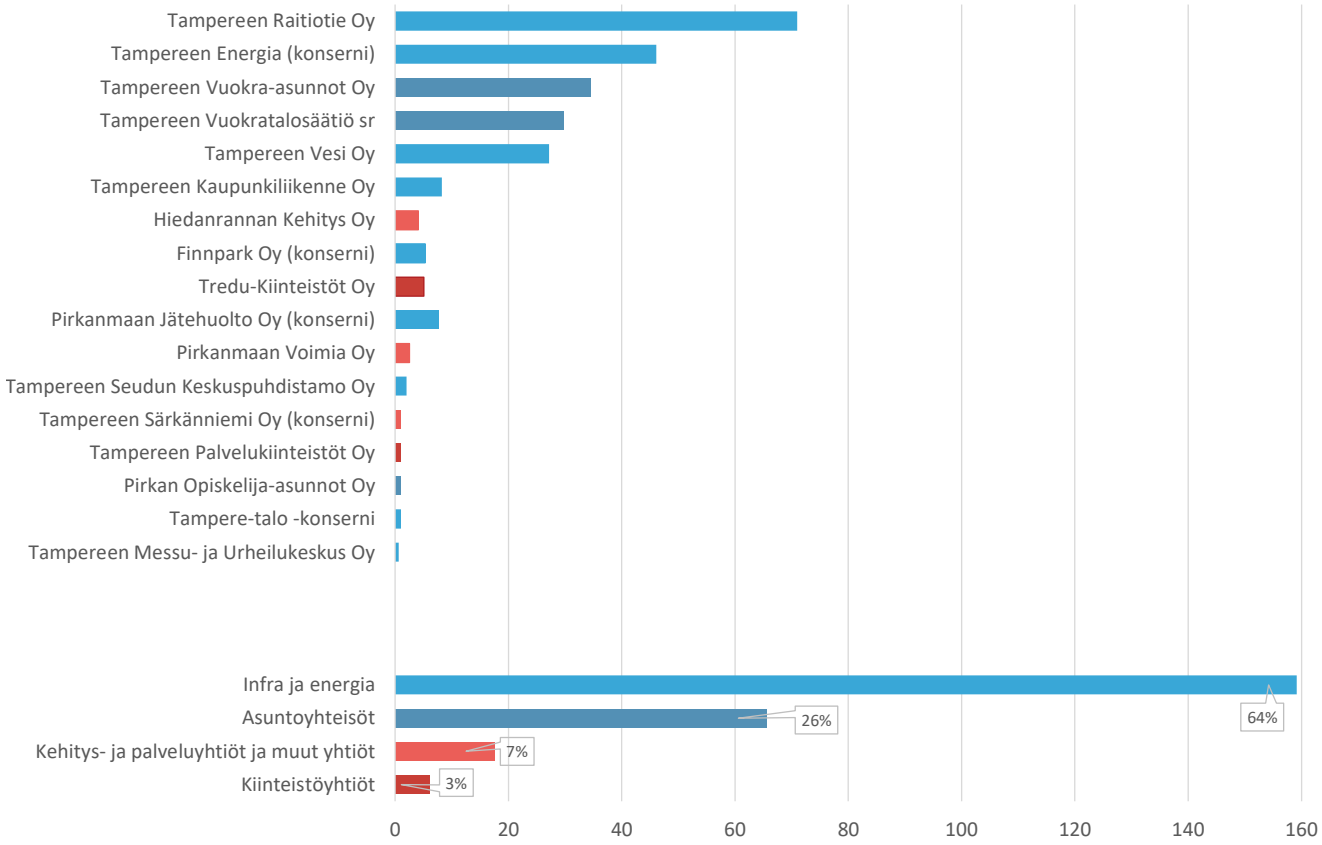
Konserniyhteisöjen investoinnit vuonna 2027

Tampereen kaupunkikonserni investoi merkittävästi myös konserniyhteisöjensä kautta. Oheisessa kuvaajassa on esitetty vuoden 2027 yhteensä yli 0,5 milj. euron investoinnit merkittävimmiltä yhteisöiltä kerättyjen tietojen perusteella. Investoinnit on esitetty täysimääräisinä huomioimatta Tampere-konsernin suhteellista osuutta investoinneista, eikä luvuista ole eliminoitu konsernin sisäisiä investointeja. Lisäksi investointeja toteutetaan muun muassa Vuokratalosäätiön kiinteistökannassa sekä sähkölinja-autokalustoon leasingrahoituksella.

Konserniyhteisöjen investoinnit ovat vuonna 2027 noin 249 milj. euroa ja kaupungin noin 228 milj. euroa. Koko konsernin investointitaso on noin 477 milj. euroa. Tarkat investointibudjetit yhtiöiden osalta päätetään toimijoiden omissa päätöksentekoelimissä vasta loppuvuonna 2026. Tiedot konserniyhtiöiden nettoinvestoinneista on koottu ”Tytäryhteisöjen arviot tunnusluvuista 2027” -taulukkoon.

Konserniyhteisöjen investoinneista merkittävä osa (48 %) kohdistuu kaupunkiympäristön kehittämiseen ja energiaan erikoistuneisiin yhtiöihin. Konsernin asuntoyhteisöjen osuus investoinneista on 26 %. Merkittävimpiä investointeja tekevät Tampereen Raitiotie Oy, Tampereen Energia, Tampereen Vuokratalosäätiö ja Tampereen Vuokra-asunnot Oy. Tampereen Raitiotien investoinnit kohdistuvat Pirkkala–Linnainmaa-raitiotien ensimmäisen vaiheen rakentamiseen sekä uusien raitiovaunujen ja pidennysosien hankintaan. Tampereen Energian investoinnit painottuvat tuotantolaitosten käyttövarmuuteen sekä sähköverkon ylläpitoon, mittareiden uusimiseen ja verkon laajentamiseen. Asuntoyhteisöjen osalta investoinnit painottuvat uudisrakentamiseen, perusparannuksiin ja kiinteistökannan elinkaaren hallintaan.

MERKITTAVIMPIEN KONSERNIYHTEISOJEN INVESTOINNIT 2027 (MILJ. EUROA) JA JAKAUTUMINEN

Tytäryhtiöiden tavoitteet 2027

Kaupunginhallituksen konsernijaosto hyväksyi tytäryhtiöiden omistajatavoitteet 29.9.2026 jatkovalmistelun pohjaksi.

Tampereen kaupunki asettaa talousarviotavoitteita kaikille strategisesti merkittäville tytäryhtiöilleen. Tytäryhtiöt on liitteessä jaoteltu kahteen kategoriaan: in-house-yhtiöihin sekä muihin yhtiöihin. Muut yhtiöt ovat pääsääntöisesti markkinoilla toimivia yhtiöitä, ts. myyvät tuotteitaan ja palveluitaan markkinoille.

In-house-yhtiöt täyttävät hankintalain 15 §:n mukaiset sidosyksikkökriteerit: Tampere käyttää niihin määräysvaltaa samalla tavoin kuin omiin toimipaikkoihinsa, yhtiöt ovat täysin kaupungin tai yhteisesti kaupungin ja muiden julkisten toimijoiden omistuksessa, ja ne harjoittavat enintään 5 %:n osuuden liiketoiminnastaan muiden tahojen kuin omistajiensa kanssa. In-house-yhtiöt tuottavat omistajalleen esim. kouluruokaa ja katujen kunnossapitoa. In-house-yhtiöille Tampereen kaupunki asettaa lisäksi yhtiöiden kanssa laadittavien palvelusopimusten yhteydessä tavoitteita, joilla ohjataan ja mitataan palvelusopimuksessa määriteltyjen kriteerien toteutumista, esimerkiksi hintaa, laatutasoa ja muita tilaajalle eli Tampereen kaupungille sekä palvelun loppukäyttäjille tärkeitä asioita. On tärkeää huomata, että nämä yhtiöt eivät tavoittele toiminnallaan merkittävää liikevoittoa, vaan tavoitteena on liikevoittotaso, joka mahdollistaa toiminnan kehittämisen ja tarvittavat investoinnit.

Talousarviotavoitteet ovat siis yksi keino toteuttaa kuntalain edellyttämää yhtiöiden omistajaohjausta ja omistajatahtoa. Vuoden 2027 talousarviotavoitteiden keskeisenä lähtökohtana ovat yhtiöille hyväksytyt omistajastrategiat. Talousarviotavoitteilla konkretisoidaan omistajastrategioissa määriteltyjä pitkän aikavälin tavoitteita vuositasolle. Tavoitteilla tuetaan omistajan vaikuttavuus-, palvelu- ja taloustavoitteiden toteutumista sekä vahvistetaan tavoitteiden mitattavuutta, seurantaa ja raportoitavuutta. Talousarviotavoitteet eivät ole yhtiöitä juridisesti sitovia. Tampereen kaupunki toteuttaa omistajaohjausta ja ohjaa yhtiöitä myös monella muulla tavalla. Kuntalain 46 §:n mukaan omistajaohjaus tarkoittaa toimenpiteitä, joilla kunta omistajana myötävaikuttaa yhtiön hallintoon ja toimintaan. Kuntalain 47 §:n mukaan omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että tytäryhtiön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisetu. Kaupunginvaltuuston päättämä ”omistajaohjauksen periaatteet” -dokumentti määrittelee kuntalain lisäksi Tampereen kaupungin omistajaohjauksen periaatteet.

Tampereen kaupunkikonsernin konserniohje on tytäryhtiöitä sitova asiakirja, johon tytäryhtiöt ovat hallitustensa päätöksellä sitoutuneet kuntalain 47 §:n mukaisesti. Siinä on määritelty, mitä asioita tytäryhtiöiden pitää noudattaa ja miten toimia esimerkiksi liiketoiminnan muutostilanteissa, asiat, joissa omistajan ennakkokäsitys pitää selvittää, ja mihin muihin Tampereen kaupungin ohjeisiin ja määräyksiin tytäryhtiö sitoutuu. Tällaisia ovat mm. palkitsemisohje Tampereen kaupungissa, Tampereen kaupungin eettiset ohjeet ja ilmastoa, luonnon monimuotoisuutta ja kestävää kehitystä koskevat ohjelmat, tiekartat ja tavoitteet.

Konserniohjeessa on linjattu, että konserniyhtiöt edistävät omalla toiminnallaan Tampereen kulloinkin voimassa olevan strategian linjauksia ja tavoitteita. Lisäksi konserniohjeessa on kappale yhtiöiden sitoutumisesta vastuullisuuteen. Kaupunki omistajana edellyttää, että myös konserniyhtiöt edistävät kestävää kehitystä nostamalla vastuullisuuden oman toimintansa keskiöön. Vastuullisuudella tarkoitetaan laajasti ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyvien tekijöiden huomioimista toiminnassa taloudellisesti kestävän liiketoiminnan saavuttamiseksi. Vastuullisuus on yhtiöiden tapa edistää kestävää kehitystä. Kaupunki edellyttää, että yhtiöt toimivat vastuullisuuteen ohjaavan lainsäädännön ja muiden normien mukaisesti. Konserniyhtiöiden edellytetään lisäksi arvioivan, raportoivan ja viestivän vastuullisuutta rakentavista teoistaan aktiivisesti. Kaupunki tukee yhtiöitä konsernitason viestinnässä.

Tytäryhtiöt sitoutuvat edellä mainitusti kehittämään toimintaansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. Ne raportoivat omat toimenpiteensä Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekarttaan ja ilmastobudjettiin sekä LUMO-ohjelmaan. Lisäksi yhtiöt suuntaavat toimintaansa valitsemiensa YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti ja pyrkivät edistämään ympäristöystävällisiä käytäntöjä, sosiaalista vastuullisuutta ja taloudellista kestävyyttä, jotta voidaan luoda kestävä ja hyvinvoiva Tampere. Yhtiöiden kanssa on viime vuosina tehty laajaa vuoropuhelua vastuullisuusasioista ja perustettu vastuullisuusverkosto. Vastuullisuusasiat ovat yhtiöiden toiminnan keskiössä ja yhtiöissä on paras mahdollisuus arvioida vaikuttavimmat vastuullisuustoimet. Yhtiöille ei näistä tekijöistä johtuen aseteta erikseen yhteisiä ilmastoa, luonnon monimuotoisuutta ja kestävää kehitystä koskevia talousarviotavoitteita.

Yhtiöiden vuoden 2027 talousarviotavoitteet ovat taulukossa. Taulukossa on esitetty tavoite, tavoitteen onnistumista kuvaava mittari ja tavoitteen lähtötaso, vuoden 2026 tavoitteen toteuman ennuste niiden tavoitteiden osalta, joiden toteumaa voidaan jo ennustaa, sekä vuodelle 2027 asetettava tavoitetaso. Tavoitteissa on pyritty jatkuvuuteen, mutta myös uusia tavoitteita yhtiöille on asetettu. Tavoitteissa on pyritty jatkuvuuteen ja pitkäjänteisyyteen siten, että ne tukevat omistajastrategioissa asetettujen tavoitteiden toteutumista, mutta myös uusia tavoitteita yhtiöille on asetettu. Mikäli tavoite on uusi, on tämä mainittu tavoite-sarakkeessa.

Huoltovarmuus, kriittisten palveluiden jatkuvuus ja kaupunkikonsernin toimintakyky kaikissa olosuhteissa ovat osa vastuullista omistamista. Tampereen kaupunki edellyttää omistajana, että konserniyhtiöt tunnistavat oman roolinsa kaupungin kokonaisturvallisuuden ja huoltovarmuuden ylläpitämisessä sekä kehittävät suunnitelmallisesti varautumistaan, toimintavarmuuttaan ja jatkuvuudenhallintaansa. Huoltovarmuuden näkökohdat huomioidaan yhtiöiden strategisessa suunnittelussa, investoinneissa ja riskienhallinnassa. Huoltovarmuuden ja varautumisen kehittämisessä huomioidaan kaupungin turvallisuus- ja valmiussuunnittelun linjaukset.

Tampereen Energia -konserni

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2025	Ennuste 2026	2027	2028	2029
Maksettu osinko 50 % konsernin nettotuloksesta tai vähintään vuositavoitteen mukainen	%/milj. euroa	20,0	25,0	28,0	28,0	28,0
Yhtiö selvittää investointimahdollisuudet päästöttömään sähköenergian tuotantoon ja esittelee selvityksen 06/2027 mennessä				selvitys esitelty		
Uusi tavoite Yhtiön päästövähennys on Pariisin ilmastosopimuksen mukainen: päästöintensiteetti on vuosittain enintään SBTi:n (Science Based Targets initiative) validoiman tavoitepolun mukainen. Tampereen Energia Oy sitoutuu pienentämään scope 1- ja scope 2-päästöjään sähkön ja lämmön tuotannosta 71 % per MWh vuoden 2023 tasosta vuoteen 2031 mennessä (SBTi tavoite).	Päästöintensiteetti, tCO2e/MWh		0,069	0,090	0,078	0,066

Pirkanmaan Jätehuolto

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2025	Ennuste 2026	2027	2028	2029
Asiakastyytyväisyys on hyvällä tasolla	Asiakastyytyväisyys (asteikko 1-5)	Tavoitetason ja mittariston määritys	≥ 4	≥ 4	≥ 4	≥ 4
Yhtiö toimii kustannustehokkaasti niin, että jätemaksut on mahdollista hinnoitella edullisesti. Kustannustaso mahdollistaa edullisen hintatason pitämisen asiakkaille.	Sijoitus 12 suurimman kaupungin vertailujoukossa min 4/12	1/12	1-4/12	1-4/12	1-4/12	1-4/12
Yhtiön maksama osinko on vähintään 50 % markkinaehtoisesta tuloksesta	Markkinaehtoisesta tuloksesta maksettu osinko	66 % markkinaehtoisen toiminnan tuloksesta, 0,35 milj. euroa	Vähintään 50 % markkinaehtoisesta tuloksesta	Vähintään 50 % markkinaehtoisesta tuloksesta	Vähintään 50 % markkinaehtoisesta tuloksesta	Vähintään 50 % markkinaehtoisesta tuloksesta
Uusi tavoite Alueellinen kierrätysaste nousee	Alueellinen kierrätysaste			Uusi tavoite 2027	Alueellinen kierrätysaste nousee	Alueellinen kierrätysaste nousee

Tampereen Vesi Oy

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2025	Ennuste 2026	2027	2028	2029
Vesijohtoveden toimitusvarmuus säilyy korkealla tasolla	Ei yhtään toimitetun vesijohtoveden pitkiä (12 h) jakelukatkoksia Tampereen Vesi Oy:n vastuualueella	2	0	0	0	0
Uusi tavoite Asiakastyytyväisyys on hyvällä tasolla	Nettosuosittelu-indeksi NPS	42	44	≥ 45	≥ 46	≥ 47
Yhtiön vesitaksat pysyvät valtakunnallisesti vertaillen kohtuullisina	Vesilaitosyhdistyksen tilastoinnin mukainen taksavertailusijoitus	Taksat valtakunnallisesti alle keskitason	Taksat valtakunnallisesti keskitasolla tai alle keskitason	Taksat valtakunnallisesti keskitasolla tai alle keskitason	Taksat valtakunnallisesti keskitasolla tai alle keskitason	Taksat valtakunnallisesti keskitasolla tai alle keskitason

Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2025	Ennuste 2026	2027	2028	2029
Uusi tavoite Laitos toimii kustannustehokkaasti, yhtiön vertailukelpoiset käyttökulut ovat vastaavien laitosten tasolla	Vertailukelpoiset käyttökulut		Uusi tavoite	Määritetään vertailukriteerit, lähtötaso ja mittarit		
Uusi tavoite Ravinteiden poisto on lupaehtoja tehokkaampaa	Fosforin ja typen vuosikeskiarvot lähtevässä vedessä		Fosforin ja typen vuosikeskiarvot lähtevässä vedessä lupaehtoja tehokkaammat	Puhdistustavoite fosforille lähtevässä 0,12 mg/l vuosikeskiarvona ja typelle lähtevässä 12 mg/l vuosikeskiarvona		
Uusi tavoite Hiilijalanjälki	Hiilijalanjälki		Uusi tavoite	Lasketaan nykyisen vuoden hiilijalanjälki ja seuraavina vuosina hiilijalanjäljen trendi laskeva		

Tampereen Särkänniemi -konserni

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2025	Ennuste 2026	2027	2028	2029
Maksettu osinko on vähintään vuositavoitteen mukainen (maksetaan tavoitevuonna)	Maksetun osingon määrä, milj. euroa	1,5	0,2	0,4	Asetetaan vuonna 2027	Asetetaan vuonna 2028
Omistaja-arvo kehittyy positiivisesti	Osakekannan arvo (perustuen käyttö-katteeseen)	Omistaja-arvo -5 % edelliseen vuoteen 2024 nähden	N/A	yli 5 % vrt. vuosi 2026	yli 5 % vrt. vuosi 2027	yli 5 % vrt. vuosi 2028
Uusi tavoite Asiakastyytyväisyys on hyvällä tasolla		Uusi tavoite vuodelle 2026	N/A	Parempi kuin edellisenä vuonna	Parem-pi kuin edellisenä vuonna	Parem-pi kuin edellisenä vuonna

Pirkan Opiskelija-asunnot Oy

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2025	Ennuste 2026	2027	2028	2029
Asuntojen taloudellinen käyttöaste on korkea, tavoite vähintään 95,5 %	Toteutunut käyttöaste, %	Vuoden 2025 taloudellinen käyttöaste 93,89 %	95,2	96	96	96
Toiminta on kannattavaa	Sipo-%	3,9	2,0	2,4	2,8	3
Vakavaraisuus kasvaa vuosittain	Omavaraisuus-aste-%	Omavaraisuus-aste-% 12,96	12,4	14	14,5	15
Kiinteistöjen korjausvelan määrä on hallinnassa	Korjausvelan määrä / raken-nuskannan arvo, enintään %	1,8	2,1	1,9	1,9	1,9

Tampereen Vuokra-asunnot Oy

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2025	Ennuste 2026	2027	2028	2029
Asuntojen taloudellinen käyttöaste on korkea	Toteutunut käyttöaste väh. %	Vuoden 2025 taloudellinen käyttöaste 98,43	97,7	97,5	97,5	97,5
Maksettu osinko	Maksetun osingon määrä, milj. euroa	0,57	0,57	1,5 (edellyttää mm. päätöksiä yhtiörakenteen muutoksista)	Asetetaan vuonna 2027	Asetetaan vuonna 2028
Uusi tavoite Omistaja-arvo kehittyy positiivisesti. Laskennassa huomioidaan korjausvelan määrä	Vapaiden kiinteistöjen markkina-arvo laskettuna nettotuottomenetelmällä (vuokratulot-kiinteistöjen kustannukset)/ tuottovaateella (5 %)	Vapaiden kiinteistöjen markkina-arvo 2025 oli noin 190,0 milj. euroa	195	200,0	205,0	210,0
Uusi tavoite Kiinteistöjen korjausvelan määrä on hallinnassa	Mittari luodaan 2027 aikana			Luodaan laskentatapa	Asetetaan vuonna 2027	Asetetaan vuonna 2028
Asuntokannan kasvattaminen MAL-sopimuksen mukaisesti	Valmistuneet uudet asunnot (keskiarv./5 vuotta)	Uusia asuntoja 215/v. 2025	157	100	100	100

Tampereen Raitiotie Oy

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2025	Ennuste 2026	2027	2028	2029
Raitioliikenteen luotettavuus vähintään 99,8 % (ajetut lähdöt vs. suunnitellut lähdöt) => tarkoittaa noin yhtä ajamatonta lähtöä per päivä. Päivässä keskimäärin 530 lähtöä.	Järjestelmästä johtuvat ajamattomat vuorot -%	Toteuma 99,83 % vuonna 2025	99,85 %	99,8 %	99,8 %	99,8 %
Asiakastyytyväisyys on hyvällä tasolla	Nyssen asiakastyytyväisyyskyselyn asiakastyytyväisyyden keskiarvo on parempi kuin 4,40	Toteuma 4,58 vuonna 2025	4,53	4,59	4,60	4,61
Yhtiön talous on tasapainossa yhtiöjärjestyksen periaatteiden mukaisesti siten, että yhtiön kannattavuus ja vakavaraisuus mahdollistavat yhtiön tehokkaan toiminnan ja kehittämisen	Tilikauden nettotulos on positiivinen; omavaraisuus-% > 1	Tilikauden nettotulos on positiivinen (noin 4,1 milj. euroa) ja omavaraisuusaste >1 % (noin 3,5 %)	Tavoite on toteutumassa	kyllä/ei	kyllä/ei	kyllä/ei
Uusi tavoite Hallintokuluveloitus laskee	Hallintokuluveloitus			Hallintokuluveloitus alenee 5-10 %		
Yhtiö on edistänyt toimillaan raitiotien käynnissä olevan jatkorakentamisen (Pirkkala & Ruotula) toteuttamista vähintään tavoitteiden mukaisesti ja kustannusarvion puitteissa	Kyllä/Ei (kokonaisarvio)	Ensimmäinen tavoitevuosi 2026	Edellä aikataulua ja kustannukset ovat alittumassa	kyllä/ei	kyllä/ei	kyllä/ei

Tampereen Kaupunkiliikenne Oy IN-HOUSE

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2025	Ennuste 2026	2027	2028	2029
Yhtiön liikennetuotannon kustannustehokkuus paranee	Tehokkuuden parantumisen mittarina yksikköhintojen kehittyminen (euroa/tilattu linjakilometri, vertailuvuosi 2026)	Ensimmäinen tavoitevuosi 2026	Tavoite toteutuu	kyllä/ei	kyllä/ei	kyllä/ei
Asiakastyytyväisyys on hyvällä tasolla	Nyssen asiakastyytyväisyyskysely (ajotapa, asiakaspalvelu, siisteys)	Asiakastyytyväisyys 4,25 vuonna 2025	Tavoite toteutumassa	asiakastyytyväisyys parempi kuin 4,26	asiakastyytyväisyys parempi kuin 4,27	asiakastyytyväisyys parempi kuin 4,28
Yhtiö on tehnyt toimenpiteitä plusbussi-projektia koskien siten, että käyttöönotto on mahdollista vuoden 2028 aikana	Liikennöinnissä tarvittava kalustotilaus tehty, varikon toteutussuunnitelma tehty	Ensimmäinen tavoitevuosi 2026	Tavoite toteutumassa osittain	kyllä/ei	kyllä/ei	kyllä/ei

Tredu-Kiinteistöt Oy
IN-HOUSE

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2025	Ennuste 2026	2027	2028	2029
Vuokrakohteiden neliöhinnat ovat kilpailukykyisiä	Keskimääräisen neliöhinnan kilpailukykyisyys	OPH:n kustannusvertailun perusteella yhtiö Suomen 10 suurimmasta toimijasta toiseksi suurin ja toiseksi halvin (euroa/ opiskelijavuosi)	Ei muutosta edelliseen vuoteen	Parempi kuin 2026	Parempi kuin 2027	Parempi kuin 2028
Tredun asiakastyytyväisyys Tredu-Kiinteistöjen toimipisteissä	Asiakastyytyväisyysmittaus	Ensimmäinen mittaus suoritettu v. 2025 aikana	Paranee	Parempi kuin 2026	Parempi kuin 2027	Parempi kuin 2028
Opiskelijoiden asiakastyytyväisyys	Asiakastyytyväisyysmittaus	Ensimmäinen mittaus suoritettu v. 2025 aikana	Paranee	Parempi kuin 2026	Parempi kuin 2027	Parempi kuin 2028

Tampereen Palvelukiinteistöt Oy

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2025	Ennuste 2026	2027	2028	2029
Maksettu osinko	Osingon määrä euroina	2,0 milj. euroa	3,9 milj. euroa	4,5 milj. euroa	4,5 milj. euroa	Määritellään 2028

Tampere-talo-konserni

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2025	Ennuste 2026	2027	2028	2029
Täsmennetty tavoite Konsernin toiminta on taloudellisesti tasapainossa omistajan päättämän toiminta-avustuksen puitteissa	Tilikauden nettotulos, euroa	377 025 euroa	Tulos positiivinen	Tulos positiivinen	Tulos positiivinen	Tulos positiivinen
Markkinaehtoisen tytäryhtiön tuloksella mahdollistetaan emoyhtiön yleishyödyllistä toimintaa	Osinko tai konserniavustus, euroa	0,044 milj. euroa	0,5 milj. euroa	0,1 milj. euroa	Määritellään 2027	Määritellään 2028
Yleishyödyllistä taidetoimintaa harjoittavan emoyhtiön (Tampere-talo Oy) toteutunut kävijä-määrä Tampere-talon kiinteistössä ja Sorsapuistossa kasvaa edelliseen vuoteen verrattuna	Toteutunut kävijämäärä	95 541	Suurempi kävijämäärä kuin edellisenä vuonna (2025)	Suurempi kävijämäärä kuin edellisenä vuonna	Suurempi kävijämäärä kuin edellisenä vuonna	Suurempi kävijämäärä kuin edellisenä vuonna
Tampere-talo Oy:n asiakastyytyväisyys on hyvällä tasolla	NPS eli suositteluindeksi	71	Mittauksen lähtötasovuosi	Parempi kuin edellisenä vuonna	Parempi kuin edellisenä vuonna	Parempi kuin edellisenä vuonna

Tampereen Infra Oy IN-HOUSE

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2025	Ennuste 2026	2027	2028	2029
Täsmennetty tavoite Yhtiö toimii taloudellisesti tasapainossa ja kustannustehokkaasti	Tilikauden tulos	0,6 milj. euroa	Hinnankorotuksia vuodelle 2026 ei tehdä	Tulos vähintään 0 euroa	Määritellään vuonna 2027	Määritellään vuonna 2028
Asiakkaiden kokema kustannustehokkuus	Skaala 1-5 (1 erittäin hyvä, 5 erittäin huono)	2,2	< 3	< 2,1	< 2,0	< 1,9
Uusi tavoite Huoltovarmuuden kannalta kriittisen palvelutuotannon toimintavarmuus	Laajamittaisten yhtiöstä johtuvien palvelukatkosten määrä	Uusi tavoite		0 olennaista keskeytystä	Määritellään vuonna 2027	Määritellään vuonna 2028
Uusi tavoite Yhtiön tuottavuus paranee	Kehitetään mittari v. 2027 aikana ja käynnistetään mittaus	Uusi tavoite		Tuottavuus parempi kuin vuoden 2026 toteuma	Määritellään 2027	Määritellään vuonna 2028
Asiakkaiden nettosuositteluindeksi	Skaala -100 - 100	28	> 40	> 40	> 40	> 40

Finnpark-konserni

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2025	Ennuste 2026	2027	2028	2029
Maksettu osinko. Sovittu lisäosinko 1 milj. euroa vuodelle 2027.	EUR	2,0 milj. euroa	2,0 milj. euroa	3,0 milj. euroa	2,0 milj. euroa	2,0 milj. euroa
Omistaja-arvo kehittyy positiivisesti	Osakekannan arvo lisättynä maksetulla voiton-jaolla (kasvu-%)	5,1 %	> 5 %	> 5 %	> 5 %	> 5 %
Uusi tavoite Digitaalisten palvelujen skaalautuminen etenee	Moovy-liiketoimin-nan liikevaihto			+15 %	Määritellään 2027	Määritellään 2028
Uusi tavoite Finnpark Parkisto Oy:lle Strategiset maanalaiset pysäköintihankkeet etenevät omistajan hyväksymän suunnitelman mukaisesti	Ko. vuodelle hyväksyttyjen päätöspisteiden toteutumisaste			100 %	100 %	100 %
Asiakaskokemus ja asiakastyyty-väisyys ovat hyvällä tasolla	NPS	70,45	> 75	> 75	> 75	> 75

Tampereen Tilapalvelut Oy IN-HOUSE

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2025	Ennuste 2026	2027	2028	2029
Täsmennetty tavoite Liiketoiminta on tehokasta ja hinnat ovat kilpailukykyisiä	Toteutuneet palveluhinnat	Tavoite muokattu vuodelle 2026	Hinnankoro-tuksia vuo-teen 2025 verrattuna ei tehdä	Kustannuske-hitys v. 25–26 enintään ver-tailuindeksin mukainen	Määritellään 2027	Määritellään 2028
Toiminta on kannattavaa ja kannattavuutta kehitetään tuloksellisuutta parantamalla	Nettotulos milj. euroa	0,2 milj. euroa / 0,5 % net-totuloksesta (tavoite 0,3–0,5 % netto-tuloksesta)	0,2-0,6 milj. euroa sekä pääoman palautus osinkona 1,0 milj. euroa	0,1-0,3 milj. euroa sekä pääoman palautus osinkona 0,5 milj. euroa	0,2-0,6 milj. euroa sekä pääoman palautus osinkona 0,5 milj. euroa	Määritellään 2028
Korkea asiakastyytyväisyys	Asiakastyytyväi-syysindeksi yli 4,0 (asteikko 1-5)	4,24 (tavoite 4,0)	4,25	4,26	4,27	4,28

Pirkanmaan Voimia Oy
IN-HOUSE

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2025	Ennuste 2026	2027	2028	2029
Toiminta on kannattavaa. Toiminnan tehokkuus kanavoidaan asiakashintoihin ja yhtiö tuottaa voittoa vain sen verran, että jatkuvuus ja kehittäminen voidaan turvata.	Nettotulos, milj. euroa	1,4 milj. euroa	1,3 milj. euroa (tavoite 0,5 -1,3)	0,5 -1,3	0,5 -1,3	0,5 -1,3
Tarkennettu tavoite Tuottavuuden kasvu palvelurajapinnassa	(Tampereen tilaamat) Syödyt ateriat/ henkilötyövuosi	Uusi tavoite 2026	Mittari ja sen seurantamekanismi luotu sekä mittarin ensimmäinen tulos vuoden lopussa	tuottavuus kehittyy positiivisesti edellisvuoteen nähden	tuottavuus kehittyy positiivisesti edellisvuoteen nähden	tuottavuus kehittyy positiivisesti edellisvuoteen nähden
Yhtiö toimii kustannustehokkaasti. Varhaiskasvatuksen ja kouluruoan hinta per henkilö on kilpailukykyinen ja huomioi palvelusopimuksen laatutason.	Hinta on kilpailukykyinen ja huomioi palvelusopimuksen laatutason	Koulu, lounas: 2,88 euroa Päiväkoti, lounas: 3,53 euroa	Koulu, lounas: 2,63 euroa Päiväkoti, lounas: 3,28 euroa	< suurten kaupunkien vertailukelpoinen keskiarvo	< suurten kaupunkien vertailukelpoinen keskiarvo	< suurten kaupunkien vertailukelpoinen keskiarvo
Asiakasvaikuttavuus kasvaa ateria- ja puhtauspalveluissa: asiakastyytyväisyys paranee palveluntuottajasta riippumatta	Riippumattoman asiakastyytyväisyysmittauksen tulokset	Ateriapalvelu 62 % Puhtauspalvelu 49 %	N/A Mittaus käynnissä	Parempi kuin edellisenä vuonna	Parempi kuin edellisenä vuonna	Parempi kuin edellisenä vuonna

Tullinkulman Työterveys -konserni
IN-HOUSE

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2025	Ennuste 2026	2027	2028	2029
Toiminta on kannattavaa ja kannattavuutta kehitetään tuloksellisuutta parantamalla. Emoyhtiön tuloksellisuus kanavoidaan asiakashintoihin ja konsernin taloudellista tulosta nostetaan markkinayhtiön kautta.	Tilikauden tulos, milj. euroa	0,4 milj. euroa	0,5 milj. euroa (tavoite 0,8-1,0 milj. euroa)	0,5 ->	Määritellään 2026	Määritellään 2026
Markkinoilla toimivan tytäryhtö Ratinan Terveys Oy:n tuottavuuden kehittäminen	Maksettu osinko tai konserniavustus emoyhtiölle	200 000 euroa konserniavustusta	50 % nettotuloksesta	50 % nettotuloksesta	50 % nettotuloksesta	50 % nettotuloksesta
Henkilöasiakkaiden asiakastyytyväisyys	NPS-mittaus, käyttäjäasiakkaat	Ei mittausta vertailukelpoisella ja virallisella tavalla	> 65	60	60	60
Resurssien ja toiminnan suuntaaminen ennaltaehkäisevään työterveyshuoltoon	Ennaltaehkäisevän työterveyshuollon osuus on vähintään 65 %	63,3 % (tavoite 60 %)	63 %	65 %	65 %	65%

INVESTOINNIT KOHTEITTAIN 2027–2036

Investoinnit kohdeselitys (1 000 euroa)	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	Arv. 2031	Arv. 2032	Arv. 2033	Arv. 2034	Arv. 2035	Arv. 2036	YHTEENSÄ 2027-2036
BRUTTOINVESTOINNIT (investoinnit täytenä)	227 845	250 038	239 404	254 905	275 014	242 448	200 833	216 386	230 640	168 100	2 305 612
NETTOINVESTOINNIT (investoinnit - rahoitusosuudet)	227 495	250 038	239 404	254 905	275 014	242 448	200 833	216 386	230 640	168 100	2 305 262
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA (nettoinvestoinnit - om.myynti)	199 264	224 298	214 404	229 905	270 114	237 548	195 933	211 486	225 740	163 200	2 171 891
Rahoitusosuudet	**1 300**										**1 300**
Yhdyskuntalautakunta	1 300										1 300
Omaisuuden myynti (luovutustulo)	**28 231**	**25 740**	**25 000**	**25 000**	**4 900**	**4 900**	**4 900**	**4 900**	**4 900**	**4 900**	**133 371**
Asunto- ja kiinteistölautakunta, maaomaisuus	14 875	24 740	24 000	24 000	3 900	3 900	3 900	3 900	3 900	3 900	111 015
Asunto- ja kiinteistölautakunta, talonrakentaminen	13 356	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	22 356
INVESTOINNIT (BRUTTO)											
KIINTEÄ MAAOMAISUUS JA MUUT MAAOMAISUUDEN INVESTOINNIT	**9 450**	**12 235**	**8 600**	**8 700**	**18 500**	**15 800**	**6 000**	**6 000**	**6 000**	**6 000**	**97 285**
Tonttimaan hankinta	**3 500**	**3 500**	**3 500**	**3 500**	**3 500**	**3 500**	**3 500**	**3 500**	**3 500**	**3 500**	**35 000**
Maanhankinta	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	5 000
Asemakaava-alueet	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	30 000
Maan esirakentaminen, täyttötyöt, rakentamiskelpoiseksi saattaminen	**5 950**	**8 735**	**5 100**	**5 200**	**15 000**	**12 300**	**2 500**	**2 500**	**2 500**	**2 500**	**62 285**
Maan esirakentaminen PALM	5 050	8 035	4 600	4 700	14 500	11 800	2 000	2 000	2 000	2 000	56 685
Muut, esim. retkeilyreittien parantaminen	400	200									600
Purkukustannukset	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	5 000

Investoinnit kohdeselitys	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	Arv. 2031	Arv. 2032	Arv. 2033	Arv. 2034	Arv. 2035	Arv. 2036	Kustannus-arvio
RAKENNUKSET	**114 434**	**122 459**	**127 403**	**151 565**	**161 814**	**133 448**	**106 333**	**127 046**	**148 600**	**89 300**	**1 282 401**
Uudis- ja lisärakennukset	**67 873**	**67 345**	**75 447**	**95 686**	**81 374**	**43 989**	**26 457**	**23 800**	**26 300**	**20 000**	**528 271**
Uudis- ja lisärakennukset, varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus	**53 873**	**35 745**	**42 064**	**58 586**	**38 445**	**24 307**	**24 057**	**23 600**	**23 800**	**17 200**	**380 040**
Kämmenniemi-talo, vaihe 1	7 754										11 600
Turtolan uusi päiväkoti (puurakenteinen)	1 958										4 800
Peltolammi-talo, vaihe 1	12 100	2 750									22 000
Tammelan koulun rakennuksen 2 ja Sara Hildèn -akatemian perusparannus ja laajennus	7 440	4 100									17 749
Koivistonkylän päiväkoti (puurakenteinen)	3 180	2 370									5 699
Karosen koulutalon laajennus ja muutostyöt	1 511	4 535									6 046
Takahuhdin koulun B-talon (vl. 1–4) perusparannus ja päiväkodin laajennus	9 000	9 000	2 000								26 300
Kaukajärvi-talo	8 891	8 990	17 630	17 768							54 366
Järvensivun päiväkodin ja koulun perusparannus ja laajennus	1 400	3 000	4 396	3 496							12 393
Takahuhdin koulun A-talon (vanha Ristinarkku, vl. 5–9) perusparannus ja laajennus	100	300	5 944	10 888	6 944						24 175
Hiedanranta-talo, vaihe 1	540	500	8 895	17 721	10 895						38 550
Atalan uusi päiväkoti		200	2 800	2 800							5 800
Kalkun päiväkoti ja koulu (puurakenteinen)			200	3 713	3 700						7 613
Saukonpuiston päiväkodin ja koulun perusparannus ja laajennus			200	1 900	7 900	5 200					15 200
Kaarilan koulun perusparannus ja laajennus				300	8 407	8 507	8 407				25 620
Tehdaskartanon päiväkoti					300	4 100	4 100				8 500
Viinikanlahden päiväkoti ja koulu (puurakenteinen)					300	6 200	6 550				13 050
Peltovainion uusi päiväkoti						300	4 100	4 100			8 500
Ahvenisjärven päiväkoti (koulun laajennusosa)							300	3 200	3 500		7 000
Kaupinlaakso-talo							600	16 000	16 000	12 700	45 300
Kissanmaan uusi päiväkoti								300	4 100	4 100	8 500
Hiedanranta-talo, vaihe 2 (koulu ja päiväkoti)									200	400	11 280

Investoinnit kohdeselitys	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	Arv. 2031	Arv. 2032	Arv. 2033	Arv. 2034	Arv. 2035	Arv. 2036	Kustannus-arvio
Uudis- ja lisärakennukset, kulttuuri- ja vapaa-aika	**14 000**	**31 600**	**33 383**	**37 100**	**42 929**	**19 683**	**2 400**	**200**	**2 500**	**2 800**	**189 242**
Tampereen taidemuseon laajennus	12 600	10 000	4 933								30 180
Särkänniemen liikuntahalli (korvaa Pyynikin palloiluhallin)	200	10 000	8 525								18 725
Kaupinlaakson palloiluhalli	1 000	11 000	3 000								15 000
Sara Hildénin taidemuseon perusparannus ja laajennus	200	200	1 000	1 000	13 800	15 800					32 000
Kokoelmakeskus		400	14 800	14 800							30 000
Hiedanrannan liikuntahalli			200	7 000	6 280						13 480
Koillis-Tampereen uimahalli			300	8 800	14 900						24 000
Eteläisen alueen uimahalli (kuntayhteistyönä Pirkkalan kunnan kanssa)			625	5 500	5 500	1 334					12 959
Kaukajärven soutu- ja melontastadion					2 449	2 449					4 898
Kaupin uusi huoltorakennus (korvaa huoltorakennuksen A)						100	2 400				2 500
Viinikanlahden liikuntahalli ja nuorisotilat (puurakenteinen, sis. Järvipelastuksen ja sataman tilat)								200	2 500	2 800	5 500
Perusparannushankkeet ja muut investoinnit	**46 561**	**55 114**	**51 956**	**55 879**	**80 440**	**89 459**	**79 876**	**103 246**	**122 300**	**69 300**	**754 131**
Perusparannushankkeet, varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus	**23 800**	**35 885**	**35 133**	**19 206**	**42 680**	**46 775**	**29 875**	**25 700**	**37 100**	**14 600**	**354 009**
Aleksanterin koulun (ruokalarakennus, puurakennus ja kivirakennus) perusparannus	5 200										27 072
Harjun koulun rakennusten A, B ja C perusparannus	2 800										9 179
Hatanpään koulun perusparannus	11 250	4 885									21 590
Pyynikin koulun perusparannus	3 350	10 900	7 669								22 219
Raholan koulun perusparannus	300	10 623	9 658								20 581
Tammelan koulun rakennuksen 1 perusparannus	450	2 500	6 156	2 250							11 506
Koivistonkylä-talon perusparannus	300	5 377	9 000	5 377							20 053
Päiväkotien perusparannukset, Helapuiston Lähipalvelukeskus Oy ja Maijalanpuiston Lähipalvelukeskus Oy	150	1 600	2 350	4 700	3 300						12 100
Leinolan koulun ja päiväkodin perusparannus			300	5 680	8 880	5 400					20 259
Messukylän koulun lisärakennuksen perusparannus				200	4 100						4 300
Olkahisten koulu, Sorilan koulutalon perusparannus				200	6 550						6 750
Kämmenniemen koulu, Terälahti-talon perusparannus				300	4 000	4 300					8 600
Lentävänniemen koulun perusparannus				300	8800	4 250					13 350
Juhannuskylän koulu, Tammerkosken koulutalon perusparannus				200	5 850	11 700	5 850				23 600
Atalan koulun perusparannus					200	4 205	4 205				8 610
Kämmenniemi-talon perusparannus, vaihe 2					300	4 420	4 420				9 140
Ahvenisjärven koulu, Hallilan koulutalon ja päiväkodin perusparannus					300	3 800	3 500				7 600
Linnainmaan koulun perusparannus					400	8 400	8 400	7 900	6 500		31 600

Investoinnit kohdeselitys	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	Arv. 2031	Arv. 2032	Arv. 2033	Arv. 2034	Arv. 2035	Arv. 2036	Kustannus-arvio
Juhannuskylän koulu, Johanneksen koulutalon perusparannus						300	3 000	5 900	4 000		13 200
Hyhkyn koulun lisärakennuksen perusparannus							200	3 200			3 400
Karosen koulutalon perusparannus							300	7 900	4 800		13 000
Harjun koulun lisärakennuksen perusparannus								200	5 200		5 400
Sammon koulun perusparannus								300	9 100	9 100	18 500
Hatanpään entisen lukiorakennuksen perusparannus (koulurakennus)								300	5 500	5 500	11 300
Messukylän kirjaston perusparannus									2 000		2 000
Perusparannushankkeet, lukiokoulutus					**300**	**2 900**	**8 300**	**7 400**			**18 900**
Tampereen klassillisen lukion päärakennuksen perusparannus					300	2 600	5 300	2 600			10 800
Tampereen klassillisen lukion (Rongan siipi) perusparannus						300	3 000	4 800			8 100
Perusparannushankkeet, kulttuuri- ja vapaa-aika	**5 706**	**2 916**	**1 391**	**18 280**	**13 285**	**15 384**	**16 351**	**39 596**	**60 300**	**36 850**	**234 309**
Rauhaniemen saunan perusparannus	1 063										2 875
Tampereen taidemuseon perusparannus	3 900	2 000	831								6 819
Tampere-talon perusparannushankkeet	743	716	360	6 410	1 415	14 784	7 826	5 146			37 400
Tesoman uimahallin perusparannus		200	200	5 000	5 000						10 400
Antaverkan päärakennuksen perusparannus				1 520	1 520						3 040
Nääshallin liikuntatilan (Näsikallion väestönsuoja) perusparannus				5 350	5 350						10 700
Tampereen uintikeskuksen laajennusosan perusparannus						200	4 000	3 150			7 350
Tampereen stadionin (Ratina) perusparannus						400	4 200	12 500	12 500	6 150	35 750
Sampolan (Tammerkosken lukio ja työväenopisto) perusparannus							325	18 000	24 500	4 300	47 125
Vapriikin perusparannus								500	15 000	15 000	45 000
Pyynikin uimahallin perusparannus								300	8 000	8 000	20 750
Sampolan kirjaston perusparannus									300	3 400	7 100

Investoinnit kohdeselitys	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	Arv. 2031	Arv. 2032	Arv. 2033	Arv. 2034	Arv. 2035	Arv. 2036	Kustannus-arvio
Perusparannushankkeet, konsernihallinto ja muut kiinteistöt	**200**			**2 875**	**9 675**	**6 400**	**7 400**	**12 650**	**7 050**		**63 205**
Kauppahallin perusparannus	200										17 005
Näsikallion väestönsuojan (Nääshallin liikuntatila) perusparannus				2 875	2 875						5 750
Lapinniemen väestönsuojan (kuntosali) perusparannus					1 200						1 200
Hervannan väestönsuoja A:n (uimahalli ja pysäköintihalli) perusparannus					2 600	2 600					5 350
Osmonkallion väestönsuojan (ampumarata) perusparannus					1 200	1 200					2 400
Hervannan väestönsuoja C:n (jäähalli) perusparannus					1 800						1 800
Hervannan väestönsuoja B:n (parkkihalli) perusparannus						2 200	2 200				4 400
Raatihuoneen perusparannus						400	5 000	5 000	4 550		14 950
Kaupin johtokeskuksen perusparannus							200	5 150			5 350
Kaupin VSS-johtokeskuksen (pelastuslaitoksen tila) perusparannus								2 500	2 500		5 000
											Yhteensä
Pienet investoinnit	**15 250**	**15 500**	**15 300**	**14 300**	**14 450**	**17 950**	**17 900**	**17 850**	**17 800**	**17 800**	**164 101**
Väestönsuojien teknisten järjestelmien uusiminen	700	700									1 400
Päiväkotien perusparannukset	1 600	1 400	1 000		150	3 650	3 600	3 550	3 500	3 500	21 951
Kirjaston ja työväenopiston pienet hankkeet	300	300	500	500	500	500	500	500	500	500	4 600
Kulttuuri ja taide, pienet hankkeet	900	900	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	9 800
Liikuntapaikkojen ja nuorisotilojen perusparannukset / pienet hankkeet	2 700	2 700	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	29 400
Lukioiden pienet hankkeet	300	300	400	400	400	400	400	400	400	400	3 800
Muiden rakennusten sekä kaupunkikuvallisten kohteiden investoinnit	3 100	3 600	3 600	3 600	3 600	3 600	3 600	3 600	3 600	3 600	35 500
Päiväkotien ja koulurakennusten pienet hankkeet	3 550	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	35 050
Sisäilmaolosuhdeinvestoinnit	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	15 000
Tampere-talon korjaustyöt	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	4 000
Valmistuneiden kohteiden jälkityöt	200	200	400	400	400	400	400	400	400	400	3 600
Muut investoinnit	**1 605**	**813**	**132**	**1 218**	**50**	**50**	**50**	**50**	**50**	**50**	**4 068**
Leasing-kohteiden lunastus	1 605	813	132	1 218							3 768
Ensikertainen kalustaminen välivuokrauksessa					50	50	50	50	50	50	300

Investoinnit kohdeselitys	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	Arv. 2031	Arv. 2032	Arv. 2033	Arv. 2034	Arv. 2035	Arv. 2036	Yhteensä
KADUT, LIIKENNEVÄYLÄT, PUISTOT	**48 350**	**47 000**	**48 000**	**48 000**	**50 100**	**50 100**	**50 100**	**50 100**	**50 100**	**50 100**	**491 950**
Uudet alueet, uudisrakentaminen yhteensä	**11 320**	**8 117**	**12 900**	**19 150**	**25 400**	**25 400**	**25 400**	**25 400**	**25 400**	**25 400**	**203 887**
Asuin- ja yritysalueiden rakentaminen (PALM)	11 320	8 117	12 900	19 150	25 400	25 400	25 400	25 400	25 400	25 400	203 887
Suuret liikennehankkeet (yhteisrahoitteiset hankkeet valtion kanssa)	**5 000**	**5 000**	**5 000**								**15 000**
Tasanteen eritasoliittymä	5 000	5 000	5 000								15 000
Perusparantaminen ja muut yhteensä	**32 030**	**33 883**	**30 100**	**28 850**	**24 700**	**24 700**	**24 700**	**24 700**	**24 700**	**24 700**	**273 063**
Ratikkakäytävään liittyvät hankkeet	**4 080**	**6 283**	**2 500**	**1 250**							**14 113**
Ratikkakäytävän rinnakkaishankkeet, Pirkkala-Linnainmaa vaihe 1	4 080	6 283	2 500	1 250							14 113
Perusparantaminen ja järjestelmän toimivuus	**11 000**	**11 000**	**11 000**	**11 000**	**11 600**	**11 600**	**11 600**	**11 600**	**11 600**	**11 600**	**113 600**
Liikenteen toimivuuden parantaminen	1 200	1 200	1 200	1 200	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	12 600
Tekninen perusparantaminen											
Katujen perusparantaminen	2 800	2 800	2 800	2 800	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	35 200
Viheralueiden perusparantaminen	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	20 000
Hulevesijärjestelmien perusparantaminen	3 000	3 000	3 000	3 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	24 000
Siltojen ja rakenteiden perusparantaminen	2 000	2 000	2 000	2 000	2 300	2 300	2 300	2 300	2 300	2 300	21 800
Kestävän liikkumisen edistäminen	**6 850**	**6 500**	**6 500**	**6 500**	**3 600**	**3 600**	**3 600**	**3 600**	**3 600**	**3 600**	**47 950**
Kävely, pyöräily ja esteettömyys	3 850	3 500	3 500	3 500	2 300	2 300	2 300	2 300	2 300	2 300	28 150
Liikenteen rauhoittaminen ja 30 km/h:ssa aluenopeusalueet	500	500	500	500	800	800	800	800	800	800	6 800
Joukkoliikenne ml. liityntäpysäköinti	2 500	2 500	2 500	2 500	500	500	500	500	500	500	13 000
Erikoisrakenteet	**6 600**	**6 600**	**6 600**	**6 600**	**6 000**	**6 000**	**6 000**	**6 000**	**6 000**	**6 000**	**62 400**
Satamat	800	800	800	800	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	9 200
Ulkovalaistuksen perusparantaminen (katu + ulkoliikunta)	3 000	3 000	3 000	3 000	2 600	2 600	2 600	2 600	2 600	2 600	27 600
Tietoliikenneverkko	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	4 000
IOT-järjestelmät	200	200	200	200							800
Liikennetelematiikka	2 000	2 000	2 000	2 000	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	17 600
Ympäristörakenteet	200	200	200	200	400	400	400	400	400	400	3 200
Muut	**3 500**	**3 500**	**3 500**	**3 500**	**3 500**	**3 500**	**3 500**	**3 500**	**3 500**	**3 500**	**35 000**
Suunnittelu (uudisrakentaminen ja perusparantaminen)	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	35 000

Investoinnit kohdeselitys	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	Arv. 2031	Arv. 2032	Arv. 2033	Arv. 2034	Arv. 2035	Arv. 2036	Yhteensä
KEHITYSOHJELMAT	**24 190**	**27 650**	**29 230**	**27 880**	**26 300**	**26 100**	**19 800**	**14 340**	**9 240**	**6 000**	**210 730**
Viiden tähden keskusta	**20 820**	**21 330**	**23 450**	**23 100**	**23 600**	**14 800**	**8 500**	**5 500**	**5 000**	**5 000**	**151 100**
Hiedanranta	**3 370**	**6 320**	**5 780**	**4 780**	**2 700**	**11 300**	**11 300**	**8 840**	**4 240**	**1 000**	**59 630**
MUUT LUOKITTELEMATTOMAT INVESTOINNIT	**31 421**	**40 694**	**26 171**	**18 760**	**18 300**	**17 000**	**18 600**	**18 900**	**16 700**	**16 700**	**223 246**
Kasvatus- ja opetuslautakunta	**3 396**	**5 294**	**2 851**	**4 590**	**4 400**	**2 300**	**2 800**	**2 800**	**2 800**	**2 800**	**34 031**
Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palveluryhmä	861	1 500	1 066	930	800	800	800	800	800	800	9 157
Perusopetuksen palveluryhmä	2 535	3 794	1 785	3 660	3 600	1 500	2 000	2 000	2 000	2 000	24 874
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	**7 390**	**14 050**	**12 420**	**5 820**	**4 800**	**4 800**	**4 800**	**4 800**	**4 800**	**4 800**	**68 480**
Kulttuurin palveluryhmä	890	800	800	800	800	800	800	800	800	800	8 090
Kirjastojen ja kulttuurin käyttäjähankinnat (ensikertainen kalustaminen)		250	195	320							765
Kirjastoauton uusinta		1 000									1 000
Uuden taidemuseon käyttäjähankinnat (ensikertainen kalustaminen)			425								425
Hiedanrannan kulttuuritilojen käyttäjähankinnat (ensikertainen kalustaminen)				1 700							1 700
Teattereiden investointiavustukset		8 000	8 000								16 000
Liikunnan ja nuorison palveluryhmä	6 500	4 000	3 000	3 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	40 500
Konsernihallinnon investoinnit	**18 100**	**19 750**	**9 100**	**6 100**	**7 100**	**7 900**	**9 000**	**7 100**	**7 100**	**7 100**	**98 350**
Osakkeet ja osuudet kohdentamaton	1 600	600	600	600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	13 000
Särkänniemen pääomitukset, Särkänniemen SVOP	2 000	7 000	3 000								12 000
Nurmi Resort pääomitukset: Nurmi Resort Oy SVOP	7 000										7 000
Pysäköintilaitosten pääomitukset, Kaupinlaakso: Finnpark Parkisto Oy, SVOP		1 300				800					2 100
Pysäköintilaitosten pääomitukset, Viinikanlahti: Finnpark Parkisto Oy, SVOP		2 600					1 900				4 500
Sijoitus Raitiotie Oy		750									750
ICT (sitovuustaso käyttötalous+investoinnit)	7 500	7 500	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500	59 000
Elinvoima- ja osaamislautakunta	**2 535**	**1 600**	**1 800**	**2 250**	**2 000**	**2 000**	**2 000**	**4 200**	**2 000**	**2 000**	**22 385**
Ammatillinen koulutus	1 800	1 600	1 800	1 800	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	19 000
Lukiokoulutus	675			450				2 200			3 325
Työllisyys- ja kasvupalveluiden projektit	60										60

Investoinnit kohdeselitys	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	Arv. 2031	Arv. 2032	Arv. 2033	Arv. 2034	Arv. 2035	Arv. 2036	Yhteensä
Erillisinvestoinnit (vaativat erillispäätöksen)	**500**			**1 000**		**17 000**	**17 000**	**17 000**			**52 500**
Paasikiventien parantaminen (VT12 ja KT65) Hiedanrannan kohdalta (arvio kaupungin osuudesta yht. n. 51 milj. euroa)						17 000	17 000	17 000			51 000
Rantaväylä, tunnelitekniikan saneeraus	500			1 000							1 500
Leasinghankkeet, vuokraus tai muu rahoitusmalli; kokonaisarvo yli 50 000€		**50 798**	**8 000**	**115 476**	**45 524**	**13 334**	**54 104**	**6 450**		**12 900**	**306 586**
Kanjonin koulu ja päiväkoti		22 900									22 900
Hervannan toimintakeskuksen K-rakennuksen perusparannus (kirjasto)		2 500									2 500
Peltolammi-talo, vaihe 2 (koulun liikuntatilat ja kirjastoauton tilat)		4 928									4 928
Sairaalakoulu		8 470									8 470
Uusi liikuntahalli		12 000									12 000
Työväenmuseo Werstaan perusparannus			8 000								8 000
Hakametsän lukio hybridikortteli				15 500							15 500
Hakametsän liikuntatilat hybridikortteli				65 176							65 176
Hiedanrannan kulttuuritilat, vaihe 1 (musiikkioppilaitokset)				34 800							34 800
Hakajäät harjoitushalli					45 524						45 524
Hiedanrannan kulttuuritilat, vaihe 2 (esittävä taide)						9 700					9 700
Lamminrahkan yhtenäiskoulu, vaihe 2 (yhteishanke Kangasala)						3 634					3 634
Hakajäät monitoimiareena							45 104				45 104
Kaupin päiväkoti (Kaupin entisen sairaalan alue)							9 000				9 000
Hiedanrannan kulttuuritilat, vaihe 3 (kirjallisuus ja galleria)								6 450			6 450
Hiedanrannan kulttuuritilat, vaihe 4 (työväenopisto)										12 900	12 900

Talousarviotavoitteiden arviointikriteerit

Talousarviotavoitteiden etenemistä arvioidaan kolme kertaa vuodessa. Huhtikuun ja elokuun osalta toteumaa arvioidaan osana toiminnan ja talouden katsausta. Vuoden lopun tilanne esitetään tilinpäätöksessä.

Tavoitteiden toteumissa pyritään selkeään arvioitavuuteen. Tavoitteille on asetettu arviointikriteerit, joiden perusteella toteutumista arvioidaan ja niitä raportoidaan. Arviointikriteerit asetetaan lautakunnille, työllisyysjaostolle ja kaupunginhallitukselle vastuutetuille tavoitteille. Arviointikriteerit on esitetty alla olevassa taulukossa.

Nro	Talousarviotavoite vuodelle 2027	Arviointikriteeri(t)
1	Lasten ja nuorten tulevaisuususkoa on vahvistettu	Järjestetään koulutuksia, jotka vahvistavat lasten ja nuorten kanssa työskentelevien aikuisten osaamista ja valmiuksia tukea tulevaisuususkoa. 1) Koulutuksia on järjestetty vähintää viidelle eri kohderyhmälle sivistyspalveluissa. 2) Osallistujapalautteen mukaan yli puolet osallistujista arvioi saaneensa uusia keinoja lasten ja nuorten tulevaisuususkon vahvistamiseen. Jos molemmat kriteerit toteutuvat, tavoite toteutuu. Jos vain toinen kriteeri toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan ei toteudu, tavoite ei toteudu.
2	Ikääntyneiden toimintakykyä ja osallisuutta on vahvistettu	1) Ikääntyneiden kulttuuri- ja liikuntatoimintaan osallistumisen tukea kehitetään ottamalla käyttöön etsivän kulttuurisen vanhustyön toimintamalli yhteistyössä Pirhan, seurakunnan ja järjestöjen kanssa. 2) Tamperelainen digituen toimintamalli on valmistunut ja se on otettu käyttöön. Digituen saatavuus on lisääntynyt vähintään viidessä kohteessa. Jos molemmat kriteerit toteutuvat, tavoite toteutuu. Jos vain toinen kriteeri toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan ei toteudu, tavoite ei toteudu.
3	Mielen hyvinvoinnin tukea on vahvistettu toisen asteen koulutuksessa	1) Tredussa ammattiosaajan työkykypassin pilotti on toteutettu onnistuneesti vähintään yhdellä osaamisalalla. 2) Mielen palvelupolut -kokonaisuuden toteutus lukioissa on edistynyt suunnitelmien mukaisesti. Jos molemmat kriteerit toteutuvat, tavoite toteutuu. Jos vain toinen kriteeri toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan ei toteudu, tavoite ei toteudu.
4	Asunnottomien kokonaismäärä ja pitkäaikaisasunnottomien määrä ovat vähentyneet kaupungin ja sidosryhmien yhteistyöllä	Asunnottomien kokonaismäärä ja pitkäaikaisasunnottomien määrä vähenee verrattuna vuoden 2026 vastaaviin lukuihin. Jos molempien määrä vähenee, tavoite toteutuu. Jos vain jommankumman määrä vähenee, tavoite toteutuu osittain. Jos kummankaan määrä ei vähene, tavoite ei toteudu.
5	Uudenlaisia yhdenvertaisuuden edistämisen toimintamalleja ja työkaluja on otettu käyttöön	1) Vahvistetaan palveluiden kehittämistä ja arviointia tukemalla uudenlaisen työkalun käyttöönottoa. Työkalu mahdollistaa palvelujen arvioinnin eri lakisääteisten syrjintäperusteiden näkökulmasta entistä paremmin. 2) Vahvistetaan syrjintään ja rasismiin puuttumista kaupungin palveluissa luomalla uusi kaupunkitasoinen puuttumisen toimintamalli sekä siihen liittyvä viestintäkokonaisuus ja palautekanava. Jos molemmat kriteerit toteutuvat, tavoite toteutuu. Jos vain toinen kriteeri toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan ei toteudu, tavoite ei toteudu.
6	Varautumista ja turvallisuuden tiedolla johtamista on vahvistettu	1) Häiriötilannejohtamisen toimintamalli on laadittu kaikilla palvelualueilla ja valmiussuunnitelmat on hyväksytty (palvelualueiden johtoryhmät). 2) Konsernitasoinen poikkeusolojen valmiussuunnitelmaohje on valmis ja hyväksytty. Jos molemmat kriteerit toteutuvat, tavoite toteutuu. Jos vain toinen kriteeri toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan ei toteudu, tavoite ei toteudu.

Nro	Talousarviotavoite vuodelle 2027	Arviointikriteeri(t)
7	Esiopetuksen oppilaiden ja 1.–9.-luokkalaisten kokemus kiusaamisesta on vähentynyt edelliseen vuoteen verrattuna	Esiopetuksen oppilaiden, 1.–6.-luokkalaisten ja 7.–9.-luokkalaisten kiusaamista kokeneiden osuus esi- ja perusopetuksen kyselyissä. Jos kiusaamisen kokemus on vähentynyt kolmessa kohderyhmässä, tavoite toteutuu. Jos kiusaamisen kokemus on vähentynyt yhdessä tai kahdessa kohderyhmässä, tavoite toteutuu osittain. Jos kiusaamisen kokemus ei ole vähentynyt yhdessäkään kohderyhmässä, tavoite ei toteudu.
8	Lasten ja nuorten uinninopetusta on vahvistettu	Koulu-uintiopetustuntien määrä on lisääntynyt edelliseen lukuvuoteen verrattuna. Toteutuu / ei toteudu.
9	Kohtaamispaikkojen toiminta ja yhteistyö ovat käynnistyneet täysimääräisesti	1) Vuosina 2026–2027 avattujen, kaikille tamperelaisille avoimien kohtaamispaikkojen käyntimäärä ylittää yhteensä 25 000. 2) Kohtaamispaikkojen yhteisviestintä ja -markkinointi on käynnistynyt. 3) Uusissa kohtaamispaikoissa on toteutettu kuukausittain jalkautuvia palveluja. Jos kaikki kolme kriteeriä toteutuvat, tavoite toteutuu. Jos kaksi kriteeriä toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos yksi tai nolla kriteeriä toteutuu, tavoite ei toteudu.
10	Esi- ja perusopetuksessa on vahvistettu liikunnallista elämäntapaa osana koulupäivää	1) Esiopetuksen lukuvuosisuunnitelmissa on määritetty liikunnallisen elämäntavan vahvistamista edistävät toimenpiteet. 2) Koulujen lukuvuosisuunnitelmissa on määritetty toimenpiteet liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi ja niitä seurataan systemaattisesti. Jos molemmat kriteerit toteutuvat, tavoite toteutuu. Jos vain toinen kriteeri toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan ei toteudu, tavoite ei toteudu.
11	Alueellinen liikunnallinen nuorisotyö ja matalan kynnyksen kohtaamispaikkatoiminta Hervannassa on vakiintunut	1) Hervannan vapaa-aikakeskuksen kävijämäärä on vähintään 150 000 kävijää. 2) Hervannan vapaa-aikakeskuksessa järjestettävän omaehtoisen liikuntatoiminnan kävijämäärä on vähintään 10 000 kävijää. Jos molemmat kriteerit toteutuvat, tavoite toteutuu. Jos vain toinen kriteeri toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan ei toteudu, tavoite ei toteudu.
12	5.- ja 8. -luokkalaisten fyysinen toimintakyky on vahvistunut edelliseen vuoteen verrattuna	5.- ja 8.-luokkalaisissa "terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla" olevien määrä on vähentynyt Move-mittauksissa edelliseen vuoteen verrattuna. Jos määrä on vähentynyt molemmilla luokka-asteilla, tavoite toteutuu. Jos määrä on vähentynyt vain toisella luokka-asteella, tavoite toteutuu osittain. Jos määrä ei ole vähentynyt kummallakaan luokka-asteella, tavoite ei toteudu.
13	Kävijämäärät kulttuurikohteissa ja -palveluissa ovat säilyneet korkealla tasolla	Seurattavat kulttuurikohteet ja -palvelut: 1) Tampere Filharmonia: 80 000 kävijää 2) Museokeskus Vapriikki: 220 000 kävijää 3) Museo Milavida: 40 000 kävijää 4) Amurin museokortteli: 20 000 kävijää 5) Muumimuseo: 110 000 kävijää 6) Tampereen kaupunginkirjasto: 2 800 000 kävijää 7) Sara Hildénin taidemuseo: 40 000 kävijää 8) Tampereen seudun työväenopisto: 28 000 kurssilaista 9) Kulttuuritalo Laikku, Lastenkulttuurikeskus Rulla ja Laikunlava: yhteensä 120 000 kävijää 10) Tampereen Taidemuseo: 18 000 kävijää 11) Työväenmuseo Werstas: 59 000 kävijää Jos kahdeksan tai enemmän kuin kahdeksan kriteeriä toteutuu, tavoite toteutuu. Jos viidestä seitsemään kriteeriä toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos neljä tai vähemmän kuin neljä kriteeriä toteutuu, tavoite ei toteudu.

Nro	Talousarviotavoite vuodelle 2027	Arviointikriteeri(t)
14	Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen keskeiset tilahankkeet ovat edenneet suunnitellusti	1) Sara Hildénin taidemuseon perusparannus- ja laajennushankkeen suunnittelu on edennyt suunnitelman mukaisesti. 2) Museoiden kokoelmakeskuksen uudisrakennuksen toteuttamistapa ja aikataulu ovat selvillä. 3) Tampereen taidemuseon uudisrakennus- ja perusparannushanke on edennyt suunnitellusti. 4) Hiedanrannan kulttuuritilojen hankesuunnitelma ensimmäisen rakennusvaiheen eli musiikkioppilaitosten ja esittävän taiteen tilojen osalta on valmis. 5) Tampere-talon perusparannushankkeen suunnittelu on edennyt. 6) Hakametsä Sport Campuksen toimintakulttuuria ja toimintamalleja on edelleen kehitetty yhteistyössä tulevien käyttäjien kanssa. Alueen kuntalaisten liikkumisen, huippu-urheilun, akatemiaurheilun ja lukion toimintamallien yhteensovittamista sekä yhteistyötä liikuntapalveluiden kanssa on edistetty suunnitellusti. 7) Työväenmuseo Werstaan perusparannushanke on edennyt suunnitellusti. Jos viidestä seitsemään kriteeriä toteutuu, tavoite toteutuu. Jos kolme tai neljä kriteeriä toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos alle kolme kriteeriä toteutuu, tavoite ei toteudu.
15	2.-, 7.- ja 9. -luokkalaisten oppimis-tulokset ovat parantuneet edelli-seen vuoteen verrattuna	Tiedot 2.-, 7.- ja 9.-luokkalaisten äidinkielen lukuseulan luokka-astevertailusta. Verrataan heikon lukutaidon tuloksen saaneiden oppilaiden prosenttiosuus luokka-asteittain (2.,7. ja 9.) edelliseen vuoteen. Tiedot 2-., 7.- ja 9-luokkalaisten matematiikan vertailusta samalla logiikalla. Jos heikkojen tulosten osuus pienenee viidessä tai kuudessa kohderyhmässä, tavoite toteutuu. Jos heikkojen tulosten osuus pienenee kolmessa tai neljässä kohderyhmässä, tavoite toteutuu osittain. Jos heikkojen tulosten osuus pienenee kahdessa tai vähemmässä kuin kahdessa kohderyhmässä, tavoite ei toteudu.
16	Oppivelvollisten kouluarjen tavoitteellisuutta ja säännöllisyyttä ammatillisessa koulutuksessa on vahvistettu	Tredun oppivelvollisten opiskelijoiden opetuksen ja ohjauksen toteutuminen täysinä koulupäivinä on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna. Täysillä koulupäivillä tarkoitetaan koulutuksen toteutumista siten, että ryhmäkohtaisesti opetusta ja ohjausta on viitenä päivänä viikossa vähintään viisi tuntia päivässä. Toteutuu / ei toteudu.
17	Vieraskielisten oppilaiden suomen kielen osaaminen on vahvistunut edelliseen vuoteen verrattuna	2.-, 7.- ja 9.-luokkalaisten vieraskielisten oppilaiden äidinkielen (suomi) lukuseulan luokka-astevertailu. Verrataan heikon lukutaidon tuloksen saaneiden vieraskielisten oppilaiden prosenttiosuus luokka-asteittain (2.,7. ja 9.) edelliseen vuoteen. Jos tulokset paranevat kolmella kohderyhmällä, tavoite toteutuu. Jos tulokset paranevat kahdella kohderyhmällä, tavoite toteutuu osittain. Jos tulokset paranevat yhdellä tai ei yhdelläkään kohderyhmällä, tavoite ei toteudu.
18	Lasten ja nuorten lukutaitoa on vahvistettu.	1) Lukeva varhaiskasvatus -kyselyyn on vastannut 80 prosenttia varhaiskasvatuksen yksiköistä. 2) Perusopetuksen lukuvuosisuunnitelmiin sisältyvät Lukeva Tampere -ohjelman mukaiset toimenpiteet on määritelty ja niiden toteutumista seurataan systemaattisesti. 3) Lukioiden lukuvuosisuunnitelmiin sisältyvät Lukeva Tampere -ohjelman mukaiset toimenpiteet on määritelty ja niiden toteutumista seurataan systemaattisesti, ja digi-lukiseulan tuloksista on koottu kaikkia kaupungin lukioita koskeva tietovaranto. 4) Kirjaston kouluyhteistyön tarjotinta on kehitetty ja laadittu lukutaitotyön vaikuttavuuden mittarit sekä luokka-astekohtaiset kattavuustavoitteet koulupoluittain. Jos kolme tai neljä kriteeriä toteutuu, tavoite toteutuu. Jos kaksi kriteeriä toteutuu, ta-voite toteutuu osittain. Jos vain yksi tai ei yksikään kriteeri toteutuu, tavoite ei toteudu.
19	Ammatillisen tutkinnon on suorittanut vähintään 2 900 opiskelijaa ja tutkinnon osia vähintään 1 200 opiskelijaa	Ammatillisen tutkinnon on suorittanut vähintään 2 900 opiskelijaa ja tutkinnon osia vähintään 1 200 opiskelijaa. Jos molemmat tavoitetasot toteutuvat, tavoite toteutuu. Jos vain toinen tavoitetaso toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan tavoitetaso ei toteudu, tavoite ei toteudu.

Nro	Talousarviotavoite vuodelle 2027	Arviointikriteeri(t)
20	Toisen asteen tutkinnon suorittaneiden osuus oppivelvollisina aloittaneista opiskelijoista on saavuttanut tavoitetason (lukiokoulutus 89 %, Tredu 70 %)	Valmistuneiden osuus lukiokoulutuksessa on 89 prosenttia ja Tredussa 70 prosenttia ikäluokasta. Jos molemmat tavoitetasot toteutuvat, tavoite toteutuu. Jos vain toinen tavoitetaso toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan tavoitetaso ei toteudu, tavoite ei toteudu.
21	Tasa-arvorahoituksen alueellisella kohdennuksella on vahvistettu kasvatuksen ja opetuksen alueellista yhdenvertaisuutta	Talousarvion mukaisen tasa-arvorahoituksen kohdennuksen käyttökohteet varhais-kasvatuksessa ja esiopetuksessa sekä perusopetuksessa on määritelty. Toteutuu / ei toteudu.
22	Seuranta kaupungin aiheuttamien luontovaikutusten todentamiseksi luontoarvohehtaareina on käynnistynyt	1) Luonnontilaisten luontotyyppien seuranta on käynnistynyt kantakaupungin alueella. 2) Rakennetun ympäristön luontotyyppiselvitykset (RYTY) on teetetty yleiskaavan kaupunkivihreän kehittämisalueilla (KAVI) oleville asemakaavojen pilottikohteille. Jos molemmat kriteerit toteutuvat, tavoite toteutuu. Jos vain toinen kriteeri toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan ei toteudu, tavoite ei toteudu.
23	Kauppi-Niihaman suojelualueen valmistelu on edennyt tavoitellun aikataulun mukaisesti	Luonnonsuojelualuerajaus, suojelumääräys-, hoito- ja käyttösuunnitelmaluonnokset ovat valmistuneet ja valmisteluvaiheen osallistaminen on toteutettu. Toteutuu / ei toteudu.
24	Kestävien liikkumismuotojen suhteellinen kulkutapaosuus on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna	Kestävien liikkumismuotojen (kävely, pyöräily ja joukkoliikenne) kulkutapaosuus on kasvanut suhteellisesti enemmän kuin ajoneuvoliikenne. Toteutuu / ei toteudu.
25	Raitiotien Pirkkala-Linnainmaa jatko-osuuden rakentaminen on edennyt tavoitellun aikataulun mukaisesti	Pirkkala-Linnainmaa-osuuden eteneminen toteutussuunnitelmassa määritellyn aikataulun mukaisesti. Toteutuu / ei toteudu.
26	Joukkoliikenteen matkustajamäärä on kasvanut 1 % edelliseen vuoteen verrattuna	Toteutuu / ei toteudu.
27	Plusbussi-liikennepalvelun käynnistyminen tavoitellussa aikataulussa on varmistettu	Valmistelu on edennyt siten, että liikenteen käynnistäminen 8/2028 on varmistettu. Toteutuu / ei toteudu.
28	Uudis- ja perusparannushankkeissa on raportoitu työmaan rakennus- ja purkujätteen kierrätysaste	Vaatimus purkujätteen kierrätysasteen raportoinnista on kirjattu hankesuunnitelmiin. Toteutuu / ei toteudu.
29	Merkittävissä purkua sisältävissä hankkeissa on tehty rakennusosien ja -materiaalien uudelleenkäyttökartoitus	Materiaalin uudelleenkäyttökartoitus on tehty yli yhden miljoonan euron arvoisissa hankkeissa (TAS- ja HS-vaiheissa), joihin sisältyy merkittävästi purkua. Toteutuu / ei toteudu.
30	Asuntotuotannon monipuolisuutta on edistetty toteuttamalla vähintään 750 kohtuuhintaista asuntoa asunto- ja maapolitiikan linjausten mukaisesti	Vuonna 2027 Tampereelle valmistuvien kohtuuhintaisten asuntojen määrä. Jos määrä on 750 tai enemmän, tavoite toteutuu. Jos määrä vähemmän kuin 750, tavoite ei toteudu.

Nro	Talousarviotavoite vuodelle 2027	Arviointikriteeri(t)
31	Pienimittakaavaista asunto-rakentamista on edistetty erityisesti kaupunginosakehittämisen kohdealueilla	Kaupungin jättämissä asemakaavamuutoshakemuksissa arvioitu asuntojen osuus talotyypeittäin on toteutunut seuraavasti: 1) Koko kaupungin tasolla vähintään 20 prosenttia asunnoista suunnitellaan toteutuvan muina kuin kerrostaloasuntoina. 2) Kaupunginosakehittämisen kohdealueilla vähintään 25 prosenttia asunnoista suunnitellaan toteutuvan muina kuin kerrostaloasuntoina. Vireillä olevissa ja ohjelmoiduissa asemakaavamuutoksissa arvioitu asuntojen osuus talotyypeittäin on toteutunut seuraavasti: 3) Koko kaupungin tasolla vähintään 20 prosenttia asunnoista suunnitellaan toteutuvan muina kuin kerrostaloasuntoina. 4) Kaupunginosakehittämisen kohdealueilla vähintään 25 prosenttia asunnoista suunnitellaan toteutuvan muina kuin kerrostaloasuntoina. Jos kolme tai neljä kriteeriä toteutuu, tavoite toteutuu. Jos kaksi kriteeriä toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos yksi tai ei yksikään kriteeri toteutuu, tavoite ei toteudu.
32	Yhtiömuotoiseen asumiseen on asetettu haettavaksi avoimessa menettelyssä tai neuvottelumenet-telyssä tontteja 100 000 kem^2	Toteutuu / ei toteudu.
33	Asemakaavoituksella on mahdol-listettu vuosittain keskimäärin 150 pientalon rakentaminen ja pien-talotontteja on luovutettu vähintään 80 kappaletta	Jos molemmat toteutuvat, tavoite toteutuu. Jos vain toinen toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan ei toteudu, tavoite ei toteudu.
34	Viihtyisyyttä ja vetovoimaa on parannettu kaupunginosa-kehittämisen kohdealueilla	1) Tesoman alueella on toteutettu asukkaiden toivomia viihtyisyyttä ja vetovoimaa parantavia toimenpiteitä kaupunginosakehittämisen toimintarahalla (50 000 euroa). 2) Hervannan keskustan viihtyisyyden ja vetovoiman parantamiseen tähtäävien toimenpiteiden edistyminen: viherrakenteen, aukioiden, valaistuksen ja reittien kokonaisuuden kehittämisen suunnittelu asemakaavoituksen yhteydessä. Jos molemmat kriteerit toteutuvat, tavoite toteutuu. Jos vain toinen kriteeri toteutuu, tavoite toteutuu. Jos kumpikaan ei toteudu, tavoite ei toteudu.
35	Kansainvälisten tamperelaisten osallisuutta on vahvistettu kaupunginosakehittämisen kohdealueilla	1) Valmistavan opetuksen oppilaiden perheille suunnatun yhteisöllisen perhekoulu-toimintamallin pilotointi on käynnistynyt. 2) Maahan muuttaneiden naisten osallisuutta ja työllisyyttä vahvistava lähettiläs-toiminta on käynnistynyt kohdekaupunginosissa. Jos molemmat kriteerit toteutuvat, tavoite toteutuu. Jos vain toinen kriteeri toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan ei toteudu, tavoite ei toteudu.
36	Kulttuurin alueellista yhden-vertaisuutta on vahvistettu ottamalla kaupunginosien kulttuuritoiminnan malli käyttöön	Kaupunginosien kulttuuritoiminnan malli on otettu käyttöön, ja poikkihallinnollinen työryhmä on hyödyntänyt sitä kaupunginosien kulttuuritoiminnan suunnittelussa. Toteutuu / ei toteudu.
37	Nuorten työllistymistä ja osallisuutta on vahvistettu kaupunginosa-allianssin toteutuksella	Allianssin kohderyhmänä ovat 18–29-vuotiaat nuoret, jotka eivät ole työssä, koulutuksessa tai valmennuksessa. Kohdealueina Hervanta ja Luoteis-Tampere. Arviointkriteerit: 1) Allianssitoiminnalla on tavoitettu 300 kohderyhmään kuuluvaa nuorta. 2) 210 nuorta on ohjattu kouluttautumista ja työllistymistä edistävien palveluiden piiriin. Jos molemmat kriteerit toteutuvat tavoite toteutuu. Jos vain toinen kriteeri toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan ei toteudu, tavoite ei toteudu.
38	Keskustan kävijämäärä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna	Matkapuhelindataan perustuva kävijämäärä. Rajauksena kaupallinen keskusta. Toteutuu / ei toteudu.
39	Kyttälän alueen jatkosuunnittelu on edistynyt liikennejärjestelmä-suunnitelman mukaisesti	Tuomiokirkonkadun ja Kyttälän alueen alueellisen yleissuunnitelman vaihtoehto-tarkastelut ovat valmistuneet. Toteutuu / ei toteudu.

Nro	Talousarviotavoite vuodelle 2027	Arviointikriteeri(t)
40	Työllisyyden edistämisen ekosysteemipohjainen kumppanuusmalli on vakiinnutettu ja sen toimeenpano etenee tavoitteiden mukaisesti	Työllisyysstrategian viidelle painopisteelle on yhteistyöverkostossa sovittu vuoden 2027 kärkitoimenpiteet ja niille mittarit, ja toimeenpano etenee suunnitelman mukaisesti. Toteutuu / ei toteudu.
41	Yritys- ja työnantajapalveluja on vahvistettu yhden luukun periaatteella ja asiakaskokemus on parantunut	Yritys- ja työnantaja-asiakkaiden tavoitetilan mukainen asiakaskokemuksen seuranta on vakiinnutettu ja asiakaskokemus on parantunut tavoitteiden mukaisesti. Toteutuu / ei toteudu.
42	Ammatillisen koulutuksen työelämälähtöisyyttä on vahvistettu lisäämällä työpaikoilla toteutettavien näyttöjen määrää	Osaamisen näytöistä vähintään 75 prosenttia on toteutunut työpaikoilla. Toteutuu / ei toteudu.
43	Työnvälitystä on kehitetty vastamaan työmarkkinoiden tunnistettuihin työvoimatarpeisiin	1) Hoidettujen rekrytointitoimeksiantojen määrä Tampereella ja seudulla on noussut edellisen vuoden tasosta. 2) Työnvälitysten määrä on noussut edellisen vuoden tasosta (A-TMT). 3) Henkilöasiakkaiden asiakaspalautteissa kysymys ”tapaaminen edisti työllistymistäni” on vähintään tasolla 3,5 ja työnantaja-asiakkaiden asiakaspalautteissa NPS on yli 70. Jos kolme kriteeriä toteutuu, tavoite toteutuu. Jos kaksi kriteeriä toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos yksi tai ei yksikään kriteeri toteutuu, tavoite ei toteutudu.
44	Työllisyyspaketin keskeiset toimenpiteet ovat edistyneet tavoitteiden mukaisesti	Arvioitavina toimenpiteinä työ- ja toimintakyvyn arviointipalvelu sekä välityö-markkinoiden vaikuttavuuden kehittäminen. Kriteerit: 1) Toteutuneiden arviointien määrä 360 2) Työttömyysetuudelta pois siirtyneiden arviointipalvelun asiakkaiden määrä 140 3) Käynnistyneiden välityömarkkinajaksojen määrä 230 Kaikki määrät vähintään nämä vuoden 2027 aikana. Jos kolme kriteeriä toteutuu, tavoite toteutuu. Jos kaksi kriteeriä toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos yksi tai ei yksikään kriteeri toteutuu, tavoite ei toteudu.
45	Vastavalmistuneiden opiskelijoiden työllistymisen edellytykset ovat vahvistuneet korkeakoulu-konsernin ja kaupungin yhteistyöllä	Työllisyys- ja kasvupalvelujen ja korkeakouluyhteisön yhteistyömalli on rakennettu ja sen seuranta ja arviointi käynnistetty. Toteutuu / ei toteudu.
46	Osaajahoukuttelun kohdemaa-mallin kehittäminen ja valmistelu-työ työperäisen maahanmuuton hyväksikäytön torjumiseksi ovat edistyneet tavoitellussa aikataulussa	1) Kohdemaamallin maakohtaiset analyysit täydentyvät ja kumppanuustyöryhmät käynnistävät toimintansa. 2) Suunnitelma työperäisen maahanmuuton hyväksikäytön torjumisen toimenpide-ohjelman luomiseksi on laadittu. Jos molemmat kriteerit toteutuvat, tavoite toteutuu. Jos vain toinen kriteeri toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan ei toteudu, tavoite ei toteudu.
47	Puolustusteollisuuden ja kaksi-käyttöteknologioiden TKI-toimintaa ja yritysten toimintaedellytyksiä Tampereella on vahvistettu	1) Hankerahoitus Tampereen klusterin aseman vahvistamiseksi puolustusteollisuuden ja kaksikäyttöteknologioiden kansallisena veturina on varmistettu. 2) TKI-ympäristön rakentaminen Kaanaan alueella on edistynyt tavoitteiden mukaisesti ja alan tki-keskuksen syntymistä on edistetty kansallisella edunvalvonnalla. 3) Alan TKI-ekosysteemin aktiivisuus on noussut edelliseen vuoteen verrattuna (Business Tampereen seuranta). 4) Vientiprojekteihin osallistuneiden alan yritysten määrä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna (Business Tampereen seuranta). Jos kolme tai neljä kriteeriä toteutuu, tavoite toteutuu. Jos kaksi kriteeriä toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos yksi tai ei yksikään kriteeri toteutuu, tavoite ei toteudu.

Nro	Talousarviotavoite vuodelle 2027	Arviointikriteeri(t)
48	Elinkeinoelämän kasvua, elämys- ja tapahtumakaupungin toiminta-edellytyksiä sekä kaupunkilaisten palveluja on edistetty uusilla teknologioilla	1) Tapahtuma- ja matkailuassistentin jatkokehitystoimenpiteet yhdessä paikallisen elinkeinoelämän kanssa ovat käynnistyneet. 2) Uusien käyttötapausten suunnittelu tapahtuma- ja matkailuassistentin rinnalle on edistynyt, ja ensimmäinen jatkokehitysversio on valitun kohderyhmän testikäytössä. Jos molemmat kriteerit toteutuvat, tavoite toteutuu. Jos vain toinen kriteeri toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan ei toteudu, tavoite ei toteudu.
49	Työnhakijoiden työmarkkina-valmiuksia ja osaamista on parannettu vaikuttavilla työllistymistä edistävillä ja tukevilla palveluilla	1) Heikossa työmarkkina-asemassa olevia on työllistymistä edistävissä ja työllistymistä tukevissa palveluissa keskimäärin vähintään 4 000 kuukaudessa. 2) Palveluille on määritelty vaikuttavuusmittarit ja -tavoitteet. Jos molemmat kriteerit toteutuvat, tavoite toteutuu. Jos vain toinen kriteeri toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan ei toteudu, tavoite ei toteudu.
50	Tampereen vetovoimaa kulttuurin ja tapahtumien kansainvälisenä kaupunkina on vahvistettu (vetovoimakärjet Muumit ja saunat)	1) Muumimuseon perusnäyttelyn uudistus ja siihen liittyvät hankinnat ovat edenneet suunnitellusti. 2) Muumien näkyvyystoimenpiteet ovat edenneet Muumikokoelma-kärjellä suunnitellusti ja liiketoiminta on aktivoitu. a. Monikanavainen markkinointiviestintä on Muumimuseon kanavissa käytössä. b. Toimenpiteet PR- ja mediayhteistyön vahvistamiseksi ovat käynnissä (Moomin welcome -ohjelman pilotointi ja muumisisältöjen konseptointi). c. Kaupallisen ekosysteemin kehittämistoimenpiteet ovat käynnissä (Muumiaiheinen kv. materiaali- ja perehdytyspaketti ja Muumi-aiheiset tilaisuudet). 3) Muumikokonaisuuteen liittyvä tutkimusyhteistyö korkeakoulun kanssa on käynnistynyt. 4) Saunakonseptin kehittäminen on edennyt. a. Saunojen tapahtumallisuutta on lisätty suunnitelman mukaisesti. b. Saunatoimijoiden verkosto on toiminnassa. c. Tuotteistamiseen ja myyntiin liittyvät toimenpiteet ovat käynnistyneet. Jos kolme tai neljä kriteeriä toteutuu, tavoite toteutuu. Jos kaksi kriteeriä toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos yksi tai ei yksikään kriteeri toteutuu, tavoite ei toteudu. Huom! Kriteereiden kaksi ja neljä toteutumisen edellytyksenä on, että vähintään 2/3 kyseisen kriteerin osa-alueista toteutuu.
51	Henkilöstön työhyvinvoinnin suunnitelmallista johtamista ja kehittämistä on vahvistettu.	1) Kunta10-tutkimuksen tulokset on käsitelty palvelualueilla ja -ryhmissä, ja tulosten perusteella on määritelty keskeiset kehittämistoimenpiteet, joiden seurantaa toteutetaan Työntekijäkokemus-kyselyn kautta. 2) Konsernihallinnon, palvelualueiden ja -ryhmien työhyvinvoinnin kehittämistarpeet on tunnistettu ja toimenpiteitä edistetty osana henkilöstösuunnitteluprosessia. Jos molemmat kriteerit toteutuvat, tavoite toteutuu. Jos vain toinen kriteeri toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan ei toteudu, tavoite ei toteudu.
52	Työntekijäkokemus on pysynyt ennallaan tai parantunut	Ennallaan pysyminen tai paraneminen työntekijäkokemuskyselyn tuloksissa (QWL ja eNPS). Verrataan edellisen vuoden vastaavan ajankohdan kyselyyn ja vastaavaan tulokseen. Jos molemmat tulokset (QWL ja eNPS) parantuvat tai pysyvät ennallaan, tavoite toteutuu. Jos vain toinen tuloksista parantuu tai pysyy ennallaan, tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan ei parannu tai pysy ennallaan, tavoite ei toteudu.
53	Varhaiskasvatuksen henkilöstö-rakenteen muutos on edistynyt	1) Sosionomin ja opettajan tilaustutkintokoulutukset ovat käynnistyneet. 2) Kaupungin koulutuspaikkakiintiöt ovat tulleet täyteen. 3) Varhaiskasvatuksen korkeakoulutettujen osuus (sisältää varhaiskasvatuksen sosionomit ja varhaiskasvatuksen opettajat) kasvatushenkilöstöstä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna. Jos kolme kriteeriä toteutuu, tavoite toteutuu. Jos kaksi kriteeriä toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos yksi tai ei yksikään kriteeri toteutuu, tavoite ei toteudu.

Nro	Talousarviotavoite vuodelle 2027	Arviointikriteeri(t)
54	Asiakaskokemus on parantunut 60 prosentissa kaupungin palveluista	Toteutuu / ei toteudu.
55	Digipalveluista 50 prosenttia on asiakaskokemuksen mittauksen piirissä	Toteutuu / ei toteudu.
56	Asukasymmärryksen ja asukastiedon kytkeytymistä päätöksenteon ja valmistelun prosesseihin on vahvistettu	1) Päätösten vaikutusten ennakkoarvioinnin (evaus) toimintamalli on määritelty ja sitä on pilotoitu. 2) Päätöksenteon valmisteluun on määritelty yhtenäinen toimintamalli asukastiedon esittämiselle ja toimintamallia on pilotoitu kaupunkiympäristön palvelualueella. Jos molemmat kriteerit toteutuvat, tavoite toteutuu. Jos vain toinen kriteeri toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan ei toteudu, tavoite ei toteudu.
57	Tilikauden tulos on enintään 43,9 milj. euroa alijäämäinen	Toteutuu / ei toteudu.
58	Investointien tulorahoitusprosentti on 41	Toteutuu / ei toteudu.
59	Valtuuston hyväksymä talouden tasapaino-ohjelma on edennyt suunnitellusti	Mikäli vuodelle 2027 kohdistetusta säästötavoitteesta on saavutettu a) 90–100 prosenttia, tavoite toteutuu b) 50–89 prosenttia, tavoite toteutuu osittain c) alle 50 prosenttia, tavoite ei toteudu Toteutumista määrittävä ehto: tavoite voi toteutua tai toteutua osittain vain, jos toimintayksikkö on pysynyt talousarvion sitovuustasossa.

TÄYDENTÄVIÄ TIETOJA

Kaupunki ja liikelaitokset	2021	2022	2023	2024	2025	Alkup. TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Asukasmäärä 31.12.	244 223	249 009	255 050	260 180	263 337	267 000	269 988	273 664	277 522	281 194
Tuloveroprosentti	20,25	20,25	7,61	7,60	7,60	7,60	7,60	7,60	7,60	7,60
Kiinteistöveroprosentit										
- yleinen	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25
- yleinen / maapohja	1,25	1,25	1,25	1,30	1,30	1,30	1,30	1,30	1,30	1,30
- vakituinen asuinrakennus	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65
- muut kuin vakituinen asuinrak.	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10
- yleishyödyllinen yhteisö	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40
- rakentamaton rakennuspaikka	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00
- voimalaitokset	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Toimintakate, milj. euroa	-1 316,0	-1 442,5	-579,2	-651,2	-686,1	-765,7	-783,7	-804,3	-826,7	-845,7
Verotulot, milj. euroa	1 117,5	1 192,3	681,1	651,2	641,2	687,0	702,0	733,0	762,0	791,0
Valtionosuudet, milj. euroa	360,8	373,9	58,3	83,1	125,7	142,5	147,5	155,7	160,3	164,2
Vuosikate, milj. euroa	181,4	142,3	188,0	109,0	106,2	96,3	92,7	104,8	110,4	117,1
Poistot, milj. euroa	-106,7	-124,4	-132,7	-140,7	-138,8	-137,7	-136,6	-141,6	-144,8	-149,5
Vuosikate, % poistoista	170	114	142	77	77	70	68	74	76	78
Satunnaiset erät, milj. euroa	0,0	0	0	204	0,0	0	0	0	0	0
Tulos, milj. euroa	74,7	17,8	55,3	172,6	-32,5	-41,4	-43,9	-36,7	-34,3	-32,4
Nettoinvestoinnit, milj. euroa	227,8	232,5	229,2	310,7	225,9	230,7	227,5	250,0	239,4	254,9
Investointien tulorahoitus, %	80	61	82	35	47	42	41	42	46	46
Lainakanta 31.12., milj. euroa	891,0	925,9	853,7	943,6	1 020,1	1 207,8	1 296,1	1 440,2	1 576,3	1 645,2
Kertynyt ylijäämä, milj. euroa	586	606	664	850	819	776	722	686	652	620
Nettomenot, euroa/asukas	5 389	5 793	2 271	2 503	2 606	2 918	2 903	2 939	2 979	3 007
Verotulot, euroa/asukas	4 576	4 788	2 670	2 503	2 435	2 573	2 600	2 678	2 746	2 813
Valtionosuudet, euroa/asukas	1 477	1 501	229	320	477	534	546	569	578	584
Vuosikate, euroa/asukas	743	571	737	419	403	361	343	383	398	416
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	2 400	2 435	2 605	3 269	3 110	2 905	2 675	2 506	2 350	2 205
Lainat, euroa/asukas	3 648	3 718	3 347	3 627	3 874	4 524	4 801	5 263	5 680	5 851

TAMPERE